

แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

นางสาวสุญาพร สือตระกูล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**GUIDELINES FOR PARTICIPATORY COMMUNITY TOURISM MANAGEMENT IN
SONGPRAKE SUB - DISTRICT, PHANG – NGA PROVINCE**

Miss Suyaporn Sortrakul

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science Program in Sports Science
Faculty of Sports Science Chulalongkorn University**

Academic Year 2011

Copyright of Chulalongkorn University

สัญญาพร สือตระกูล : แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน
 ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา (GUIDELINES FOR PARTICIPATORY COMMUNITY
 TOURISM MANAGEMENT IN SONGPRAKE SUB-DISTRICT, PHANG-NGA
 PROVINCE) อ. ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล, 211 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว
 และศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา
 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในท้องถิ่น จำนวน 244 คน โดยใช้แบบสอบถาม
 และสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับ กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 4 คน กลุ่มผู้ประกอบการด้านการ
 ท่องเที่ยวเอกชน จำนวน 4 คน และกลุ่มบุคลากรภาครัฐ จำนวน 2 คน ทั้งหมดจำนวน 254 คน
 นำผลที่ได้มาวิเคราะห์แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์
 เนื้อหา และประชุมกลุ่มระดมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน

ผลการวิจัย พบว่า ความตระหนักของประชาชนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว, สิ่งดึงดูดใจ และ
 ที่พักขององค์ประกอบการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา พบว่า มีประเด็นอยู่ใน
 ระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$) กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีประเด็นอยู่ใน
 ระดับน้อย โดยเฉพาะการวางแผน ($\bar{X} = 2.28$) และการประเมินผล ($\bar{X} = 2.14$) อย่างไรก็ตาม
 บทบาทของผู้นำชุมชน และผู้ประกอบการการท่องเที่ยวเอกชนมีส่วนร่วมและช่วยเหลือกันเป็น
 อย่างดี ด้านความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน พบว่า มีประเด็นอยู่ใน
 ระดับปานกลาง ซึ่งต้องการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้นในทุกประเด็น ได้แก่ ด้านการค้นหาปัญหาและหา
 สาเหตุของปัญหา ($\bar{X} = 3.34$) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 2.93$) ด้านการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.29$) ด้าน
 การรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.38$) ด้านการประเมินผล ($\bar{X} = 2.99$) แนวทางการมีส่วนร่วมในการ
 จัดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ควรได้รับความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนได้ส่วน
 เสีย ในการค้นหาปัญหาและหาสาเหตุถึงปัญหา เช่น การจัดเวทีแสดงความคิดเห็นในการจัดการ
 ท่องเที่ยวชุมชน การวางแผน เช่น ร่วมจัดทำโครงการด้านการท่องเที่ยวลงในแผนชุมชน การ
 ปฏิบัติงาน เช่น สนับสนุนให้ชุมชนจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ การรับผลประโยชน์
 เช่น รายงานงบประมาณท้องถิ่นให้ชัดเจน และการประเมินผล เช่น ติดตามการดำเนินงานในแต่ละ
 โครงการ ตามนโยบายแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อเกิดประโยชน์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ
 สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิตแก่ชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

สาขาวิชา.....วิทยาศาสตร์การกีฬา.....ลายมือชื่อนิสิต.....สัญญาพร.....สือตระกูล.....
 ปีการศึกษา.....2554.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5378630039 : MAJOR SPORTS SCIENCE

KEYWORDS : PARTICIPATORY / COMMUNITY TOURISM MANAGEMENT/

SUYAPORN SORTRAKUL: GUIDELINES FOR PARTICIPATORY COMMUNITY TOURISM MANAGEMENT IN SONGPRAKE SUB - DISTRICT, PHANG - NGA PROVINCE. ADVISOR: ASST. PROF. SUCHART TAWEEPORNPRATHOMGUL, Ph.D., 211 pp.

The purpose of this study was to study participation in tourism management and guidelines for participatory community tourism management in Songprake Sub-district Phang-nga Province. Data was collected by questionnaire from 244 local people, 4 community leaders, 4 tourism operators, and 2 government officials that were related to tourism of Songprake Sub-district. The data was analyzed for Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation and content analysis. Furthermore this research used focus group method to acquire the guideline for encouraging participatory community tourism management.

The study shown that awareness of local people, attraction and accommodation of tourism components in Songprake Sub-district were ranked at high level ($\bar{X} = 3.45$). Level of community participation in tourism management were found at low level regarding planning ($\bar{X} = 2.28$) and evaluation ($\bar{X} = 2.99$). However, community leaders and tourism operators are good involved. Needs for participation in tourism management of local people were found at moderate level regarding search for problems and causes in their community ($\bar{X} = 3.34$), planning ($\bar{X} = 2.93$), implementation ($\bar{X} = 3.29$), receipt of benefits ($\bar{X} = 3.38$), and evaluation ($\bar{X} = 2.99$).

The guidelines for participation of community tourism management in Songprake Sub-district could be achieved via all stakeholders regarding to search for problems and causes in their community as sharing ideas and discussion on community tourism, planning as create tourism plan in their community, implementation as encouraging local people to organize unique tourism activities, for receipt of benefits as holding a meeting on budget reporting and meeting and discussion among all stakeholder after projects for participation in evaluation under the development strategies of Phang-nga Province. To achieve sustainability of natural resources environment, economy and social life, this guideline should implement.

Field of Study : Sports Science .....

Student's Signature

Academic Year : 2011 .....

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี อันเนื่องมาจากผู้วิจัยได้รับช่วยเหลือและความกรุณาจากบุคคลหลายฝ่ายด้วยกันดังนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. อัญญา นิลนพคุณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้ความกรุณาสละเวลาอันมีค่า คอยอบรมสั่งสอน ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการทำงานและปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ กาญจนกิจ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. ชัยพัฒน์ หล่อศิริรัตน์ และอาจารย์ ดร. คไทยา ตั้งอุทัยสุข กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ที่กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา สุคนธ์ทรัพย์ รองศาสตราจารย์ เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย รองศาสตราจารย์ ดร. สุรางค์ เมรานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กุลวรา สุวรรณพิมล และอาจารย์นิติพงษ์ หน่น้ำ ที่ได้กรุณาสละเวลาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ อาจารย์ชวัญ มอ. ภูเก็ต ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการทำวิจัยเสมอมา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ตัวแทนองค์การภาครัฐ ภาคการท่องเที่ยวเอกชน ผู้นำชุมชนและประชาชนตำบลสองแพรก ที่ให้ความร่วมมือและเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดของ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณเสมอ วนะสิทธิ์ ที่ให้ข้อมูลและคำแนะนำในการหาแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน และขอขอบพระคุณ กำนันรงค์ พิธีอุค พิโดที่ช่วยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัยที่มอบทุนอุดหนุนในการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณคณาจารย์ บุคลากร คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ แขนงการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว ที่คอยให้ช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ นายปริญญา และนางสุมาลี ล้อตระกูล ญาติพี่น้อง และผู้มีพระคุณที่เคารพรัก ที่สนับสนุนผู้วิจัยให้ความช่วยเหลือผลักดันให้ประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่านที่กล่าวมาแล้ว และมีได้กล่าวในที่นี้ จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

สุดท้ายนี้คุณประ โยชนที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ ครู อาจารย์ บิคามารดา โรงเรียนสตรีภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศาสตร์แห่งการจัดการกีฬา ที่ได้ให้วิชาความรู้ ซึ่งก่อให้เกิดวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	3
คำจำกัดความของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม.....	7
แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	18
แนวคิดการท่องเที่ยวชุมชน.....	35
แนวคิดการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านทุนชุมชน.....	42
แผนและนโยบายที่เกี่ยวข้อง.....	46
ข้อมูลทั่วไปของตำบลสองแพรก.....	58
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	68

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	72
ประชากร	72
กลุ่มตัวอย่าง.....	73
การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	74
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	75
เกณฑ์เทียบระดับความคิดเห็น	77
การเก็บรวบรวมข้อมูล	77
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	79
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	80
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	81
ตอนที่ 2 ความความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยว..	87
ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ตำบล	
สองแพรก จังหวัดพังงา	93
ตอนที่ 4 ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว	
ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา	99
ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของประชาชนท้องถิ่นต่อการมี	
ส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา	105
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์.....	106
ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคด้านการท่องเที่ยวของ	
ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา จากการสัมภาษณ์	127
ผลสรุปการประชุมระดมความคิดเห็นเชิงวิชาการด้านแนวทางการจัดการท่องเที่ยว	
ชุมชนตำบลสองแพรกจังหวัดพังงา	130

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	134
สรุปผลการวิจัย	133
อภิปรายผล.....	144
ข้อเสนอแนะ	158
รายการอ้างอิง	162
ภาคผนวก	168
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย	169
ภาคผนวก ข รายนามของผู้ให้สัมภาษณ์	171
ภาคผนวก ค รายนามของผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมการประชุมกลุ่ม ระดมความคิดเห็นต่อผลการวิจัย เพื่อหาแนวทางการมีส่วนร่วมใน การจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา.....	173
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	175
ภาคผนวก จ เครื่องมือในการทำวิจัย.....	191
ภาคผนวก ฉ ภาพประกอบในวิทยานิพนธ์	207
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	211

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	81
2	จำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	81
3	จำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ	82
4	จำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการศึกษา	82
5	จำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ	83
6	จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ เฉลี่ยต่อเดือน	83
7	จำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภูมิลำเนา	84
8	จำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลา ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่	84
9	จำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบทางสังคมในชุมชน	85
10	จำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม การประกอบอาชีพทางการท่องเที่ยว	85
11	จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	86
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่ มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5 ด้านของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา โดยแสดงผลเป็นภาพรวม	87
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่ มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวของ ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว.....	88
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่ มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวของ ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก.....	89
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่ มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวของ ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ด้านที่พัก	90

ตารางที่	หน้า
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวของ ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ด้านสิ่งดึงดูดใจของทรัพยากรการท่องเที่ยว 91
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวของ ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ด้านความตระหนักของประชาชนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว 92
18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น ในการจัดการท่องเที่ยว โดยแสดงผลเป็นภาพรวม 93
19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น ในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา 94
20	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น ในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการวางแผน 95
21	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น ในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการปฏิบัติงาน 96
22	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น ในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการรับผลประโยชน์ 97
23	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น ในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการประเมินผล 98
24	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการมีส่วนร่วมของ ประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว โดยแสดงผลเป็นภาพรวม 99
25	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชน ท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา 100
26	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการมีส่วนร่วมของ ประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการวางแผน 101
27	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการมีส่วนร่วม ของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการปฏิบัติงาน 102
28	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการมีส่วนร่วม ของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการรับผลประโยชน์ 103
29	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการมีส่วนร่วมของ ประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการประเมินผล 104

ตารางที่		หน้า
30	จำนวน และคำร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบคำถามปลายเปิด ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว	105
31	การประชุมกลุ่มแสดงความคิดเห็นเชิงวิชาการ เพื่อสรุปแนวทางการมีส่วนร่วม ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา	131

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว	17
2	ตัวชี้วัดความสำเร็จจากคำต่อของชุมชน.....	41
3	แนวคิดแผนงาน และ โครงการด้านส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ใน แผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2553 – 2556	50
4	แผนที่จังหวัดพังงา.....	59
5	แผนที่ตำบลสองแพรก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา.....	60
6	แผนที่แสดงหมู่บ้านและบริษัทนำเที่ยวในตำบลสองแพรก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา	61
7	แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา	157

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้รายได้ภาคการท่องเที่ยวมีมูลค่าเป็นอันดับหนึ่งเมื่อเทียบกับสินค้าส่งออกที่สำคัญประเภทอื่นและเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้เข้าประเทศในลำดับต้น ๆ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน จากข้อมูลสถิติ ปีพ.ศ. 2553 พบว่าการท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทยสูงถึง 5.8 แสนล้านบาท หรือ ร้อยละ 5.8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (กรมการท่องเที่ยว, 2554) นอกจากผลดีทางเศรษฐกิจแล้วการเติบโตของการท่องเที่ยวยังส่งผลกระทบต่อทางลบต่อสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมในแหล่งท่องเที่ยวก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ชุมชนท้องถิ่นด้วยเช่นเดียวกัน และนับวันปัญหาเหล่านี้ก็ยิ่งกระจายไปในหลาย ๆ พื้นที่ จนกลายเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญในการหาหนทางจัดการกับผลกระทบเหล่านี้ ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงเปรียบเสมือนดาบสองคมทั้งพัฒนาเศรษฐกิจชาติ นำความเจริญและรายได้เข้าสู่ชุมชน อีกด้านก็เป็นการทำลายธรรมชาติและทรัพยากรทางการท่องเที่ยวอื่น เช่น วิถีชีวิตและวัฒนธรรมอย่างรวดเร็ว หากมีการจัดการท่องเที่ยวไม่เหมาะสมแล้ว การท่องเที่ยวจะเปลี่ยนไปเป็นปัญหาให้ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ (สินธุ์ สโรบล, 2551) ดังตัวอย่างในพื้นที่ท่าปอม คลองสองน้ำ จังหวัดกระบี่ ซึ่งได้ประกาศให้เป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวอันซีนไทยแลนด์ ทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนเป็นจำนวนมากส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ และผืนป่าโกงกางจนกระทั่งต้องปิดพื้นที่เพื่อทำการปรับปรุง ทำให้ประชาชนท้องถิ่นขาดรายได้ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องช่วยกันหามาตรการในการใช้พื้นที่เพื่อป้องกันให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544)

จังหวัดพังงามีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายและอุดมสมบูรณ์ ทั้งความโดดเด่นงดงาม ความมีชื่อเสียงระดับโลก มีวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจให้กับประชาชน (รุ่งรัตน์ทองสกุล, 2549) อีกทั้งประชาชนชาวจังหวัดพังงามีส่วนร่วมทางสังคมสูงเป็นอันดับที่ 4 ของประเทศ (สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, 2552) และสถิตินักท่องเที่ยวในปี 2553 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวเข้ามาในจังหวัดพังงาที่เพิ่มขึ้นจากปี 2552 คิดเป็นร้อยละ 60.7 (กรมการท่องเที่ยว, 2554) นอกจากนี้แล้วจังหวัดพังงามีชุมชนที่มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงชุมชนสูง ชุมชนส่วนใหญ่มีทรัพยากรธรรมชาติเป็นต้นทุน วิถีชีวิตของชุมชนพึ่งพาและใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ แต่ละชุมชนมีเอกลักษณ์และวัฒนธรรมตามท้องถิ่นของตน นับเป็น

ต้นทุนของชุมชนที่มีค่าเช่นกัน รวมไปถึงชุมชนตำบลสองแพรกเป็นชุมชนที่มีศักยภาพสูง มีการจัดตั้งกฎกติกาของชุมชน เพื่อจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวในชุมชนของตนเอง (เทิดชาย ช้วยบำรุง, 2550)

ตำบลสองแพรก ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพังงาเป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์มากมาย ทั้งเป็นแหล่งกำเนิดแม่น้ำสายสำคัญที่หล่อเลี้ยงชีวิตประชาชนในตัวเมืองจังหวัดพังงา และมีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งเดียวในจังหวัดตั้งอยู่เขตตำบลสองแพรก เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีน้ำตก เส้นทางศึกษาธรรมชาติที่มีดอกบัวผุด สัตว์ป่าหายากและใกล้สูญพันธุ์ กิจกรรมการท่องเที่ยว และจุดชมวิวที่มีสภาพภูมิทัศน์ที่ค่อนข้างแปลกและเหมือน “แกรนด์แคนยอน” กลางหุบเขา (พังงาซิติคัลทอคอม, 2004) ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นชาวต่างประเทศ ที่สำคัญชุมชนตำบลสองแพรกมีการจัดตั้งกองทุนของชุมชนที่เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของคนในชุมชน แต่ในขณะเดียวกันตำบลสองแพรกก็ยังมีปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขอยู่อีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการประกอบธุรกิจท่องเที่ยวแบบมวลรวม ความไม่เข้าใจในพื้นที่ของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นขาดการร่วมมือในการวางแผนและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ตนมีส่วนได้ส่วนเสียอยู่ ทำให้ป่าชุมชนเสื่อมโทรม ทรัพยากรน้ำลดน้อยลง เกิดความขัดแย้งในชุมชน ตลอดจนมีการเคลื่อนย้ายจากแรงงานภาคเกษตรมาสู่ภาคการท่องเที่ยว แต่อัตราค่าจ้างแรงงานยังต่ำ เนื่องจากเป็นแรงงานด้อยประสิทธิภาพ ซึ่งภาวะดังกล่าวที่อาจจะเกิดขึ้นในพื้นที่ อาจส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวค่อย ๆ ลดน้อยลง จนในที่สุดก็ถึงปัญหาให้ประชาชนท้องถิ่นแก้ไข ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง นอกจากชุมชนจะเป็นหัวใจสำคัญแล้วยังต้องพึ่งพาการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการตระหนักถึงปัญหา ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวทางเลือก (New Tourism or Alternative Tourism) ซึ่งถือได้ว่าเป็นกระแสพัฒนาการท่องเที่ยวที่สำคัญ และเหมาะสมกับการท่องเที่ยวในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งรวมไปถึงการท่องเที่ยวชุมชน (Community Tourism) (สินธุ์ สโรบล และคณะ, 2546) ที่ให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาที่ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิต อย่างสมดุล ที่ตั้งอยู่บนฐานความคิดว่าชุมชนหรือคนในท้องถิ่นเป็นเจ้าของทรัพยากรการท่องเที่ยว และชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการกำหนดทิศทางการพัฒนา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมวิราช, 2545) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 9 และ 10 ที่ได้กำหนดแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สามารถเพิ่มการจ้างงาน การกระจายรายได้สู่ชุมชนและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด, 2553)

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนทุกภาคส่วนทำให้เกิดความร่วมมือในการ

ระดมความคิด ช่วยกันป้องกันและแก้ไขปัญหอันเกิดจากการท่องเที่ยวในชุมชนได้ในระดับหนึ่ง และอาจจะนำไปประยุกต์ใช้กับชุมชนอื่น ในจังหวัดพังงา และจังหวัดที่มีพื้นที่ใกล้เคียงได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

คำสำคัญ

การมีส่วนร่วม การจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาที่จะศึกษา โดยศึกษาทุนภายในชุมชน พร้อมกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการท่องเที่ยว พร้อมทั้งศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในขั้นตอนการค้นหาปัญหา หาสาเหตุของปัญหา การวางแผน การดำเนินการ รับผลประโยชน์ และการประเมินผล เพื่อนำผลที่ได้ไปหาแนวทางการปฏิบัติในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรกร่วมกัน
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ของการวิจัย เป็นการศึกษาพื้นที่ตำบลสองแพรก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ซึ่งรวมอยู่ในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลนบปริง โดยจะศึกษาวิจัยและเก็บข้อมูลในช่วงเวลาที่เป็นฤดูกาลท่องเที่ยวของจังหวัดพังงา ระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2554 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2555 เพื่อศึกษาในช่วงเวลาที่การท่องเที่ยวมีผลกระทบสูงต่อชุมชน

คำจำกัดความของการวิจัย

การมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง บทบาทของชุมชน ในการมีส่วนร่วมการค้นหาสาเหตุถึงปัญหา ร่วมการวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผลอย่างเสมอภาค รวมถึงการร่วมรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวอันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น

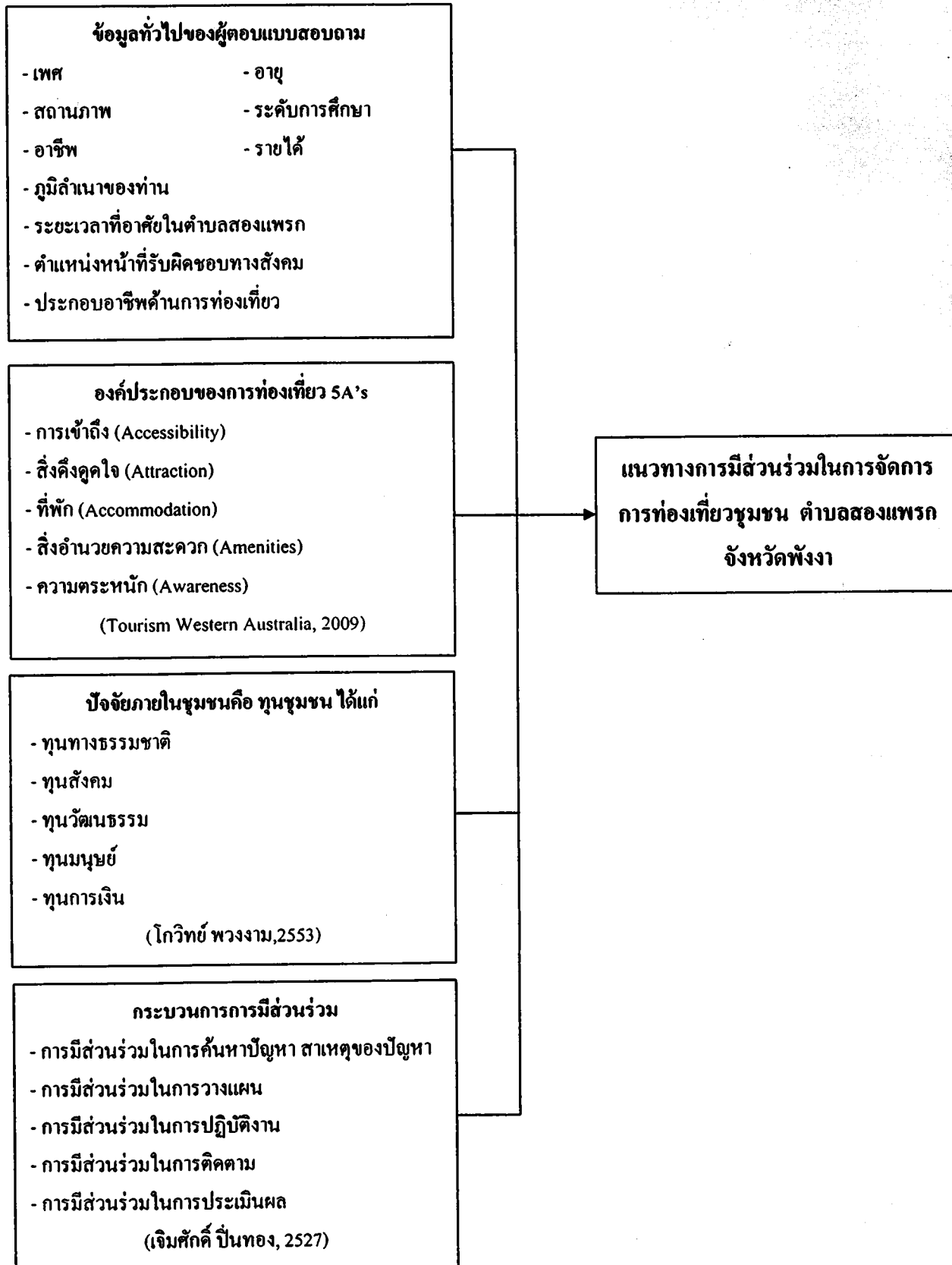
การท่องเที่ยวชุมชน (Community Tourism: CBT) หมายถึง การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม ที่มีความหลากหลายตามศักยภาพของชุมชน

ตำบลสองแพรก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา โดยชุมชนตำบลสองแพรกใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมและบริหารจัดการในชุมชน

ชุมชน (Community) หมายถึง บุคคล กลุ่มคน องค์กร หรือหน่วยงาน ที่มีอิทธิพลด้านการท่องเที่ยว ได้รับผลประโยชน์ทางด้านการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม หรือ เป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ในการท่องเที่ยวในตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา โดยแบ่งกลุ่มชุมชนในการท่องเที่ยวเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มภาคประชาชนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลสองแพรก กลุ่มภาคผู้นำชุมชน กลุ่มภาคผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเอกชน ได้แก่ ผู้บริหารบริษัทนำเที่ยว เจ้าของธุรกิจร้านอาหาร และเจ้าของธุรกิจที่พัก และกลุ่มภาครัฐ ที่มีบทบาทในการวางแผน การอนุรักษ์ และพัฒนาการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Resource Tourism) หมายถึง สิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวที่ให้เกิดการเดินทางไปท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลสองแพรก ประกอบด้วย ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมการท่องเที่ยวประเภทต่างๆ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงสภาพการท่องเที่ยวและบริบทชุมชน รวมถึงแผนนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา
2. ทราบถึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการการท่องเที่ยว
3. เป็นแนวทางส่งเสริมให้แก่ภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน และประชาชนท้องถิ่นต่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ในพื้นที่ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา สามารถนำผลจากการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับชุมชนอื่นที่มีสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกันได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา โดยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
3. แนวคิดการท่องเที่ยวชุมชน
4. แนวคิดการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านทุนชุมชน
5. แผนและนโยบายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพังงา
6. ข้อมูลทั่วไปของตำบลสองแพรก
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม (Participation)

แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม เป็นแนวคิดที่สำคัญในการพัฒนาชนบทที่ปรากฏในสังคมไทย นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งถูกบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ได้มุ่งเน้นให้เกิดความสำคัญกับการพัฒนาแบบชุมชนเข้มแข็ง และเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา ด้านการอนุรักษ์ศิลป ประเพณี ความรู้ท้องถิ่น วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีการวางแผนร่วมกับภาครัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนในท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแนวทางและเป็นจุดมุ่งหมายปลายทาง ในแง่ที่ว่าประชาชนทุกคนต่างมีจิตปรารถนา และเกิดความรู้สึกพึงพอใจในการที่จะได้เข้าไปมีบทบาทในการตัดสินใจ และร่วมปฏิบัติงานที่เกื้อหนุนต่อการตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของตน

ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation)

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่น้อยที่สุด คือ การรับทราบข้อมูลข่าวสาร จากภาครัฐ ถัดขึ้นมา คือ การที่ภาครัฐรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหลังจากให้ข้อมูลไปก่อนการตัดสินใจ หรือประชาพิจารณ์ ถัดจากนั้น คือ ประชาชนได้มี

โอกาสมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจในเรื่องหรือโครงการนั้นๆ เพื่อให้เกิดข้อยุติโดยฉันทามติ และการสามารถลงมติ เป็นกระบวนการที่สูงที่สุดในกระบวนการประชาธิปไตย (วันชัย วัฒนศัพท์, 2547) และอีกความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนจากแนวคิดในการดำเนินงานพัฒนาของภาครัฐ คือ การที่ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานตามแผนงาน หรือ โครงการต่างๆ ของรัฐ โดยเริ่มตั้งแต่การตัดสินใจ โดยการหาปัญหาและความต้องการ และประชาชนเป็นผู้คิดริเริ่ม ดำเนินการเอง อันจะนำไปสู่ผลสำเร็จของแผนงานหรือโครงการว่า การมีส่วนร่วมของ ประชาชน ทั้งชายและหญิงในหมู่บ้าน (อรชร สมสะอาด, 2538) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาของ รัฐ หรือกิจกรรมการพัฒนาของชุมชนที่ประชาชนยินดีมาร่วม โดยที่การมีส่วนร่วมนี้จะมี ความหมายว่า สมาชิกทุกคนจะร่วมรับประโยชน์ และการร่วมลงทุนลงแรงด้วย จึงเป็นการมีส่วนร่วม ตามความหมายที่เป็นธรรม นอกจากนี้การมีส่วนร่วมยังรวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วน เสีย (Stakeholders) ที่ได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินการพัฒนาของภาครัฐ ซึ่งเป็นการร่วมรับ ผลประโยชน์และร่วมลงทุนลงแรง (อรพินท์ สพโชคชัย, 2538)

โดยกล่าวถึง กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ (1) การมีส่วนร่วมในการค้นปัญหา และสาเหตุของปัญหา (2) การมีส่วนร่วมในการ วางแผนดำเนินการ (3) การมีส่วนร่วมในการลง และปฏิบัติงาน และ (4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและ ประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับ เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, 2526) และ อคิน รพีพัฒน์ (อคิน รพีพัฒน์, 2527)

จากความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปความหมาย ไว้ว่า การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง หรือทุกขั้นตอน ทำให้ประชาชนเข้าใจในพื้นที่ และถึงเห็นถึงความคิดเห็นของคนกลุ่มใหญ่ เพื่อให้ เกิดกาปฏิบัติงานเป็นไปตามทิศทางที่ประชาชนส่วนใหญ่พึงพอใจ ยอมรับ และ เกิดประโยชน์ต่อ ท้องถิ่นโดยรวม

แนวคิดและทฤษฎีของการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น

แนวคิดการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กัน 3 ประเด็นหลักๆ ดังนี้

1. ความสนใจและความกังวลร่วมกัน เกิดจากความสนใจและความกังวลของแต่ละบุคคล ซึ่ง บังเอิญคิดเห็นพ้องต้องกันกลายเป็นกลุ่ม ชมรม สมาคม
2. ความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกันที่มีต่อสถานการณ์นั้น ๆ ผลักดันให้พุ่ง ไปสู่การรวมกลุ่ม วางแผน และลงมือกระทำการร่วมกัน

3. การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนไปในทิศทางที่ปรารถนา การตัดสินใจร่วมกันนี้จะต้องรุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดความคิดริเริ่มกระทำที่สนองตอบความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น (บุญชัย เกิดปัญญาวัฒน์, 2535)

แนวความคิดดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ นางเยว่ หลีพันธุ์ (นางเยว่ หลีพันธุ์, 2537) ซึ่งให้นิยามของการมีส่วนร่วม หมายถึง ความร่วมมือของกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันและเข้ามารับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรม เพื่อการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ต้องการในอันที่จะบรรลุวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับแนวคิดของ สัจญา สัจญาวิวัฒน์ (สัจญา สัจญาวิวัฒน์, 2538) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง พฤติกรรมที่มีส่วนร่วมและการสมยอมตามพฤติกรรม ทั้งกลุ่มที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่จะก่อให้เกิดสิ่งต่างๆ ร่วมกัน

หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเอง ได้แบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 5 ระดับ (The International Association for Public Participation IAP2, 2009) ไว้ดังนี้

1. การให้ข้อมูลข่าวสาร (Inform) เป็นระดับที่มีความสำคัญที่สุด และเป็นก้าวแรกที่จะทำ ให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลมีหลายช่องต่าง เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การตีพิมพ์ การจัดนิทรรศการ การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร (News Repositories) การจัดงานแถลงข่าว ตลอดจนการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เพื่อให้ประชาชนได้มีช่องทางในการแสดงความคิดเห็น (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552)

2. การรับฟังความคิดเห็น (Consult) เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจ เช่นการรับฟังความคิดเห็น สํารวจความคิดเห็น การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ และการจัดเวทีสาธารณะ

3. การเกี่ยวข้อง (Involve) เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือร่วมเสนอแนะแนวทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสนทนากลุ่ม การเปิดเวทีประชาพิจารณ์ การจัดตั้งคณะกรรมการทำงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2549)

4. ความร่วมมือ (Collaborate) เป็นการให้กลุ่มประชาชน ผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วม โดยเป็นส่วนร่วมกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่าง

ต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ เป็นต้น รวมทั้งรณรงค์ส่งเสริมให้รวมกลุ่มตามความสนใจในลักษณะของชมรม สภาชมรม คณะกรรมการ และสมาคมรวมทั้งการส่งเสริมอาสาสมัครที่มีจิตอาสาเพื่อช่วยเหลืองานท้องถิ่น เช่น ชมรมผู้สูงอายุ ชมรมคลังสมองท้องถิ่น กลุ่มออมทรัพย์หรือสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552)

5. การเสริมอำนาจแก่ประชาชน (Empower) เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงที่สุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่างๆ โครงการกองทุนหมู่บ้านที่มอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด เป็นต้น

การส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ที่ปรับกระบวนการทำงานของส่วนราชการ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นหุ้นส่วนหรือมีส่วนร่วมมากขึ้น ถือเป็นสิ่งสำคัญและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและเอื้อต่อประโยชน์สุขของประชาชน เพราะกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุน และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างสร้างสรรค์ อันเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาราชการยุคใหม่ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของภาคราชการที่มาจากทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และชุมชนท้องถิ่น จะช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความใกล้ชิดกับประชาชน ได้รับทราบความต้องการและปัญหาที่แท้จริง ลดความขัดแย้งและต่อต้าน ทั้งยังเป็นการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เสริมสร้างให้ประชาชน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในประเด็นสาธารณะ ซึ่งเป็นบทบาทที่หน่วยงานภาคราชการจะต้องดำเนินการให้เกิดขึ้น

อย่างไรก็ตาม การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม จะประสบความสำเร็จหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับหน่วยงานราชการต่าง ๆ จะสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนมากน้อยเพียงใด รวมทั้งต้องอาศัยกระบวนการความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสังคมที่เป็นพันธมิตรของภาคราชการ เพื่อทำให้เกิดการแบ่งสรรทรัพยากรอย่างยุติธรรม และลดความขัดแย้งในสังคม และที่สำคัญที่สุด คือ การสร้างกลไกของการพัฒนาระบบราชการที่ยั่งยืน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนนั่นเอง (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2549)

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น

กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท มีดังนี้ (Cohen and Uphoff, 1977)

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ซึ่งประกอบด้วยวิธีการเริ่มตัดสินใจ กำหนดนโยบายจากความต้องการ และตัดสินใจปฏิบัติงาน อาจเป็นการตัดสินใจในระยะเริ่มแรก การตัดสินใจในช่วงของกิจกรรม หรือการตัดสินใจในช่วงการดำเนินกิจกรรม

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (Implementation) คือการเข้าร่วมโครงการ โดยให้การสนับสนุนด้านการบริหาร การประสานความร่วมมือ รวมทั้งการลงมือปฏิบัติด้วยแรงงาน แรงเงิน และการสนับสนุนทรัพยากรอื่น ๆ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) เป็นการเข้าร่วมกันที่จะรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น หรือการมีส่วนร่วมต่อผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในทุก ๆ ด้าน

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เป็นการร่วมกันควบคุม ตรวจสอบผลการดำเนินงานตลอดจนเข้าไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับท้องถิ่น คือ การกำหนดบทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมของการพัฒนาการท่องเที่ยวท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และสร้างความเป็นเจ้าของ (Ownership) ของธุรกิจชุมชน ทำให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และเป็นชุมชนที่เข้มแข็งต่อไป (พยอม ธรรมบุตร, 2549) มี 4 ระดับ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมระดับการตัดสินใจ (Decision Making Level) ชุมชนท้องถิ่นควรมีโอกาสเข้าร่วมตัดสินใจ ก่อนเริ่มการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตน โดยชุมชนควรได้รับข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบทั้งด้านบวก และด้านลบที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชน ถ้ามีการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในชุมชนควรมีการประชุมแล้วลงความเห็นร่วมกันในการตัดสินใจว่าควรหรือไม่ควรพัฒนาการท่องเที่ยว และถ้าจะพัฒนาควรพัฒนาไปในลักษณะใด

2. การมีส่วนร่วมระดับการวางแผน (Planning Level) การร่วมวางแผน คือ การร่วมรับผิดชอบในบทบาทและหน้าที่ต่าง ๆ ของการพัฒนา ชุมชนควรร่วมกันวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว เพราะชุมชนเป็นเจ้าของทรัพยากร มีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพยากร

3. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว (Implementation Level) ชุมชนควรเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ด้านการท่องเที่ยว เช่น ที่พักแรมโฮมสเตย์ ร้านอาหารท้องถิ่น ร้านขายสินค้า OTOP บริการนำเที่ยว บริการเช่ารถ เช่าเรือ ดำน้ำ และการเดินป่า

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน (Evaluation Level) ชุมชนควรร่วมประเมินผลของการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อการปรับปรุงแผนพัฒนาให้ยั่งยืน และระยะยาว

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการระบุปัญหาและสาเหตุของปัญหา ตลอดจน กำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ กระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าประชาชนไม่มีบทบาทในการระบุปัญหาและความ

ต้องการของเขาแล้วโครงการต่างๆ ที่วางออกมาก็จะไร้ประโยชน์ เพราะโครงการที่วางออกมาไม่ได้ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชน อีกทั้งประชาชนจะมองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมและการดำเนินกิจกรรมก็จะไม่ประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการระบุปัญหา วิเคราะห์ปัญหาด้วยตนเอง โครงการที่วางไว้ก็จะสามารถดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายโดยง่ายเพราะประชาชนจะเกิดความรู้สึกที่เป็นเจ้าของโครงการ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาให้พวกเขาเอง

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้ เพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาของพวกเขา ด้วยตัวของเขาเอง แต่อย่างไรก็ตามนักพัฒนาหรือผู้มีความรู้ในการวางแผนควรมีส่วนเข้าไปร่วมให้คำแนะนำประชาชนในการวางแผนกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา การที่ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมแรงร่วมใจในการตัดสินใจหาแนวทางแก้ไขปัญหาและแนวทางดำเนินกิจกรรมนี้ จะมีผลทำให้พวกเขาเหล่านี้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of belonging) กิจกรรมนั้น และจะนำมาซึ่งความร่วมมือร่วมใจกันดำเนินกิจกรรมที่วางไว้

3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและปฏิบัติงาน เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วม ในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน ในการเข้าร่วม บริหารงาน ประสานงาน ดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก (สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย, 2545) หรือมีส่วนร่วมในการลงทุนในรูปของทรัพยากรธรรมชาติที่ประชาชนในชุมชนที่อยู่ตามกำลังความสามารถของประชาชน แทนที่จะใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยภายนอกของชุมชนเสียทั้งหมด การดำเนินกิจกรรมร่วมกันนั้นจะเป็นการเสริมสร้างให้ประชาชนรู้จักการทำงานร่วมกัน

4. การมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผล การมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นนี้จะทำให้ประชาชนได้มีการประเมินผลงานที่ได้ดำเนินไปนั้น ได้รับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนาหรือยอมรับ ทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจมากน้อยเพียงไร และอุปสรรคต่างๆ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการวางแผนแนวทางแก้ไขในโอกาสต่อไปได้

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นผู้วิจัยจึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา โดยมีกระบวนการมีส่วนร่วมตามขั้นตอน (1) การมีส่วนร่วมในการค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา (2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ (3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน (4) การมีส่วนร่วมในการติดตาม และ (5) การประเมินผล

วิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยมีช่องทาง ดังนี้ (โกวิท พวงงาม, 2550)

1. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาทั้งแผนพัฒนา 5 ปี และแผนพัฒนาประจำปี โดยให้ประชาชนร่วมเสนอปัญหาความต้องการ ร่วมเสนอ โครงการ หรือกิจกรรมเพื่อการพัฒนา ในรูปแบบของกระบวนการทำประชาคม กำหนดการจัดทำแผนพัฒนา และร่วมกำหนดทิศทาง การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย
3. การให้ประชาชนมีสิทธิการเข้าร่วมประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. การให้ประชาชนมีสิทธิในการเสนอข้อบัญญัติ เพื่อให้สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบังคับตำบล ตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542
5. การให้ประชาชนมีสิทธิ์ถอดถอนผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย

ปัจจัยการเข้าร่วมการมีส่วนร่วมของประชาชน

ปัจจัยพื้นฐานในการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 2 ประการ คือ

1. ปัจจัยของสิ่งจูงใจ การที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ทั้งในแง่การร่วมแรงร่วมทรัพยากร หรืออื่นๆ นั้น จะมีเหตุผลประการแรก คือ การได้ผลประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป ซึ่งถือเป็นเรื่องของการกระตุ้นให้เกิดสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ ซึ่งถือเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ
2. ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม แม้ว่าประชาชนจำนวนมากจะเห็นประโยชน์ของการเข้าร่วมในกิจกรรม แต่ไม่อาจจะเข้ากิจกรรมได้ เนื่องจากไม่เห็นช่องทางของการเข้าร่วมหรือเข้าร่วมแล้วไม่ได้รับผลดังที่คาดหวังไว้ ดังนั้น พื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทางในการเข้าร่วมจึงควรมีลักษณะที่เปิดโอกาสให้ทุก ๆ คน และ ทุก ๆ กลุ่มในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยการเข้าร่วมอาจจะอยู่ในรูปของการมีตัวแทนหรือการเข้าร่วมโดยตรง ควรมีเวลากำหนดที่ชัดเจนเพื่อผู้เข้าร่วมจะสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้ในสภาพเป็นจริงของตน และควรกำหนดลักษณะของกิจกรรมที่แน่นอน (ทวีทอง หงส์วิวัฒน์, 2527)

นอกจากนี้ปัจจัยการมีส่วนร่วมควรสนับสนุนให้มีบุคคลทั้ง 4 ฝ่าย ที่มีส่วนสำคัญในการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชนบท ประกอบด้วย ประชาชนในท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น

เจ้าหน้าที่ของรัฐ และบุคคลภายนอก แต่สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นยังมีปัจจัยหลายปัจจัยที่มีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง ได้แก่ อายุและเพศ สถานภาพในครอบครัว ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคม ศาสนา อาชีพ รายได้ทรัพย์สิน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น เป็นต้น (Cohen and Uphoff, 1877)

ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน มีดังนี้

1. ปัญหาค่านิยมนโยบายและองค์การภาครัฐ ในระดับ นโยบาย พบว่า นโยบายของรัฐไม่เอื้อต่อการพัฒนาเพราะอำนาจการตัดสินใจรวมศูนย์ที่ส่วนกลางไม่มีการกระจายอำนาจให้แก่ประชาชน อีกส่วนหนึ่งเป็นเพราะ โครงสร้างอำนาจทางการเมือง การบริหาร และระบบเศรษฐกิจอยู่ในกลุ่มนายทุน และระดับปฏิบัติ พบว่า เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจและขาดทักษะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของประชาชน ตลอดจนขาดการประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง กอปรกับความล่าช้าในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และขาดการประสานงาน การติดตาม ประเมินผลที่เป็นระบบ

2. ปัญหาเกี่ยวกับภาคประชาชน ทั้งกลุ่มผู้นำ พบว่า มีการครอบงำความคิดประชาชนเพราะต้องการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว ทำให้ขาดความศรัทธาจากประชาชน และ กลุ่มประชาชนทั่วไป พบว่า ประชาชนมีภาระด้านการประกอบอาชีพ ด้านครอบครัว ด้านสุขภาพร่างกาย ประชาชนขาดทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความ ขัดแย้งทางด้านความคิดเห็น ผลประโยชน์การแบ่งพรรคแบ่งพวก ส่งผลให้ขาดความสามัคคี ขาดการศึกษา ขาดความรู้ทางด้านวิทยาการต่างๆ ขาดความเชื่อมั่น ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น จึงทำให้ไม่สนใจ ไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม อีกทั้งยังไม่ศรัทธาในตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ และที่สำคัญคือ การขาดการยอมรับในสิทธิ และบทบาทสตรี

3. ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองการปกครอง

ด้านการเมือง พบว่า ขาดการกระจายอำนาจ เพราะระบบการเมืองถูกควบคุมโดยกลุ่มน้อยด้านเศรษฐกิจ พบว่า กระบวนการผลิต ปัจจัยการผลิตอยู่ภายใต้ระบบทุนนิยม ซึ่งมีกลไกของรัฐควบคุมระบบเศรษฐกิจอย่างเข้มงวด ทำให้ขาดกลไกที่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากร ด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า มีการแบ่งแยกเชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ อันเกิดจากความไม่รู้ เพราะขาดการศึกษา มีการครอบงำของผู้นำ และการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวทำให้ความยากจนตกอยู่ภายใต้ความสัมพันธ์ระบบอุปถัมภ์

อุปสรรคที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ (ทวิทอง หงส์วิวัฒน์, 2527)

1. อุปสรรคด้านการเมือง เกิดจากการไม่กระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่ประชาชน ถูกควบคุมโดยคนกลุ่มน้อย (ปรัชญา เวสารัชช์, 2547) โครงสร้างอำนาจทางการเมือง การปกครอง การบริหารเศรษฐกิจ ตกอยู่ในกำมือของทหาร นายทุน และข้าราชการ

2. อุปสรรคด้านเศรษฐกิจ เกิดจากการขาดความสามารถในการพึ่งตนเอง อำนาจต่อรองมีน้อย กระบวนการผลิต ปังจัยการผลิตอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ นอกจากนี้อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ ความแตกต่าง ในสังคม ด้านรายได้ อำนาจ และ ฐานะทางเศรษฐกิจ (ปรัชญา เวสารัชช์, 2547)

3. อุปสรรคด้านวัฒนธรรม ขนบประเพณีในแต่ละพื้นที่ที่ทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วม ได้เนื่องจากขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน เช่น เชื้อชาติ ศาสนา คีลธรรม จรรยา ความเชื่อ

ตัวชี้วัดการมีส่วนร่วมและการรับรู้ของชุมชน (Indicators of Community Involvement and Awareness)

ตัวชี้วัดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีอยู่หลายรูปแบบ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงคือ ตัวชี้วัดการมีส่วนร่วมและการรับรู้ของชุมชน (Indicators of Community Involvement) เป็นการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องมีกลยุทธ์เพื่อช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมและมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในระยะยาว การให้ข้อมูลจะเป็นสิ่งช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเป็นกุญแจในการทำให้ชุมชนให้ความร่วมมือต่อกระบวนการวางแผนการท่องเที่ยว มีข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการด้านข้อมูล ดังนี้

1. การจัดเตรียมข้อมูลให้พร้อม (Availability of Information) ประชาชนมีแนวโน้มจะพยายามเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นไปอย่างยั่งยืน

2. การเข้าถึงข้อมูล (Availability of Information) ยิ่งประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลโดยทั่วไปมากเท่าใด ก็จะยิ่งให้ความสนใจต่อกระบวนการวางแผนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมากขึ้น

3. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Information) ข้อมูลที่จัดเตรียมไว้ให้ประชาชนในท้องถิ่นต้องถูกนำเสนอในรูปแบบและภาษาที่เข้าใจง่าย

4. การสนับสนุนข้อมูล (Advocacy of Information) จำเป็นต้องมีบุคคลที่เสียสละผู้อุทิศตนสร้างแรงบันดาลใจแก่ผู้อื่นและสนับสนุนกระบวนการสร้างการรับรู้ตลอดจนให้ความร่วมมือกับ

กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของกลุ่มต่างๆ ในชุมชน เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระบวนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

5. การปฏิบัติต่อข้อมูล (Action on the information) การปฏิบัติ ลงมือทำหรือรับผิดชอบ ความสำคัญต่อการสร้างการรับรู้และความต้องการต่อความยั่งยืนในสินทรัพย์ทางการท่องเที่ยว (The tourism asset) ชุมชน (Community) และทรัพยากรสิ่งแวดล้อม (Environment resource) ซึ่งเป็นสิ่งที่จะนำไปสู่ตัวบ่งชี้หลายๆ ตัวที่ใช้วัดระดับของการเข้าถึง ผลกระทบและการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้อง

บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในการจัดการและพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว

บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในการจัดการและพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว เป็นเป้าหมายของการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อจัดการผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม คือ มีการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน ก็ควรจะมีการพิจารณาขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity) ของธรรมชาติและของชุมชน การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว ผู้มาเยือนรวมถึงผู้เข้ามาศึกษาดูงานให้ได้อย่างเหมาะสมตามมาตรฐานทรัพยากรการท่องเที่ยว เป้าหมายดังกล่าวอาจรวมถึงการหาวิธีลดผลกระทบจากการท่องเที่ยว การจัดการของเสียตลอดจนสร้างสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับคนในชุมชน นักท่องเที่ยวผู้มาเยือนรวมถึงผู้เข้ามาศึกษาดูงาน อีกทั้งได้เสนอแนะบทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ ชุมชน องค์กรหรือหน่วยงาน และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในการเตรียมความพร้อมเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว (อรไท ครุฑเวช, 2550)

เป้าหมายการท่องเที่ยวชุมชน และบทบาทของผู้มีส่วนร่วมการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถนำไปปฏิบัติ เพื่อป้องกันและลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งต้องอาศัยการดำเนินการหลายมาตรการพร้อมกันและต้องมีการประสานงานในทุกๆ ด้านอย่างกลมกลืน เพื่อประโยชน์ในการบริหาร การจัดการ และการป้องกันผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น รวมทั้งเพื่อผลสำเร็จของการเฝ้าระวังทางการท่องเที่ยวที่นำไปสู่ผลประโยชน์สูงสุดแก่ทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยได้แสดงบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในตาราง ดังนี้

บทบาทของชุมชนท้องถิ่น	บทบาทขององค์กร/หน่วยงาน และผู้ประกอบการ
1. เป็นเจ้าของพื้นที่และผู้ดูแลทรัพยากรแหล่งท้องถิ่น	1. ร่วมเป็นที่ปรึกษาและสนับสนุนวิทยากรให้ความรู้
2. เป็นแหล่งข้อมูลและให้บริการสาระความรู้	2. สร้างระบบที่เลี้ยงในการสนับสนุนการจัดการท้องถิ่นด้วยชุมชนเอง
3. วางระบบบริหารจัดการพื้นที่ท้องถิ่น	3. เป็นผู้ประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ในการดูแลแหล่งท้องถิ่นของชุมชน
4. กำหนดข้อปฏิบัติสำหรับนักท้องถิ่น	4. พัฒนาฝึกอบรมคนในชุมชนและสร้างกลุ่มอาชีพการท้องถิ่น
5. สร้างกระบวนการการเรียนรู้ให้แก่นักท้องถิ่น	5. สนับสนุนสถานที่ในการจัดกิจกรรมและสื่อความเข้าใจกับหน่วยงาน
6. สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท้องถิ่นเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเจ้าบ้านและผู้มาเยือน	6. ร่วมกันสร้างกติกาและจัดทำแผนการพัฒนาการท้องถิ่นของชุมชน
7. อำนวยความสะดวกและดูแลนักท้องถิ่นดูญาติพี่น้อง	7. การบูรณาการกิจกรรมของชุมชนสู่แผนงานขององค์กรหรือหน่วยงานเพื่อสนับสนุนงบประมาณ
8. พัฒนา รักษา ฟื้นฟู ดูแลและบริหารจัดการทรัพยากรทางการท้องถิ่น	8. จัดช่องทางทางประชาสัมพันธ์และพัฒนาระบบการตลาด
9. สร้างจิตสำนึกในการเป็นเจ้าบ้าน	9. การติดตามประเมินผลเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์
10. การเฝ้าระวัง การตั้งรับ และการปรับตัวอย่างรู้เท่าทันต่อสถานการณ์การท้องถิ่นในชุมชน	การท้องถิ่นระดับชุมชนและพื้นที่แหล่งท้องถิ่น

ภาพที่ 1 บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ท้องถิ่น

ที่มา สินธุ์ สโรบลและคณะ, 2551

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานั้น คือการให้โอกาสประชาชนเป็นฝ่าย ตัดสินใจกำหนดปัญหาความต้องการของตนเองอย่างแท้จริงเป็นการเสริมพลังอำนาจ (Empowerment) ให้แก่ประชาชน กลุ่ม องค์กรชุมชนให้สามารถระดมขีดความสามารถในการ

จัดการทรัพยากร การตัดสินใจ และควบคุมดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนมากกว่าที่จะเป็นฝ่ายตั้งรับ สามารถกำหนดการดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามความจำเป็นอย่างมีศักดิ์ศรี และสามารถพัฒนาศักยภาพของประชาชน ชุมชน ในด้านภูมิปัญญา ทักษะ ความรู้ ความสามารถและการจัดการและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ ประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างเป็นทางการต้องเน้นในรูปกลุ่มหรือองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมอย่างชัดเจน เนื่องจากพลังกลุ่มจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้งานพัฒนาต่างๆ บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายได้

แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

แนวคิดการจัดการท่องเที่ยว

ราณี อธิชัยกุล (2547) ได้กล่าวถึง การจัดการบริการท่องเที่ยวต้องมีการกำหนดประเภท และมาตรฐานของบริการที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล และควรตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ทุกประเภท และทุกระดับ บริการด้านต่างๆที่สำคัญแก่นักท่องเที่ยว ได้แก่

1. บริการด้านกฎระเบียบข้อบังคับ คือ เป็นการบริการด้วยกฎระเบียบ ข้อบังคับกติกากา เพื่อการดำเนินการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ให้เกิดความสะดวกสบาย เกิดความพึงพอใจสูงสุด ตลอดจนการดำเนินการท่องเที่ยวมีความปลอดภัย ไม่เกิดผลกระทบกับสภาวะแวดล้อมกับแหล่งท่องเที่ยวที่ไปเยือน เช่น การออกกฎระเบียบ ป้ายห้าม ป้ายเตือน การจัดระเบียบร้านค้า เป็นต้น

2. การบริการด้านความปลอดภัย การประกอบกิจกรรมนันทนาการที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวมักมีแนวโน้มที่จะเกิดอันตรายและอุบัติเหตุได้ง่าย เช่น การตกน้ำ การถูกงูกัด อุบัติเหตุต่าง ๆ จากการท่องเที่ยว หรือระบบป้องกันรักษาความปลอดภัยต่าง ๆ ของสถานที่ท่องเที่ยว เป็นต้น ผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีการเตรียมการด้านความปลอดภัยต่าง ๆ เตรียมอุปกรณ์ป้องกันและรักษาความปลอดภัยให้เหมาะสม รวมทั้งมีการฝึกอบรมบุคลากรให้สามารถป้องกันความปลอดภัย รักษาและปฐมพยาบาลเบื้องต้นได้

3. บริการด้านนันทนาการ คือ การให้บริการเพื่อความเพลิดเพลินสนุกสนานและความบันเทิงสำหรับนักท่องเที่ยว โดยการมีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และมีความสอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยว โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบกับแหล่งท่องเที่ยว

4. บริการข้อมูลข่าวสาร คือ การบริการให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวซึ่งแหล่งท่องเที่ยวควรมีสูนย์บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว เช่น แผ่นพับ แผนที่ เอกสารต่างๆ เกี่ยวกับบริการที่มีในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งทำหน้าที่ประสานงานให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมท่องเที่ยว

5. บริการที่พัก คือ การบริการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งที่พักควรมีหลายขนาดเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีหลายกลุ่มหลายประเภทที่ต้องการประเภทและระดับการบริการที่แตกต่างกัน เช่น โรงแรมระดับสี่ดาว ห้าดาว จะให้บริการหลากหลายแก่ผู้มาพัก เช่นอาหาร และเครื่องคั้ม อีกทั้ง ที่พักควรมีการควบคุมราคาให้เหมาะสมกับคุณภาพ และความสะอาดตามมาตรฐาน (สมบัติ กาญจนกิจ, 2544)

6. บริการนำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์ คือ การบริการหรืออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเดินทางของนักท่องเที่ยว ซึ่งควรมีมาตรฐานการบริการนำเที่ยวที่มีการจัดกิจกรรมนำเที่ยว ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เช่น นำเที่ยวทางประวัติศาสตร์ มัคคุเทศก์ควรมีความรู้และรายละเอียดอย่างถูกต้อง หรือการนำเที่ยวทางน้ำโดยมีมัคคุเทศก์ให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของแหล่งน้ำเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อสภาพแวดล้อม

7. บริการคมนาคมขนส่งและการจัดการด้านจราจร คือ การบริการเคลื่อนย้ายผู้โดยสารและสิ่งของจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งด้วยพาหนะขนส่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งธุรกิจคมนาคมขนส่งควรมีหลายรูปแบบและหลายระดับ เช่น รถเช่า รถโดยสาร เป็นต้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกช่องทางและรูปแบบการคมนาคมขนส่งที่พอใจได้ และการจัดการด้านจราจรแก่นักท่องเที่ยว โดยช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดหาสถานที่สำหรับจอดรถอย่างเพียงพอ และมีป้ายจราจรแสดงอย่างชัดเจน

8. บริการอาหาร และเครื่องคั้ม คือ การบริการด้านอาหาร และเครื่องคั้มแก่นักท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุขและเพียงพอ และมีการบริการที่ดีต่อนักท่องเที่ยว รวมทั้งด้านความเหมาะสมของราคาที่เหมาะสม ซึ่งควรมีอาหารหลายประเภทและหลายระดับ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละระดับ ต้องมีองค์ประกอบดังนี้ มีการตกแต่งสถานที่ให้กลมกลืนกับสภาพท้องถิ่น เสนออาหารประจำท้องถิ่นและมีรายการอาหารทั่วไปที่นักท่องเที่ยวคุ้นเคย อาหารมีมาตรฐานพื้นฐานตามสุขลักษณะของกระทรวงสาธารณสุข ตลอดจนบริการในร้านอาหารควรมีใจรักงานด้านการบริการด้วย

9. บริการด้านสินค้าและของที่ระลึก คือ การบริการขายสินค้าและของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเพื่อซื้อและนำกลับไปยังภูมิลำเนาของตน เพื่อเป็นที่ระลึก หรือ ของฝาก อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับผู้ให้บริการและยังเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงของสถานที่ท่องเที่ยวอีกด้วย

10. บริการอื่นๆที่เกี่ยวกับนักท่องเที่ยว เช่น ตู้เอทีเอ็ม ธนาคาร ร้านค้าสะดวกซื้อ สุขา สำหรับรองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ

องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมการท่องเที่ยวทางเลือก มีดังนี้

1. การเข้าถึง (Accessibility) ถ้าสถานที่ท่องเที่ยวสวยงามหรือมีคุณค่าแค่ไหน แต่ถ้ายากต่อการเข้าถึง ก็ไม่เป็นที่นิยม ในที่นี้หมายถึงการคมนาคม เช่น ถนน สถานีขนส่งทางยานยนต์ ท่าเรือ ท่าอากาศยาน

2. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) เป็นการบริการให้กับนักท่องเที่ยว รวมไปถึงห้องน้ำสาธารณะ ป้ายบอกทาง ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว โทรคมนาคม เป็นต้น

3. ที่พัก (Accommodation) มีที่พักหลายแบบให้เลือก ตั้งแต่ โฮมสเตย์ บังกะโล รีสอร์ท โรงแรม ที่สามารถรองรับกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

4. สิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว (Attraction) เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งดึงดูดใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยี่ยมชมเยือนสถานที่นั้นๆ นักท่องเที่ยวแต่ละคน มีความสนใจแตกต่างกัน กิจกรรมการท่องเที่ยว Activities เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสิ่งดึงดูดการท่องเที่ยว (Attraction) เป็นการให้นักท่องเที่ยวพำนักนานขึ้น ใช้จ่าย และใช้เวลาในพื้นที่นั้นมากขึ้นด้วย แสดงให้เห็นว่าเป็นกิจกรรมที่สามารถสร้างรายได้ให้กับคนในท้องถิ่น หรือผู้ประกอบการท่องเที่ยว เช่น ทะเลเป็นจุดดึงดูดของนักท่องเที่ยว และในขณะเดียวกันสามารถเล่นกิจกรรมได้เคลื่อน หรือ Jet Ski ได้อีกด้วย

5. ความตระหนัก (Awareness) การที่เรามีแต่สถานที่ที่น่าสนใจ การเข้าถึงที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบครันก็ไร้ซึ่งประโยชน์ ถ้าหากขาดความตระหนักของประชาชนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว คือประชากรในท้องถิ่นจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยว ตระหนักถึงคุณค่าของการท่องเที่ยว นอกจากนี้ประชากรท้องถิ่นที่มีการติดต่อสื่อสารโดยตรงกับนักท่องเที่ยว ควรจะมีทัศนคติบวกต่อนักท่องเที่ยวเสมอ เพื่อทำให้เกิดภาพพจน์ที่ดีในชุมชน และก็ยังเป็นความประทับใจที่ฝังแน่นอยู่ในใจของนักท่องเที่ยว (Tourism Western Australia, 2009)

องค์ประกอบการท่องเที่ยวของ Tourism Western Australia เป็นองค์ประกอบในแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในพื้นที่ด้าบลสองแพรก

ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวอันให้เกิดการเดินทาง ซึ่งรวมถึงสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรม และวัฒนธรรมประเพณีที่สะท้อนเห็นถึงลักษณะเด่นของแต่ละท้องถิ่น ทรัพยากรการท่องเที่ยวสามารถแบ่งได้ตามการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ คือ แหล่งธรรมชาติที่มีการคัดแปลง เพื่อให้สะดวกในรองรับนักท่องเที่ยว ตอบสนองความต้องการและมีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาเยือน ได้แก่ สภาพภูมิอากาศ สภาพภูมิประเทศ ป่าไม้ ทะเล ภูเขา แม่น้ำ น้ำตก สัตว์ป่า เป็นต้น

2. แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศาสนา ซึ่งประกอบไปด้วย อุทยานประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณที่ได้รับการรักษาไว้ในสภาพเดิมโดยมีการคัดแปลงน้อยที่สุด อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน วัดที่มีความสำคัญทางศาสนา มีคุณค่าต่อค่านิยมทางวัฒนธรรมและจริยธรรม ตลอดจนผู้มาเยือนได้รับความรู้จากการทราบเรื่องราวที่เกี่ยวข้อง

3. แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม ได้แก่ วิถีชีวิต แหล่งวัฒนธรรม ประเพณี หัตถกรรมพื้นเมือง และกิจกรรมท้องถิ่นต่าง ๆ

สามารถสรุปได้ว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรด้านประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับชุมชนและทรัพยากรมนุษย์ท้องถิ่น ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงให้ความสำคัญกับชุมชนท้องถิ่นและทรัพยากรของท้องถิ่น (อัญญา นิลนพคุณ, 2554)

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่คุกคามขององค์ประกอบอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย (ฉันทิช วรรณถนอม, 2552)

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่คุกคามของแหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรการท่องเที่ยว

จุดแข็ง

1. ความหลากหลายของทรัพยากร ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทุกประเภทและมีศักยภาพเทียบเคียงกับแหล่งท่องเที่ยวในระดับโลก
2. สามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี
3. ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวมีความเป็นมิตร
4. มีการรณรงค์แนะนำแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ อยู่เสมอ เช่น โครงการเที่ยวไทย ครีกครื้น เศรษฐกิจจิกจัก
5. แปรนด์ Amazing Thailand ทำให้ประเทศไทยเป็นที่รู้จักของคนทั่วโลก

6. ประเทศไทยมีวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และทรัพยากรการท่องเที่ยวซึ่งสามารถนำมาพัฒนาเป็นสินค้าด้านการตลาดที่โดดเด่น
7. ประเทศไทยมีความคุ้มค่าเงินในการเดินทางท่องเที่ยวเข้ามา

จุดอ่อน

1. แหล่งท่องเที่ยวชั้นนำหลายแห่งตกอยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรม เช่น ปาย
2. ความแออัดของการจราจรในกรุงเทพมหานคร และเมืองหลักทางการท่องเที่ยวอื่น
3. ป้ายชี้ทาง ป้ายสื่อความหมาย ป้ายบอกระยะทาง ยังขาดความสมบูรณ์
4. มีมลพิษทางด้านอากาศ ด้านเสียง คุณภาพน้ำ เริ่มมีปัญหา และมีปัญหาด้านขยะ สิ่งปฏิภูลในแหล่งท่องเที่ยว
5. ข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวยังต้องพัฒนา รวมทั้งช่องทางการจัดจำหน่าย
6. ประเทศไทยยังไม่มีแหล่งท่องเที่ยวที่ติดอันดับในสิ่งมหัศจรรย์ของโลก

โอกาส

1. ความตระหนักในความสำคัญของสิ่งแวดล้อมสูงขึ้นซึ่งนำไปสู่กระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
2. มีการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อมุ่งสู่ตลาดคุณภาพ
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ เป็นที่คาดหวังว่าจะช่วยทำให้แหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอย่างเป็นระบบและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง
4. งบประมาณเพื่อการพัฒนา การอนุรักษ์ และการตลาดเพิ่มพูนมากขึ้น
5. ประเทศไทยยังได้เปรียบทางด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์
6. ประเทศไทยมียุทธศาสตร์เชื่อมโยงการคมนาคมขนส่ง กับประเทศเพื่อนบ้าน
7. กรุงเทพฯ ได้รับรางวัลเมืองน่าเที่ยวอันดับหนึ่ง Best leisure destination in Asia Pacific ปี 2008 จากนิตยสารการท่องเที่ยวของอเมริกา (Travel and Leisure) จากการลงคะแนนเสียงของผู้อ่านในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

อุปสรรคที่คุกคาม

1. ประเทศจีนเริ่มค้นพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว และเริ่มสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวสู่ประเทศจีน
2. การเปิดแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ของประเทศในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง

3. ภาพลักษณ์ในทางลบด้านสิ่งแวดล้อม แรงงานเด็ก โสเภณี ภัยอาชญากรรม โรคนอกซ์
4. ในปัจจุบันนี้ยังไม่มีมาตรการการควบคุมและจัดระเบียบการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว รัฐบาลควรปรับนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเสริมจุดแข็ง แก้ไขจุดอ่อน แสวงหาโอกาสและลดภาวะวิกฤติจากอุปสรรคที่คุกคาม ดังนี้

การเสริมจุดแข็ง โดยการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือด้านโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมการขาย ระหว่างภาครัฐและเอกชน อย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศในทุกรูปแบบ ทั้งโดยงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลและการระดมทุนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ควรดำเนินการแก้ไขปัญหาค่าความหวาดระแวงเกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยจากการก่อการร้ายและปัญหาโรคระบาดในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นกระบวนการและต่อเนื่อง สร้างความรับรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวว่า ประเทศไทยสามารถมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี

การแก้ไขจุดอ่อน โดยใช้ยุทธศาสตร์เพื่อแก้ไขปัญหการท่องเที่ยวเสื่อมโทรม วางกลยุทธ์กระจายการท่องเที่ยวออกจากพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่มีความหนาแน่นและแออัดจนเกินขีดความสามารถในการรองรับ และพัฒนาข้อมูลข่าวสารแหล่งท่องเที่ยวในช่องทางต่าง ๆ ให้ทันสมัยอยู่เสมอ

การแสวงหาประโยชน์จากโอกาส โดยกระตุ้นกระบวนการพัฒนาและบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวอย่างจริงจัง เพื่อให้ทรัพยากรมีคุณภาพและอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์อยู่เสมอ สร้างกลไกการบริหารเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ ใช้ความได้เปรียบจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ พัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาค และควรปรับกระบวนการการบริหารอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวในระดับสากลตามนโยบายที่กำหนดไว้ให้สำเร็จ ที่สำคัญควรเพิ่มพูนและพัฒนาความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองได้ทั้งตลาดการท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ Mass market และตลาดการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม (Niche market)

การลดภาวะวิกฤติจากอุปสรรคที่คุกคาม โดยสนับสนุนส่งเสริมการท่องเที่ยวกับประเทศคู่สัญญา ทั้งสัญญาในระดับทวิภาคและระดับพหุภาคี กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานให้กับประเทศไทยเป็นประตูผ่านไปสู่ประเทศจีน และขจัดปัญหาที่สร้างภาพลบให้กับประเทศไทยให้น้อยลงและหมดสิ้นไปในที่สุด ที่สำคัญใช้วิกฤติให้เป็นโอกาสในกรณีความไม่สงบใน 3 จังหวัด

ชายแดนภาคใต้ โดยเสนอภาพลักษณ์ในทางบวก ที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรม วิถีชีวิตทั้งชาวไทย และมุสลิม แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ความสวยงามของธรรมชาติ และความอัศจรรย์ไมตรี

วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่คุกคามของโครงสร้างพื้นฐาน โครงสร้าง สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการด้านการท่องเที่ยว

จุดแข็ง

1. โครงสร้างพื้นฐานและโครงสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกโดยทั่วไปมีความ สมบูรณ์และมีมาตรฐาน
2. การเข้าถึงประเทศไทย สะดวกทั้งทางอากาศ ทางถนน ทางรถไฟ ทางทะเล และ ทางอากาศ มีสายการบินทั้งภายในและต่างประเทศ และเครื่องบินเช่าเหมาลำ ที่เดินทางสู่ประเทศ
3. ระบบสาธารณูปโภค มีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะใน เมืองหลักทางการท่องเที่ยว
4. สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการทางการท่องเที่ยวมีความหลากหลาย มีบริการ ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน และมีราคาที่เหมาะสม
5. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องมีความตระหนักในความสำคัญของการท่องเที่ยว และร่วมประสานงานมากขึ้น

จุดอ่อน

1. แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งยังมีปัญหาด้าน โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา การกำจัดของเสียและน้ำเสีย ปัญหาการเก็บขยะ ป้ายชี้ทาง ป้ายบอกทาง ป้ายสื่อความหมาย และอธิบายแหล่งท่องเที่ยว
2. ระบบจราจรหย่อนประสิทธิภาพ ขาดความเข้มงวดในการจับขีวดยานบนท้อง ถนน
3. ขาดท่าเทียบเรือเดินสมุทรเพื่อการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน และมาตรฐานการ บริการผู้โดยสารทางรถไฟอยู่ในระดับต่ำ
4. มาตรการด้านความปลอดภัย และภัยจากแผ่นดินไหว ยัง ไม่มีกระบวนการ ป้องกันและการระงับเหตุที่เห็นเป็นรูปธรรม
5. พาหนะนำเที่ยว ทางทะเลไม่มีมาตรฐานและไม่มีการควบคุมด้านความปลอดภัย อย่างเข้มงวด

จากการวิเคราะห์ด้านโครงสร้างพื้นฐานและโครงสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยวรัฐบาลควรปรับนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเสริมจุดแข็ง แก้ไขจุดอ่อน แสวงหาโอกาสและลดภาวะวิกฤติจากอุปสรรคที่คุกคาม ดังนี้

เสริมจุดแข็ง โดยการขยายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในระดับรอง ควรจัดให้มีตัวบริการห้องพักที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวภายในประเทศในอัตราที่มีความเหมาะสม และยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการโดยผู้ว่าราชการจังหวัด CEO ควรจัดวางเครือข่ายการท่องเที่ยวเข้าไปเสริมแหล่งท่องเที่ยวระดับรอง เพื่อเป็นการกระจายโอกาสสู่พื้นที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ และสนับสนุนโครงสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น การพัฒนาที่พักแบบราคาประหยัด เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้น้อย นอกจากนี้ควรเสริมศักยภาพของท่าอากาศยานนานาชาติในภูมิภาค โดยให้มีความพร้อมในเรื่องอุปกรณ์ เครื่องมือการใช้ การซ่อมบำรุง และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่สมบูรณ์

การแก้ไขจุดอ่อน โดยองค์กรภาครัฐในพื้นที่ท่องเที่ยวควรจัดให้มีการประเมินผลและติดตามสภาพปัญหา อุปสรรค และความเสื่อมโทรมในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานและโครงสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อจัดสรรงบประมาณมาบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ และให้ความสำคัญในส่วนที่เกี่ยวกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น การบำบัดน้ำเสีย การกำจัดสิ่งปฏิกูล การเก็บและกำจัดขยะ การควบคุมดูแลมลพิษทางอากาศ และเสียง นอกจากนี้ควรเร่งรัดการก่อสร้างเครือข่ายการเชื่อมโยงด้านการคมนาคมขนส่งระหว่างท่าอากาศยานแห่งใหม่ และเมืองหลักโดยรอบ ให้สามารถใช้งานได้พร้อมกัน และให้มีความพร้อมเรื่องเครื่องมือ อุปกรณ์เครื่องใช้ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุในพื้นที่ท่องเที่ยว

การแสวงหาประโยชน์จากโอกาส ในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทางการท่องเที่ยว ในระยะที่ผ่านมามีปัญหาการขาดการพัฒนาของผู้ประกอบการ ขาดโครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืนภายในพื้นที่ ขาดเทคโนโลยีและทักษะทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และข้อมูลการวิจัยต่าง ๆ จนถึงปัจจุบันได้มีสถาบันจำนวนมากที่เข้ามาสนับสนุนและให้ความรู้รวมทั้งชี้แนะเกี่ยวกับแหล่งทุน แผนวิสาหกิจและการดำเนินงานด้านการตลาด และสนับสนุนให้สายการบินต้นทุนต่ำ เปิดเส้นทางไปสู่เมืองอื่น ๆ นอกเหนือจากเมืองหลักทางการท่องเที่ยว

การลดภาวะวิกฤติจากอุปสรรคที่คุกคาม โดยการกระจายกิจกรรมการท่องเที่ยวขนาดใหญ่ ออกจากเมืองหลักทางการท่องเที่ยว กำหนดนโยบายการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไปสู่พื้นที่ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยว อันจะเป็นการช่วยลดการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวในเมืองหลักทางการท่องเที่ยว และการเตรียมความพร้อมในเรื่องการเปิดเสรีการค้าและบริการในกรอบของ

WTO, APEC และ ASEAN โดยแต่งตั้งกลุ่มทำงานร่วมกับภาคเอกชนเพื่อพิจารณาเงื่อนไขต่าง ๆ ให้รัดกุม พร้อมกับการเตรียมความพร้อมของสถาบันและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่คุกคามในองค์กรภาครัฐ

จุดแข็ง

1. มีอำนาจในการบริหารตามด้วยบทกฎหมายที่แต่ละองค์กรได้รับมอบหมายให้รักษาการ จึงมีอำนาจในการควบคุมและจัดระเบียบเกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยวหรือธุรกิจที่เกี่ยวข้อง
2. เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยว ดังนั้นองค์กรภาครัฐจึงอำนวยความสะดวกช่วยเหลือและให้ความร่วมมือประสานงานกับภาคเอกชนที่ดีขึ้นและเพิ่มขึ้น
3. ภาครัฐเป็นฝ่ายสนับสนุนการตั้งงบประมาณเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโครงสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวของเอกชน
4. ภาครัฐมีพันธมิตรช่วยเหลือสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวที่เป็นองค์กรนานาชาติและประเทศคู่สัญญาความตกลงร่วมมือด้านการท่องเที่ยว ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี
5. มียุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างบูรณาการ โดยใช้องค์กรภาครัฐผ่านผู้ว่าราชการจังหวัด
6. มีประสบการณ์ด้านการตลาดมากกว่าประเทศที่กำลังพัฒนาหลาย ๆ ประเทศ

จุดอ่อน

1. ยังคงมีความซ้ำซ้อนเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรภาครัฐ เนื่องจากการมีองค์กรภาครัฐจำนวนมากที่กฎหมายให้อำนาจในการบริหารด้านการท่องเที่ยว
2. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ มีความบกพร่องและไม่สามารถบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย
3. ยังคงมีข้อขัดข้องและความไม่ลงตัวในความร่วมมือประสานงานระหว่างองค์กรภาครัฐด้วยกันและระหว่างองค์กร ทำให้ปัญหาด้านการท่องเที่ยวยังไม่ได้การแก้ไขให้สำเร็จรวดเร็ว
4. โครงสร้างบริหารจัดการภาครัฐไม่ชัดเจนขาดความแน่นอน ขาดการบังคับใช้กฎหมาย การจัดการกำหนดยุทธศาสตร์ระยะยาว การจัดการด้านสาธารณสุขปลอดภัย

5. นโยบายหรือกฎระเบียบต่าง ๆ เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจของเอกชน
6. ขาดกระบวนการการมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของเอกชนและประชาชนท้องถิ่น จึงขาดมิติทางสังคมจากภาคประชาชน
7. ความไม่ปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยวในหลายพื้นที่

โอกาส

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างบูรณาการจะกระตุ้นให้องค์กรภาครัฐมีพยาม กระตือรือร้นและหันมาให้ความสนใจและทำความเข้าใจกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวมากขึ้น
2. นโยบายที่รัฐแถลงไว้ต่อรัฐสภาถือเป็นสัญญาประชาคมที่รัฐได้ให้ไว้กับประชาชน ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ซึ่งได้สนับสนุนเป็นวาระแห่งชาติ
3. ผลงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ภาครัฐควรนำมาพิจารณาใช้ประโยชน์
4. องค์กร WTO ได้คาดการณ์ การท่องเที่ยวโลกจะขยายตัวไม่น้อยกว่า ร้อยละ 4 และเพิ่มจาก 877 ล้านคน ในพ.ศ. 2550 เป็น 1600 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2563 ทำให้ภาคที่เกี่ยวข้องมีโอกาสเตรียมการ

อุปสรรคที่คุกคาม

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างบูรณาการขาดกระบวนการดึงประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนา จึงเสี่ยงต่อผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งเป็นต้นทุนทางสังคมเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจส่งผลกระทบทางด้านลบด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และระบบนิเวศได้
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างบูรณาการมีโอกาสคุกคามและขัดแย้งต่อสิทธิมนุษยชน ซึ่งไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน
3. ภาวะเศรษฐกิจโลกอยู่ในภาวะที่ถดถอย ในปี พ.ศ. 2551
4. คู่แข่งทางการท่องเที่ยวมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจากการเปิดการค้าเสรี ขณะที่ขีดการรองรับ ความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจท่องเที่ยวไทย โดยเฉพาะกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยังอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ
5. การเปิดเสรีการค้าและการบริการ และ Global Agenda ต่าง ๆ ที่มีผลผูกพันต่อรัฐบาลที่ต้องดำเนินการตามเงื่อนไขเวลา

จากการวิเคราะห์การดูแลรับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐ รัฐบาลควรปรับนโยบาย และยุทธศาสตร์การพัฒนาเสริมจุดแข็ง แก้ไขจุดอ่อน แสวงหาโอกาสและลดภาวะวิกฤติจาก อุปสรรคที่คุกคาม ดังนี้

การเสริมจุดแข็ง โดยการสร้างองค์กรที่เป็นกลไกในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และกำหนดวิธีการลงโทษบุคลากรในองค์กรภาครัฐที่กระทำผิดตามกฎหมาย ควรติดตาม สถานการณ์และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ขององค์กรระหว่างประเทศที่ดำเนินงาน เกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะวาระต่าง ๆ ในระดับโลก (Global Agenda) และควรกระจาย งบประมาณให้แก่องค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

แก้ไขจุดอ่อน โดยการแก้ปัญหาขอบเขตอำนาจหน้าที่ การขาดความคล่องตัว ความซ้ำซ้อน ของอำนาจหน้าที่ และปัญหาการประสานงาน ระหว่างองค์กรภาครัฐด้วยกัน ระหว่างองค์กร ชุมชน และประชาชนในท้องถิ่น เพื่อหาแนวทางแก้ไข

การแสวงหาประโยชน์จากโอกาส โดยการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากรภาครัฐให้ มีความรู้ความเข้าใจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ รวมทั้งการศึกษาฐาน เข้าร่วมประชุมสัมมนา นอกจากนี้ ควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อการวิจัย และการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในระดับมหภาคของประเทศ และสร้างความตระหนักในความ ร่วมมือและความรับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวให้แก่องค์กรภาครัฐ

การลดภาวะวิกฤติจากอุปสรรคที่คุกคาม โดยการปรับยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างบูรณาการ ในลักษณะจากล่างสู่บน (Bottom up) ต้องให้ชุมชนและประชาชนท้องถิ่นมีบทบาท และมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้นในทุกระดับของการตัดสินใจเพื่อการพัฒนาใด ๆ ที่ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนได้ส่วนเสีย และควรสร้างเครือข่ายในส่วนขององค์กรภาครัฐเองทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะส่วนที่ต้องดำเนินงานร่วมกับภาคประชาชน

วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่คุกคามประชาชนท้องถิ่น

จุดแข็ง

1. เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีคุณค่า เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในโลก ยอมรับว่าคนไทยมีอัธยาศัยไมตรีและมีความเป็นมิตร
2. มีความเข้าใจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวว่าจะสามารถอำนวยความสะดวกต้อนรับ และบริการนักท่องเที่ยว

3. สามารถอนุรักษ์รักษารากเหง้าทางขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ไว้อย่างเหนียวแน่น และกลายมาเป็นประโยชน์ล้ำค่าใน อุตสาหกรรมท่องเที่ยว

จุดอ่อน

1. ปัญหาด้านการสื่อสาร ให้เกิดความเข้าใจ
2. การไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ตนมีส่วน ได้ส่วนเสียอยู่
3. ขาดความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว
4. ไม่สามารถต้านทานผู้มีอิทธิพลที่เข้ามาแสวงประโยชน์จากทรัพยากรท่องเที่ยว
5. มีการเคลื่อนย้ายจากแรงงานภาคเกษตรมาสู่ภาคการท่องเที่ยว แต่อัตรากำลัง แรงงานยังต่ำ เนื่องจากเป็นแรงงานค้อยประสบการณ์

โอกาส

1. มีจำนวนแรงงานในปริมาณที่สูง และเป็นแรงงานที่มีศักยภาพหากได้รับการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความชำนาญและประสบการณ์
2. โอกาสที่ประชาชนท้องถิ่นจะมีงานและอาชีพมากขึ้น เนื่องจากการท่องเที่ยว ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น
3. โอกาสที่จะผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพและมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวได้มาก จากสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ

อุปสรรคที่คุกคาม

1. คุกคามโอกาส แย่งงาน แย่งอาชีพ จากคนต่างถิ่น และคนต่างชาติ
2. แนวโน้มสัดส่วนการลงทุนของคนต่างชาติ และต่างถิ่น ถือครองกรรมสิทธิ์ใน อสังหาริมทรัพย์เพิ่มมากขึ้น
3. อาชญากรรมที่รุนแรง มีสถิติเพิ่มมากขึ้น และการเอาเปรียบของการบริการรถ แท็กซี่
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างบูรณาการไม่ได้ให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผน การพัฒนาและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรท่องเที่ยวในท้องถิ่น

จากการวิเคราะห์การดูแลรับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวของประชาชนท้องถิ่นควรปรับนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเสริมจุดแข็ง แก้ไขจุดอ่อน แสวงหาโอกาสและลดภาวะวิกฤติ จากอุปสรรคที่คุกคาม ดังนี้

เสริมจุดแข็ง โดยการดำเนินการประชาสัมพันธ์ในด้านวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนท้องถิ่นมีความร่วมมือ ช่วยเหลือดูแลนักท่องเที่ยวให้ได้รับความปลอดภัย และด้วยความเป็นมิตร ซึ่งทำให้เกิดความภาคภูมิใจของประชาชนในชาติ รัก ห่วงแหน และปกป้องสมบัติของชาติ นอกจากนี้ การจัดตั้งองค์กรชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อให้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวและจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ รวมทั้งให้เป็นตัวแทนในการเสนอความต้องการของชุมชน

การแก้ไขจุดอ่อน โดยปรับกลยุทธ์ ทักษะคน การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างบูรณาการ ที่ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในกระบวนการวางแผนตั้งแต่เริ่มต้น จนจบกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอน และสร้างเครือข่ายความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนท้องถิ่น ในเรื่องความสำคัญของการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยปกป้องรักษา ห่วงแหน ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

การแสวงหาประโยชน์จากโอกาส โดยทางสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา อาชีวศึกษา ช่วยสนับสนุนการอบรมความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยว การใช้ภาษา การบริการ ให้กับประชาชนท้องถิ่น สร้างเครือข่ายความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ของประชาชน

การลดภาวะวิกฤตจากอุปสรรคที่คุกคาม โดยผู้ลงทุนและผู้ประกอบการในธุรกิจการท่องเที่ยวควรให้โอกาสประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามาทำงานในธุรกิจเป็นอันดับแรก เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีให้มีความต้องการท่องเที่ยว ด้วยค่าจ้างแรงงานที่ไม่ต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนด และการลงทุนเพื่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการการท่องเที่ยวควรมีหลักการให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการลงทุนในลักษณะหนึ่งที่เป็นที่พอใจทั้ง 2 ฝ่าย ที่สำคัญควรให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อต่อต้านการกระทำที่ขาดความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความเกี่ยวข้องขององค์กรชุมชนกับการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว

ความเกี่ยวข้องขององค์กรชุมชนกับการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอาจมีหลายลักษณะ ในที่นี้จะกล่าวถึงกิจกรรมการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนและผลกระทบที่องค์กรชุมชนได้รับจากการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

1. กิจกรรมการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชน การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนต้องเป็นการมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการกระจายในหลายๆ ด้าน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นมากที่สุด กิจกรรมการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยว เช่น การควบคุม ดูแล และอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวการพัฒนาชุมชน และ

ยกระดับความเป็นอยู่ การส่งเสริมการพัฒนาอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว การให้บริการข้อมูล ข่าวสารที่ถูกต้อง การจัดบริการที่พักอาหาร การบริการด้านร้านค้า การจัดการด้านมรดกเทศก์และผู้รู้ท้องถิ่น การจัดการธุรกิจขายของที่ระลึกหัตถกรรมและสินค้าพื้นเมือง เป็นต้น

2. ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับองค์กรชุมชน การที่องค์กรชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการ ทรัพยากรการท่องเที่ยวย่อมเกิดผลกระทบใน 2 ลักษณะ คือ

3. ผลกระทบด้านบวก หมายถึง ผลประ โยชน์ที่องค์กรชุมชนได้รับโดยแบ่งเป็น ผลประ โยชน์ทางเศรษฐกิจและผลประ โยชน์ทางสังคม

3.1 ผลประ โยชน์ทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการสร้างงาน การพัฒนาอาชีพที่ เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว เกิดระบบตลาด เกิดระบบการผลิตวัตถุดิบท้องถิ่น เพื่อป้อนตลาด ครอบครัวชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นต้น

3.2 ผลประ โยชน์ทางสังคม ทำให้เกิดการพัฒนาด้านสาธารณสุข เช่น ความ สะอาด สุขอนามัย การพัฒนาสาธารณูปโภคของชุมชน ถนน ไฟฟ้า ประปา ระบบโทรคมนาคม สมาชิกของสังคมถูกกระตุ้นในสนใจพัฒนาการศึกษา ของตัวเองและผู้เกี่ยวข้อง เช่น การศึกษาในด้านเทคนิคการให้บริการ การ ดำรงเอกลักษณ์ทางสังคมของตนเอง เป็นต้น

4. ผลกระทบด้านลบ ทำให้ขนาดของชุมชนอาจเติบโตเร็วเกินไป โครงสร้างการบริหาร ชุมชนอาจเปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งวัฒนธรรมเดิมและวิถีชีวิตของชุมชนอาจ ได้รับผลกระทบจากการ ท่องเที่ยว ถ้าหากขาดการจัดการที่ดี

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

หลักการเพื่อความยั่งยืนนั้นสามารถนำไปใช้กับทุกรูปแบบของกิจกรรมทางด้านการ ท่องเที่ยว ตลอดจน โครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ซึ่งในที่นี้รวมถึงการท่องเที่ยวชุมชนก็ เป็นรูปแบบหนึ่งที่ต้องการพัฒนาสู่ความยั่งยืน

องค์การท่องเที่ยวโลก UNWTO ได้ให้คำจำกัดความ ไว้ว่า การพัฒนาที่สามารถตอบสนอง ความต้องการของนักท่องเที่ยว และผู้เป็นเจ้าของถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษา โอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลัง เพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความงามทาง สุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย (พิมพีระวี โรจน์ รุ่งสัจย์, 2553)

วสิน อิงคพัฒนากุล (2548) แนวความคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีการริเริ่มจาก แนวความคิดการท่องเที่ยวที่พยายามหลีกเลี่ยงการทำลายทรัพยากรการท่องเที่ยว และได้รับการ

พัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่ในระยะหลังมีการประยุกต์หลักการอื่นๆ เพื่อให้การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยที่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้นเกิดขึ้นจากแรงผลักดันในกระแสความต้องการการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการท่องเที่ยวใน 4 ลักษณะ คือ

1. กระแสความต้องการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ได้มีการขยายขอบเขตกว้างขวางออกไปทั่วโลก ทั้งในส่วนของอนุรักษ์ในระดับท้องถิ่นจนถึงการอนุรักษ์ในระดับโลก โดยมุ่งหวังให้มีการพัฒนาการไปสู่การป้องกันแก้ไขวิกฤตการณ์ของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอนุรักษ์ระบบนิเวศเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ

2. กระแสความต้องการของตลาดการท่องเที่ยว ในด้านการศึกษาและการเรียนรู้ในด้านต่างๆของนักท่องเที่ยว ที่ได้ใช้เวลาว่างของตนเพื่อการท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจเป็นด้านหลักในยุคแรก ท่องเที่ยวจึงได้ปรับตนเองเพื่อให้สอดคล้องและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป

3. กระแสความต้องการการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการท่องเที่ยวโดย นักท่องเที่ยวมาจากนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งเกิดความไม่พึงพอใจกับการใช้ประโยชน์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในลักษณะซ้ำซากจำเจและต้องการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายในรูปแบบมากขึ้น โดยเปรียบเทียบความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวในอดีตกับความเสื่อมโทรมของทรัพยากรการท่องเที่ยวในปัจจุบัน

4. กระแสความต้องการพัฒนาคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวความคิดการกระจายอำนาจผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น ดังนั้นกระแสนี้ความต้องการพัฒนาคนในระดับท้องถิ่นเพื่อเพิ่มศักยภาพและความสามารถในระดับชุมชนท้องถิ่นจึงได้รับความสนใจมากขึ้น ตามลำดับ

สรุปจากความหมายของทฤษฎีการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้ดังนี้ คือ การท่องเที่ยวจะมุ่งสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนอันจะเอื้อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจสังคม โดยให้การท่องเที่ยวทุกประเภทมุ่งหารายได้ทางเศรษฐกิจ ในขณะที่เดียวกันก็มุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมควบคู่พร้อมกันไปเพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนของการท่องเที่ยว

หลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้นมีหลักการ ดังต่อไปนี้

1. การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นแนวทางการทำธุรกิจระยะยาว (Using Resource Sustainably)

2. การลดการบริโภคที่มากเกินไป และลดของเสียจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซม และเป็นการเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยว (Reduce Over – consumption and waste)
3. การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม และช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรม (Maintaining Diversity)
4. การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับกรอบกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ การพัฒนาท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็นการช่วยขยายศักยภาพในระยะยาว (Integrating Tourism into Planning)
5. การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยพิจารณาด้านราคาและคุณค่าของสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะช่วยให้เกิดการประหยัด และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอีกด้วย (Supporting Local Economics)
6. การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว จะช่วยสร้างผลตอบแทนแก่ประชากรสิ่งแวดล้อมโดยรวม นอกจากนี้ช่วยยกระดับคุณภาพในการจัดการการท่องเที่ยว (Involving Local Communities)
7. การปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ ระหว่างผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กร และสถาบันที่เกี่ยวข้อง จะช่วยให้การทำงานดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน ร่วมกันแก้ปัญหา ลดความขัดแย้งในผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน (Consulting Stakeholders and the Public)
8. การฝึกอบรมบุคลากร โดยสอดคล้องแนวคิดและวิธีปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยยกระดับการบริการท่องเที่ยว (Training Staff)
9. การตลาดที่จัดเตรียมข้อมูลอย่างพร้อมมูล จะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจในบริบท เคารพในสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม (Marketing Tourism Responsibly)
10. การวิจัยและการติดตามตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นต่อการช่วยแก้ปัญหา และเพิ่มผลประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยว (Undertaking Research)

จากหลักการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสามารถมาผสานประโยชน์ของการดำเนินการการท่องเที่ยวชุมชน ได้ดังนี้

การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสามารถตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่เบียดเบียนความต้องการของคนรุ่นหลัง ควรเป็นการท่องเที่ยวแบบระยะยาว ให้ชุมชนมีส่วนร่วม ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดี ในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวชุมชน ที่ควรควบคู่ไปกับการพัฒนาชุมชนและใช้วิถีชีวิตที่มีอยู่ในชุมชน การดำเนินงานการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควรมีการคงไว้ซึ่งความเท่าเทียมกับของคนรุ่นเดียวกันและรุ่นหลัง มีการรักษาระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพ และรักษาวัฒนธรรมอันดีและความสามัคคีในชุมชน

จากการท่องเที่ยวชุมชนสามารถดำเนินไปเพื่อประโยชน์ของชุมชนดังกล่าว ก็จะไม่สามารถหลีกเลี่ยงการมีส่วนร่วมของชุมชนที่เป็นแกนในการขับเคลื่อนได้ (พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์, 2553)

แนวคิดการท่องเที่ยวชุมชน

ความหมายการท่องเที่ยวชุมชน

พจนา สวนศรี (2546) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนและชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน

สินธุ์ สโรบล (2546) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ ทางเลือกในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวบนฐานความคิดที่ว่าชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากร และเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว โดยการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตและวิถีการผลิตของชุมชนมาใช้เป็นต้นทุนหรือปัจจัยในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความรู้ ความสามารถในการดำเนินงาน ตั้งแต่การตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน การสรุปบทเรียน โดยเน้นให้เกิดความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูกหลาน และเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นตลอดจนคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติเป็นสำคัญ

วีระพล ทองมา (2550) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community base sustainable tourism) คือการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน” โดยมองว่าการท่องเที่ยวต้องทำงานครอบคลุม 5 ด้าน พร้อมกัน ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยมีชุมชนเป็นเจ้าของและมีส่วนในการจัดการ

ทิพวรรณ พุ่มมณี (2552) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะเป็นชุมชน พื้นฐานที่สำคัญคือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวของพื้นที่ การท่องเที่ยวชุมชนมีส่วนช่วยในการกระตุ้นเศรษฐกิจของท้องถิ่นด้วยการสร้างงานและกระจายรายได้ ขณะเดียวกันก็ช่วยในการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตน

กล่าวโดยสรุปการท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง การท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ที่ชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวบนฐานความคิดที่ว่าชาวบ้านทุกคนเป็น

เจ้าของทรัพยากร และเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว โดยการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตและวิถีการผลิตของชุมชนมาใช้เป็นต้นทุนหรือปัจจัยในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม

กระบวนการเรียนรู้ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กระบวนการเรียนรู้ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. ศักยภาพของคน ต้องเริ่มที่คนในชุมชนที่จะต้องรู้จักรากเหง้าของตนเองให้ดีเสียก่อน เพื่อความพร้อมในการบอกเล่าข้อมูลและคนในชุมชนต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ มีความสามัคคี ทำงานร่วมกันได้

2. ศักยภาพของพื้นที่ หมายรวมถึง ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบสานต่อกันมา คนในชุมชนต้องรู้จัก ต้องรักและหวงแหนเห็นคุณค่าของทรัพยากรในชุมชนของตน สามารถที่จะนำมาจัดการได้อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน ทั้งนี้แล้วชุมชนต้องมีความพร้อมในการเรียนรู้ ตลอดจนมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องแนวคิด พื้นฐานทางด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการจัดการในพื้นที่ได้ด้วย

3. การจัดการ เป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนักที่จะทำอะไร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืน สมดุลในกลุ่มคนหมู่มาก ดังนั้นชุมชนที่จะสามารถบริหารจัดการ การท่องเที่ยวโดยชุมชน "Community-based Tourism: CBT" ได้ต้องเป็นชุมชนที่มีผู้นำที่เป็นที่ยอมรับ มีความคิด มีวิสัยทัศน์ ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งยังต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ต้องมีการพูดคุยกำหนดแนวทางในการเตรียมความพร้อมชุมชนรู้ว่าพื้นที่ของตนจะมีรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อย่างไร ควรจะมีกิจกรรมอะไรบ้าง และจะมีการกระจายจัดสรรรายได้อย่างไร ทั้งหมดทั้งปวงที่กล่าวมานั้น สิ่งสำคัญที่สุดของชุมชนก็คือการมีส่วนร่วม อันหมายถึง ร่วมในทุกๆสิ่ง ทุกอย่างเพื่อส่วนรวม

4. การมีส่วนร่วม การสื่อสารพูดคุย เป็นการสื่อความคิดเห็น การถกปัญหา รวมถึงการหาทางแก้ไขปัญหาต่างๆจากการระดมความคิดจากประสบการณ์ของนักวิจัยท้องถิ่นพบว่าชุมชนจัดให้มีเวทีพูดคุย ร่วมกันคิดวางแผนดำเนินการ ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน สร้างกฎระเบียบของชุมชนทางด้านต่างๆเพื่อให้คนในชุมชนรวมถึงผู้มาเยือนปฏิบัติตาม

ผลกระทบจากการทำการท่องเที่ยวชุมชน ทุกอย่างที่ดำเนินการย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งที่ตั้งอยู่ สิ่งแวดล้อม โดยรอบทั้งสิ้น ซึ่งมีผลกระทบด้านบวกและด้านลบ (วิระพล ทองมา และ อำนาจ ประเจต, 2547) ได้แก่

1. ผลกระทบด้านบวก ส่งผลให้ชุมชนมีจิตสำนึกเกิดการพัฒนาตนเอง พึ่งพาตนเอง คิดเป็น ทำเป็น มีความพยายามในการเรียนรู้พัฒนา เกิดรายได้เพิ่มขึ้นมีการรวมตัวกัน สร้างความเข้มแข็งในชุมชน นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ตามความคาดหวังและความพยายามที่จะดำเนินการเพื่อให้เป็นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน 3 ด้าน ได้แก่ หนึ่งด้านเศรษฐกิจ สองด้านสังคมวัฒนธรรม สามด้านสิ่งแวดล้อม และสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนคือการรวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญา สืบสานสืบทอด ตลอดจนการนำไปใช้ประโยชน์ได้ เกิดความรัก ความภาคภูมิใจในความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีส่วนร่วมในทรัพยากรของชุมชน และเกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานร่วมกันในที่สุด

2. ผลกระทบด้านลบ เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ จำนวนขยะที่เพิ่มมากขึ้นจากนักท่องเที่ยว การใช้น้ำ ระบบนิเวศธรรมชาติ การรับวัฒนธรรมที่เข้ามาอย่างรวดเร็ว เกิดกระแสการเลียนแบบ มีความขัดแย้งทางความคิด เสียความเป็นส่วนตัวในการที่จะต้องรองรับนักท่องเที่ยว และที่สำคัญคืออาจถึงกับสูญเสียเอกลักษณ์ของท้องถิ่น หากมีการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวมากเกินไป

ส่วนประกอบสำคัญของการท่องเที่ยวชุมชน มีดังต่อไปนี้

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยว ที่มีทั้งด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม
2. การเข้าถึงพื้นที่ เป็นการเดินทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยวโดยพิจารณาถึงเส้นทางและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางให้กับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ
3. การให้บริการท่องเที่ยวในชุมชน ที่สามารถปรับได้ตามสภาวะแวดล้อมและสภาพพื้นที่ โดยมีจุดร่วมที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนและผลประโยชน์ต้องตกอยู่ในชุมชน

การจัดการองค์การการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวชุมชนจำเป็นต้องมีองค์กรที่มีเข้ามารับผิดชอบในการทำงาน เพราะลักษณะงานด้านการท่องเที่ยวต้องติดต่อสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวหรือหน่วยงานภายนอกที่ต้องประสานความร่วมมือด้วย ชุมชนเป็นภาพลักษณ์หนึ่งขององค์กร ที่ต้องบริหารงานและรับผิดชอบต่อสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้ชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมและตรวจสอบการทำงานได้ การที่จะชี้วัดว่าองค์กรเข้ามาทำหน้าที่จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นตัวแทนผลประโยชน์ที่แท้จริงของชุมชน ต้องมีองค์ประกอบสำคัญขององค์การการท่องเที่ยวโดยชุมชนดังนี้

1. การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นหัวใจสำคัญของการทำงานชุมชน คือชาวบ้านในชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ ซึ่งเกิดจากกระบวนการทำงานของชาวบ้านที่ได้ร่วมคิด

ร่วมทำ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการกำหนดทิศทาง และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในชุมชน การเข้ามามีส่วนร่วม บางครั้งเป็นไปได้อย่างที่จะทำให้ชาวบ้านทุกคนในชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วมทางตรง แต่ควรให้สมาชิกในชุมชนได้รับผลประโยชน์ไม่ทางตรงก็ทางอ้อมในการจัดการ ท้องเที่ยว

ในกรณีการท้องเที่ยวโดยชุมชน สามารถสร้างการมีส่วนร่วมของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ให้ เข้ามามีบทบาทในการทำงาน อันจะเป็นตัวแทนของความคิดและผลประโยชน์ของตนและชุมชน โดยการเป็นที่ปรึกษาหรือร่วมทุน ชาวบ้านทั่วไปสามารถเป็นสมาชิกได้ในลักษณะการร่วมทุน โดย การลงทุนเพื่อให้มีเงินทุนในการดำเนินงาน และเมื่อมีผลกำไรสามารถตอบแทนสมาชิกได้ใน รูปแบบของเงินปันผล ถึงแม้ว่าการมีส่วนร่วมอาจทำให้กิจกรรมเป็นไปได้ช้า แต่สมาชิกในชุมชน จะเกิดประสบการณ์และบทเรียนร่วมกัน

2. การกระจายบทบาทการทำงาน (Division of Roles) การแบ่งบทบาทหน้าที่การทำงานให้ กระจายไปยังสมาชิก จะทำให้การบริหารงานคล่องตัว นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิก โดยเฉพาะผู้หญิง ผู้สูงอายุ เยาวชน ได้แสดงบทบาทและศักยภาพของตนในการทำงาน

3. การกระจายผลประโยชน์ (Division of Benefits) การจัดการผลประโยชน์ที่ดี ยุติธรรม ควรแยกออกเป็น

3.1 ผลประโยชน์ทางตรง คือสมาชิกของกลุ่ม หรือองค์กรท้องเที่ยวโดยชุมชน ได้รับจากการบริการการท้องเที่ยว

3.2 ผลประโยชน์ทางอ้อม การจัดสรรผลประโยชน์ในส่วนของงานสาธารณะ ประโยชน์ของชุมชน องค์กรควรที่จะจัดสรรเงินจากผลการดำเนินงานออกมา ในรูปกองทุนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของชุมชน

4. มีระบบการทำงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ คือระบบการเงินที่เข้าใจง่าย ตรวจสอบได้สิ่ง ที่องค์กรต้องทำเพื่อการทำงานโปร่งใสตรวจสอบได้ มีดังนี้

4.1 มีการจัดการการเงินขั้นพื้นฐาน เช่น การมีใบเสร็จรับเงิน - จ่ายเงิน การลงบัญชี รายรับรายจ่าย

4.2 มีระบบการรายงานทุกเดือน

4.3 ออกกระเบื้องว่าด้วยการหักเงินเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้าน

4.4 มีการสรุปค่าใช้จ่ายเงินทุก ๆ 3 - 6 เดือน

4.5 สมาชิกที่ทำการเงิน กับคนทำบัญชีต้องไม่ใช่คนเดียวกัน และควรมีกรรมการ ตรวจสอบอย่างน้อย 2 คน

4.6 ระบบการหมุนเวียนเรื่องที่พัก การนำเที่ยว ขานพาหนะ หรืออาหารให้มีการทำแบบระบบรายชื่อเพื่อให้เห็นการกระจายตัวการทำงาน การหมุนเวียนกันทำงานและผลตอบแทนที่ได้รับ

5. มีมาตรการในการควบคุมและป้องกันผลกระทบทางด้านสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (Measure to control and prevent natural and culture impacts) กลุ่มองค์กรสามารถออกกฎระเบียบในการท่องเที่ยวหรือแนวทางในการปฏิบัติเมื่ออยู่ในชุมชนให้แก่นักท่องเที่ยว และยังคงมีกลไกติดตามผลกระทบด้านต่าง ๆ โดยตั้งคณะกรรมการขึ้นมาหรือจัดทำให้เป็นวิถีปฏิบัติเมื่อมีการท่องเที่ยว ควรต้องมีการรายงานการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเพื่อให้มีการเฝ้าระวังและแก้ไขผลกระทบได้ทันที่

ตัวชี้วัดความสำเร็จของการท่องเที่ยวชุมชน

ตัวชี้วัดในการประเมินความสำเร็จของการท่องเที่ยวชุมชน มีทั้งสิ้น 6 ตัวชี้วัดหลัก ซึ่งประมวลผลมาจากข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อใช้ในการประเมินการท่องเที่ยวชุมชนเป็นไปถูกต้องและให้ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. การท่องเที่ยวชุมชนจะสำเร็จได้ต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และอย่างทั่วถึง
2. ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวในชุมชนต้องกระจายสู่ชุมชนอย่างยุติธรรม
3. การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนต้องดำเนินไปอย่างมีระบบที่ดีและอย่างระมัดระวังเป็นสำคัญ

สำคัญ

4. ควรจะมีความร่วมมือและสนับสนุนจากภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกชุมชน
5. ชุมชนต้องมีเอกลักษณ์หรือจุดเด่นหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวหลักของชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

6. การท่องเที่ยวในชุมชนต้องมีการพิจารณาเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไปด้วย

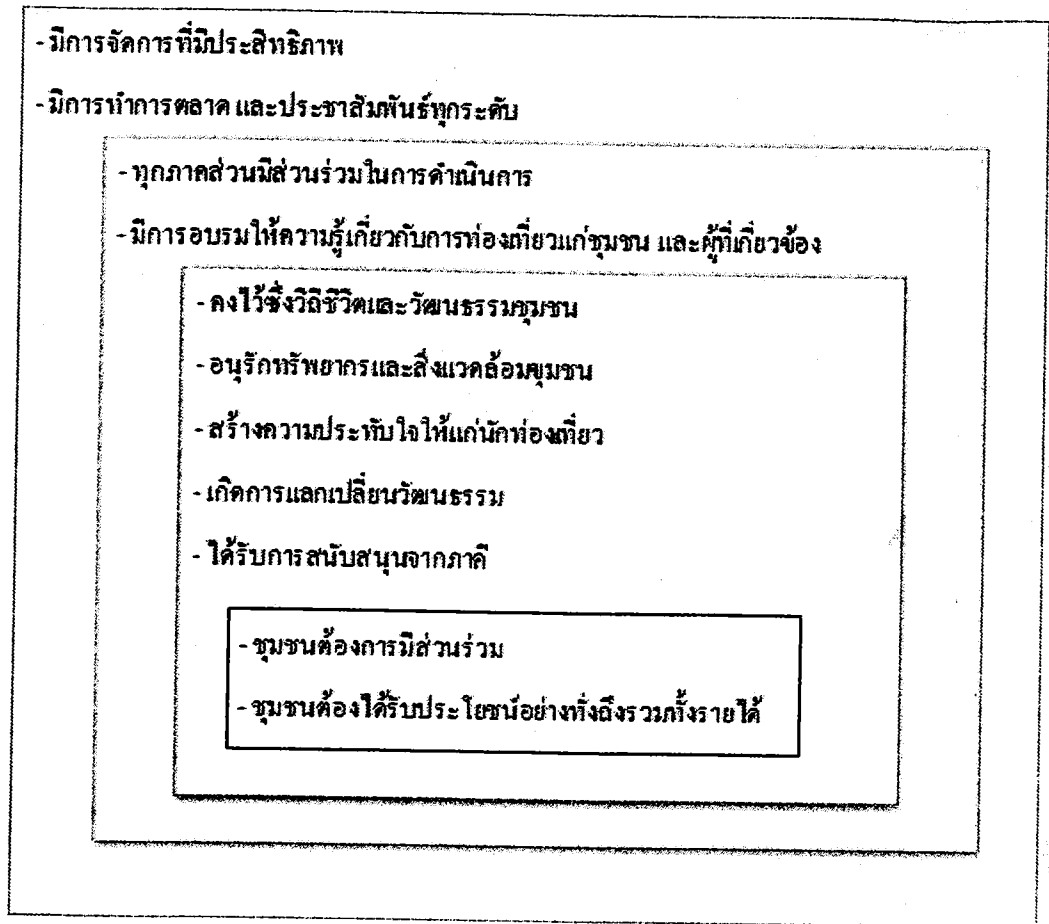
จากตัวชี้วัดทั้ง 6 ตัวชี้วัด ความสำเร็จในการบริหารการท่องเที่ยวในชุมชนที่กล่าวมานั้น การมีส่วนร่วมและการได้รับสนับสนุนจากชุมชน เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก ที่สำคัญชุมชนต้องสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างเต็มที่ โดยในรูปแบบชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม มีส่วนวางแผน ให้ความคิดเห็นหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนของพวกเขาเอง

ตัวชี้วัดของความสำเร็จที่สำคัญต่อมาคือ การที่ชุมชนได้รับ “ผลประโยชน์” จากการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง ผลประโยชน์ส่วนใหญ่จะเป็นในเชิงเศรษฐกิจและสังคม เช่น รายได้ที่ชุมชนได้รับ การยกระดับมาตรฐานชีวิต การขจัดความยากจน หรือกรณีการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นในชุมชน

ตัวชี้วัดที่ต้องมีในการท่องเที่ยวชุมชนที่ประสบความสำเร็จต่อมา คือ การบริหารจัดการที่ดี เช่น มีกระบวนการที่ดีมีระบบ มีการวางแผนและการจัดการที่ดี มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี โดยส่วนใหญ่แล้วควรที่จะมีการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในชุมชนไปอย่างช้า ๆ และรอบคอบ เพื่อชุมชนจะได้มีเวลาในการปรับตัวในการเรียนรู้แก้ไขในผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที นอกจากนี้การมีส่วนร่วมและการได้รับความร่วมมือจากภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกชุมชน จากภาคธุรกิจ องค์กรเอกชน และสื่อต่าง ๆ เข้ามาพัฒนาทางด้านการเงิน หรือทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น ความมีเอกลักษณ์หรือจุดเด่นของชุมชนก็จะแตกต่างกันไป เช่น ประเพณี วัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวที่มียุทธศาสตร์สร้างขึ้นมา แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ชุมชนต่างต้องค้นหาจุดเด่นที่แท้จริงของชุมชนตนเอง เพื่อเกิดการอนุรักษ์เอกลักษณ์ อย่างต่อเนื่องหากต้องการให้เกิดการท่องเที่ยวชุมชนขึ้น และตัวชี้วัดตัวสุดท้าย คือ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เนื่องจากรูปแบบของการท่องเที่ยวชุมชนนั้นต้องคำนึงควบคู่ไปกับการตื่นตัวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม บางชุมชนจะมีการรวมตัวกันเป็นองค์กร ชมรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายในชุมชน หรือการให้การศึกษาทางด้านสิ่งแวดล้อมแก่ชุมชนและแก่นักท่องเที่ยวซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งของการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน (พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์, 2553)

หัวใจสู่ความสำเร็จของการท่องเที่ยวชุมชน

จากการมีการดำเนินการศึกษาค้นวิจัยในหลายรูปแบบเพื่อที่จะค้นหาการท่องเที่ยวชุมชนที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งหัวใจสู่ความสำเร็จของการท่องเที่ยวชุมชนนั้น ได้มีการทำวิจัยโดยมีการสอบถามกลุ่มภาคีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน คือ ผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการ ภาครัฐ ภาคเอกชน นักท่องเที่ยว และชุมชน ข้อคำถามถามเกี่ยวกับตัวชี้วัดความสำเร็จของการท่องเที่ยวชุมชน และได้ทำการหาข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์กับกลุ่มภาคี ผลที่ได้ประมวลมาจากข้อเสนอแนะของแต่ละกลุ่ม กล่าวคือ แต่ละกลุ่มมีความคิดเห็นทั้งเหมือนและแตกต่างกัน และเน้นตัวชี้วัดที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งก็ข้อสรุป โดยแสดงออกมาในรูปแบบเหมือนกล่องความคิดเห็น กล่าวคือ กล่องชั้นในสุดคือ ตัวชี้วัดที่ทุกกลุ่มให้ความสำคัญที่สุดเหมือนกัน ทั้ง 5 กลุ่มภาคี และกล่องที่ 2 ที่สำคัญรองลงมาจะมาจากความคิดเห็นที่ 4 กลุ่ม จาก 5 กลุ่มเห็นว่าสำคัญตรงกัน และกล่องที่ 3 เป็นความคิดเห็นที่เหมือนกัน 3 กลุ่ม และสำหรับกล่องสุดท้าย คือ กล่องที่ 4 เป็นความคิดเห็นที่เหมือนกันของ 2 กลุ่ม จากภาคทั้งหมด 5 กลุ่ม กล่องความคิดเห็นนี้เป็นการแสดงถึงระดับความสำคัญของตัวชี้วัดความสำเร็จจากมาก (ด้านในสุด) ไปหาน้อย (ด้านนอกสุด) ซึ่งหากชุมชนใดจะนำไปเป็นแนวทางที่จะวัดความสำเร็จโดยภาพรวมแล้วก็สามารถทำได้ ดังภาพ

ภาพที่ 2 ตัวชี้วัดความสำเร็จจากคำตอบของชุมชน
ที่มา : พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์, 2553

จากภาพตัวชี้วัดความสำเร็จของการท่องเที่ยวชุมชนมีอยู่ทั้งสิ้น 11 ตัวชี้วัดด้วยกัน จากมุมมองของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และตัวชี้วัดที่เน้นมากที่สุด ซึ่งหมายถึงหากขาดสองส่วนนี้ไป การท่องเที่ยวชุมชนจะไม่ได้ถือว่าประสบความสำเร็จ คือ

1. การที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างแท้จริง
2. ต้องเกิดการกระจายรายได้และผลประโยชน์แก่ชุมชนอย่างทั่วถึง

ตัวชี้วัดเหล่านี้สามารถเป็นการประเมินเบื้องต้นว่า ชุมชนใดดำเนินการท่องเที่ยวของตนมาในทิศทางที่ถูกต้องหรือไม่

คำถามและความคาดหวังที่เกิดขึ้นก่อนการพัฒนาการท่องเที่ยว

จากการศึกษาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์ ซึ่งได้สัมภาษณ์ชุมชน 4 ชุมชนจากประเทศไทยและประเทศอินโดนีเซีย โดยเน้นการศึกษาไปที่ชุมชนที่ยังมีการพัฒนาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในชุมชนน้อยหรือยังไม่มีการท่องเที่ยวในชุมชนเกิดขึ้น ซึ่งผลพบว่า ความคาดหวังหรือช่องทางที่ชุมชนต้องการให้การท่องเที่ยวในชุมชนเกิดขึ้น ซึ่งผลพบว่า ความคาดหวังหรือช่องทางที่ชุมชนต้องการให้การท่องเที่ยวในชุมชนเกิดขึ้น เป็นเสมือนเครื่องมือที่เต็มเต็มมีทั้งหมด 8 ประเด็น คือ ประเด็นเรื่องผลประโยชน์ เรื่องการมีส่วนร่วมและการคืนตัวด้านการท่องเที่ยว การรักษาวัฒนธรรม การตลาด การสนับสนุน การอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหา และการจัดการที่ชัดเจน ซึ่งจากประเด็นทำให้เกิดความคาดหวังของชุมชน ดังนี้

1. การท่องเที่ยวชุมชนให้ประโยชน์แก่ชุมชน เช่น การกระจายรายได้ได้อย่างยุติธรรม ชุมชนมีสิทธิประกอบธุรกิจ เคารพการตัดสินใจของชุมชนและขจัดความยากจน เป็นต้น
2. ภาครัฐมีบทบาทที่ชัดเจนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ควรสนับสนุนและร่วมแก้ปัญหา
3. ทุก ๆ ส่วนในชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน และเข้าใจแนวคิดของการท่องเที่ยวชุมชนอย่างแท้จริง
4. การท่องเที่ยวชุมชนควรเป็นเครื่องมือสำหรับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
5. การท่องเที่ยวชุมชนควรเป็นเครื่องมือสำหรับการอนุรักษ์วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ชุมชน
6. การตลาดและการประชาสัมพันธ์ ถือเป็นสิ่งจำเป็นควรได้รับการสนับสนุน
7. การดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน ควรมีเป้าหมายและแผนการ

แนวคิดการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านทุนชุมชน

มนตรี และศิริณา กรรพุมมาศย์ (2551) กล่าวถึง แนวคิดการเสริมสร้างศักยภาพชุมชน (Community Capacity Building-CCB) เป็นการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็งและยั่งยืนภายใต้ความยุติธรรมทางสังคมและการยอมรับโอกาส การเลือก การมีส่วนร่วม และการยอมรับซึ่งกันและกัน

โกวิทย์ พวงงาม (2553) กล่าวถึง การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น คือ การที่ชุมชนท้องถิ่นสามารถจัดการกับปัญหา และสามารถจัดการความสัมพันธ์ของชุมชน หรือจัดการกับสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความอิสระ ทั้งด้านความคิด การแสดงออก และการมีองค์ความรู้ ที่อาจจะถูกถ่ายทอดมาในรูปแบบของภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือเกิดจากการสังสรรค์ประสบการณ์ ซึ่งอาจแสดงออกมาในรูปแบบของการจัดทำแผนงาน องค์กรชุมชน หรือสภาองค์กรชุมชน เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชน โดยคำนึงถึงหลักเสมอภาค เป็นธรรมและอัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (2553) กล่าวถึง การจัดการตนเองของชุมชนเป็นระบบซึ่งใช้วิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนของคนในชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมใช้เวทีพูดคุยเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนร่วมกัน เป็นระบบการจัดการตนเองที่มีมานานแล้ว ซึ่งมีตัวอย่างของการจัดการในรูปแบบสภาองค์กรชุมชนที่ตำบลไม้เรียง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช และสภาผู้นำชุมชนตำบลเสียว จังหวัดศรีสะเกษ เป็นต้น

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน (2553) กล่าวถึง แนวคิดทุนชุมชน คือ สรรพสิ่งใด ๆ ก็ตามที่มีอยู่ในชุมชน ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสร้างขึ้นจากฝีมือหรือมันสมอง ภูมิปัญญาที่มีมูลค่าหรือคุณค่าของมนุษย์ ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม คน วัฒนธรรม ประเพณีหรือปัจจัยบริการด้าน โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ รวมถึง “เงิน” ที่เป็นปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์ ที่มีมูลค่าต่อการดำเนินวิถีชีวิตของคนในสังคมปัจจุบัน อีกทั้ง ทุนชุมชนยังมีผลต่อวิถีชีวิต ของประชาชนและความเข้มแข็งของชุมชน

การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นเกิดขึ้นได้นั้น ชุมชนต้องมีแนวคิด โดยเฉพาะความเชื่อพื้นฐานในปรัชญาการพัฒนาชุมชนว่า มนุษย์มีความสามารถ มีพลัง ความคิด ทักษะ แรงงานที่มีความสามารถพัฒนาตนเองได้ตามขีดความสามารถทางคุณภาพและคุณธรรม ดังนั้นชุมชนท้องถิ่น ต้องมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของคน และชุมชนว่าสามารถจัดการตนเอง ได้ด้วยการยึดหลักการพึ่งตนเองเป็นที่ตั้ง

การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านทุนชุมชน

ทุนชุมชนเป็นต้นทุนหลักของกระบวนการพัฒนา ซึ่งหมายถึงทุนที่มีอยู่ภายในชุมชนทั้งหลายที่มีความสำคัญต่อการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด สามารถแบ่งเป็นประเภทดังต่อไปนี้

ทุนชุมชน

ทุนชุมชน หมายถึง ทุนธรรมชาติ ทุนทรัพยากร ทุนที่เป็นผลผลิต ทุนที่มีการสะสม ทุนความรู้ภูมิปัญญา ทุนทางสังคมหรือความไว้วางใจ และความเป็นพี่น้องของผู้คนในชุมชน (เสรี พงศ์พิศ และ วิจิต นันทสุวรรณ, 2545)

ทุนชุมชนเป็นต้นทุนหลักของกระบวนการพัฒนา แม้ไม่มีทุนจากภายนอกก็สามารถพัฒนาได้ เพราะทุนจากภายนอกเป็นเพียงแค่ทุนสมทบเท่านั้นมีหน้าที่เพียงเติมเต็มให้ทุนของชุมชนเท่านั้นไม่ได้เป็นต้นทุนหลัก เพราะฉะนั้น ในแนวคิดใหม่ทุนชุมชน หมายถึงทุนที่มีอยู่ภายในชุมชนทั้งหลายย่อมเป็นทุนหลักที่มีความสำคัญต่อการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด สามารถแบ่งเป็นประเภท ดังต่อไปนี้

1. **ทุนพื้นฐาน (Basis Capital)** ได้แก่ ระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น น้ำไหล ไฟสว่าง ทาง คี ลือสารสะดวก รวดเร็ว เพราะถือเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตของชุมชน ซึ่งเป็นตัวเสริมให้เกิดการดำเนินงานชุมชนประสบความสำเร็จได้

2. **ทุนธรรมชาติ (Natural Capital)** คือ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เป็นตัวกำหนด ศักยภาพในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชน ได้แก่ แหล่งน้ำธรรมชาติ ป่าไม้ ดิน น้ำ ภูเขา ทะเล เกาะ สัตว์ป่า แร่ธาตุ พลังงาน น้ำพุ พืชพันธุ์ธัญญาหาร ธรรมชาติ เป็นต้น การที่ชุมชนมีฐานทรัพยากรธรรมชาติและสามารถนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ โดยมีการบำรุงรักษาไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมให้หมดไป ก่อให้เกิดผลผลิตที่อาศัยฐานทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน เรียกว่า ทุนธรรมชาติ

3. **ทุนแห่งชีวิต หรือทุนสร้างสรรค์** คือกระบวนการออกลูกออกผล พืชสัตว์ก็พยายามสร้างคุณภาพกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดภาวะการอยู่ร่วมกันยาวนานที่สุด เป็นทรัพยากรแบบยั่งยืนในธรรมชาติ

4. **ทุนมนุษย์ (Human Capital)** ในหลักเศรษฐศาสตร์ทุนนิยมถือว่ามนุษย์เป็นทุนอย่างหนึ่งในการผลิต จึงมักคิดค้นกันว่าการใช้พลังเพื่อทำงานมีอยู่ในมนุษย์เท่านั้น ชุมชนใดมีทุนมนุษย์อยู่มาก หมายถึงคุณสมบัติด้านต่าง ๆ ของคนทุกเพศทุกวัยในชุมชน อีกทั้งรวมไปถึงคนจำนวนหนึ่งที่มีคุณภาพ เป็นคนเก่ง คนดี คนเสียสละ มีความรู้ สติปัญญา และทักษะ มีคุณธรรม มีวินัย และมีความรับผิดชอบ มีทัศนคติที่ดีในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายเพื่อทำให้ส่วนรวมเป็นผู้นำให้กับสังคม ถือว่าเป็นคุณสมบัติอย่างดีมาก หากว่าทุนมนุษย์นั้นได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างพอเพียงและเหมาะสมก็จะเป็นแรงสำคัญให้เกิดการพัฒนา ดังนั้นทุนมนุษย์ ก็คือ ความเป็นมนุษย์ที่มีพลัง มีศักดิ์ศรี และมีความเสมอภาค

5. **ทุนความรู้ ภูมิปัญญา (Knowledge Wisdom Capital)** ระบบความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นสิ่งมีคุณค่า แต่ถ้าสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ความรู้เฉพาะด้านในอาชีพ เช่น การบริหารจัดการธุรกิจ ความรู้เรื่องการตลาด มีความสำคัญมากขึ้น แต่ทำให้ชุมชนอ่อนแอลง เพราะไม่สามารถปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีสมัยใหม่และความรู้ให้เหมาะสมกับท้องถิ่นของตนเองได้ เมื่อมีปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ดังนั้น ทุนความรู้ หรือทุนภูมิปัญญา คือสิ่งที่เกิดจากกระบวนการคิดของชาวบ้านเอง ซึ่งผ่านประสบการณ์ทดลองแนวคิดของตนเองจากการสะสมการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลายาวนาน โดยการปรับใช้ในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน สติปัญญาเป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ทั้ง 3 มิติ คือ กว้าง ยาว ลึก โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่มาใช้ในการแก้ปัญหากการดำเนินวิถีชีวิตของตนและชุมชนได้อย่างภาคภูมิใจ

6. ทุนวัฒนธรรม (Cultural Capital) แบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม เช่น ความรู้ ความคิด ความเชื่อ ระบบความสัมพันธ์ คุณลักษณะของความเป็นมนุษย์ของคนในแต่ละชุมชน และวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรม เช่นงานหัตถกรรม เครื่องมือ เครื่องใช้ ผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่างๆ เป็นสิ่งที่สะท้อนวิถีการดำรงชีวิตและสิ่งต่าง ๆ ที่คนในชุมชนได้สร้างสรรค์และสืบทอดมา ด้วยเห็นว่าเป็นสิ่งล้ำค่า มีประโยชน์ในการดำรงชีวิตของคนในชุมชน อย่างไรก็ตาม สิ่งที่คนทั่วไปมองเห็นได้ง่าย ก็คือรูปธรรมของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่แต่ละชุมชนมีอยู่ เช่นการทำนา การทำไร่ การจักสาน การทำยาสมุนไพร การให้บริการท่องเที่ยวของชุมชน

7. ทุนสังคม (Social Capital) หมายถึง ระบบความสัมพันธ์ทางสังคมที่ก่อตัวขึ้นในชุมชน ดังนั้นการมีจิตสำนึกร่วมอันประกอบด้วยความรักความผูกพันที่คนในชุมชนมีต่อกัน ความสามัคคีปรองดองและการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม ก็ถือว่าเป็นทุนทางสังคมได้นอกจากนี้ทุนสังคมยังเกิดจากการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำ บนฐานของความไว้วางใจ เชื่อใจ สายใยความผูกพัน และวัฒนธรรมที่ค้ำจุนของสังคมไทยผ่านระบบความสัมพันธ์ในองค์ประกอบหลัก ได้แก่ คน สถาบัน วัฒนธรรม และ องค์ความรู้ ซึ่งจะเกิดเป็นพลังในชุมชนและสังคม

8. ทุนการเงิน (Money Capital) หมายถึง ทรัพยากรที่เป็นตัวเงินตรา รวมถึงโอกาสทางการเงินที่ประชาชนใช้เพื่อการดำรงชีพ ได้แก่ ทุนทางการเงินที่มาจากออม (Available Stocks) ที่เป็นเงินสด เงินฝาก สัตว์เลี้ยง อัญมณี และทุนที่มาจากรายได้อื่น ได้แก่ เงินบำนาญ ค่าตอบแทนที่ได้จากรัฐ และเงินกองทุนต่าง ๆ เช่น ชาวบ้านในชุมชนร่วมกันจัดตั้งกลุ่มขึ้นมาเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับคนในชุมชน แก้ปัญหาการกู้เงินนอกระบบและภาระหนี้สิน รวมไปถึงเรื่องของราคาผลผลิตทางการเกษตร เช่น กลุ่มออมทรัพย์

ดังนั้น ทุนชุมชน เหล่านี้ จะต้องใช้เป็นปัจจัยนำเข้า (Input) ในกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยการแปลงค่าทุนต่าง ๆ ให้ออกมาเป็นผลผลิต ผลลัพธ์ (Output) ให้ได้ ทั้งนี้เราจะต้องคำนึงถึงทุนบางประเภทที่จะต้องสงวนรักษา หรือพัฒนายกระดับไปพร้อม ๆ กันอย่างสมดุลโดยไม่ทำลายซึ่งกันและกันเอง

แผนและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

แผนการพัฒนาจังหวัด ปี พ.ศ. 2553 – 2556

โดยมีเป้าประสงค์รวม คือ การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว สินค้าและบริการ สินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน และเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ประชากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีและสังคมน่าอยู่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการบริหารจัดการให้มีความอุดมสมบูรณ์และอำนวยประโยชน์อย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดทั้งจาประกอบด้วย 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

จุดแข็ง

1. มีความหลากหลายในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เป็นที่รู้จักระดับโลก
2. เป็นเมืองที่สงบ มีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เรียบง่าย ประชาชนมีอัธยาศัยดี เป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว
3. มีที่พักได้มาตรฐาน ทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติพึงพอใจ
4. มีการเชื่อมโยงกับจังหวัดใกล้เคียง
5. การมีส่วนร่วมระหว่างภาคเอกชน รัฐบาล และชุมชนอย่างเข้มแข็ง

จุดอ่อน

1. การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง และมีน้อย เช่นป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยว
2. อัตราการขยายตัวของโครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณูปโภคไม่สอดคล้องกับการขยายตัวของเมือง และธุรกิจ
3. ขาดบุคลากรด้านการท่องเที่ยว สินค้าและของที่ระลึกไม่โดดเด่น
4. ไม่มีการจัดระเบียบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานและยุติธรรม
5. ขาดความพร้อมในด้านสถานพยาบาลจากผู้ประสบภัยทางทะเล

โอกาส

1. รัฐบาลให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติ
2. พื้นที่ประสบภัยได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
3. กระแสความนิยมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และรักษาธรรมชาติเพิ่มขึ้น
4. จังหวัดอยู่ในพื้นที่ IMT-GT
5. สภาพพื้นที่สามารถขยายตัวและรองรับการลงทุนด้านการท่องเที่ยว

อุปสรรค

1. สถานการณ์ทางการเมืองมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยว
2. สภาพภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวในบางฤดู
3. สภาพเศรษฐกิจโลกไม่แน่นอน
4. ภัยธรรมชาติที่ไม่สามารถควบคุมได้
5. ราคาน้ำมันผันผวน

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีกลยุทธ์ คือ

1. ส่งเสริมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางเลือกการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่หลากหลายและได้มาตรฐาน
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและ ระบบสาธารณูปโภคให้ได้มาตรฐาน
3. เพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรและการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว
4. พัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้โดดเด่นและมีมาตรฐาน
5. จัดระบบการรักษาความปลอดภัยและการสื่อสารที่ทันสมัย
6. พัฒนาการตลาดและการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ
7. พัฒนาระบบบริหารจัดการ โดยบูรณาการเชื่อมโยงทุกภาคส่วนให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาเกษตรกรรมสู่ความสมดุลและยั่งยืน โดยมีกลยุทธ์ คือ

1. ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตร
2. สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร
3. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรการเกษตร
4. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเกษตร
5. ส่งเสริมการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล โดยมีกลยุทธ์

คือ

1. ป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมหรือถูกทำลาย

3. ส่งเสริมการเรียนรู้ สร้างจิตสำนึก การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. ใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

**ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคมแห่งการเรียนรู้สู่ความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน
โดยมีกลยุทธ์ คือ**

1. พัฒนาการศึกษาศึกษาและทรัพยากรบุคคลให้คุณภาพ ครอบคลุมทั่วถึงและสามารถแข่งขันได้
2. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ / ความสามารถและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการชุมชน
3. เสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม
4. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมให้ทั่วถึงและเป็นธรรม
5. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและระบบการให้บริการประชาชน
6. พัฒนาระบบสุขภาพให้มีคุณภาพและมาตรฐาน
7. เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
8. เสริมสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของครัวเรือนยากจน
9. ส่งเสริมฟื้นฟูและอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น
10. ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายการพัฒนา (KPI/Targets) เป็นการกำหนดปริมาณหรือจำนวนสิ่งที่ต้องการให้บรรลุผลภายในระยะเวลาที่กำหนดของยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว และระดับความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพด้านการท่องเที่ยว

**การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนในจังหวัดพังงา
ปัญหา**

1. ประชาชนขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม สัตว์น้ำลดลง
2. ดันทุนการผลิตทางการเกษตรสูง
3. ราคาสินค้าเกษตรมีความผันผวนค่อนข้างสูง
4. แหล่งท่องเที่ยวและชุมชนยังขาดการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี

5. แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพยังขาดการพัฒนา
6. แหล่งท่องเที่ยวขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง เช่น เกาะยาว เขาหลัก
7. ขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว
8. ขาดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว
9. ความรู้สึกไม่ปลอดภัยในการเพิ่มขึ้นของแรงงานต่างด้าวและแรงงานเถื่อน

ความต้องการของประชาชน

1. พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบทั้งเรื่องพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว/โครงสร้างพื้นฐานและการประชาสัมพันธ์มากขึ้น
2. พัฒนาคูคลองในถิ่นรองรับการท่องเที่ยว
3. การพัฒนาและส่งเสริมการทำเกษตรกรรมที่ถูกต้องวิธีลดต้นทุนการผลิตและคงความอุดมสมบูรณ์ของดิน
4. การส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างกลไกต่อรองทางการตลาด
5. พัฒนาโครงการสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน สะพาน ให้ได้มาตรฐานสอดคล้องความต้องการและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่
6. ให้มีระบบการจัดการกับปัญหาขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้น
7. การเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
8. ให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ป่าไม้, ดิน, น้ำ)
9. ให้เร่งฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้คงความอุดมสมบูรณ์ ทั้งป่าไม้ และสัตว์น้ำ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตามแนวคิด
แผนงาน และโครงการ ตามแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2553 – 2556 มีดังนี้

เป้าหมาย เชิงยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					กลยุทธ์
		พ.ศ. 2553	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2555	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2553- 2556	
1. เพิ่มรายได้ภาค การท่องเที่ยว	1. ร้อยละที่ เพิ่มขึ้นของ รายได้จากการ ท่องเที่ยว 4.5 ต่อปี	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	1.ส่งเสริมพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวและกิจกรรม ทางเลือกการท่องเที่ยวเชิง นิเวศที่ หลากหลายและได้ มาตรฐาน 2.พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ Logistics 3. เพิ่มประสิทธิภาพ บุคลากรและการบริหาร จัดการด้านการท่องเที่ยว 4.จัดระบบรักษาความ ปลอดภัยและการสื่อสารที่ ทันสมัย 5. พัฒนาการตลาดและการ ประชาสัมพันธ์ที่มี ประสิทธิภาพ 6. ขยายฐานตลาดท่องเที่ยว ใหม่ และรักษาตลาด นักท่องเที่ยวเก่า โดยเน้น นักท่องเที่ยวคุณภาพ
2. พัฒนาด้านการ ท่องเที่ยวให้มี คุณภาพได้ มาตรฐานและ ปลอดภัย	2. ระดับความ สำเร็จในการ พัฒนาคุณภาพ ด้านการ ท่องเที่ยว	5	5	5	5	5	

ภาพที่ 3 แนวคิดแผนงาน และโครงการด้านส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ที่มา : คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดพังงา, 2552

นโยบายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา จึงมีนโยบายการพัฒนาเพื่อเป็นยุทธศาสตร์กำหนดทิศทางการพัฒนาจังหวัดให้ไปสู่เป้าหมายที่มุ่งสู่ความเป็นสากล โดยแบ่งเป็นด้านต่าง ๆ 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร การเมือง และการปกครอง ด้านการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม ด้านสาธารณสุขและคุณภาพชีวิต ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านกีฬา ด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว ด้านการเกษตร และด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งแผนการพัฒนาของจังหวัดมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับทั้งทางตรงและทางอ้อม และผู้วิจัยได้สรุปแผนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยด้านการท่องเที่ยว มีทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหาร การเมือง และการปกครอง

การดำเนินงานที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน การบริหารจัดการแนวใหม่บนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล นั่นคือจะต้องคำนึงถึงการพัฒนาในเชิงพื้นที่ และบริหารแบบกลุ่มเป้าหมาย โดยมีทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผน รับผิดชอบ และร่วมแก้ไขปัญหา จึงได้กำหนดนโยบายดังต่อไปนี้

- 1.1 ส่งเสริมและสนับสนุน องค์กรประชาชนและประชาชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น
- 1.2 พัฒนาความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้กับบุคลากรในองค์กร เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานและให้บริการประชาชน
- 1.3 ปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการขององค์กร โดยยึด “หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี”
- 1.4 ส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่าย อปพร.ให้มีความเข้มแข็ง เพื่อบริการด้านความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของชุมชน
- 1.5 การพัฒนาเชิงพื้นที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา จะต้องเป็นองค์กรกลางประสานทุกภาคส่วน ไม่ว่าภาคราชการ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล หน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และองค์กรเอกชน รวมถึงประชาคมในหมู่บ้าน ตำบลต่าง ๆ เพื่อเชื่อมโยงความคิดและปัญหาของชุมชนอย่างเป็นทางการ
- 1.6 สนับสนุนและพัฒนาองค์กรและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา โดยจัดให้มีการฝึกอบรมและส่งเสริมศักยภาพบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา ให้มีความรู้ความสามารถ พร้อมให้บริการประชาชนอย่างเต็มที่และด้วยความเต็มใจ

2. ด้านการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม

การส่งเสริมสนับสนุนเยาวชนและประชาชนให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตั้งอยู่ในศีลธรรมอันดี เพราะเยาวชนคืออนาคตของชาติดังนั้นการพัฒนาเยาวชนก็คือการพัฒนาชาติ ในขณะที่กระแสความเจริญทางด้านวัตถุนิยมกำลังแพร่ขยายบ่อนทำลายสิ่งดีงาม เหล่านี้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น จึงจำเป็นต้องหาแนวทางในการอนุรักษ์และธำรงไว้ซึ่งสิ่งดีงามเหล่านี้เพื่ออนุชนรุ่นหลังต่อไป จึงได้กำหนดนโยบายดังต่อไปนี้

2.1 ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ

2.2 ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ได้รับการถ่ายทอดโอนภารกิจให้มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้

2.3 ส่งเสริมและสนับสนุนด้านคุณธรรมและจริยธรรมทางศาสนาอิสลามแก่เยาวชนและประชาชนมุสลิมในจังหวัดพังงา

2.4 สนับสนุนและร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในการจัดฝึกอบรมหลักสูตรด้านต่างๆ เพื่อผลิตบุคลากรรองรับการขยายตัวของภาคการท่องเที่ยวที่จะมีขึ้นในอนาคต

2.5 ส่งเสริมการเรียนรู้คู่คุณธรรม สนับสนุนให้องค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการเผยแพร่ความรู้ โดยการนำหลักธรรมของศาสนามาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

2.6 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาทุกศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อรักษาเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรม

2.7 ส่งเสริมและสนับสนุนในการอนุรักษ์โบราณและ โบราณวัตถุที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดพังงาเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

2.8 ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาความรู้และทักษะแก่เด็กและเยาวชนในด้านต่างๆ

3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สวยงามของจังหวัดพังงา เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้จังหวัดพังงา มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วโลก เป็นบ่อเกิดของรายได้มหาศาลโดยเฉพาะจากภาคธุรกิจการท่องเที่ยว หากทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ถูกทำลายลงจนหมดสิ้น มนต์เสน่ห์ของจังหวัดพังงา ก็จะต้องมลายหายไป ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนไม่อยากจะเกิดขึ้น แต่สภาพในปัจจุบันนั้น

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดพังงาได้ถูกทำลายลงไปมาก จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปกป้องรักษาสิ่งเหล่านี้ไว้ จึงได้กำหนดนโยบายดังต่อไปนี้

- 3.1 ส่งเสริมสนับสนุน การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เสื่อมโทรม
- 3.2 ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความยั่งยืนทั้งด้านระบบนิเวศน์ เศรษฐกิจ สังคม โดยส่งเสริมให้ภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วม
- 3.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน เช่น สวนสาธารณะ สวนสุขภาพ
- 3.4 การจัดกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกใน การดูแลรักษา สิ่งแวดล้อมแก่ เด็ก เยาวชน ประชาชน และนักท่องเที่ยว
- 3.5 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการขยะและน้ำเสียอย่างเป็นระบบ

4. ด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว

เป้าหมายในการเดินทางมาพักผ่อนของนักท่องเที่ยวทั่วโลกและมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นทุกปี การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับการขยายตัวทางการท่องเที่ยวที่ถูกทิศทาง จึงเป็นสิ่งที่จะต้องดำเนินการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความประทับใจและความพอใจสูงสุดในการเดินทางมาเยือนจังหวัดพังงาของนักท่องเที่ยว จึงได้กำหนดนโยบายดังต่อไปนี้

- 4.1 รักษาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทางสังคม และทางทัศนียภาพของพังงา
- 4.2 พัฒนาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ วัฒนธรรม และปรับโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพสู่มาตรฐานสากล
- 4.3 สนับสนุนการยกระดับมาตรฐานด้านบริการ และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสู่มาตรฐานสากล
- 4.4 ส่งเสริมให้มีการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านวิธีการท่องเที่ยว และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในพังงาทุกประเภท ทุกระดับอย่างต่อเนื่องโดยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับผู้ประกอบการ
- 4.5 ส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ของจังหวัดพังงา
- 4.6 ส่งเสริมบทบาทของชุมชน และองค์กรเอกชนต่าง ๆ เพื่อสร้างความสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่น ทรัพยากรทางทะเล และปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน

- 4.7 สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และร่วมฟื้นฟูสถานที่สำคัญเอกลักษณ์วัฒนธรรม เมืองพังงา ตลอดจนถึงแหล่งประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
- 4.8 ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการตลาดทั้งในและต่างประเทศ
- 4.9 ส่งเสริมการพัฒนาสินค้า หนึ่งตำบลหนึ่งผลิต (OTOP) ผู้สากล
- 4.10 ส่งเสริมสนับสนุนการประกอบอาชีพของประชาชน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน คือ ระบบโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งทางด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ โดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ และเชื่อมโยงหลายพื้นที่ ซึ่งจะต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก เกินขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จะดำเนินการได้ จึงเป็นภาระหน้าที่โดยตรงขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดพังงาที่จะต้องเข้าไปดำเนินการ จึงได้กำหนดนโยบายดังต่อไปนี้

- 5.1 ผลักดันให้มีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เพื่อรองรับการขยายตัวของจังหวัดพังงาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในอนาคต
- 5.2 ผลักดันให้มีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค สำหรับประชาชนในฤดูแล้งอย่างเพียงพอ
- 5.3 สนับสนุนให้มีการจัดทำผังเมืองรวมในพื้นที่แหล่งชุมชนที่มีความสำคัญ ทั้งนี้เพื่อรองรับการขยายตัวทั้งในภาคการท่องเที่ยวและเกษตรกรรมที่จะเกิดขึ้น ในอนาคต โดยจะต้องเอื้อประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตของประชาชน เป็นหลัก
- 5.4 ส่งเสริมสนับสนุนการวางระบบการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นและความต้องการของประชาชนในการดำรงชีวิตอย่างเพียงพอ
- 5.5 ส่งเสริมการพัฒนาและรักษาดูแลแหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อให้มีน้ำสะอาดเพียงพอต่อการอุปโภค บริโภค และเร่งแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำ
- 5.6 แก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนด้าน โครงสร้างพื้นฐานที่มีการร้องขอร้องทุกข์โดยเร่งด่วน และเร่งรัดประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น
- 5.7 ประสานร่วมมือกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือส่วนราชการอื่น เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนเครื่องมือ เครื่องจักรกล ผู้ปฏิบัติงานที่มีความชำนาญ

การในการก่อสร้าง ซ่อมแซมปรับปรุง โครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่จังหวัด แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่วนราชการตามที่ได้รับการร้องขอใน
ลักษณะของการ ปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อดำเนินการด้าน โครงการพื้นฐานใน
ส่วนที่เกินศักยภาพของ องค์กรนั้น

**ศักยภาพและยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวจังหวัดพังงา โดยหน่วยงานการท่องเที่ยวและ
กีฬาจังหวัดพังงาได้กำหนดไว้ ดังนี้**

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพังงา มี 3 ส่วน คือ

1. ศักยภาพด้านปัจจัยพื้นฐานที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด ได้แก่

ทรัพยากรการท่องเที่ยวในจังหวัดพังงา มีทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก และ
หลากหลาย ส่วนใหญ่เป็นในรูปแบบกลุ่มชายหาดและชายทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่งชายหาดเขาหลัก
แหล่งดำน้ำลึกที่หมู่เกาะสิมิลัน แหล่งดำน้ำตื้นที่หมู่เกาะสุรินทร์ แหล่งท่องเที่ยวในอำเภอพังงา เช่น
เขาพิงกัน เขาตาคู เกาะปันหยี และถ้ำลอด เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นจุดเด่นของจังหวัดพังงา นอกจากนี้
ยังมีทรัพยากรการท่องเที่ยวอื่นๆ เช่น ถ้ำ น้ำตก ป่าไม้ เขา หรือ แก่ง หลายแห่งมีความสวยงามตาม
ธรรมชาติเหมาะแก่การท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เช่น ถ้ำพุงช้าง น้ำตกโตนไพร น้ำตกโตนช่องฟ้า
 เป็นต้น

ทำเลที่ตั้งของจังหวัดพังงา ตั้งอยู่ในด้านทะเลอันดามัน ติดกับจังหวัดท่องเที่ยวที่สำคัญของ
ภาคใต้ ถึง 3 จังหวัด ได้แก่ ทิศตะวันออก มีพื้นที่ติดกับจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทิศใต้มีพื้นที่ติดกับ
จังหวัดภูเก็ต และทิศตะวันออกเฉียงใต้มีพื้นที่ติดกับจังหวัดกระบี่ ซึ่งส่งผลให้มีความเชื่อมโยงใน
ด้านการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

ความสามารถในการเข้าถึง การเดินทางเข้าถึงจังหวัดพังงาโดยตรง ด้วยการเดินทางรถยนต์
โดยสารประจำทาง ซึ่งจังหวัดพังงาเป็นศูนย์รวมของรถหลายสาย เนื่องจากเป็นทางผ่านไปสู่อำเภอ
จังหวัดภูเก็ต มีหลายเส้นทางที่จะเดินทางเข้าถึงในจังหวัดพังงา เช่น เส้นทางจากจังหวัดระนอง
เส้นทางจากจังหวัดสุราษฎร์ธานี เส้นทางรถโดยสารประจำทาง สภาพเส้นทางในจังหวัดส่วนใหญ่
เป็นถนนสองเลนส์ และมีหลายเส้นทางที่คดเคี้ยว นอกจากนี้ยังสามารถเดินทางโดยเครื่องบิน โดยมี
สนามบินจังหวัดภูเก็ต และจังหวัดกระบี่ เป็นสนามบินใกล้ที่สุด

สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ที่สำคัญหลายแห่ง เช่น สถานที่พัก โรงแรม
รีสอร์ท ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในบริเวณ
ชายหาดเขาหลักและบริเวณใกล้เคียง ซึ่งเป็นแหล่งที่มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ไปเที่ยวและพัก
จำนวนมาก และระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ของจังหวัดพังงาอยู่ใน

เกณฑ์ที่ดี และมีทำเทียบเรือ เพื่อการท่องเที่ยว จำนวน 5 แห่ง ส่วนพื้นที่อื่นๆ สามารถอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวได้ เช่น บริเวณอำเภอเมือง แต่สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวมีจำนวนน้อย เมื่อเทียบกับบริเวณชายหาดเขาหลัก

ความปลอดภัย จังหวัดพังงามีสถิติการเกิดคดีอาชญากรรมและอุบัติเหตุต่างๆ ไม่มากนัก โดยเฉพาะไม่มีคดีที่รุนแรงที่เกิดกับนักท่องเที่ยว ซึ่งชี้ให้เห็นว่ายังเป็นจังหวัดที่มีความปลอดภัยสูงกับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ในพื้นที่จังหวัดพังงายังได้รับการดูแลจากตำรวจท่องเที่ยว ภูเก็ต ในส่วนของภยธรรมชาติ จังหวัดพังงามักไม่ค่อยมีปัญหาจากภยธรรมชาติมากนัก ยกเว้นอุทกภย ซึ่งเกิดกับทุกอำเภอในจังหวัดพังงา อาจก่อให้เกิดปัญหาแผ่นดินถล่มในบางพื้นที่ นอกจากนี้ พื้นที่จังหวัดพังงา ยังเสี่ยงกับการเกิดแผ่นดินไหว อีกด้วย

2. ศักยภาพการบริหารจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดพังงา คือ มีการจัดระบบขององค์กร และรูปแบบการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม เช่น มีการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวของจังหวัด มีการวางแผนและกำหนดนโยบาย ด้านการท่องเที่ยว ทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และมีนโยบายและแผนงานต่างๆ มีการดำเนินการในโครงการที่สำคัญๆ และเร่งด่วน ซึ่งเป็นโครงการที่แก้ปัญหาและฟื้นฟู อย่างไรก็ตาม การประสานงาน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องชุมชน และผู้ประกอบการต่างๆ ในการร่วมกันดำเนินกิจกรรม หรือโครงการ พบว่า มีการเข้าร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ศักยภาพด้านโอกาสในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด เนื่องจากจังหวัดพังงามีแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นที่ได้รับการเผยแพร่ในต่างประเทศ และมีความสำคัญในด้านการท่องเที่ยวสูงหลายแห่ง ทั้งเกาะตาปู หรือหมู่เกาะสิมิลัน นอกจากนี้ โฮมสเตย์ ที่เกาะยาวน้อยได้ซึ่งได้รับรางวัล "Destination Steward Ship Award" จากนิตยสารเนชั่นเนล จีโอกราฟฟิก เทรเวลเลอร์ ซึ่งมีเพียงสามแห่งในโลกเท่านั้นที่ได้รับรางวัลนี้ ส่วนแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพังงาสามารถเชื่อมโยงกับจังหวัดอื่นใกล้เคียง เช่น จังหวัดภูเก็ต จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดกระบี่ การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี จากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ นอกจากนี้มีการจัดงานเทศกาลส่งเสริมการท่องเที่ยวหลายงาน เช่นงานวิวาท์แคนนู งานเทศกาลอนุรักษ์เต่าทะเล หรือเทศกาลกินเจ และการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ

ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพังงา ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพกลยุทธ์ โดยมีกลยุทธ์ ดังนี้

1. พัฒนาบุคลากรภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ
2. พัฒนาบุคลากรผู้ให้บริการการท่องเที่ยว (มัคคุเทศก์ บริษัทนำเที่ยว พนักงานบริการด้านการท่องเที่ยว และร้านขายของที่ระลึก) ให้มีคุณภาพ
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างและพัฒนาระบบกลไกการพัฒนา และการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีกลยุทธ์ ดังนี้

1. สร้างกลไกการบริหารจัดการการท่องเที่ยวภาครัฐเอกชน และประชาชนให้เป็นเอกภาพ
2. เร่งสร้างกลไกระดับชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. พัฒนาระบบเตือนภัยให้มีประสิทธิภาพ
4. สร้างกลไกระบบบริหารความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ฟื้นฟูและพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ธรรมชาติ สุขภาพ วัฒนธรรม ประเพณี) ให้มีศักยภาพ โดยมีกลยุทธ์ดังนี้

1. พัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่สะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดพังงา
2. ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดพังงา
3. ส่งเสริม ฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่สำนักพัฒนาการท่องเที่ยวกำหนด

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมการตลาดเชิงรุกทั้งในและต่างประเทศ ในประเทศ กลุ่มเป้าหมาย โดยมีกลยุทธ์ดังนี้

1. พัฒนาเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อทุกแขนงอย่างต่อเนื่อง
3. พัฒนาเครือข่ายการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
4. สนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมการขายด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเชิงรุกทั้งในและต่างประเทศ

5. พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
6. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
7. ส่งเสริมการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในกลุ่มจังหวัด และระหว่างกลุ่มจังหวัด (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพังงา, 2553: ออนไลน์)

ข้อมูลทั่วไปของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ที่ตั้ง

ตำบลสองแพรก เป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองพังงา การเดินทางโดยใช้เส้นทางจากพังงาสู่กะปง โดยผ่านตำบลนบปริง ซึ่งอยู่ห่างจากตัวเมืองจังหวัดพังงาประมาณ 15 กิโลเมตร

อาณาเขตและพื้นที่

ทิศเหนือ	ติดกับอำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ทิศใต้	ติดกับตำบลนบปริง
ทิศตะวันออก	ติดกับตำบลทองกลาง อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา
ทิศตะวันตก	ติดกับตำบลทุ่งคาโงก อำเภอเมืองพังงาและอำเภอกะปง จังหวัดพังงา

ตำบลสองแพรกมีเนื้อที่ประมาณ 52,346 ไร่ โดยแยกเป็น หมู่ 1 บ้านหินเพิง มีเนื้อที่ประมาณ 13,086 ไร่ หมู่ที่สอง มีเนื้อที่ประมาณ 20,938 ไร่ และหมู่ที่ 3 บ้านทับเขวน มีเนื้อที่ประมาณ 18,322 ไร่

ประวัติความเป็นมา

ตำบลสองแพรกในสมัยก่อน มีชาวจีนอพยพมาจากแผ่นดินใหญ่ มาตั้งถิ่นฐานเพื่อทำเหมืองแร่ และมีร่องรอยหลักฐานจนถึงปัจจุบันนี้ คำว่า “สองแพรก” นี้มาจาก มีแม่น้ำสองสายไหลมารวมกัน ณ ที่คลองหრა กับคลองน้ำใส และแม่น้ำสองสายนี้ไหลมาบรรจบกันที่โรงเรียนบ้านสองแพรก

วิสัยทัศน์

โตนปวีรรวดเด่นเป็นสง่า สายธาราล่องแก่ง ชุมชนแข็งแรง ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

หมู่เกาะสุรินทร์

Surin island

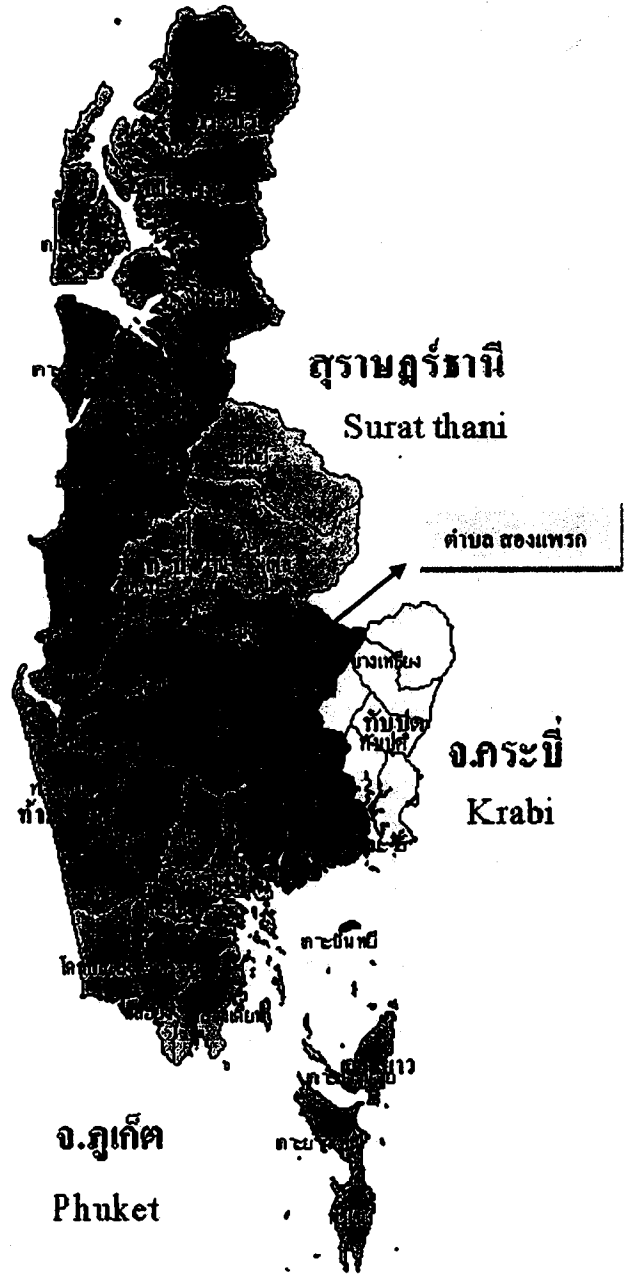
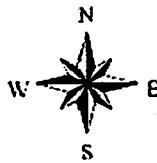
แผนที่จังหวัดพังงา

จ.ระนอง
Ranong

ทะเลอันดามัน
Andaman

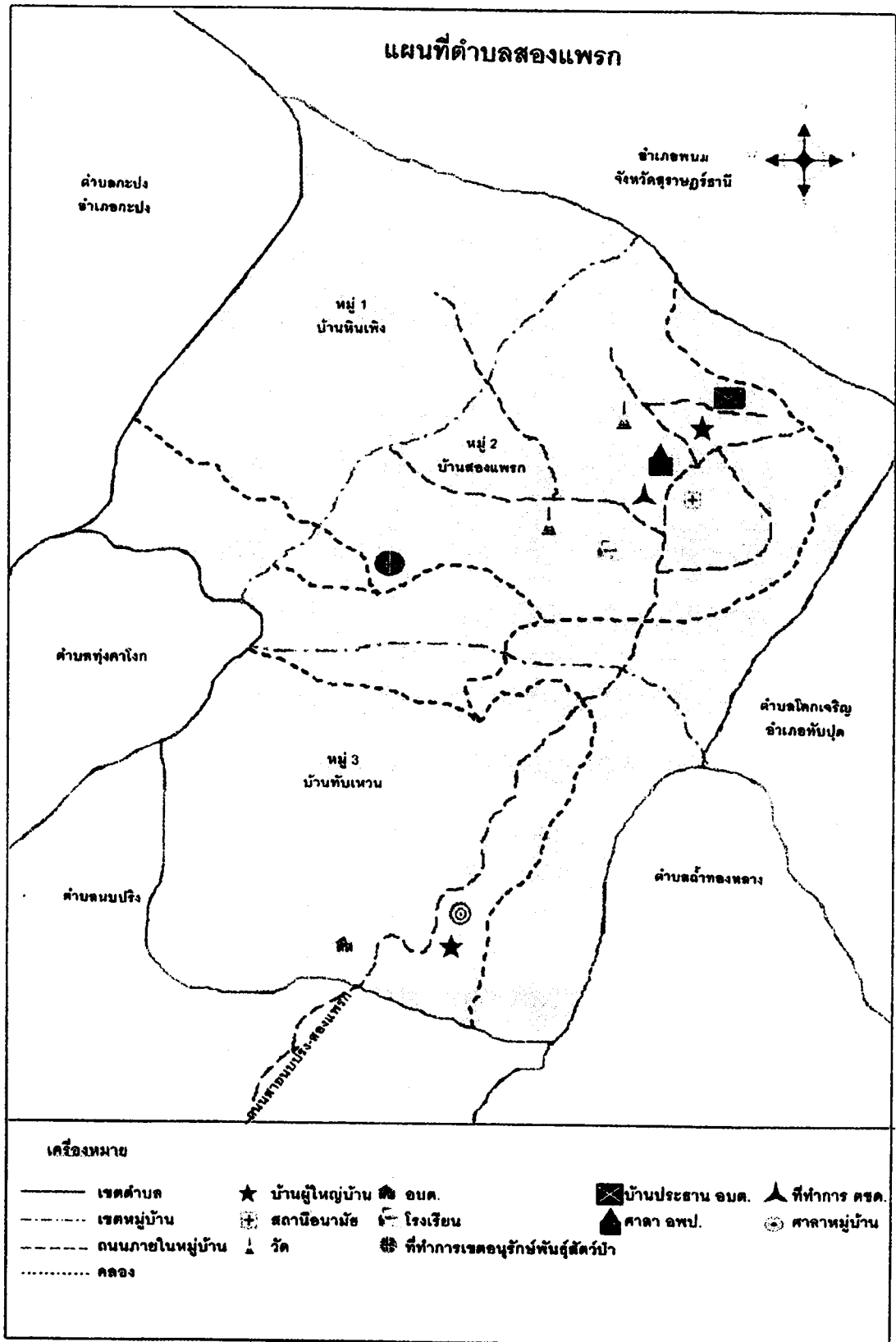
หมู่เกาะสิมิลัน

Similan island

ภาพที่ 4 แผนที่จังหวัดพังงา

ที่มา : คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) จังหวัดพังงา, 2552

ภาพที่ 5 แผนที่ตำบลสองแพรก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา

ที่มา : คณะกรรมการและสมาชิกตำบลสองแพรก, 2547

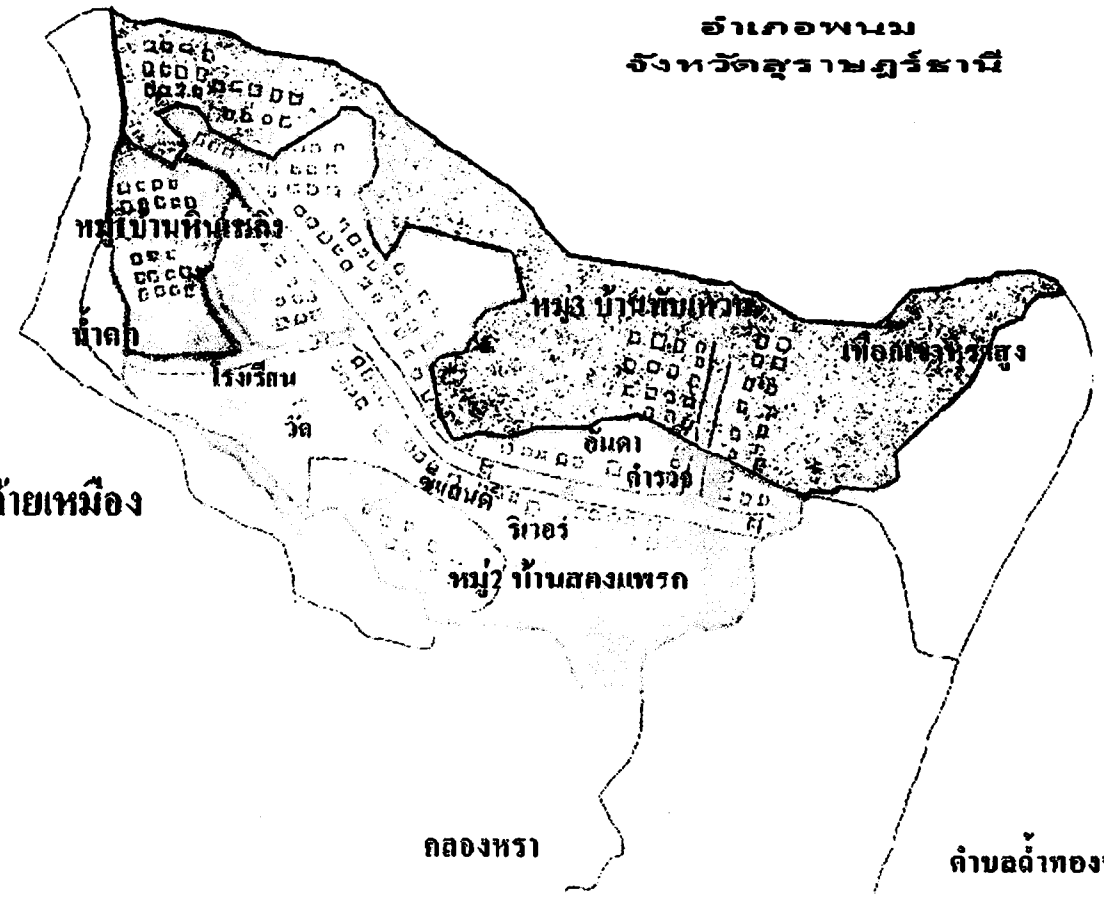
อำเภอพนม
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตำบลตะปง

อำเภอท้ายเหมือง

คลองทรา

ตำบลตำทองกลาง

แผนผังตำบลสองแพรก

ภาพที่ 6 แผนที่แสดงหมู่บ้านและบริษัททำยาในตำบลสองแพรก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา
ที่มา : คณะกรรมการและสมาชิกตำบลสองแพรก, 2547

ภูมิประเทศและภูมิอากาศ

ลักษณะทั่วไปพื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นภูเขาสูง ปกคลุมด้วยป่าอันอุดมสมบูรณ์ อยู่ท่ามกลางเทือกเขากระทะคว่าและเทือกเขาสูง บริเวณริมน้ำมีที่ราบเล็กน้อยเป็นที่ตั้งบ้านเรือน มีลำธารไหลผ่านตลอด และยังเป็นแหล่งกำเนิดแม่น้ำที่สำคัญหลาย ๆ สายที่หล่อเลี้ยงประชาชนในจังหวัดพังงา

พื้นที่มีสภาพเป็นเขตร้อนชื้น ฝนตกชุกเกือบตลอดทั้งปี อากาศเย็นสบายตลอดปี มีฝนชุกในช่วงเดือนพฤษภาคม - ตุลาคม และช่วงฤดูร้อน ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน - เมษายน ซึ่งเป็นช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวในตำบลนี้อยู่ในการปกครองของเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลนบปริง

ประชากร

ประชากรทั้งหมด 623 คน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 149 ครัวเรือน (สำนักบริหารการทะเบียน) ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธประมาณร้อยละ 99 ของประชากรทั้งหมด และที่เหลือประมาณร้อยละ 1 นับถือศาสนาอื่น ๆ เช่น อิสลาม คริสต์ ฯ

การคมนาคม

สามารถเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว และรถตู้ มีบริการรถโดยสาร พังงา - ตะกั่วป่า ผ่านปากทางเข้าบ้านสองแพรก และรถคันใหญ่ เช่น รถบัส รถสิบล้อ ไม่สามารถเข้าในพื้นที่ได้

ในส่วนเส้นทาง จากในตัวเมืองจังหวัดพังงาเดินทางผ่าน วนอุทยานสระน้ำมโนราห์ตามเส้นทางที่ไปอำเภอตะกั่วป่าและเลี้ยวซ้ายไปทางเส้นทางไปประมาณครึ่งกิโลก็ถึงปากทางเข้าบ้านสองแพรกแล้วเลี้ยวขวาผ่านวัดชนาธิการาม จากปากทางเข้าไปประมาณ 5 กิโลเมตร ถึงตำบลสองแพรก

สาธารณูปโภคพื้นฐาน

การคมนาคม

มีถนนลาดยางสายหลักเข้าตำบลสองแพรก 1 สาย มีถนนคอนกรีต 5 เส้นทางในชุมชน และเชื่อมต่อด้วยสะพานเล็ก ๆ

การโทรคมนาคม

มีที่ทำการไปรษณีย์เอกชน 1 แห่ง โทรศัพท์สาธารณะ เสาสัญญาณ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ประชาชนใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่กันทุกครัวเรือน

การไฟฟ้า

บ้านเรือนภายในหมู่บ้านส่วนใหญ่มีไฟฟ้าใช้ แต่ก็ยังมีบางส่วนไม่ยังมีไฟฟ้าใช้ประมาณ 10 ครัวเรือน บางครัวเรือนใช้กระแสไฟฟ้าจากระบบพลังงานแสงอาทิตย์

แหล่งน้ำธรรมชาติ

น้ำใช้ในครัวเรือนได้มาจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ทั้งในคลองพังงา มีความยาว 10 กิโลเมตร ซึ่งเกิดจากเทือกเขากระทะคว่าในเขตอำเภอกะปง ไหลผ่านตอนล่างของหมู่ 3 บ้านทับเทวน คลองหრა และคลองหินเพิง ต้นน้ำอยู่ที่อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี คลองหินด่าน และคลองบางน้ำใส ซึ่งเป็นคลองขนาดเล็ก นอกจากนี้ยังมีห้วยบางโดน ห้วยบางดินเป็ด และที่กักเก็บน้ำที่สร้างขึ้นมี 3 แห่ง เพื่อให้มีน้ำใช้ตลอดปี และประกอบธุรกิจท่องเที่ยว

สภาพทางสังคม

ด้านการศึกษา มีโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 1 แห่ง คือ โรงเรียนวัดสองแพรก และที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน 1 แห่ง อยู่หมู่ที่ 3 ตำบลสองแพรก

สถาบันทางศาสนา และองค์กรชุมชน มีดังนี้

ในตำบลสองแพรกมีวัดอยู่หนึ่งแห่ง ประชาชนส่วนใหญ่มักจะไปทำบุญร่วมกันเฉพาะวันสำคัญทางศาสนา เช่นวันเข้าพรรษา วันสงกรานต์ และวันสารทเดือนสิบ

ด้านสาธารณสุข

มีอนามัย 1 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ 2 บ้านสองแพรก เพื่อให้การรักษาและกำจัด ควบคุม โรคระบาดที่เป็นอันตรายต่อชีวิต รวมทั้งสนับสนุนด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของประชาชน

- กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- กลุ่ม ก.ข.ค.จ. (ขจัดความยากจน)
- กองทุนหมู่บ้าน
- กลุ่มสัจจะ
- อาสาสมัครสาธารณสุข
- กรรมการหมู่บ้าน
- กลุ่มอาสาสมัครหมู่บ้าน

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- ที่ทำการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนปริวรรต 1 แห่ง
- ที่ทำการตำรวจชุมชน จำนวน 1 แห่ง

สภาพทางด้านเศรษฐกิจ

อาชีพ

การประกอบอาชีพของราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรเป็นหลัก เช่น ทำสวนยางพารา สวนปาล์ม เลี้ยงสัตว์ ทำสวนผลไม้ รับจ้างทั่วไป นอกจากนี้ยังมีการประกอบอาชีพรับราชการ การค้าขาย และทำงานในด้านธุรกิจท่องเที่ยว

หน่วยธุรกิจในเขตตำบลสองแพรก ได้แก่

ธุรกิจด้านการท่องเที่ยว มีบริษัทนำเที่ยว ทั้งหมดจำนวน 8 บริษัท

- บริษัท ภูเก็ตซีแลนด์ จำกัด สาขาสองแพรก
- บริษัท ไอส์แลนด์ ซาฟารี จำกัด
- บริษัท อันดา แอ็คเวนเจอร์
- บริษัท พังงาราฟตีงทัวร์ จำกัด
- บริษัท เบส โฟร ยู ราฟตีง
- บริษัท เดอะทราเวลเลอร์ เอท์คอร์ท แอนด์ แอ็คเวนเจอร์ ไทยแลนด์
- บริษัท เกวลิน คิสคอร์บเวอร์

บริษัทที่พัก 3 แห่ง

- ไอคิน บูติค รีสอร์ท
- ทิพธารา รีสอร์ท
- บ้านอิงธาร

ร้านอาหารบริการนักท่องเที่ยว

- คริวอังคณา

บริษัทรถเช่า

- หจก. สุทินคาร์เรนท์ ทัวร์

กลุ่มผลิตน้ำดื่มบรรจุขวด จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลสองแพรก

ประเพณีและวิถีชีวิต และภูมิปัญญา

ประเพณีพื้นบ้านตามศาสนา ได้แก่ การทอดกฐิน ทอดผ้าป่า แห่งเทียนพรรษา การเวียนเทียน ตักบาตรเทโว และบวชสามเณรฤดูร้อน

ประเพณีตามเทศกาล ได้แก่ ตรุษจีน สงกรานต์ (การรดน้ำคำหัวผู้ใหญ่) สารทเดือนสิบ และลอยกระทง

ประเพณีส่วนบุคคล ได้แก่ ปลูกบ้านลงเสาเอก ทำบุญอายุ ทำบุญขึ้นบ้านใหม่

ระบบสังคมเป็นแบบเครือญาติ เมื่อมีงานในหมู่บ้านจะให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ภูมิปัญญาของชาวบ้านในชุมชน ได้แก่ หมอสมุนไพร สามารถรักษา ไข้ทับทิม มียาสมุนไพรบำรุงเลือดหมอยับเส้น หมอเริม และหมอดูดูกฤษ์ยาม กฤษ์แต่งงาน กฤษ์ขึ้นบ้านใหม่ กฤษ์เปิดกิจการ

ทรัพยากรธรรมชาติ

เดิมพื้นที่ตำบลสองแพรกเป็นเป็นแหล่งแร่ดีบุกที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดพังงา ต่อมาแร่
ราคาคต่ำประชาชนจึงหันมาประกอบอาชีพทางการเกษตร

ทรัพยากรดิน มีเพียงกลุ่มเดียว คือพื้นที่ภูเขาบริเวณที่ลาดเชิงชันที่เป็นภูเขาและเทือกเขา
และบริเวณที่เป็นร่องรอยการทำเหมือง

ทรัพยากรน้ำ มีแหล่งแม่น้ำที่สำคัญซึ่งประชาชนใช้ประโยชน์ในการอุปโภค บริโภคเป็น
ต้นกำเนิดแม่น้ำพังงา รวมไปถึงน้ำตกที่สวยงามเหมาะแก่การพักผ่อนและท่องเที่ยว

ทรัพยากรป่าไม้ ตำบลสองแพรกประกอบด้วยป่าดิบชื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์ เป็น
แหล่งกำเนิดแม่น้ำที่สำคัญสายใหญ่และสายเล็กอีกหลายสายรวมถึงแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า
นานาชนิดที่มีจำนวนมากที่สุดในเขตจังหวัดพังงา เป็นแหล่งพันธุ์พืชไม้ป่าที่อุดมสมบูรณ์ที่สุด เป็น
แหล่งทรัพยากรแร่ที่สำคัญ เช่น แร่ดีบุก พืชพันธุ์ไม้หายากและไม้ทางเศรษฐกิจหลายชนิด เช่น ไม้
ยาง ไม้ทองสุข ไม้บุขนาด ไม้ตะเคียน ไม้ยูง ต้นหม้อขาวหม้อแกงลิง และ กล้วยไม้ป่า เป็นต้น

จุดเด่นและแหล่งความงามตามธรรมชาติ

น้ำตกดาวดิ่งส์ ตั้งอยู่บริเวณหมู่ที่ 1 ตำบลสองแพรก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา

น้ำตกหินลาด น้ำตกโดนปริวรรต น้ำตกโดนน้ำฟุ้ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลสองแพรก อำเภอ
เมือง จังหวัดพังงา

น้ำตกบางลำ ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลเหล อำเภอกะปง จังหวัดพังงา

น้ำตกหินลาด ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลกะปง อำเภอกะปง จังหวัดพังงา

แหล่งท่องเที่ยว

ทุ่งหราบแลนด์หรือสองแพรก ในช่วง 10 กว่าปีมานี้เป็นที่รู้จักกันดีสำหรับนักท่องเที่ยว
เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติใน
สองแพรกนั้น มีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนปริวรรต ภูเขาทรายทุ่งหราบแลนด์ น้ำตกดาวดิ่งส์ น้ำตก
โดนน้ำฟุ้ง น้ำตกโดนปริวรรต ตามเส้นทางจะเห็นความสมบูรณ์ของธรรมชาติ น้ำตก เหมือนแร่
ดีบุกเก่า รวมทั้งพันธุ์ไม้ป่าแปลกตา เส้นทางเป็นทางขึ้นๆ ลงๆ มีโค้งสลับไปตามหุบเขา เส้นทางนี้
มีจุดเด่นตรงโค้งที่ถูกกระแสน้ำกัดเซาะจนเกือบขาด ชื่อว่า “โค้ง 3 พับ” คล้ายรูปตัว เอส (S) มี
ความชันประมาณ 30 องศา เส้นทางจะไปบรรจบกับเหมืองแร่เก่า จุดชมวิวมืองเก่า เป็นจุดเด่น
ของแห่งนี้คือสภาพภูมิทัศน์ของที่ค่อนข้างแปลกและน่าอัศจรรย์ใจเหมือน “แกรนด์แคนยอน”
กลางหุบเขาซึ่งเกิดจากอิทธิพลของลมฝนที่เกาะเซาะหน้าดินมากกว่า 10 ปีส่วนที่เป็นพื้นผิวด้านล่าง
เป็นทรายขาวสะอาดกว้างและยาวไปจนจรดชายเขาริม ๆ เหมืองอีกด้านมีธารน้ำที่ใสและเย็นฉ่ำ
ไหลผ่านเหมาะสำหรับการกางเต็นท์พักผ่อนเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้บริเวณจุดใกล้เคียงกับเหมืองแร่

เก่า ประมาณ 3 - 4 กิโลเมตรหากขับรถย้อนกลับมาก็จะพบกับน้ำตกโดนหินเพิงที่ทำการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนปรีวรรต เช่นเดียวกับน้ำตกดาวดึงส์ที่ตั้งอยู่ใกล้ๆกับเหมืองแร่แห่งแรกมีทางแยกเข้าไปในป่าใช้เวลาเดินทางอีกหลายชั่วโมง

กิจกรรมการท่องเที่ยว

ปัจจุบันมีบริษัทนำเที่ยวจัดกิจกรรมท่องเที่ยว ทั้งนั่งช้างผ่านป่าชมธรรมชาติสองข้างทางของลำธาร, การแสดงช้างโชว์, ขับ ATV, ศึกษาเส้นทางธรรมชาติ และกิจกรรมล่องแก่งคลองหระ เนื่องจากที่นี่มีเกาะแก่งมากทำให้สนุกสนานและตื่นเต้นเหมาะสำหรับผู้ที่ยรักการผจญภัย โดยใช้เวลาในการล่องแก่งประมาณ 30 - 45 นาที และสามารถล่องได้ตลอดทั้งปี

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนปรีวรรต

ที่ตั้ง

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนปรีวรรต ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลสองแพรก มีพื้นที่ 138,712.50 ไร่ ครอบคลุมพื้นบางส่วนของป่าสงวนแห่งชาติ 4 ป่า คือ ป่าเทือกเขาสูง ป่าเขาทรสูง ป่าเขากระทะคว่า ป่าเขาปลายโตะและป่าเขาสก ในท้องที่ 7 ตำบล 3 อำเภอ ได้แก่ ตำบลสองแพรก อำเภอเมือง ตำบลบางเหริย และตำบล ถ้ำทองกลาง อำเภอทับปุด ตำบลกะปง ตำบลเหล ตำบลท่านา และตำบลรมณี อำเภอกะปง จังหวัดพังงา ในปี พ.ศ. 2537 เริ่มสำรวจพื้นที่ และได้ประกาศให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าในปี พ.ศ. 2538 ต่อมาในปี พ.ศ. 2540 ได้ปลูกสร้างอาคารสำนักงาน บ้านพัก ข้าราชการบริเวณหมู่ที่ 2 ตำบลสองแพรก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา

ลักษณะภูมิประเทศ

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนปรีวรรต มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงชัน มีเทือกเขาสูงและเทือกเขากระทะคว่า เป็นแนวทอดยาวจากทิศเหนือจดทิศใต้ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ลำห้วยหลายสายที่ไหลลงสู่คลองต่าง ๆ ที่สำคัญของพังงา

ลักษณะภูมิอากาศ

เนื่องจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนปรีวรรต มีการวางตัวของแนวเทือกเขาสูงสลับชันชันมีสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ เป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้กับทะเลอันดามัน ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และตะวันออกเฉียงเหนือ มีฝนตกเกือบตลอดทั้งปี จึงมีภูมิอากาศแบบร้อนชื้น อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 21-27 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนมากกว่า 2000 มิลลิเมตร ต่อปี

ลักษณะทางธรณีวิทยา

พบหินปูนชุกราชบุรีและหินชุกฤเกิดเป็นบริเวณกว้าง แร่ที่สำคัญได้แก่ แร่ดีบุก

ทรัพยากรชีวภาพ

สภาพป่าเป็นป่าดิบชื้น (Moist evergreen forest) สภาพป่ารกทึบตลอดทั้งปี มีไม้ขึ้นหนาแน่น พรรณไม้เด่น ได้แก่ ไม้ตระกูลยาง พรรณไม้ล่าง ได้แก่ ใผ่ หวาย ชนิดต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีพืชหายากที่สำรวจพบ ได้แก่ กล้วยไม้ร่องเท้านารี และบัวผุด

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า โคนปริวรรต มีน้ำตกที่สวยงาม คือ น้ำตกโตนปริวรรตหรือหรือน้ำตกสองแพรก ห่างจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนปริวรรตประมาณ 200 เมตร เป็นน้ำตกไม้สูงนัก เบื้องล่างเป็นแอ่งน้ำ มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติระยะทาง 2 กิโลเมตร ตามเส้นทางสามารถเห็นบัวผุดเป็นพันธุ์ไม้ที่มีดอกใหญ่ที่สุดในโลก เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 80 เซนติเมตร เป็นพืชกาฝากเกาะกินรากไม้เถาชื่อ ย่านไก่ต้ม เป็นพืชที่หาดูได้ยากจะเกิดเฉพาะป่าที่มีความสมบูรณ์ ออกดอกปลายหน้าฝน ประมาณเดือนตุลาคม ร่มรื่นด้วยพันธุ์ไม้ต่าง ๆ มีน้ำตกโตนปริวรรต หรือชาวบ้านเรียกว่า "น้ำตกสองแพรก" ห่าง จากเขตรักษาพันธุ์ฯ 100 เมตร เป็นน้ำตกไม้สูงนักเบื้องล่างเป็นแอ่งน้ำที่ยังมีเศษแร่ตกค้าง อยู่ ช่วงหน้าฝนน้ำจะไหลแรง มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติระยะทาง 2 กิโลเมตร ตามเส้นทาง สามารถจะเห็นบัวผุด เป็นพันธุ์ไม้ที่มีดอกใหญ่ที่สุดในโลก เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 80 เซนติเมตร เป็นพืชกาฝากเกาะกินรากไม้เถาชื่อ ย่านไก่ต้ม กลีบดอกมี 5 กลีบ มีสีน้ำตาลแดง เป็นพืชที่หาดูได้ยากจะเกิดเฉพาะป่าที่มีความสมบูรณ์ ออกดอกปลายหน้าฝน ประมาณเดือนตุลาคม นอกจากนั้นตามเส้นทางจะสังเกตเห็น เหมือนเก้าร่องรอยแห่งอดีต จุดคุนุก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสมบูรณ์ของป่า ผ่านน้ำตกหินเพิง ซึ่งถือเป็นแหล่งต้นน้ำ เป็นต้น การเดินศึกษาต้องมีเจ้าหน้าที่นำทาง ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง (พังงาจัดคือทคอม, 2004)

สถานภาพของพื้นที่

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า โคนปริวรรตมีการควบคุมพื้นที่เมื่อประมาณ สิงหาคม พ.ศ. 2538 และทางคณะกรรมการสงวนคุ้มครองสัตว์ป่า มีมติเห็นชอบเมื่อ วันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2539

จากการประกาศพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า โคนปริวรรต ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีสภาพเป็นป่าดิบชื้นที่อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งต้นน้ำของท้องถิ่น มีภูมิประเทศและแหล่งอาหารที่เอื้ออำนวยต่อการอยู่อาศัยของสัตว์ป่า พบสัตว์ป่าสงวน เช่น เลียงผา สมเสร็จ เก้งหม้อ นอกจากนี้ยังพบว่ายังมีสัตว์ป่าคุ้มครองอีกหลายชนิดด้วยกัน

ประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่นและบริเวณใกล้เคียง

สามารถรักษาพื้นที่ให้อุดมสมบูรณ์ได้ยั่งยืนตลอดไป เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญของประชาชนท้องถิ่น ได้มีน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคตลอดไป อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ เป็นแหล่งอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุ์ไม้ สัตว์ป่าที่สำคัญของชาติ เป็นแหล่งค้นคว้าและศึกษาวิจัยทางวิชาการ และช่วยรักษาสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นและประเทศชาติ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

เชาวลิต สิทธิฤทธิ และคนอื่น ๆ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง “การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วม ตำบลกรุงชิง” โดยศึกษาสภาพการณ์ สถานภาพ และองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวของชุมชน เพื่อสร้างรูปแบบความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน และจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชน ผลการศึกษาพบว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรของชุมชน ภายใต้แนวคิดการจัดการที่ยั่งยืน ส่งเสริมให้ประชาชนท้องถิ่นได้มีโอกาสใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่ช่วยกันดูแลรักษา สร้างกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างภาคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และทำให้เกิดชุมชนนาร่องในการจัดการท่องเที่ยวที่ดำเนินงานตามแผนแม่บทการพัฒนาชุมชน

ทิพย์อุสา จันทกุน (2548) ได้ศึกษาเรื่อง “โครงการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวลีบง จังหวัดตรัง” โดยเป็นการศึกษาค้นหารูปแบบในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างมีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่า คนในชุมชนจะได้รู้จัก เกษะลิบงและเห็นความสำคัญของสถานที่บนเกาะมากขึ้น โดยเฉพาะทีมเยาวชนที่เข้าร่วมทำให้เกิดความหวงแหน สร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับเยาวชน และนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ปรับความคิดสร้างความมั่นใจและยอมรับในวิถีชีวิตที่เป็นอยู่มากยิ่งขึ้น

กิ่งแก้ว บัวเพชร (2549) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชน และปัจจัยที่ทำให้การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกิดผลสำเร็จ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยให้ชุมชนชาวบ้านจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง อาศัยหลักความร่วมมือของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาสนับสนุน ถ่ายทอดความรู้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่ชาวบ้านในชุมชนและนักท่องเที่ยวได้

เทิดชาย ช่วยบำรุง (2550) ได้ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์จุดยืนผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจังหวัดพังงา” โดยศึกษาจุดยืนผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพังงา ซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มจังหวัดอันดามัน ผลการศึกษาพบว่า เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทางด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวประเภทลิ่งคิงดูคใจมีความโดดเด่นอย่างชัดเจนคือ ความสงบของแหล่งท่องเที่ยวเหมาะแก่การพักผ่อน ไม่พลุกพล่าน เหมาะสมกับคนทุกเพศทุกวัย และมีสภาพป่าไม้และวนอุทยานที่ได้รับการดูแลอย่างดี

กลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวควรเน้นกลุ่มเฉพาะ เช่น กลุ่มรักธรรมชาติและความสะดวก ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพังงาผู้ความยั่งยืนควรวางอยู่บนจุดยืนผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจิตวิญญาณบริสุทธิ์แห่งธรรมชาติที่พังงา

อรไท ครุฑเวโซ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในภูเก็ต” โดยศึกษาสถานการณ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว ศึกษาเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อหาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่าสถานการณ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในจังหวัดภูเก็ตมีน้อยมาก และยังไม่มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ชัดเจน โดยชุมชนชนทำหน้าที่เป็นผู้ตามโดยการได้รับเชิญร่วมประชุมเพื่อฟังการทำงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลในการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ การศึกษานโยบายของภาครัฐ วิถีชีวิต และวัฒนธรรมชุมชน

เพ็ญนิภา พูลสวัสดิ์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาการจัดกิจกรรมนันทนาการการท่องเที่ยวโดยชุมชน” โดยทำการศึกษาความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกับปัจจัยด้านเพศ และอายุ เปรียบเทียบข้อมูลความคิดเห็นในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมนันทนาการ ด้านการบริการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการบริหารจัดการของรัฐ และศึกษาความแตกต่างอายุของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเกาะยาวน้อย ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทุก ๆ ด้าน เว้นแต่ด้านการจัดกิจกรรมนันทนาการอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านอายุมีผลต่อระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมนันทนาการการท่องเที่ยวชุมชนส่งผลให้คนในท้องถิ่นสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนและยังสามารถอนุรักษ์ธรรมชาติได้เป็นอย่างดี

จรรยา บัวเพ็ง (2552) ได้ศึกษาเรื่อง “กลยุทธ์การตลาดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประเภทเดินป่าศึกษาธรรมชาติ ในจังหวัดพังงา โดยศึกษาความพร้อมด้านการจัดการและสภาพของตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประเภทเดินป่าศึกษาธรรมชาติ เพื่อสร้างกลยุทธ์การตลาดของท่องเที่ยวเชิงนิเวศประเภทเดินป่าศึกษาธรรมชาติ ในจังหวัดพังงา ผลการศึกษาพบว่า จังหวัดพังงามีศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประเภทเดินป่าศึกษาธรรมชาติซึ่งมีความพร้อมในด้านความอุดมสมบูรณ์ ความหลากหลายของระบบนิเวศ มีความปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกสอดคล้องกับทรัพยากรท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ การเดินทางท่องเที่ยวค่อนข้างสะดวก และสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี สำหรับการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประเภทเดินป่าศึกษาธรรมชาติ พบว่ามีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในแต่ละปี แหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมา

ตลอดทั้งปี ได้แก่ วนอุทยานสระนางมโนราห์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนปริวรรต ดิออยู่ในเขต ตำบลสองแพรกมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศถึงร้อยละ 80 ลักษณะพฤติกรรมการบริโภคของการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มตลาดที่จัดการผ่านบริษัททัวร์ และกลุ่มตลาดที่จัดการด้วยตัวเอง ในการเดินป่าแบบระยะสั้น เดินป่าเพื่อทัศนศึกษา และกลุ่มเดินป่าระยะไกลและพักแรม

งานวิจัยในต่างประเทศ

รอธเวลล์ (Rothwell, 2004) ได้ศึกษาเรื่อง “เส้นทางกลุ่มชนหมู่เกาะเบอมูคะสู่การเป็นผู้ดูแลการท่องเที่ยว” โดยศึกษาการพัฒนาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของกลุ่มชนเบอมูคะ เพื่อตอบสนองความต้องการของการท่องเที่ยว จึงพยายามปลุกเร้าให้กลุ่มชนเบอมูคะตื่นตัว และเห็นความสำคัญของธรรมชาติและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า เป็นการท่องเที่ยวที่ดีเหมาะสมสอดคล้องกับโครงสร้างการท่องเที่ยวสมัยนิยม จึงกล่าวได้ว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวอาจดำเนินการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมโดยชุมชนหรือประชาชนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ถูกต้อง และเป็นไปอย่างยั่งยืน ดังนั้นควรบริหารจัดการให้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบในทุกขั้นตอน โดยเฉพาะกำหนดปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตของการส่งเสริมการท่องเที่ยวอันส่งผลมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาในเชิงบวก ทรัพยากรของชาติทั้งสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมได้รับการอนุรักษ์และสืบสาน ได้อย่างยั่งยืน

เรท และคนอื่น ๆ (Reid, et al., 2004) ได้ศึกษาเรื่อง “การท่องเที่ยวชุมชนกับการประเมินผลตนเอง” เพื่อศึกษาถึงความสามารถของชุมชนในการเริ่มต้นการวางแผนการท่องเที่ยวและการจัดการประเมินผลด้วยตนเอง ในหลาย ๆ พื้นที่ที่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวชุมชนของประเทศแคนาดา ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการใน 6 ชุมชนด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการท่องเที่ยวชุมชนสามารถให้คนในชุมชนเกิดการสนทนาเกี่ยวกับปัญหาพื้นฐานของชุมชนที่กำลังจะเผชิญหน้ากับการพัฒนาการท่องเที่ยว ตระหนักถึงศักยภาพการท่องเที่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้น ซึ่งทำให้เกิดความร่วมมือในการหาแนวทางการวางแผนผ่านกลยุทธ์การตัดสินใจในกิจกรรมที่ใช้ในการประเมินผล และที่สำคัญคือนักการวางแผนกับนักวิจัยที่คิดค้นเครื่องมือควรตระหนักถึงการเริ่มต้นกระบวนการโดยทดสอบระดับความพร้อม และการปรับแบบสอบถามให้เหมาะสมกับชุมชน

ฮีท (Heath, 2006) ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการท่องเที่ยวและผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เกาะช้าง” ผลการศึกษาพบว่าตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา การพัฒนาการท่องเที่ยวบนเกาะช้างเป็นต้นเหตุของการร้องทุกข์และความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านในท้องถิ่น เจ้าหน้าที่

อุทยานแห่งชาติ และหน่วยงานรัฐ และยังพบว่าชาวบ้านส่วนใหญ่เห็นชอบกับการพัฒนาแบบยั่งยืน และต้องการความดูแลของชาวบ้านให้เท่าเทียมกับนักท่องเที่ยว ด้วยเหตุนี้การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นจึงจำเป็นอย่างยิ่ง และเน้นหลักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งสำคัญสูงสุด

ฮิเชอร์ และคนอื่น ๆ (Hitcher, et al., 2009) ได้ศึกษาเรื่อง “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่ราบสูงเคลาพิท รัฐชวราวัต ประเทศมาเลเซีย และที่ราบสูงเครายัน รัฐกาลิมันตันประเทศอินโดนีเซีย ในพื้นที่เกาะบอเนียว” โดยศึกษาการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวบนเกาะบอเนียว ซึ่งมีโครงการพิทักษ์ป่าสงวนที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ ผลการศึกษาพบว่า เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่ควรปรับปรุงในด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างหมู่บ้านมัลคูเทศก์ และผู้ประกอบการที่พักอาศัย และข้อเสนอแนะคือ ควรเพิ่มสิ่งจูงใจให้นักท่องเที่ยวสนใจเข้ามาเดินป่าในสองพื้นที่ หมู่บ้านควรมีการเตรียมพร้อมสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมาเยี่ยมชม และระมัดระวังการปลูกสิ่งก่อสร้าง และควรสนับสนุนการเจรจาต่อรองทางกฎหมายระหว่างสองเขตแดน

ลี (Lee, 2012) ได้ศึกษาเรื่อง “ผลวิเคราะห์การสนับสนุนของชุมชนท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืน” โดยศึกษาการประเมินการสนับสนุนของผู้อาศัยในชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยอาศัยการสนับสนุนการมีส่วนร่วม การได้รับผลประโยชน์ในเมืองซิกู ทางตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศไต้หวัน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อระดับการสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การได้รับประโยชน์สามารถคลี่คลายปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน ดังนั้นผู้นำชุมชนควรเน้นกิจกรรมที่สามารถเพิ่มการรับรู้ประโยชน์ของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในหมู่ประชาชน เช่นการพัฒนากิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เพิ่มขึ้นการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ระหว่างนักท่องเที่ยวและผู้อยู่อาศัย และควรเพิ่มโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ใช้เวลามาพักผ่อนและท่องเที่ยวให้นานเพื่อสร้างการจ้างงานในท้องถิ่นและตระหนักถึงการรับรู้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ประชาชนท้องถิ่น, ผู้นำชุมชน, ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเอกชน, และบุคคลากรภาครัฐ

1. ประชาชนท้องถิ่น คือ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ตำบลสองแพรก จำนวนทั้งหมด 623 คน (สำนักงานบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2552)
2. ผู้นำชุมชน คือ กลุ่มผู้นำชุมชนที่อยู่ในตำบลสองแพรก ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมดูแลรับผิดชอบในพื้นที่โดยตรง มีความรู้ในด้านพื้นที่ บริบทชุมชนเป็นอย่างดี และสามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มได้ ประกอบด้วย กำนันและผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มสัจจะ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มกองทุนรักษาสีงแวดล้อมตำบลสองแพรก กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มขจัดความยากจน จำนวนทั้งหมด 28 คน
3. ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเอกชน คือ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นตัวแทนของกลุ่มเอกชนที่มีบทบาทในการวางแผนจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว และนำรายได้เข้าสู่ท้องถิ่น ได้แก่ บริษัทธุรกิจนำเที่ยว 8 แห่ง ธุรกิจร้านอาหาร 1 แห่ง และธุรกิจที่พัก 3 แห่ง จำนวนทั้งหมด 12 คน

4. บุคคลากรภาครัฐ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในพื้นที่ตำบลสองแพรก และรับผิดชอบในการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยว ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพังงา เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบปรัง และเจ้าหน้าที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนไพรวรรต ดังนั้นจำนวนบุคลากรภาครัฐทั้งหมด 16 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มประชาชนในท้องถิ่น ใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากขนาดของประชากรในท้องถิ่นตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ในปี 2553 รวมทั้งสิ้น 623 คน โดยใช้สูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ยามาเน่ (Yamane, 1973) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ร้อยละ 5 โดยมีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$\text{เมื่อ} \quad n = \frac{N}{(1+Ne^2)}$$

N = ประชากร, 623 คน

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

e = ความผิดพลาดที่ระดับ .05

แทนค่าในสูตรดังนี้

$$\begin{aligned} N &= \frac{623}{1 + 623 (0.05)^2} \\ &= 243.59 \end{aligned}$$

กลุ่มตัวอย่างประชาชนในท้องถิ่น = 244 คน

2. กลุ่มผู้นำชุมชน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คือ เลือกผู้นำองค์กรที่เข้าใจบริบทพื้นที่ มีบทบาทสำคัญในชุมชนและมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ประกอบด้วย กำนันหมู่ที่ 2 ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 และประธานกลุ่มเกษตรกรมาองค์กรละ 1 คน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างผู้นำชุมชนทั้งหมด 4 คน

3. กลุ่มผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเอกชน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คือ เลือกผู้ประกอบการและผู้บริหารด้านธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทรัพยากรการท่องเที่ยว เข้าใจบริบทพื้นที่ เป็นตัวแทนของภาคเอกชนที่มีบทบาทในการวางแผน และจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในตำบลสองแพรกจังหวัดพังงา ประกอบด้วย ผู้บริหารบริษัทนำเที่ยว 2 คน เจ้าของธุรกิจร้านอาหาร 1 คน และเจ้าของธุรกิจที่พัก 1 คน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวภาคเอกชนมีจำนวนทั้งหมด 4 คน

4. กลุ่มบุคคลากรภาครัฐ โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในพื้นที่ตำบลสองแพรก และรับผิดชอบในการวางแผน นโยบาย และการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสองแพรก หมู่ที่ 2 และ หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโค่นปริวรรต มาองค์ละ 1 คน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างบุคคลากรภาครัฐมีจำนวนทั้งหมด 2 คน

ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ทั้งหมด 254 คน

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีวิธีการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า รวบรวม และวิเคราะห์หลักการ แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวโดยชุมชน แผนและนโยบายด้านการท่องเที่ยวจากเอกสาร รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการ รวมทั้งหน่วยงานของราชการและเอกชนที่สามารถให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดข้อมูลและขอบเขตของเนื้อหา โดยนำกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์มาใช้เป็นแนวทาง

3. สร้างแบบสอบถาม นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำไปแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสมกับเนื้อหา

4. นำแบบสอบถามตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสมและ ความชัดเจนของเนื้อหา หลังจากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาให้สมบูรณ์ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-Objective Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ซึ่งได้ค่าความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามเท่ากับ 0.92 โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

- + 1   หมายความว่า   มั่นใจว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้อง
- 0   หมายความว่า   ไม่มั่นใจว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้อง
- 1   หมายความว่า   มั่นใจว่าแบบสอบถามไม่มีความสอดคล้อง

และสูตรที่ใช้คำนวณ $IOC = \sum R/N$

R = ผลคูณของคะแนนกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญในแต่ละระดับความสอดคล้อง

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

5. นำแบบสอบถามไปทดสอบความเที่ยง (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดสอบเก็บข้อมูลกับกลุ่มทดลองที่เป็น

ประชาชนท้องถิ่นในตำบลนบปริง จำนวน 30 ชุด เพื่อหาคุณภาพ และตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha) ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.83 และนำไปปรับปรุงให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากนั้นใช้แบบสอบถามนี้ในการเก็บข้อมูลในพื้นที่ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$r = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ	r	แทน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค
	k	แทน จำนวนข้อคำถามหรือข้อสอบ
	S_i^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนข้อที่ i
	S^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้มี 2 แบบ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสัมภาษณ์ (Interview) ดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามกลุ่มประชาชน (Questionnaire) เพื่อแสดงความคิดเห็นในองค์ประกอบ การท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวของประชาชนในพื้นที่ ตำบลสองแพรก ประกอบด้วยข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) แบบมาตรวัดความคิดเห็นตามแบบลิเคอร์ท (Likert's Scale) และปลายเปิด (Open - ended question) แบบสอบถามมีทั้งหมด 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1: ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ
2. อายุ
3. สถานภาพ
4. ระดับการศึกษา
5. อาชีพ
6. รายได้
7. ภูมิลำเนาของท่าน
8. ระยะเวลาที่อาศัยในตำบลสองแพรก
9. ตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบทางสังคม

10. ประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยว

ตอนที่ 2: ความคิดเห็นในองค์ประกอบการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

1. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

3. ด้านที่พัก

4. สิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

5. ความตระหนักของประชาชนท้องถิ่น

ตอนที่ 3: การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน

3. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

5. ระดับการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตอนที่ 4: ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น

1. ความต้องการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

2. ความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผน

3. ความต้องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

4. ความต้องการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

5. ความต้องการระดับการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นด้านการการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลสองแพรก

จังหวัดพังงา โดยมีลักษณะคำถาม ปลายเปิด (Open - ended question)

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) ลักษณะคำถามแบบกึ่ง โครงสร้าง (Semi-structure interview)

ใช้กับกลุ่มผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเอกชน และบุคลากรภาครัฐ เกี่ยวกับประเด็นเรื่อง องค์ประกอบการท่องเที่ยว ทุนชุมชนในพื้นที่ตำบลสองแพรก บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเอกชน และภาครัฐ ด้านนโยบายในท้องถิ่น และแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

เกณฑ์เทียบระดับความคิดเห็น

การกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของคำถามในแบบสอบถามเป็นแบบมาตรวัดระดับความคิดเห็น ตามแบบของ ลิเคอร์ท (Likert's Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ ดังต่อไปนี้ (Likert Rensis, 1932)

5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วย, มีส่วนร่วม และ ต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุด

4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วย, มีส่วนร่วม และ ต้องการมีส่วนร่วมมาก

3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วย, มีส่วนร่วม และ ต้องการมีส่วนร่วมปานกลาง

2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วย, มีส่วนร่วม และ ต้องการมีส่วนร่วมน้อย

1 หมายถึง ผู้ตอบไม่เห็นด้วย, ไม่มีส่วนร่วม และ ไม่ต้องการมีส่วนร่วม

การหาค่าเฉลี่ยและแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

โดยกำหนดความกว้างของอันตรภาคชั้น ซึ่งแต่ละชั้น เท่ากับ 0.8

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วย, มีระดับการมีส่วนร่วม และมีระดับความต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วย, มีระดับการมีส่วนร่วม และมีระดับความต้องการมีส่วนร่วมมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วย, มีระดับการมีส่วนร่วม และมีระดับความต้องการมีส่วนร่วมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วย, มีระดับการมีส่วนร่วม และมีระดับความต้องการมีส่วนร่วมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วย, มีระดับการมีส่วนร่วม และมีระดับความต้องการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ลักษณะ คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และ ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) โดยมุ่งศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ซึ่งมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ทำการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุง และทดสอบเรียบร้อยแล้วกับกลุ่มตัวอย่างประชาชนท้องถิ่นใน 3 หมู่บ้าน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโดยบังเอิญ ซึ่งเก็บข้อมูลในวันจันทร์ – วันพุธ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2554 จากนั้นนำ

แบบสอบถามที่ได้เก็บข้อมูลแล้วมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม ลงรหัส ข้อมูล หลังจากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบ ความเรียง

2. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการนำผลที่ได้จากการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม มาใช้เป็นแนวทางสำหรับการสัมภาษณ์แบบกึ่ง โครงสร้างกับผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเอกชน และหน่วยงานภาครัฐ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาแยกเป็นแนวทางเดียวกันและทำการวิเคราะห์ ซึ่งเก็บข้อมูลในระหว่างเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม พ.ศ. 2554

2.1 นำข้อมูลทั้งในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และ การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมาเป็นข้อคำถามในการประชุมกลุ่ม เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเป็นในแนวทางเดียวกันในหัวข้อเรื่องแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

2.2. การประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็น เป็นการเชิญตัวแทน ผู้นำชุมชน ภาคการท่องเที่ยวเอกชน ภาครัฐ และประชาชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา มาร่วมสนทนา อภิปรายประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยคำถามที่ใช้ได้หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ผลที่ได้ นำข้อมูลที่ได้มาแยกเป็นแนวทางเดียวกัน ทำการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปและอภิปรายผล

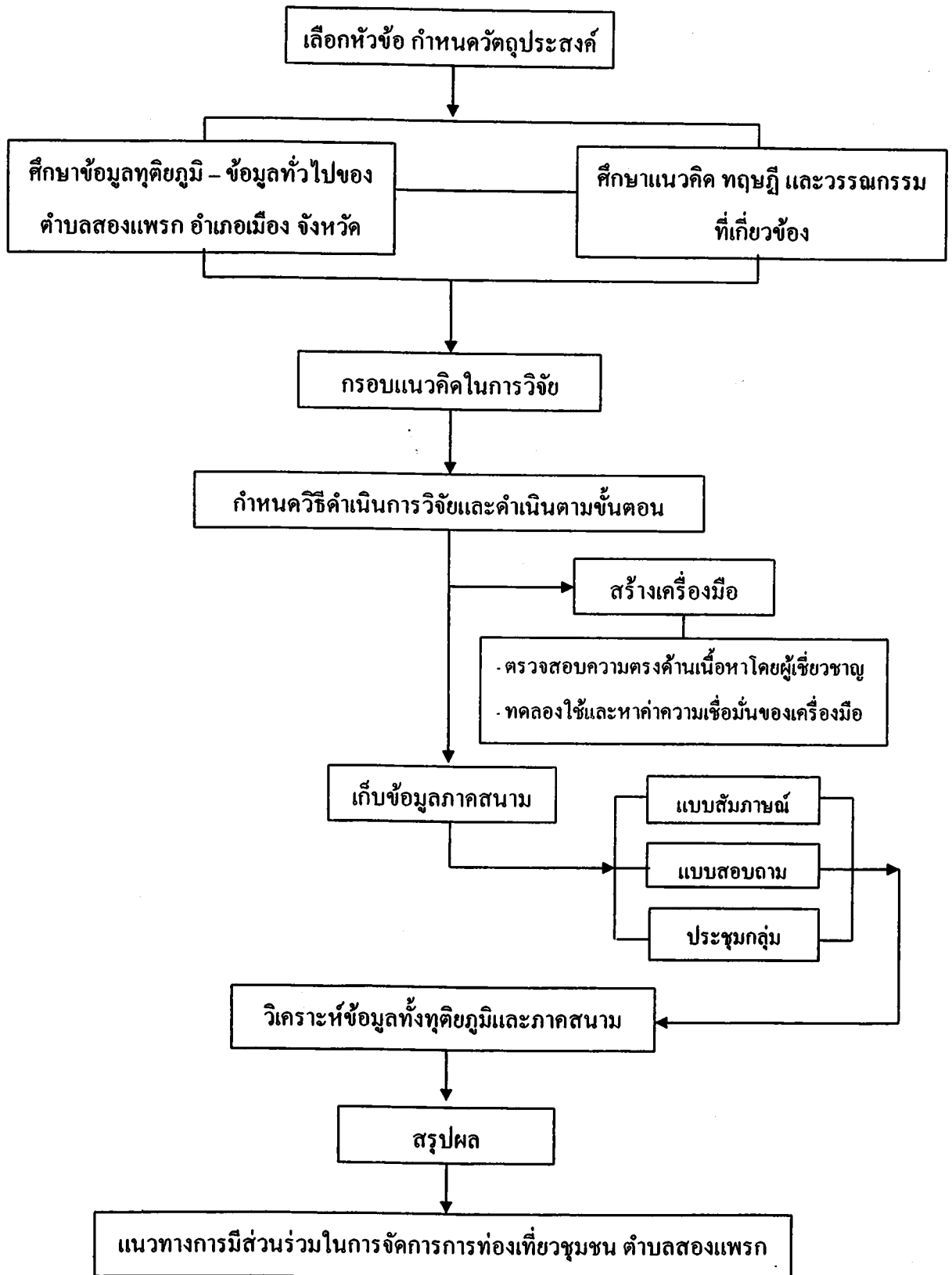
การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ทำการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของตัวแปร จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์เสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. แบบสัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ทำการจำแนกและจัดข้อมูลตามกรอบแนวคิด (Typology and Taxonomy) ให้ที่อยู่ในแนวทางเดียวกันเพื่อทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปการวิเคราะห์แบบ SWOT Analysis และนำเสนอด้วยการพรรณนา (Descriptive)

3. การประชุมกลุ่ม นำข้อมูลที่ได้มารวบรวม เรียบเรียงตามประเด็นคำถาม ทำการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอด้วยการพรรณนา (Descriptive)

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเรื่อง “แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา” ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวม และจำแนกผลการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงาของประชาชนในท้องถิ่น 2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคลากรภาครัฐ บุคลากรภาคการท่องเที่ยวเอกชน และผู้นำชุมชน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก 3) ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคด้านการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา และ 4) ผลสรุป การประชุมระดมความคิดเห็นเชิงวิชาการด้านแนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

1. ผลวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงาของประชาชนในท้องถิ่นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบความเรียง ออกเป็น 4 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวของ ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการ ท่องเที่ยวชุมชน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมของประชาชนท้องถิ่นต่อการจัดการ ท่องเที่ยวตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลนำมา เสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ภูมิลำเนา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ตำแหน่งหน้าที่ ความรับผิดชอบทางสังคม และการประกอบอาชีพทางการท่องเที่ยว โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลเป็นรายชื่อ ดังแสดงในตารางที่ 1 - 11

ตารางที่ 1 จำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	121	49.6
หญิง	123	50.4
รวม	244	100.0

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4 และเป็นเพศชาย จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 49.6

ตารางที่ 2 จำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 20 ปี	30	12.3
21 - 30 ปี	67	27.5
31 - 40 ปี	69	28.3
41 - 50 ปี	43	17.6
51 ปีขึ้นไป	35	14.3
รวม	244	100.0

จากตารางที่ 2 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 21 - 30 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5

ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	87	35.7
สมรส	144	59.0
หย่าร้าง	13	5.3
รวม	244	100.0

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 59.0

ตารางที่ 4 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้ศึกษา	4	1.6
ประถมศึกษา	95	38.9
มัธยมศึกษา	89	36.5
อนุปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	28	11.5
ปริญญาตรี	27	11.1
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.4
รวม	244	100.0

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 38.9 รองลงมามัธยมศึกษา จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5

ตารางที่ 5 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	15	6.1
รับราชการ	26	10.7
พนักงานเอกชน	49	20.1
ธุรกิจส่วนตัว	35	14.3
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	32	13.1
รับจ้าง	69	28.3
เกษียณ	5	2.0
อื่น ๆ	13	5.3
รวม	244	100.0

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 รองลงมาคืออาชีพพนักงานเอกชน จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 20.1

ตารางที่ 6 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000	140	57.4
10,000-20,000	85	34.8
20,001-30,000	13	5.3
30,001-40,000	4	1.6
มากกว่า 40,001	2	0.8
รวม	244	100.0

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 57.4 รองลงมาคือมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 - 20,000 บาท จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8

ตารางที่ 7 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หมู่ 1 บ้านหินเพิง	3	1.2
หมู่ 2 บ้านสองแพรก	182	74.6
หมู่ 3 บ้านทับทวน	59	24.2
รวม	244	100.0

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่ที่ 2 บ้านสองแพรก จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 74.6 รองลงมา หมู่ 3 บ้านทับทวน จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2

ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 5 ปี	54	22.1
6 - 10 ปี	35	14.3
11 - 20 ปี	46	18.9
21 - 30 ปี	37	15.2
31 ปีขึ้นไป	72	29.5
รวม	244	100.0

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่มากกว่า 31 ปีขึ้นไป จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 รองลงมา คือระยะเวลาที่อาศัยไม่เกิน 5 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 22.1

ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่
รับผิดชอบทางสังคมในชุมชน

ตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบทางสังคมในชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มี	220	90.2
มี	24	9.8
รวม	244	100.0

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งหน้าที่
รับผิดชอบทางสังคมในชุมชน จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 90.2

ตารางที่ 10 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการประกอบ
อาชีพทางการท่องเที่ยว

ประกอบอาชีพทางการท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่	105	43.0
ใช่	139	57.0
รวม	244	100.0

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ
ทางการท่องเที่ยว จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 57.0 รองลงมา ไม่ได้ประกอบอาชีพทางการ
ท่องเที่ยว จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 43.0

ตารางที่ 11 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	ไม่เกี่ยวข้อง		เกี่ยวข้อง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พนักงานในบริษัทนำเที่ยว	150	61.5	94	38.5
บริการที่พักโฮมสเตย์ บังกะโล รีสอร์ท	228	93.4	16	6.6
บริการร้านอาหารแก่นักท่องเที่ยว	218	89.3	26	10.7
บริการมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	232	95.0	12	5.0
บริการให้เช่ารถ	227	93.0	17	7.0
อื่น ๆ	230	94.3	14	1.6

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเป็นพนักงานในบริษัทนำเที่ยว จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ผลการวิเคราะห์ความความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 5 ด้าน นำข้อมูลมาวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของข้อมูลเป็นรายชื่อ ปรากฏผลวิเคราะห์ข้อมูลดังตาราง 12 - 17

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อ องค์ประกอบการท่องเที่ยว 5 ด้านของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา โดยแสดงผลเป็นภาพรวม

องค์ประกอบการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.25	0.75	ปานกลาง
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.15	0.72	ปานกลาง
ด้านที่พัก	3.63	0.76	มาก
ด้านสิ่งดึงดูดใจของทรัพยากรการท่องเที่ยว	3.65	0.62	มาก
ด้านความตระหนักของประชาชนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว	3.76	0.73	มาก
รวม	3.45	0.58	มาก

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนท้องถิ่นมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5 ด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและด้านด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวของ ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ตำบลสองแพรกมีถนนเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้โดยสะดวก	3.68	0.97	มาก
2. ตำบลสองแพรกมีป้ายบอกทางและป้ายข้อมูลต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวชัดเจน	3.19	1.10	ปานกลาง
3. ป้ายแสดงเส้นทางมีเพียงพอในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.02	1.07	ปานกลาง
4. สถานที่จอดรถเพียงพอในแต่ละแห่งของแหล่งท่องเที่ยว	3.35	1.00	ปานกลาง
5. ตำบลสองแพรกมีรถโดยสารเข้าถึงภายในชุมชน	2.94	1.21	ปานกลาง
6. การเดินทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง	3.29	1.05	ปานกลาง
รวม	3.25	0.75	ปานกลาง

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนท้องถิ่นมีความคิดเห็นด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ในตำบลสองแพรกมีถนนเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้โดยสะดวก อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อ องค์ประกอบการท่องเที่ยวของ ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีระบบไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือนในชุมชน	3.72	1.11	มาก
2. ในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีระบบการระบายน้ำเสียในชุมชน	2.69	1.18	ปานกลาง
3. ในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ดี	3.00	1.12	ปานกลาง
4. ศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีความพร้อมที่ให้บริการ	3.09	1.11	ปานกลาง
5. ในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีป้ายเตือนภัยจุดอันตรายในแหล่งท่องเที่ยว	2.78	1.16	ปานกลาง
6. แหล่งท่องเที่ยวมีสุขาเพียงพอรองรับนักท่องเที่ยว	3.32	1.03	ปานกลาง
7. ร้านค้าและร้านอาหารมีเพียงพอต่อชุมชน และนักท่องเที่ยว	3.29	1.01	ปานกลาง
8. ผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	2.43	1.23	น้อย
9. กิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น ชมธรรมชาติ ศึกษาวิถีชีวิตท้องถิ่นและประวัติศาสตร์	3.20	1.07	ปานกลาง
10. บริการนำเที่ยวมีการจัดการที่เน้นการอนุรักษ์ธรรมชาติวิถีชีวิตท้องถิ่น	3.42	1.05	มาก
11. ตำบลสองแพรกจัดแสดงวัฒนธรรมและประเพณีพื้นบ้าน	2.56	1.21	น้อย
12. นักท่องเที่ยวสะดวกสบายในการติดต่อใช้บริการบริษัทนำเที่ยว	3.63	1.03	มาก
13. นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ควบคู่กับความสนุกสนาน	3.73	0.98	มาก
รวม	3.15	0.72	ปานกลาง

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนท้องถิ่นมีความคิดเห็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นนักท่องเที่ยวได้รับความรู้ควบคู่กับความสนุกสนาน ในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีระบบไฟฟ้าใช้ทั่วครัวเรือนในชุมชน นักท่องเที่ยวสะดวกสบายในการติดต่อใช้บริการบริษัทนำเที่ยว และการบริการนำเที่ยวมีการจัดการที่เน้นการอนุรักษ์ธรรมชาติ วิถีชีวิตท้องถิ่น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ตำบลสองแพรกจัดแสดงวัฒนธรรมและประเพณีพื้นบ้าน และผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวของ ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ด้านที่พัก

ด้านที่พัก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ที่พักที่เป็นทั้ง โฮมสเตย์ และ บุติคริสตอร์ท ตั้งอยู่ในพื้นที่สะดวกต่อการเดินทางท่องเที่ยว	3.89	0.92	มาก
2. ที่พักมีเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว	3.67	0.94	มาก
3. มีอัตราค่าบริการที่เหมาะสมกับคุณภาพของที่พัก	3.63	0.87	มาก
4. บริเวณที่พักมีระบบระบายน้ำเสีย การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูลที่ดี	3.17	1.09	ปานกลาง
5. ผู้ให้บริการที่เป็นมิตรและพร้อมที่จะให้บริการอยู่เสมอ	3.77	0.94	มาก
รวม	3.63	0.76	มาก

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนท้องถิ่นมีความคิดเห็นด้านที่พัก อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ยกเว้นความคิดเห็นด้านบริเวณที่พักมีระบบระบายน้ำเสียการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูลที่ดี อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวของ ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ด้านสิ่งดึงดูดใจของทรัพยากรการท่องเที่ยว

ด้านสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีจุดเด่นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว	4.18	0.79	มาก
2. การท่องเที่ยวถือว่าเป็นกิจกรรมที่เป็นจุดเด่นของพื้นที่	4.45	0.74	มากที่สุด
3. แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีความสวยงามที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว	4.14	0.79	มาก
4. ในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีวิถีชีวิตที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว	3.53	0.98	มาก
5. คนในท้องถิ่นสามารถติดต่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้	2.89	1.03	ปานกลาง
6. ในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์	2.93	1.06	ปานกลาง
7. ในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่	3.69	0.99	มาก
8. แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาด	3.42	1.00	มาก
รวม	3.65	0.62	มาก

จากตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนท้องถิ่นมีความคิดเห็นด้านสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการท่องเที่ยวถือว่าเป็นกิจกรรมที่เป็นจุดเด่นของพื้นที่อยู่ในระดับมากที่สุด อย่างไรก็ตามคนในท้องถิ่นสามารถติดต่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ และในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวของ ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ด้านความตระหนักของประชาชนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว

ด้านความตระหนักของประชาชนท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ของตนเอง	3.99	0.99	มาก
2. ท่านให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี	3.88	0.94	มาก
3. ท่านให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.67	1.03	มาก
4. ท่านช่วยดูแลรักษาโบราณสถาน และ โบราณวัตถุในพื้นที่ ตำบลสองแพรก	3.60	0.96	มาก
5. ท่านสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน	3.58	0.97	มาก
6. ประชาชนท้องถิ่นมีอาชีพ และเป็นมิตรที่ดีต่อนักท่องเที่ยว	3.98	0.94	มาก
7. ประชาชนท้องถิ่นมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยว	3.46	0.92	มาก
8. ประชาชนบริการนักท่องเที่ยวอย่างมีไมตรีจิต	3.95	0.94	มาก
รวม	3.76	0.73	มาก

จากตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนท้องถิ่นมีความคิดเห็นด้านความตระหนักของประชาชนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากทุกประเด็น

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก
จังหวัดพังงา

ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 5 ด้าน ซึ่งนำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของข้อมูลเป็นรายชื่อ ปราบกฏผลวิเคราะห์ข้อมูลดังตาราง 18 - 23

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว โดยแสดงผลเป็นภาพรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	2.75	0.87	ปานกลาง
ด้านการวางแผน	2.28	0.97	น้อย
ด้านการปฏิบัติงาน	2.72	0.96	ปานกลาง
ด้านการรับผลประโยชน์	2.62	0.81	ปานกลาง
ด้านการประเมินผล	2.14	0.95	น้อย
รวม	2.50	0.77	น้อย

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการวางแผน และด้านการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ท่านสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวและในชุมชน	3.18	0.10	ปานกลาง
2. ท่านศึกษาสาเหตุของปัญหาหรือผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยว	2.87	1.06	ปานกลาง
3. ท่านได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาจากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในชุมชน	2.76	1.07	ปานกลาง
4. ท่านได้เสนอปัญหาให้แก่องค์กรที่ดูแลด้านการท่องเที่ยว	2.46	1.10	น้อย
5. ท่านได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาให้แก่องค์กรที่ดูแลด้านการท่องเที่ยว	2.50	1.12	น้อย
รวม	2.75	0.89	ปานกลาง

จากตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นประชาชนท้องถิ่นได้เสนอปัญหาให้แก่องค์กรที่ดูแลด้านการท่องเที่ยว และได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาให้แก่องค์กรที่ดูแลด้านการท่องเที่ยว อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการวางแผน

ด้านการวางแผน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ท่านได้เสนอระเบียบ กฎเกณฑ์ในแต่ละกิจกรรมของการท่องเที่ยว	2.44	1.13	น้อย
2. ท่านได้แสดงความคิดเห็นในการประชุมวางแผนด้านการท่องเที่ยว	2.34	1.15	น้อย
3. ท่านได้วางแผนจัดทำโครงการในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวของชุมชน	2.32	1.13	น้อย
4. ท่านให้คำปรึกษาในการจัดทำแผนงานด้านการท่องเที่ยว	2.17	1.05	น้อย
5. ท่านได้เขียนแผนหรือจัดทำแผนปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยว	2.12	1.07	น้อย
รวม	2.28	0.97	น้อย

จากตารางที่ 20 แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการวางแผน อยู่ในระดับน้อยทุกประเด็น

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการปฏิบัติงาน

ด้านการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ท่านได้เข้าร่วมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว	2.69	1.23	ปานกลาง
2. ท่านมีส่วนในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่น	2.89	1.21	ปานกลาง
3. ท่านร่วมปฏิบัติตามแผนงานด้านการท่องเที่ยว	2.57	1.07	น้อย
4. ท่านให้ความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในการอนุรักษ์และจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว	2.70	1.16	ปานกลาง
5. ท่านได้ชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมกิจกรรม	2.74	1.22	ปานกลาง
รวม	2.72	0.96	ปานกลาง

จากตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น การร่วมปฏิบัติตามแผนงานด้านการท่องเที่ยว อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการรับผลประโยชน์

ด้านการรับผลประโยชน์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. จากการดำเนินงานการท่องเที่ยวในชุมชนทำให้ท่านได้รับประโยชน์จากระบบสาธารณสุขปลอดภัยที่ดีขึ้น	2.96	1.11	ปานกลาง
2. ท่านได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวในด้านการสืบสานวิถีชีวิตท้องถิ่น ประเพณี และวัฒนธรรม	2.71	1.13	ปานกลาง
3. ท่านได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ	2.93	1.09	ปานกลาง
4. ชุมชนของท่านมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำนักท่องเที่ยวเข้าชมกิจกรรมการท่องเที่ยว	2.55	1.16	น้อย
5. ท่านผลิตสินค้าหัตถกรรมหรือการเกษตรเพื่อจำหน่าย	1.93	1.06	น้อย
รวม	2.62	0.81	ปานกลาง

จากตารางที่ 22 แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นชุมชนของท่านมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำนักท่องเที่ยวเข้าชมกิจกรรมการท่องเที่ยว และประชาชนท้องถิ่นผลิตสินค้าหัตถกรรมหรือการเกษตรเพื่อจำหน่าย อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการประเมินผล

ด้านการประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ท่านทราบข้อมูลงบประมาณประจำปีในท้องถิ่น	2.25	1.14	น้อย
2. ท่านได้ประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยว	2.10	1.12	น้อย
3. ท่านได้ประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะทำงาน	2.16	1.12	น้อย
4. ท่านได้หาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงาน	2.07	1.15	น้อย
5. ท่านเคยร่วมงานกับทางราชการในการประเมินผลความสำเร็จของการจัดการชุมชน	2.09	1.14	น้อย
รวม	2.14	0.95	น้อย

จากตารางที่ 23 แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับน้อยทุกประเด็น

ตอนที่ 4 ความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวของ
ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ผลการวิเคราะห์ความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว
ประกอบด้วย 5 ด้าน ซึ่งนำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของ
ข้อมูลเป็นรายชื่อ ปราบกฏผลวิเคราะห์ข้อมูลดังตาราง 24 - 29

ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชน
ท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว โดยแสดงผลเป็นภาพรวม

ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	3.34	0.84	ปานกลาง
ด้านการวางแผน	2.93	0.90	ปานกลาง
ด้านการปฏิบัติงาน	3.29	0.88	ปานกลาง
ด้านการรับผลประโยชน์	3.38	0.78	ปานกลาง
ด้านการประเมินผล	2.99	0.95	ปานกลาง
รวม	3.19	0.72	ปานกลาง

จากตารางที่ 24 พบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการ
ท่องเที่ยวชุมชน อยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น

ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชน
ท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ท่านต้องการสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแหล่ง ท่องเที่ยวและในชุมชน	3.61	0.98	มาก
2. ท่านต้องการศึกษาสาเหตุของปัญหาหรือผลกระทบจาก การจัดการท่องเที่ยว	3.36	0.98	ปานกลาง
3. ท่านต้องการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาจากการ ท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในชุมชน	3.35	0.98	ปานกลาง
4. ท่านต้องการเสนอปัญหาให้แก่องค์กรที่ดูแลด้านการ ท่องเที่ยว	3.22	1.06	ปานกลาง
5. ท่านต้องการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาให้แก่องค์กรที่ ดูแลด้านการท่องเที่ยว	3.15	1.08	ปานกลาง
รวม	3.34	0.84	ปานกลาง

จากตารางที่ 25 แสดงให้เห็นว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการ
จัดการท่องเที่ยว ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น การ
สังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวและในชุมชน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 26 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชน
ท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการวางแผน

ด้านการวางแผน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ท่านต้องการเสนอระเบียบ กฎเกณฑ์ในแต่ละกิจกรรม ของการท่องเที่ยว	3.12	0.99	ปานกลาง
2. ท่านต้องการแสดงความคิดเห็นในการประชุมวางแผน ด้านการท่องเที่ยว	3.02	1.04	ปานกลาง
3. ท่านต้องการวางแผนจัดทำโครงการในการอนุรักษ์ ทรัพยากรท่องเที่ยวของชุมชน	2.98	1.05	ปานกลาง
4. ท่านต้องการให้คำปรึกษาในการจัดทำแผนงานด้านการ ท่องเที่ยว	2.78	1.07	ปานกลาง
5. ท่านต้องการเขียนแผนหรือจัดทำแผนปฏิบัติงานด้าน การท่องเที่ยว	2.77	1.09	ปานกลาง
รวม	2.93	0.90	ปานกลาง

จากตารางที่ 26 แสดงให้เห็นว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการ
จัดการท่องเที่ยว ด้านการวางแผน อยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น

ตารางที่ 27 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชน
ท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการปฏิบัติงาน

ด้านการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ท่านต้องการเข้าร่วมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.31	1.08	ปานกลาง
2. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตท้องถิ่น	3.41	1.09	มาก
3. ท่านต้องการเข้าร่วมปฏิบัติตามแผนงานด้านการท่องเที่ยว	3.14	1.08	ปานกลาง
4. ท่านต้องการให้ความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในการอนุรักษ์และจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.25	1.09	ปานกลาง
5. ท่านต้องการชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมกิจกรรม	3.34	1.08	ปานกลาง
รวม	3.29	0.88	ปานกลาง

จากตารางที่ 27 แสดงให้เห็นว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น การต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากร ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 28 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชน
ท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการรับผลประโยชน์

ด้านการรับผลประโยชน์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1. จากการดำเนินงานการท่องเที่ยวในชุมชนทำให้ท่าน ต้องการได้รับประโยชน์จากระบบสาธารณูปโภคที่ดีขึ้น	3.55	1.00	มาก
2. ท่านต้องการให้การท่องเที่ยวช่วยการสืบสานวิถีชีวิต ท้องถิ่น ประเพณี และวัฒนธรรม	3.43	1.00	มาก
3. ท่านต้องการได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวในด้าน การอนุรักษ์ธรรมชาติ	3.53	1.04	มาก
4. ชุมชนของท่านต้องการมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำ นักท่องเที่ยวเข้าชมกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.34	1.11	ปานกลาง
5. ท่านต้องการผลิตสินค้าหัตถกรรมหรือการเกษตรเพื่อ จำหน่าย	3.03	1.13	ปานกลาง
รวม	3.38	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 28 แสดงให้เห็นว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการ
จัดการท่องเที่ยว ด้านการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ชุมชนของท่านต้องการมี
มัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำนักท่องเที่ยวเข้าชมกิจกรรมการท่องเที่ยว ท่านต้องการผลิตสินค้าหัตถกรรม
หรือการเกษตรเพื่อจำหน่าย

ตารางที่ 29 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชน
ท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการประเมินผล

ด้านการประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ท่านต้องการทราบข้อมูลงบประมาณประจำปีในท้องถิ่น	3.14	1.14	ปานกลาง
2. ท่านต้องการประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.07	1.10	ปานกลาง
3. ท่านต้องการประเมินผลการทำงานของคณะทำงาน	3.01	1.14	ปานกลาง
4. ท่านต้องการหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการ ดำเนินงาน	2.90	1.10	ปานกลาง
5. ท่านต้องการร่วมงานกับทางราชการในการประเมินผล ความสำเร็จของการจัดการชุมชน	2.84	1.18	ปานกลาง
รวม	2.99	0.95	ปานกลาง

จากตารางที่ 29 แสดงให้เห็นว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการ
จัดการท่องเที่ยว ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของประชาชนท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

การวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5 ด้าน และการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ของประชาชนท้องถิ่น ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended) ผู้วิจัยแสดงตารางประกอบความเรียงของจำนวนและค่าร้อยละผู้ตอบแบบสอบถาม ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ปรากฏผลวิเคราะห์ข้อมูล ดังตาราง 30

ตารางที่ 30 จำนวน และค่าร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบคำถามปลายเปิดต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	28	11.5
ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	216	88.5
รวม	244	100.0

จากตารางที่ 30 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 88.5 และส่วนที่เหลือ คือผู้ที่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา โดยผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และแยกตามประเด็นให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดดังนี้

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรช่วยกันดูแลถนนหนทางที่ชำรุดตลอดเส้นทาง ปรับปรุงสะพานเพื่อให้สะดวกในการเดินทาง และดูแลความสะอาดตามท้องถนน นอกจากนี้ยังต้องการให้มีป้ายแสดงเส้นทาง การเข้าถึงพื้นที่ตำบลสองแพรก ป้ายเตือนภัยจราจร ภายในหมู่บ้าน และป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและทางประวัติศาสตร์ให้ชัดเจน

ด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก

ควรปรับปรุงสิ่งแวดล้อมความสะดวกด้านสาธารณูปโภค ได้แก่ ไฟฟ้า ในครัวเรือนและในแหล่งท่องเที่ยว

ด้านสิ่งดึงดูดใจ

ควรศึกษาและมีการจัดการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น เช่น การเปิดแหล่งท่องเที่ยวทางวิถีชีวิต และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ รวมไปถึงการจัดการทำสินค้าของที่ระลึกจำหน่ายนักท่องเที่ยว

ด้านความตระหนักของประชาชนท้องถิ่น

ประชาชนท้องถิ่นที่ทำงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวได้สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวให้มากที่สุด อย่างไรก็ตามชุมชนต้องการการส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านการท่องเที่ยวและบริการ และเสนอแนะให้มีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ด้านการมีส่วนร่วม

รูปแบบการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นแบบเข้าไปเย็นกลับ (One day trip Package) โดยบริษัทท่องเที่ยวเอกชนต่าง ๆ ทำการตลาดในจังหวัดใกล้เคียงเอง เช่น ภูเก็ต และกระบี่ ซึ่งประชาชนท้องถิ่นไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเท่าที่ควร เว้นแต่ประชาชนท้องถิ่นได้เป็นพนักงานบริษัทท่องเที่ยวเอกชนที่ทำให้เกิดรายได้ที่ดีขึ้น จึงมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นทางด้านอนุรักษ์ทรัพยากร ป่าไม้ ส่งเสริมฟื้นฟู วัฒนธรรม ประเพณี หรือศึกษาวิถีชีวิตชุมชน อีกทั้งต้องการมีส่วนร่วมในการรับรู้การจัดการผลประโยชน์ที่ได้จากการท่องเที่ยว และทราบข้อมูลรายได้ของท้องถิ่นตามความเป็นจริง

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้นำเสนอการศึกษาและวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวที่ได้จากการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคลากรภาครัฐ บุคลากรภาคการท่องเที่ยวเอกชน และผู้นำชุมชนที่มีส่วนและเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 องค์ประกอบการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ตอนที่ 2 ทุนชุมชนของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน
ตำบลสองแพรก

ผลการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และทำการวิเคราะห์เนื้อหาตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และนำเสนอด้วยการพรรณนาดังนี้

กลุ่มผู้นำชุมชนตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย กำนันตำบลสองแพรก ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 ตำบลสองแพรก ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 3 ตำบลสองแพรก และประธานกลุ่มเกษตรกร ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของกลุ่มบุคคลเหล่านี้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาทั้งหมด ปรากฏผลการศึกษาแยกตามประเด็น ดังนี้

ตอนที่ 1 องค์ประกอบการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ในด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวตามความคิดเห็นของผู้นำชุมชน พบว่า การเดินทางมีความสะดวกสบาย เนื่องจากสภาพถนนลาดยางสลับกับถนนคอนกรีต มีไหล่ทางเป็นจุด ๆ การเดินทางสามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก อาทิเช่น เขาหลัก สิมิลัน อ่าวพังงา เกาะขาวน้อย และจังหวัดใกล้เคียง ความจำเป็นในการมีรถโดยสารในปัจจุบันนั้นคนน้อยลงเนื่องจากประชาชนท้องถิ่นมียานพาหนะส่วนตัวทุกหลังคาเรือน และมีบริการรถรับส่งนักเรียนอย่างไรก็ตาม ควรมีป้ายการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ป้ายเตือนภัยอันตรายและป้ายแสดงแหล่งท่องเที่ยวทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษภายในชุมชนเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ักท่องเที่ยวตลอดจน การขับขีรถเอทีวี บนท้องถนน และคนขับรถพนักงานบริษัทนำเที่ยวขับเร็ว ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนท้องถิ่นได้ อุปสรรคประการหนึ่งคือการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารจากองค์กรภาครัฐ และการรวมสองตำบลอยู่ในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเดียวกัน เกิดการบริหารจัดการล่าช้าในชุมชนกลุ่มเล็ก

ด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

สิ่งแวดล้อมความสะดวกในภาพรวมของชุมชนสองแพรก พบว่า ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานดีขึ้น กล่าวคือ ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่นดีขึ้นเมื่อมีการท่องเที่ยวเข้ามา บ้านเรือนมีไฟฟ้าใช้เพิ่มขึ้นประมาณ 95 เปอร์เซ็นต์ มีการใช้น้ำประปาภูเขา และมีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ของระบบดีเทค และเอไอเอส อย่างไรก็ตาม ร้านอาหารที่บริการแก่นักท่องเที่ยวมีน้อย ตั้งอยู่ในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวเพียงร้านเดียว แต่สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางแบบไปเช้าเย็นกลับส่วนใหญ่รับประทานอาหารในบริษัทนำเที่ยว

ห้องน้ำและห้องสุขาสาธารณะที่รองรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่สาธารณประโยชน์มี 2 แห่ง คือ บริเวณท่าขึ้นเรือล่องแก่ง และบริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนปริวรรตซึ่งเป็นสถานที่ที่ให้นักท่องเที่ยวได้เล่นน้ำตก

ขยะมูลฝอยในปัจจุบันมีเพิ่มขึ้นเรื่อย โดยมีการกำจัดขยะแบบฝังกลบ นอกจากนี้ยังต้องมีการจัดการในเรื่องถังขยะ และการจัดการเก็บขยะ

ส่วนมุมมองในบริษัทนำเที่ยวจะมีความพร้อมในสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่าชุมชน อาทิเช่น มีอินเทอร์เน็ต Wireless ห้องน้ำเพียงพอ มุมพักผ่อน ร้านขายของที่ระลึก และที่สำคัญคือความสะอาด

ด้านที่พักของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ที่พักในการรองรับนักท่องเที่ยวมีเพียง 3 แห่ง และไม่เพียงพอในช่วงเทศกาลวันหยุดยาว จึงมีการสร้างที่พักเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยจะพักค้างคืนมากกว่านักท่องเที่ยวต่างชาติ การบริหารจัดการที่พักจะเน้นในเรื่องความสะอาด และการบริการครบวงจร เสน่ห์ด้านที่ที่พักจะเป็นพนักงานมีอัธยาศัยดี และมีน้ำใจ

ด้านสิ่งดึงดูดใจของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวในภาพรวม คือ การท่องเที่ยวแบบผจญภัยที่เน้นการอนุรักษ์ ซึ่งถือว่ามีแห่งเดียวในจังหวัดพังงา อาทิเช่น กิจกรรมการล่องแก่ง ระยะทาง 5 กิโลเมตร การนั่งช้าง สัมผัสธรรมชาติ การขี่รถวิบาก การ ไรด์ตัว และการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ อาทิเช่น การศึกษาเส้นทางธรรมชาติ การเล่นน้ำตก และเป็นจุดดึงดูดให้กับนักท่องเที่ยวในจังหวัดใกล้เคียง ในชุมชนตำบลสองแพรกมีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งเดียวในจังหวัดพังงา ซึ่งยังมีสัตว์ป่าหายาก สัตว์ป่าใกล้สูญพันธุ์ นกนานาชนิด ทั้งนกพื้นเมือง และนกอพยพให้เห็น อย่างไรก็ตามพื้นที่ทางประวัติศาสตร์มีน้อย และขาดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิต นอกจากนี้

ประเพณีและวัฒนธรรมก็ค่อย ๆ ลดน้อยลง เพราะขาดการถ่ายทอดความรู้ จากรุ่นสู่รุ่น และประชาชนท้องถิ่นรุ่นใหม่ให้ความสำคัญในค่านิยมทางตะวันตก เพราะฉะนั้นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นคือความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ สัตว์ป่า และแหล่งน้ำ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไป ดังนั้นความยั่งยืนของชุมชน คือการมีส่วนร่วมให้ประชาชนท้องถิ่นดูแล รักษาทรัพยากรภายในท้องถิ่น

ด้านความตระหนักของประชาชนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวในตำบลสองแพรกได้ถูกประกาศให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงทำให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน ผู้จัดการบริษัทนำเที่ยวเอกชน ประชาชนท้องถิ่น รวมถึงนักท่องเที่ยวเองก็ช่วยดูแล อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังมีความตระหนักในผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวทั้งแง่บวกและลบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม การเปี่ยมล้นในโมติริจิตของคนในชุมชนซึ่งทำให้เกิดการท่องเที่ยวจนถึงปัจจุบันนี้ และสิ่งสำคัญคือการเป็นหน้าตาที่ดีของชุมชน และทำให้เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วโลก

ด้านที่ควรมีการจัดการและแก้ไขตามองค์ประกอบการท่องเที่ยว

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ในเรื่องของการขยายสะพาน ได้มีการดำเนินงานโครงการขยายสะพานอย่างต่อเนื่อง และการซ่อมแซมถนนที่เป็นหลุมเป็นบ่อ ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับงบประมาณ อย่างไรก็ตามจะเสนอภาครัฐในการทำป้ายด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และการช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดตามท้องถิ่น นอกจากนี้จะมีการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิต

ตอนที่ 2 ทูมชุมชนของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ทุนทางธรรมชาติ

โดยภาพรวมความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่เป็นต้นทุนเป็นอย่างดีให้กับชุมชน อาทิเช่น ไม้ไผ่ พืชสมุนไพร คันฮ้อ หน่อไม้ ลูกเหริยง ปลาน้ำจืด คันเตยบก คันโคลงเคลง ทางภาคใต้เรียกว่า คันมังกร ดอกมีลักษณะสีม่วง ไว้ทำหมันสัตว์ กระเช้า และทำเป็นยารักษาโรค นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองเป็นทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ น้ำตก หุ่นหระหรือหุ่นหระแลนด์ซึ่งเป็นจุดชมวิวดั้งอยู่บนยอดเขา และเป็นทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ ร่องรอยการทำเหมือง วัดเก่าในชุมชน และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย

ทุนสังคม

ทุนทางสังคมของชุมชนตำบลสองแพรก โดยภาพรวม คือการการดำรงชีวิตของคนในชุมชนที่พึ่งพาซึ่งกันและกัน การมีจิตสำนึก และเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรในพื้นที่ ร่วมดูแลทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพอุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งอาหาร และแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งช่วยกันรักษาระบบนิเวศ โดยภาคเอกชนและผู้นำชุมชนร่วมกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การปลูกป่าในวันสำคัญ การจัดตั้งกลุ่มการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การประชุมอบรมจากผู้นำชุมชนในการสร้างความตระหนักในการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทุนวัฒนธรรม

ทุนวัฒนธรรมมีแนวโน้มลดลง ความรู้และภูมิปัญญาจากอดีต เช่น การทำสินค้าหัตถกรรมจากต้นโคลงเคลง จากต้นหวาย การทำหมวกดอก การทำไม้กวาด การใช้ยาสมุนไพรในพื้นที่รักษาโรค และความรู้การเกษตรแบบดั้งเดิม เริ่มลดน้อยลง เคยมีการทำกิจกรรมเหล่านี้แต่ไม่ยั่งยืน เนื่องจากไม่มีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะขาดการสนับสนุนอย่างเป็นทางการ อีกทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญและทำกิจกรรมส่งเสริมทุนวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนใหญ่ยังคงทำบทบาทด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ทุนมนุษย์

จากประสบการณ์และระยะเวลาที่การท่องเที่ยวเข้ามาในตำบลสองแพรก ตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2539 ทำให้ประชาชนท้องถิ่นได้คลุกคลีอยู่กับการปฏิบัติงาน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้านการท่องเที่ยว จนทำให้ประชาชนท้องถิ่นเป็นผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว และเกิดการบริหารจัดการร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยวต่าง ๆ กับพนักงานบริษัทนำเที่ยว แต่การส่งเสริมการอบรมภาษาอังกฤษ และความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการบริการนักท่องเที่ยวมีน้อย นอกจากนี้ยังมีบุคคลที่มีความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำไม้กวาดดอกอ้อ งานจักสาน และสินค้าหัตถกรรม จนได้รับรางวัลจากการประกวดสินค้าหัตถกรรม แต่ก็มีอุปสรรคคือขาดบุคลากรในการส่งเสริม การสืบสาน และการสานต่อในภูมิปัญญาเหล่านี้

ทุนการเงิน

ศักยภาพทางการเงินในตำบลสองแพรก มีกองทุนต่าง ๆ ที่ได้สนับสนุนหรือเป็นนโยบายจากภาครัฐซึ่งมีการแบ่งสรรงบประมาณภายในชุมชนตำบลสองแพรก โดยมีกลุ่มการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) เป็นการให้ประชาชนท้องถิ่นกู้ยืมหมุนเวียนกันในหมู่บ้าน โดยไม่มีดอกเบี้ย

โดยสนับสนุนจากที่ว่าการอำเภอจังหวัด โดยมีกํานันเป็นประธานกลุ่ม มีงบประมาณทั้งสิ้น 280,000 บาท กลุ่มสัจจะ คือกลุ่มเงินออมของประชาชนท้องถิ่นโดยแต่ละครัวเรือนลงทุนเป็นหุ้น หุ้นละ 100 บาทต่อเดือน เพื่อให้ประชาชนท้องถิ่นที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้กู้ยืมเพื่อการลงทุน กลุ่มเงินล้านซึ่งให้ประชาชนได้กู้ยืมเงินเพื่อใช้ส่วยในด้านการเกษตร กองทุนรักษาสิ่งแวดล้อมตำบลสองแพรก เป็นกองทุนที่ชุมชนได้จัดตั้งขึ้นเอง เป็นระยะเวลาประมาณปีเศษ เพื่อพัฒนาตำบลสองแพรก เช่นการซ่อมแซมถนน โรงเรียน วัด การจัดงานวันเด็ก งานผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นงบประมาณได้มาจาการเก็บค่าธรรมเนียมเข้าของนักท่องเที่ยวท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ คนละ 30 บาท นอกจากนี้ยังมีสวัสดิการให้กับประชาชนที่เกิดการเจ็บป่วยโดยมีค่ารักษาพยาบาลให้ 1000 บาท ต่อคน ต่อปี

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก

การมีส่วนร่วมขั้นการค้นหา หาสาเหตุของปัญหา และความต้องการของประชาชน

กลุ่มผู้นำชุมชนถือว่ามียุทธศาสตร์สำคัญในการสังเกตการเปลี่ยนแปลง ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น การรับฟังความคิดเห็น ตลอดจนหาแนวทางแก้ไขอย่างถูกวิธีในปัญหาด้านต่าง ๆ เช่น ปัญหาช้างถูกล่าทำลายพืชผลของประชาชนท้องถิ่น ปัญหาเสียงรบกวนจากกิจกรรมขับซิ่งรถเอทีวีในชุมชน ปัญหาไฟฟ้าในชุมชนดับบ่อย ปัญหาความสะอาดบนท้องถนน ปัญหาเรื่องถนนชำรุด สิ่งเหล่านี้ผู้นำชุมชนพูดคุย แฉกกล่าวตักเตือนผู้ที่กระทำความผิด ออกกฎระเบียบภายในชุมชน และให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมเสนอแนวทางแก้ไขโดยตรงกับผู้นำชุมชน และผู้นำชุมชนเป็นฝ่ายประสานงานการแก้ไขต่อไป

การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน

กลุ่มผู้นำชุมชนโดยภาพรวมมียุทธศาสตร์ในการวางแผน และรับนโยบายมาจากภาครัฐมาบริหารจัดการ โดยกลุ่มผู้นำจะมีการประชุมวางแผนร่วมกันแต่ละหมู่บ้านทุกๆ เดือน ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรภายในท้องถิ่น แผนการปรับโครงสร้างพื้นฐาน ร่วมกันป้องกันปัญหาเสพติด รายงานการใช้จ่ายงบประมาณภายในชุมชน บอกข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีการจัดประชุมอื่น ๆ ประชาคมหมู่บ้านเพื่อสอบถามความคิดเห็นในการจัดทำแผนชุมชน และโครงการต่าง ๆ โดยมีคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้จัดทำแผนเพื่อเสนอให้กับหน่วยงานภาครัฐ โดยแผนงานและโครงการต่าง ๆ ที่จะดำเนินงานให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อีกทั้งยังมีการวางแผนที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่อนแร่ให้กับนักท่องเที่ยว และการขายสินค้าของที่ระลึก พร้อมทั้งนำสื่อมวลชนช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในอนาคต

การมีส่วนร่วมในชั้นการปฏิบัติการ

บทบาทของกลุ่มผู้นำชุมชนได้สนับสนุนให้บริษัทนำเที่ยวเอกชน ประชาชนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ และบุคลากร โรงเรียนสองแพรก ได้มีส่วนร่วมทำกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ เช่นการมีส่วนร่วมในการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ การจัดงานวันผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมวันเด็ก การพัฒนาชุมชน การแข่งขันกีฬาฟุตบอลระดับท้องถิ่น ตลอดจนสนับสนุนประเพณีท้องถิ่น เช่น ประเพณีเดือนสิบ ประเพณีการแข่งขันเรือประจำปี ซึ่งการสนับสนุนกิจกรรมเหล่านี้ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่กระตุ้นให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ประเพณี ให้คงอยู่สืบไป เนื่องจากกลุ่มผู้นำชุมชนเปรียบเสมือนหัวเรือใหญ่ที่คอยนำทาง ให้คำแนะนำ พร้อมกับปฏิบัติการร่วมกับประชาชนในพื้นที่ได้วางไว้ นอกจากนี้กลุ่มผู้นำชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน โดยมอบหมายให้คณะกรรมการรวบรวมเครื่องมือการทำไว้ในสมัยก่อนเพื่อจัดการท่องเที่ยวต่อไป

การมีส่วนร่วมในชั้นรับผลประโยชน์

จากทิศทางการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้นำท้องถิ่นจะเน้นถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการดำรงชีวิตตามแบบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านทับทวน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประชาชนท้องถิ่น ได้รับจากระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานที่ดีขึ้น สภาพทางเศรษฐกิจ สังคมที่ดี การตัดไม้ทำลายป่าลดน้อยลง เกิดความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้มากขึ้นซึ่งทำให้เป็นชุมชนที่ไม่เคยเกิดอุทกภัย ส่วนการรับประโยชน์จากการท่องเที่ยวโดยตรงคือกองทุนรักษาสิ่งแวดล้อมตำบลสองแพรกที่นำมาพัฒนาชุมชนอย่างไรก็ตามควรเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์โดยตรง สำหรับประโยชน์กลุ่มผู้นำชุมชนได้รับ คือการได้ดูแล รักษาทรัพยากรธรรมชาติ การกระจายรายได้ที่ได้รับจากนักท่องเที่ยวต่างชาติในบริษัทนำเที่ยว อีกทั้งยังประสานงานด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความราบรื่น เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวและสร้างความประทับใจจากการท่องเที่ยวในตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ผู้นำชุมชนมีการประเมินผลในการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยว โดยการประชุมระหว่างบริษัทนำเที่ยวเอกชน นอกจากนี้การประเมินผลได้มาจากการตรวจตราการทำงานของคณะกรรมการ และความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวจากบริษัทนำเที่ยวเอกชน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลสองแพรก

แนวทางการสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว

สนับสนุน กระตุ้น และสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมประชุมระดับท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการยอมรับของประชาชนท้องถิ่น และดำเนินการในทิศทางเดียวกัน

แนวทางในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน ประชาชน ควรร่วมมือสนับสนุนในส่วนที่รับผิดชอบในการจัดการท่องเที่ยวในเรื่องการดูแลด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การฟื้นฟูโบราณสถาน วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับชุมชน เป็นการสร้างเสน่ห์และเอกลักษณ์ในชุมชน

ทางผู้นำชุมชนเสนอแนวจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในตำบลสองแพรก ซึ่งวางแผนจัดการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสาธิตการร่อนแร่ การอธิบายการใช้เครื่องมือในการทำแร่ การจัดแสดงเครื่องมือที่ใช้ในการทำเหมืองแร่ ในพื้นที่การทำเหมืองเก่า โดยประสานงานให้ทางคณะกรรมการหมู่บ้านดำเนินการหาเครื่องมือการทำเหมืองในสมัยก่อน เพื่อสร้างศูนย์การเรียนรู้ให้นักท่องเที่ยว พร้อมทั้งจัดสินค้าของที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้าน

ควรสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อพัฒนาการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การปรับปรุงภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม การฝึกอบรมประชาชนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว

กลุ่มผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเอกชนตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้จัดการบริษัท ไอแลนด์ ซาฟารี จำกัด ผู้จัดการบริษัท ซีแลนด์แคมป์ ผู้ประกอบการร้านอาหาร คริวอังคณา และผู้ประกอบการด้านที่พัก ไอคิน บูติก รีสอร์ท ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของกลุ่มบุคคลเหล่านี้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาทั้งหมด ปรากฏผลการศึกษาแยกตามประเด็น ดังนี้

ตอนที่ 1 องค์ประกอบการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

การเดินทางจากทางเข้าตำบลสองแพรก ระยะทางประมาณ 9 กิโลเมตร การคมนาคมในตำบลสองแพรกมีสภาพที่ดีกว่าสมัยก่อนการท่องเที่ยวเข้ามา อย่างไรก็ตาม ถนนมีความคดเคี้ยว

แคบ รวดสวนทางกันลำบาก โดยเฉพาะสะพานแคบ รถยนต์ไม่สามารถสวนทางกันได้ ไม่มีการปรับปรุงไหล่ทาง ขาดแสงสว่างบนท้องถนนทำให้ขาดความปลอดภัย นักท่องเที่ยวก็ไม่กล้าที่จะเดินทางในเวลากลางคืน ในทางกลับกันสิ่งที่ยากให้อยู่เหมือนเดิม คือ ถนนที่ไม่อยากให้ขยาย เพราะการเดินทางในปัจจุบันนี้รถโดยสารขนาดใหญ่ไม่สามารถเดินทางเข้าไปได้ จึงมีรถรับส่งนักท่องเที่ยวเพื่อให้ชาวบ้านมีงาน มีอาชีพเสริม และไม่จำเป็นต้องขยายถนนเป็นสี่ช่องทาง เพราะถ้าถนนสะดวกสบายทำให้ผู้ประกอบการเข้ามามากจนเกินไป ทำให้เกิดความขัดแย้งกับประชาชนท้องถิ่นได้ และทรัพยากรป่าไม้ลดลง (นายนิกร เศติมผล) ในส่วนของรถโดยสารในสมัยก่อนมีความจำเป็น แต่ในปัจจุบันนี้ประชาชนท้องถิ่นมีรถส่วนตัวกันทุกหลังคาเรือน ในชุมชนมีรถรับส่งนักเรียนซึ่งประชาชนท้องถิ่นสามารถที่จะฝากสิ่งของหรือโดยสารเข้าไปในเมืองพังงาได้ สำหรับนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาที่บริษัทนำเที่ยว และถ้านักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางมาเอง ประชาชนท้องถิ่นก็มีบริการรับ-ส่ง และนำเที่ยวได้

อุปสรรคในเส้นทางท่องเที่ยว คือการ ไม่มีป้ายแสดงเส้นทางการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวตำบลสองแพรก ตั้งแต่บนถนนเส้นทางหลวงหมายเลข 4 ที่เชื่อมกับจังหวัดกระบี่ และจังหวัดภูเก็ต จนกระทั่งถึงตำบลสองแพรก ขาดป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพังงา และป้ายจราจรภายในชุมชน เช่น ป้ายแสดงทางโค้ง ป้ายแสดงทางลาดชัน ป้ายลดความเร็วเขตชุมชน ไม่ค่อยชัดเจนและชำรุด จึงต้องการให้หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบเข้ามาส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ และช่วยเหลือในด้านการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ได้แก่ ไฟฟ้า ในภาพรวมมีครอบคลุมบางพื้นที่ แต่มีความสะดวกขึ้นกว่าเดิม และทางไฟฟ้าจังหวัดพังงากำลังเข้ามาติดตั้งสายไฟแบบมาตรฐาน น้ำประปาในตำบลสองแพรกใช้น้ำประปาภูเขา โดยไม่ได้กักเก็บน้ำไว้สำหรับการกรอง และมีห้องน้ำและห้องสุขาสาธารณะที่ชำรุดไม่เพียงพอ ห้องน้ำและห้องสุขาที่รองรับมีเพียง 2 แห่ง คือ ห้องน้ำและห้องสุขาในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ทั้งหมด 4 ห้อง และทำชั้นเรื่อล่องแก่ง ทั้งหมด 4 ห้องซึ่งต้องเพิ่มการดูแลรักษาความสะอาด และยังมีห้องน้ำบริเวณปากทางวัดเหนือ ที่เป็นจุดรับส่ง นักท่องเที่ยวที่ปล่อยให้ชำรุด ทุค โทรม ปล่อยให้ร้าง แหล่งท่องเที่ยวบางแห่ง เช่น น้ำตกโดนหินฟุ้ง น้ำตกดาวดึงส์ ยังไม่มีไฟฟ้าเข้าถึง เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวบางพื้นที่อยู่ในเขตป่าสงวน ร้านอาหารของชุมชนตำบลสองแพรก มีประมาณ 3 - 4 ร้าน ซึ่งเพียงพอสำหรับประชาชนท้องถิ่นภายในชุมชน แต่ร้านอาหารที่รองรับนักท่องเที่ยวมีเพียงร้านเดียว ที่อยู่ใกล้จุดลงเรือล่องแก่ง หมู่ 2 ของสองแพรก ซึ่งยัง

ไม่เพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ส่วนนักท่องเที่ยวที่มากับบริษัทนำเที่ยวอาหารจะรวมในแพคเกจอยู่แล้ว อาหารก็จะเป็นแบบบุฟเฟต์ หรือเป็นแบบเสิร์ฟก็แล้วแต่ของบริษัทนำเที่ยว นั้น ๆ ในส่วนของนักท่องเที่ยวคนไทยที่เดินทางมาเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ตระเตรียมอาหารมาทานเอง

ระบบการสื่อสารยังคงลำบาก เนื่องจากระบบสัญญาณที่มีเป็นจุด ๆ ตั้งแต่ทางเข้าตำบลสองแพรก จนถึงกิโลเมตรที่ 5 มีระบบสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่เครือข่าย เอไอเอส และแคทเทเลคอม ซึ่งมีสัญญาณเฉพาะบางพื้นที่ และพื้นที่ที่เหลือเป็นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่เครือข่ายดีเทคอย่างเดียวนั่น ทำให้การติดต่อสื่อสารไม่สะดวกเท่าที่ควร ในบริษัทนำเที่ยวส่วนใหญ่ใช้ระบบสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ของดีเทค แต่ในส่วนของที่พัก ไอดิน บูติก รีสอร์ท ในหมู่ 3 ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ดังกล่าว แต่มีสัญญาณโทรศัพท์ของบริษัททศท. จำกัด มหาชน และบริษัทโทรคมนาคมของฮัทธ์ เท่านั้น ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะติดต่อสื่อสารลำบาก แต่เป็นผลดีสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อน สัมผัสธรรมชาติ เน้นความสงบ

ด้านที่พักของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ที่พักของตำบลสองแพรกมีหลากหลายรูปแบบ มีทั้งเป็นห้องเดี่ยว ห้องรวม บังกะโล และเต็นท์ และสามารถรองรับการจัดประชุม สัมมนา กิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงคู่ฮันนีมูน ในช่วงเทศกาลหรือวันหยุดยาวที่พักรวมไม่เพียงพอ โดยที่พักรวมหลาย ๆ แห่งจะเน้นเรื่องความสะดวก การตกแต่งสไตล์ธรรมชาติ มีระบบบำบัดน้ำเสีย ราคาที่พักเริ่มต้น 150 ถึง 2000 บาท ที่พักในตำบลสองแพรกค่อนข้างมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในจังหวัดใกล้เคียง โดยนักท่องเที่ยวที่เข้าพักส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ใช้ประชาสัมพันธ์กันแบบบอกกันปากต่อปาก การลงภาพในเฟสบุ๊ค และเสน่ห์ของที่พักอีกอย่างหนึ่งก็คือ การบริการ การดูแลลูกค้า และความเงียบสงบซึ่งเหมาะกับการพักผ่อนอย่างแท้จริง ซึ่งปัจจุบันทั้งบริษัทนำเที่ยว และธุรกิจที่พักย่อย ๆ สร้างที่พักเพื่อตอบสนองต่อความต้องการในช่วงเทศกาล วันหยุดยาว

ด้านสิ่งดึงดูดใจของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ในภาพรวมสิ่งดึงดูดใจของตำบลสองแพรก พบว่า ทรัพยากรทางธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นน้ำตกน้อยใหญ่ ความสมบูรณ์ของธรรมชาติ และกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เน้นในเชิงผจญภัย เช่น การล่องแก่ง กิจกรรมนั่งช้างสัมผัสธรรมชาติ ขับรถเอทีวีในทางวิบาก แต่ในส่วนของโบราณสถาน วิถีชีวิตชุมชนไม่ได้เป็นจุดขายให้กับนักท่องเที่ยว

ด้านความตระหนักของประชาชนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว

ในภาพรวมประชาชนท้องถิ่นสองแพรกคิด หวงแหน และอนุรักษ์ธรรมชาติ ดันน้ำลำธาร ช่วยกันรักษาความสมบูรณ์ของป่า ช่วยกันปลูกป่า ทำความสะอาดในวันสำคัญ ไม่ตัดไม้ทำลายป่า เพื่อให้มีน้ำไว้ให้เป็นแหล่งทำมาหากิน และแหล่งท่องเที่ยว มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ รักษาต้นน้ำ เพื่อให้ประชาชนท้องถิ่นได้มีรายได้จากการท่องเที่ยว ช่วยเหลือและให้ข้อมูลการเดินทางได้ด้วย ความจริงใจ และใจบริการ

ด้านที่ควรมีการจัดการและแก้ไขตามองค์ประกอบการท่องเที่ยว

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเป็นอันดับแรกในการท่องเที่ยว ควรมีการแก้ไขในเรื่องป้ายการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ระยะทางถึงแหล่งท่องเที่ยว ป้าย แหล่งท่องเที่ยวในตำบลสองแพรก และการขยายสะพานเนื่องจากปริมาณรถที่เพิ่มมากขึ้น

ตอนที่ 2 ทูมชุมชนของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ทุนทางธรรมชาติ

ทรัพยากรภายในชุมชนเป็นทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ดันเตยบก ดันหวาย ดันไม้ไผ่ หินแกรนิตที่อยู่ในเขตเหมืองแร่เก่า อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชสมุนไพรที่นำมาทำเป็นยาของเหล้า และยารักษาโรค เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร การนำทุนธรรมชาติมาใช้ในการท่องเที่ยว และช่วยกันปลูกป่าทดแทน ฝืนป่าส่วนใหญ่อยู่ในการดูแลของกรมป่าไม้

ทุนสังคม

สภาพเศรษฐกิจโดยรวมในหมู่บ้านสองแพรกอยู่ในระดับปานกลาง สภาพสังคมภายในชุมชนมีโรงเรียนประถมศึกษา มีห้องสมุดจิตอาสาจากจังหวัดสุราษฎร์ธานี สถานีอนามัยเปิดวันจันทร์ถึงศุกร์ ในเวลาราชการ สำนักสงฆ์ สภาพความเป็นอยู่ของชุมชนมีความน่าอยู่ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันทั้งภาคธุรกิจ และภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว การดำรงชีวิตกันอย่างเรียบง่าย และมีความปลอดภัย

อาชีพงานหลักของประชาชนท้องถิ่น คือ เจ้าของธุรกิจ และรับจ้างการทำสวนยาง และสวนปาล์ม โดยมีอาชีพรับจ้างบริษัทนำเที่ยวเอกชนเป็นอาชีพเสริม ส่วนการศึกษา เด็ก ๆ ในชุมชนได้เรียนหนังสือกันทุกคนและอย่างน้อยจบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา

ทุนวัฒนธรรม

ด้านวิถีชีวิต ในสมัยก่อนเกิดการท่องเที่ยวประชาชนท้องถิ่นได้อพยพมาประกอบอาชีพรับจ้างทำเหมืองแร่ หลังจากแร่หมด ประชาชนท้องถิ่นได้หันกลับมาทำนา ทำอุปกรณ์เครื่องใช้ในบ้าน จากวัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น ไม้กวาด เสื่อกระจูด กระเป๋ากกระจูด ของใช้ที่ทำมาจากหวาย และงานหัตถกรรมจากต้น โคลงเคลง หลังจากนั้นก็ได้มีอาชีพใหม่ ทำสวน ทำไร่ ทำไร่ทำนา ไร่สวน และงานหัตถกรรมมีไว้ให้สำหรับผู้สูงอายุที่มีเวลาว่าง จึงทำไร่ทำนาหัตถกรรมค่อย ๆ ลดลง ประจวบกับการท่องเที่ยวที่เข้ามาปี 2539 ชุมชนท้องถิ่นมีงานทำ สร้างรายได้เป็นอย่างดีให้กับประชาชนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น แต่ก็ทำให้วิถีชีวิตเดิม ๆ ถูกกลืนหายไป พร้อมกับการท่องเที่ยว ในปัจจุบันบริษัทนำเที่ยวบางบริษัทมีการสาธิตการทำอาหารซึ่งเป็นวิถีชีวิตของชุมชนตำบลสองแพรก รวมถึงคนภาคใต้ให้กับนักท่องเที่ยว

ประเพณีที่เกิดการรวมตัวกันและเป็นเอกลักษณ์ในชุมชนมีน้อย ประเพณีส่วนใหญ่จะจัดในช่วงเทศกาล วันสำคัญ งานบุญประจำปี งานประเพณีจังหวัด และยังมีพิธีกรรมการลงเสาขึ้นบ้านใหม่ พิธีกรรมการสร้างศาลพระภูมิ

งานวันเด็ก งานวันผู้สูงอายุ เป็นงานที่ผู้นำชุมชน ผู้จัดการบริษัทนำเที่ยวต่าง ๆ และประชาชนร่วมกันจัดเตรียม ทั้งอาหาร สถานที่ กิจกรรมต่าง ๆ

งานเดือนสิบ เป็นงานที่ประชาชนท้องถิ่นรวมตัวกัน ช่วยกันทำอาหาร ทำขนมต้ม ขนมต่าง ๆ ไปวัด

งานวันพ่อ เป็นการจัดงานที่เน้นการอนุรักษ์ และทำความสะอาดชุมชน เช่นประชาชนร่วมกัน ทำความสะอาดท้องถนนสองข้างทาง และร่วมกันปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติทุกปี

ประเพณีการแข่งขันเรือ เป็นการแข่งขันทักษะการพายเรือ และเป็นการกระชับความสัมพันธ์ของชุมชนที่ประกอบอาชีพโดยใช้เรือเป็นหลักในจังหวัดพังงา

ประเพณีลงแขกก็หมดลง เพราะประชาชนท้องถิ่นไม่ได้มีการทำนาแล้ว โดยประกอบอาชีพทำสวน ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพราะเนื่องจากรายได้ที่ดีกว่า

ทั้งวิถีชีวิต ประเพณีต่าง ๆ เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่มีการกระตุ้นให้ชาวชุมชนตำบลสองแพรก เกิดการรวมตัว มีส่วนร่วม และเกิดการอนุรักษ์ รักษา และหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ ลดการบุกรุกพื้นที่ป่าแต่ร่วมมือร่วมใจกันรักษาป่าซึ่งเป็นอยู่อาศัย น้ำ ดินกำเนิดแหล่งน้ำที่สำคัญของคนในชุมชน

ทุนมนุษย์

โดยสภาพรวมของมีบุคคลากรด้านการท่องเที่ยวพอมิบ้าง โดยประชาชนท้องถิ่นได้ศึกษาหาความรู้ ประกอบอาชีพ และเกิดประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวจากต่างจังหวัด และกลับมาประกอบอาชีพที่ถิ่นฐานบ้านเกิด มีทั้งประชาชนในชุมชนที่เป็นมัคคุเทศก์ ผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยว ผู้จัดการบริษัทนำเที่ยว และประชาชนท้องถิ่นรุ่นใหม่ที่เป็นพนักงานบริษัทนำเที่ยว

ภูมิปัญญาของประชาชนท้องถิ่นที่มีความรู้ในด้านสมุนไพรมีอยู่ประมาณ 2 คน ที่สามารถใช้ยาสมุนไพรรักษาไข้ทรพิษ รักษาโรคเส้น ยาสมุนไพรบำรุงกำลัง และยาดอกเห็ด สิ่งที่เป็นจุดค้อยของประชาชนท้องถิ่นที่ควรให้ผู้ที่มิ่ส่วนได้ส่วนเสี่ยส่งเสริม คือ การฟัง การพูด ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษารัสเซีย ภาษาจีน การใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน

ทุนการเงิน

ทุนการเงินของตำบลสองแพรก มีหลายกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสัจจะ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอ.ส.ม. กองทุนแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ในตำบล ทุนการเงินเหล่านี้เป็นการสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีการส่วนร่วมในการบริหารจัดการเงินทุน ไว้สำหรับประกอบอาชีพ ประชาชนทุกครัวเรือนมีเงินเก็บ และลดการเป็นหนี้นอกระบบ นอกจากนี้ยังมีกองทุนรักษาสิ่งแวดล้อมตำบลสองแพรกที่เกิดจากการก่อตั้งของผู้นำชุมชน ซึ่งรายได้มาจากนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อเป็นรายได้ในการจัดกิจกรรมและจัดงานในเทศกาลต่าง ๆ และทะนุบำรุงรักษาพื้นที่สาธารณะภายในชุมชน

กลุ่มหรือชมรมที่เคยจัดตั้ง ได้แก่ กลุ่มโอท็อป ชมรมล่องแก่ง เกิดจากการขาดการสานต่อ และความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก

การมีส่วนร่วมขั้นการค้นหา หาสาเหตุของปัญหา และความต้องการของประชาชน

ในภาคการท่องเที่ยวเอกชนได้มีการสังเกตการเปลี่ยนแปลงในด้านการเพิ่มขึ้นของบริษัทนำเที่ยว เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี จึงเกิดการขยายตัวของภาคธุรกิจการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ตามมา เช่น ด้านที่พัก ด้านการคมนาคมขนส่ง จำนวนช่างที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี จึงเกิดการแข่งขันการตัดราคาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังทำให้ราคาที่ดินที่เพิ่มสูงขึ้น ในขณะเดียวกันวัฒนธรรม วิถีชีวิต สังคมเก่า ๆ ได้ถูกกลืนเลื่อนไป

ผลกระทบที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางบริษัทนำเที่ยวทั้งหมดจะมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เสนอการแก้ไขปัญหา เช่น การแก้ไขปัญหาการเปิดปิดน้ำไม่ได้ การแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยและด้านบุคลากร รวมไปถึงการสร้างความอำนวยความสะดวก และความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามภาคเอกชนมีบทบาทในการวางแผนแก้ไขปัญหาพร้อมกับผู้นำชุมชนมากกว่าเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน

บทบาทในภาคผู้ประกอบการท่องเที่ยวเอกชน ได้มีการประชุมวางแผนกันอาทิตย์ละครั้งในเรื่องการบริการ การจัดการเพื่ออำนวยความสะดวกและให้ความสำคัญด้านความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย และความสะอาดภายในบริษัทนำเที่ยว อีกทั้งยังมีการวางแผนร่วมกัน เช่น การแก้ไขปัญหาการเปิดปิดน้ำไม่ได้ เพราะการล่องแก่งที่พร้อมกันขึ้นอยู่กับเขื่อน นอกจากนี้แผนงาน โครงการ ของบริษัทนำเที่ยวคือการขยายพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น เช่นการวางแผนการสร้างที่พัก และการสร้างกิจกรรมใหม่ ๆ ในแต่ละบริษัทนำเที่ยว

การมีส่วนร่วมในขั้นการปฏิบัติการ

บทบาทในการปฏิบัติงานคือประชาชนท้องถิ่นที่รับจ้างในบริษัทนำเที่ยวต่าง ๆ มีทักษะการนำนักท่องเที่ยวล่องแก่ง มีใจบริการ ช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้ทางบริษัทนำเที่ยวเป็นแกนนำให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การบริจาคสิ่งของและให้ความช่วยเหลือคนในชุมชน เช่น การจัดรถเพื่อให้ชุมชนได้ใช้ไปในงานและพิธีต่าง ๆ การรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และการร่วมมือกันพัฒนาการท่องเที่ยว และการประชุมการสร้างจิตสำนึกในการบริการให้กับพนักงาน อีกทั้งยังเปรียบเสมือนเป็นตัวประสานการทำงานระหว่างผู้นำชุมชนและนักท่องเที่ยวสามารถดำเนินงานได้อย่างราบรื่น และคอยรับฟังความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและนำข้อเสนอต่าง ๆ ไปเสนอต่อผู้นำชุมชน แต่ยังคงขาดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์โบราณสถาน วิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่อย่างยั่งยืนคงสืบไป

การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์

ด้านการมีส่วนร่วมผู้ประกอบการท่องเที่ยวเอกชนมีบทบาททั้งเป็นผู้รับผลประโยชน์ในพื้นที่อันอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ จำนวนนักท่องเที่ยว รายได้จากการเดินทางท่องเที่ยว วิถีชีวิต ประชาชนท้องถิ่นมีบริการด้วยใจรัก และเป็นผู้ให้ผลประโยชน์ คือ การสนับสนุนด้านการเงินในกองทุนรักษาสิ่งแวดล้อมสองแพรก เป็นแกนนำการจัดตั้งชมรมรักษ์ธรรมชาติ การมีส่วน

ร่วมในการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สร้างอาชีพในท้องถิ่น สร้างรายได้ให้กับชุมชน การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลสองแพรก รวมทั้งสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศชาติ

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวม พบว่า ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเอกชนยังไม่มีการประเมินผลชุมชนด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม แต่จะพบในบริษัทนำเที่ยวจะมีแบบสอบถามความพึงพอใจในการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลสองแพรก อย่างไรก็ตามภาคเอกชนก็สร้างมาตรฐานการบริการเพื่อสามารถดำเนินการตามที่ตั้งไว้ และตรวจสอบ ติดตามผลนั้น

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลสองแพรก

แนวทางการสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว

ควรส่งเสริมให้มีการประชุมวางแผนด้านการท่องเที่ยวกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในตำบลสองแพรก ในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดและการพัฒนาโครงการด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้โครงการต่าง ๆ ได้รับการสนับสนุนและการยอมรับจากประชาชนท้องถิ่น

ควรแนะนำส่งเสริม อบรมให้ความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ ด้านการทำจักสานให้กับประชาชนท้องถิ่น ร่วมกันสร้างภาพจน์ที่ดีในชุมชน ตลอดจนสร้างเอกลักษณ์ในชุมชน เพื่อให้ประชาชนท้องถิ่นมีการประกอบอาชีพที่หลากหลายและสอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวชุมชน

ควรส่งเสริมวิถีชีวิตด้านการประกอบอาชีพของประชาชนในท้องถิ่น เช่นอาชีพทำสวน อยางพารา สวนปาล์ม และสวนผลไม้ มาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนประกอบอาชีพหลักพร้อม ๆ กับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว

แนวทางในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน ประชาชน ควรสนับสนุนการจัดการท่องเที่ยวที่ช่วยฟื้นฟูโบราณสถาน วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีที่สอดคล้องกับชุมชน เพื่อให้ทุกฝ่ายมีแนวคิดในการจัดการท่องเที่ยวไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดธุรกิจการท่องเที่ยวที่ซ้ำซ้อน และเป็นการสร้างเอกลักษณ์ในชุมชน

ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ความหลากหลาย ตามศักยภาพของพื้นที่ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงศาสนา การท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวได้ยาวนานมากขึ้น ตลอดจนส่งเสริมมรดกเทศก์ท้องถิ่น

ควรจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์หมู่บ้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างสวัสดิการและสร้างอาชีพให้กับประชาชนท้องถิ่น โดยนำวัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น

กลุ่มบุคลากรภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนปรีวรรต จังหวัดพังงา สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสองแพรก หมู่ที่ 2 และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสองแพรก หมู่ที่ 3 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของกลุ่มบุคคลเหล่านี้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ทั้งหมด ปรากฏผลการศึกษาแยกตามประเด็น ดังนี้

ตอนที่ 1 องค์ประกอบการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

โดยภาพรวม จังหวัดพังงาถือว่าจังหวัดที่เหมาะสมในการเดินทางเชื่อมโยงจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในเขตอันดามัน ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา สภาพถนนภายในตำบลสองแพรกค่อนข้างดี มีทั้งถนนที่ราดยางเชื่อมต่อกับถนนคอนกรีต แต่ยังมีปัญหาบางส่วน ที่ควรปรับปรุง ในด้านการคมนาคมที่ไม่ค่อยปลอดภัย และไม่ค่อยสะดวกสบาย เพราะถนนหนทางยังเป็นหลุมเป็นบ่อ เส้นทางการเดินทางภายในตำบลสองแพรกมีทั้งกว้างและแคบ นอกจากนี้ป้ายแสดงเส้นทาง การเข้าถึงพื้นที่ตำบลสองแพรก ป้ายเตือนภัยจราจรภายในหมู่บ้าน และป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวยังมีน้อย สถานที่จอดรถไม่เพียงพอ และไม่มีเส้นทางเท้า ในส่วนของการเดินทางสามารถเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว และมีรถโดยสารประจำทางจากกรุงเทพ และจังหวัดใกล้เคียงทางภาคใต้ เช่น ภูเก็ต กระบี่ ตรัง เป็นต้น ถึง สถานีขนส่งโดยสารในอำเภอเมือง จังหวัดพังงา และมีรถโดยสารประจำทางถึงทางเข้าตำบลสองแพรก แต่ยังไม่สะดวกโดยรถโดยสารประจำทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวตำบลสองแพรก

ทั้งนี้ทั้งนั้นเหตุผลของปัญหาในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวตำบลสองแพรก คือ ขาดขั้นตอนในการดำเนินงานอย่างเป็นทางการของหน่วยงานภาครัฐ

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

นักท่องเที่ยวจะได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก และความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวจากการใช้บริการของบริษัทนำเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็น ไฟฟ้า น้ำประปา มีความสะดวกดี แต่น้ำอาจไม่ได้มาตรฐาน เนื่องจากเป็นการใช้น้ำประปาภูเขาที่ไม่ได้รับการกรอง ในส่วนของห้องน้ำสาธารณะ ได้อำนวยความสะดวกไว้ 2 แห่ง คือ บริเวณท่าขึ้นเรือ และในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโคนปวิวรรต และได้มีเจ้าหน้าที่ดูแลทำความสะอาด

สำหรับร้านอาหารที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาด้วยตัวเองก็มีร้านอาหารเพียงแห่งเดียว แต่โดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางมา กับบริษัทนำเที่ยวซึ่งได้รับความสะดวกสบายในการบริการอาหารและเครื่องดื่ม

สำหรับระบบการสื่อสารในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโคนปวิวรรต มีสัญญาณโทรศัพท์ทั้งขององค์กร โทรศัพท์ สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ในบางพื้นที่ และจานดาวเทียม แต่ในส่วนของชุมชนสองแพรกมีเพียงสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เป็นบางจุดเท่านั้น ทำให้การสื่อสารเกิดการติดขัดบ้างในบางพื้นที่ และทำให้ภาครัฐกิจการท่องเที่ยวเกิดปัญหา เพราะตำบลสองแพรกมีเวลาการเปิดปิดน้ำเพื่อใช้ในการล่องแก่งร่วมกัน เพราะฉะนั้นการสื่อสารจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาได้เล่นกิจกรรมและไม่เกิดความเสียหายแก่บริษัทนำเที่ยว

ด้านที่พักของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ในด้านที่พักมีความเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว และห้องพักจะเต็มในช่วงเทศกาลต่าง ๆ ที่มีวันหยุดยาว ราคาห้องพักถือว่าอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเทียบกับราคาที่พักในพื้นที่เขตอำเภอเมือง สิ่งอำนวยความสะดวกของที่พักรู้อยู่ในระดับดี มีโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต แต่ก็ยังประสบปัญหาในเรื่องของการติดตั้งเครื่องทำอุ่น เพราะระบบน้ำประปาที่ไม่ผ่านการกรอง และการติดตั้งเครื่องปรับอากาศภายในห้องพัก เพราะกระแสไฟฟ้าที่ใช้ภายในหมู่บ้านไม่เพียงพอ นอกจากนี้ควรให้หน่วยงานในท้องถิ่นช่วยกันควบคุม จัดการที่พักให้มีลักษณะที่คล้ายกัน สำหรับในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโคนปวิวรรตมีการจัดบริเวณกางเต็นท์ไว้สำหรับนักท่องเที่ยว

ด้านสิ่งดึงดูดใจของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

จุดเด่นของพื้นที่ตำบลสองแพรก คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ แม่น้ำ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น น้ำตก ป่าคงคิบ และสัตว์ป่า ซึ่งจังหวัดพังงามีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งเดียวในจังหวัดและเป็นจุดขายของจังหวัดพังงา นอกจากนี้

ยังมีสิ่งดึงดูดใจด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ล่องแก่ง และการนั่งช้างสัมผัสธรรมชาติในพื้นที่ ส่วนทรัพยากรการท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรม ไม่ค่อยแสดงให้เห็นเด่นชัด แต่จะได้พบเห็นร่องรอยการทำเหมืองแบบ โบราณ เหมืองเก่า และเขื่อนที่ใช้ในการกักเก็บน้ำในสมัยการทำเหมืองแร่

ด้านความตระหนักของประชาชนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว

จากการที่ตำบลสองแพรกมีการท่องเที่ยวเข้ามาทำให้ประชาชนท้องถิ่นได้มีงานทำ จึงเล็งเห็นความสำคัญในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และประชาชนท้องถิ่นมีการบริการอย่างจริงจัง แต่อย่างไรก็ตามรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีนายทุนเข้ามาทำธุรกิจ และประชาชนท้องถิ่นเป็นเพียงลูกจ้าง จึงทำให้เห็นความสำคัญในด้านการปลูกจิตสำนึกให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจากรุ่นสู่รุ่นน้อย ทั้งนี้ทั้งนั้นความตระหนักของประชาชนท้องถิ่นควรได้รับความร่วมมือจากผู้นำท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ด้านที่ควรมีการจัดการและแก้ไขตามองค์ประกอบการท่องเที่ยว

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในด้านการคมนาคม ป้ายประชาสัมพันธ์ และป้ายการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การร่วมมือกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และควรมีการบริหารจัดการด้านพื้นที่ โดยร่วมมือกันระหว่างระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัดจัดทำแผนแม่บทเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

ตอนที่ 2 ทูมชุมชนของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ทูมทางธรรมชาติ

ในตำบลสองแพรกมีทรัพยากรธรรมชาติมากมาย เช่น พืชสมุนไพร ดันเคยบก ดันฮ้อ ซึ่งในสมัยก่อนการท่องเที่ยวเข้ามา ประชาชนท้องถิ่นมีรายได้จากงานหัตถกรรม ทำไม้กวาดจากดันฮ้อ ส่วนดันเคย และดันโคลงเคลง นำมาจักสานเป็นหมวก ตะกร้า กระเป๋า แต่งานหัตถกรรมด้านนี้สร้างรายได้น้อย ประจวบกับพื้นที่ตำบลสองแพรกมีพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำสวนยางพารา และสวนปาล์มที่สร้างรายได้ให้กับประชาชนท้องถิ่นอย่างมาก จึงทำให้งานหัตถกรรมเริ่มลดน้อยลง จนกระทั่งในตอนนี้ก็คงเหลือแต่การทำไม้กวาดดันฮ้อเท่านั้น อย่างไรก็ตามในพื้นที่ได้มีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เพื่อให้สัตว์ป่ามีบ้าน มีที่อยู่อาศัย จึงเป็นทุนอย่างหนึ่งของพื้นที่ ถ้าผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันอนุรักษ์ก็เป็นจุดขายให้กับพื้นที่ได้เช่นเดียวกัน

ทุนสังคม

อาชีพส่วนใหญ่ของประชาชนท้องถิ่นทำสวนเกือบทั้งหมด โดยมีอาชีพรับจ้างบริษัทนำเที่ยวเป็นอาชีพเสริม ถ้าเป็นผู้ชายก็จะรับจ้างพายเรือ ส่วนถ้าเป็นผู้หญิงก็รับจ้างเป็นแม่ครัวในบริษัทนำเที่ยว ความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่นจะช่วยเหลือเกื้อกูลอาศัยซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยวได้

ทุนวัฒนธรรม

สมัยก่อนประชาชนท้องถิ่นมีกิจกรรมลงแขกเกี่ยวข้าว เทศกาลต่าง ๆ ในช่วงวันหยุดชาวบ้านมาช่วยกัน เช่น ในช่วงเทศกาลเดือนสิบชาวบ้านช่วยกันทำตังเม มีงานจักรสานที่ชุมชนได้ทำเอง แต่ตอนนี้วิถีชีวิตเปลี่ยนไปความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรมต่าง ๆ ก็ลดลง

ทุนมนุษย์

ประชาชนท้องถิ่นที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในตำบลสองแพรกมีบ้างแต่น้อย โดยเริ่มจากคนในท้องถิ่นเดินทางออกไปทำงานด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดใกล้เคียง เช่น เป็นพนักงานในบริษัทนำเที่ยวบ้าง เป็นผู้ประกอบการเช่ารถ และธุรกิจให้เช่าเรือเจ็ทสกีบ้าง โดยการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลสองแพรกเริ่มจาก คนท้องถิ่นที่ทำงานในจังหวัดภูเก็ต ได้ชักชวนผู้ประกอบการท่องเที่ยวจากจังหวัดภูเก็ตเข้ามาลงทุนประกอบกิจการในตำบลสองแพรก ตั้งแต่ ณ ตอนนั้นเป็นต้นมา ประชาชนท้องถิ่นได้เข้ามาเป็นพนักงานบริษัทนำเที่ยวเอกชนมีความรู้ความเข้าใจในระบบธุรกิจนำเที่ยวเพิ่มขึ้นพอสมควร และทำให้คนในท้องถิ่นที่มีความรู้และประสบการณ์เข้ามาประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเอง

ประชาชนท้องถิ่นที่มีความรู้ที่จะสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านสมุนไพร งานหัตถกรรมต่าง ๆ ก็ลดน้อยลง เพราะคนรุ่นใหม่ไม่ค่อยมีใครสนใจจะสืบสานต่อ เนื่องจากรายได้จากด้านอื่น ๆ เป็นจุดน่าสนใจมากกว่า

ทุนการเงิน

ในตำบลสองแพรกได้มีกลุ่มที่ช่วยเหลือประชาชนท้องถิ่นด้วยกัน ได้แก่ กลุ่ม อ.ส.ม. กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่ม กข.คจ. กลุ่มเลี้ยงปลา นอกจากนี้โอท็อป กลุ่มจักรสาน เป็นกลุ่มที่เคยมีการจัดตั้งแต่ในปัจจุบันไม่มีแล้ว

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก

การมีส่วนร่วมในการค้นหา หาสาเหตุของปัญหา และความต้องการของชุมชน

กลุ่มภาครัฐถือว่ามียุทธศาสตร์สำคัญในการศึกษาหาสาเหตุของปัญหา และความต้องการของชุมชน เช่น ปัญหาด้านการใช้ภาษาต่างประเทศของประชาชนท้องถิ่น ปัญหาความไม่สะดวกในการเดินทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว การป้องกันปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ สิ่งเหล่านี้ได้เสนอให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล กรมป่าไม้ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา เช่น ปัญหาการเดินทางเข้าถึงได้แก่ ป้ายประชาสัมพันธ์ ป้ายจราจรในชุมชน การซ่อมแซมถนน ซึ่งได้เสนอโครงการของบประมาณกับทางองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นแล้ว แต่ยังไม่มีการดำเนินการ ส่วนการป้องกันปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ ทางกรมป่าไม้ซึ่งมีส่วนรับผิดชอบในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนปริวรรตจึงได้ให้เครื่องวัดปริมาณน้ำฝน การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ในการสังเกตปริมาณน้ำฝน ป้องกันภัยพิบัติ ดินโคลนถล่ม และคอยรายงานสถานการณ์ให้กับชุมชนและนักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามควรมีเวทีหรือการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับภาครัฐ

การมีส่วนร่วมในการวางแผน

โดยภาพรวมองค์การภาครัฐคอยสนับสนุน ให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ และมีการจัดโครงการต่าง ๆ เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนปริวรรตรวบรวมสถิติจำนวนนักท่องเที่ยว เพื่อที่จะของบประมาณ จัดตั้งโครงการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ศูนย์ศึกษาเส้นทางธรรมชาติในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมสัตว์ป่า พันธุ์ไม้ และนกอพยพ ที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ จัดทำป้ายข้อมูลพันธุ์สัตว์ พันธุ์ไม้เป็นภาษาอังกฤษ การจัดกิจกรรมคุณกกลางวัน ดูดาวกลางคืน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประโยชน์จากศักยภาพของพื้นที่อย่างเต็มที่ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเข้ามาอบรมเยาวชนสนใจ เพื่อสามารถเกิดอาชีพมัคคุเทศก์ท้องถิ่นได้ต่อไป

อย่างไรก็ตามควรมีการประชุมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในระดับท้องถิ่น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในวางแผนการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน และการบริหารจัดการท่องเที่ยวให้เกิดความโปร่งใส และเป็นธรรม เช่น การวางแผนกำหนดราคามาตรฐานในกิจกรรมท่องเที่ยวของบริษัทนำเที่ยวแต่ละแห่ง

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

โดยภาพรวมภาครัฐมีบทบาทในการสนับสนุนด้านต่าง ๆ โดยมีนโยบายที่เน้น ด้านเศรษฐกิจชุมชน โดยมีการจัดสรรงบประมาณในแต่ละปี จะเน้นการสนับสนุนกลุ่มต่าง ๆ ในเขตชุมชน การส่งเสริมการสร้างงาน สร้างรายได้ของคนในชุมชน ในภาคการท่องเที่ยวและการเกษตร

เช่นการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนปรีวรรต ในการท่องเที่ยวชม น้ำตกสองแพรก น้ำตกน้ำผึ้ง และน้ำตกดาวดึงส์ ศึกษาเส้นทางธรรมชาติชมดอกบัวผุด การสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรภายใต้โครงการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้ ยังได้รับการสนับสนุนจากกรมป่าไม้ใน โครงการปลูกป่า และเพาะต้นกล้า อย่างไรก็ตามควรมีประสานงานที่ใกล้ชิดกับกับชุมชนให้มากขึ้น เพื่อลดความขัดแย้งด้านความคิดเห็น การแบ่งพรรคแบ่งพวก ก่อให้เกิดการขาดความสามัคคี ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น และไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมในขั้นการรับผลประโยชน์

ทางภาครัฐ ได้มีส่วนกระตุ้นให้ชุมชนมีสถานะภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมดีขึ้น มีการจัดการด้านสาธารณสุขปลอดภัยพื้นฐาน และเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น ไม่ให้ตัดไม้ทำลายป่า ในขณะเดียวกันภาครัฐก็ได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกจากการท่องเที่ยวเช่นกัน เช่น ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนปรีวรรต ได้รับการสนับสนุนด้านเครื่องมือช่างสาร งานควาเทียม เครื่องคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งสามารถช่วยให้การทำงานของภาครัฐได้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในการเตือนภัย ดินโคลนถล่ม น้ำป่าไหลหลาก และที่สำคัญเป็นการป้องกันการเกิดภัยธรรมชาติให้กับชุมชนอีกด้วย

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

โดยภาพรวมในการร่วมตรวจสอบ ติดตามประเมินผลของผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเอกชน ภาครัฐ และประชาชน อยู่ในระดับน้อยมาก เนื่องจากกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องคนส่วนใหญ่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนเท่าที่ควร ทำให้ชุมชนขาดประโยชน์ต่อการดำเนินงาน และการดำเนินงานส่วนใหญ่ในขณะนี้ คือคณะกรรมการ ผู้จัดการบริษัทนำเที่ยว ภายในชุมชนเท่านั้น อย่างไรก็ตามควรที่จะจัดตั้งคณะกรรมการในการติดตามผลประเมินผล ที่มาจากหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลสองแพรก

แนวทางการสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว

ควรสร้างหน่วยงานกลางด้านการท่องเที่ยวให้กับประชาชนท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้าร่วม แสดงความคิดเห็นตั้งแต่ขั้นการค้นหาสาเหตุของปัญหา ขั้นตอนการวางแผน ขั้นการปฏิบัติการ ขั้นรับผลประโยชน์ และขั้นการประเมินผล

ควรจัดเวทีหรือจัดการประชุมให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมมือทำแผนแม่บท ส่งเสริม การแก้ไขปัญหารวมทั้งกำหนดศักยภาพในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว (Carrying Capacity) ทั้งระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว

ควรให้ประชาชนท้องถิ่นบริหารจัดการ และตั้งคณะกรรมการ การตรวจสอบจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามา เพื่อเป็นการลดช่องว่างของปัญหาความขัดแย้งในชุมชน

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

โอกาสของพื้นที่ตำบลสองแพรกในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนมีมาก ชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามามีความสนใจวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่น จึงมีการเสนอให้จัดทำที่พักโฮมสเตย์ (Home stay) ขึ้น อย่างไรก็ตามขาดความรู้ ความเข้าใจ และการไม่เคารพกฎระเบียบของประชาชนท้องถิ่นซึ่งอาจเกิดอันตรายให้กับนักท่องเที่ยวได้ ส่วนแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ของตำบลสองแพรก คือ ร่องรอยการทำเหมืองแร่ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการวางแผนการจัดการท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีโบราณสถาน โบราณวัตถุ คือ วัดเก่า พระพุทธรูป และกุฏิเก่า ที่ก่อตั้งในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยการฟื้นฟูอนุรักษ์ ส่งเสริมและจัดทำให้อยู่ในสภาพที่ดี และสามารถแหล่งท่องเที่ยวได้

อย่างไรก็ดีอุปสรรคหรือปัญหาของตำบลสองแพรกคือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวน้อย ส่วนใหญ่จะทำธุรกิจการท่องเที่ยวกันเอง มีผลประโยชน์แอบแฝงเรื่องธุรกิจ การผลตอบแทนผลประโยชน์ไม่ชัดเจน จึงทำให้ท้องถิ่นได้ประโยชน์น้อยไปด้วย จึงควรจะมีการร่วมมือกันหลายฝ่ายผู้นำท้องถิ่น ผู้อำนวยการใหญ่โรงเรียนสองแพรก ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น ช่วยกัน แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในความเป็นไปได้ที่จะช่วยกันให้ประชาชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์ที่เหมาะสม

3. ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคด้านการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา จากการศึกษาของกรมภาค รัฐ ภาคเอกชน และผู้นำชุมชน เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

จุดแข็ง (Strengths)

ตำบลสองแพรกมีจุดเด่นที่ไม่เหมือนกับตำบลอื่น ๆ ในจังหวัดพังงา เพราะความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ซึ่งสามารถจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ในพื้นที่ ได้แก่ กิจกรรมการล่องแก่ง อีกทั้งยังมีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และทางประวัติศาสตร์ รวมไปถึงวิถีชีวิตแบบชุมชนทางภาคใต้ที่เน้นการประกอบ

อาชีพทำสวนเป็นหลัก และอาชีพด้านการท่องเที่ยวเป็นอาชีพเสริม มีการดำรงชีวิตแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีอัยยาศัย มิตรไมตรีที่ดีงาม อีกทั้งยังมีการมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของประชาชนท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดอาชีพ และรายได้ภายในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตลอดจนยังมีบุคคลที่มีความรู้ภูมิปัญญาด้านสมุนไพร งานหัตถกรรมพื้นบ้าน กอปรกับที่ตั้งของตำบลสองแพรกสามารถเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในเขตอันดามัน ได้อย่างสะดวก ที่พักก็ถือได้ว่าเป็นจุดดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่ต้องการการพักผ่อน สัมผัสธรรมชาติที่คล้ายคลึงกับเชียงใหม่ มีการรองรับการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ รวมถึงการอันนิมุนของกลุ่มอาสาสมัคร และทุนการเงินที่มีศักยภาพในรูปแบบกองทุนต่าง ๆ ที่สามารถพัฒนาตำบลสองแพรก จัดงาน โครงการต่าง ๆ และมีสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลให้กับประชาชนท้องถิ่น

ปัจจุบันผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นมากที่สุด อีกทั้งทางผู้นำได้มีการสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชน เกิดกองทุนสำรองในชุมชน โดยส่วนใหญ่เน้นการประชุมวางแผนทุก ๆ เดือน เพื่อจัดตั้งกฎกติกา การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ส่วนผู้ประกอบการท่องเที่ยวเอกชนมีบทบาทสำคัญในการร่วมมือปฏิบัติงานจัดกิจกรรมร่วมรักษาความปลอดภัยของประชาชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว และประสานการทำงานระหว่างนักท่องเที่ยว พนักงาน และผู้นำชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ รวมทั้งศึกษาความพึงพอใจ และความต้องการของนักท่องเที่ยวอีกด้วย

สำหรับในอนาคตจะมีโครงการศูนย์การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า โตนปรีวรรต ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา และชุมชนต้องการความร่วมมืออย่างเต็มที่ต่อไป

จุดอ่อน (Weakness)

ตำบลสองแพรกประสบปัญหาด้านการบริหารจัดการการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่สนใจเดินทางมาด้วยตัวเอง อาทิเช่น ขาดป้ายแสดงเส้นทางการเดินทาง ป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด ป้ายแสดงแหล่งท่องเที่ยว และป้ายเตือนภัยอันตรายต่าง ๆ ในชุมชน ด้านร้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวไม่เพียงพอ ด้านความแตกต่างของสิ่งอำนวยความสะดวกระหว่างบริษัทนำเที่ยวกับชุมชน เช่นบริษัทธุรกิจท่องเที่ยวคำนึงถึงความสะอาด มีห้องน้ำเพียงพอต่อการรองรับ มุมพักผ่อน ร้านขายของที่ระลึก ซึ่งมีได้มีสิ่งเหล่านั้นในชุมชน อีกทั้งยังขาดการดูแลความสะอาดบนท้องถนน การบำบัดน้ำเสีย การใช้พื้นที่อย่างขาดประสิทธิภาพ ขาดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวิถีชีวิต การสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นับวันจะลดน้อยลง และประเพณี วัฒนธรรมเก่า ๆ ถูกแทนที่ด้วยค่านิยมทางตะวันตก นอกจากนี้ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับต่ำ แล้วยังขาดนโยบายการส่งเสริมการอบรม ความรู้

ทางด้านภาษา ด้านการบริการ และการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ขาดการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ภายในพื้นที่ และขาดบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวโดยตรง วิธีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวยังเป็นแบบล้าสมัย โดยมีการจัดบริการท่องเที่ยวแบบมวลรวม

การมีส่วนร่วมของชุมชนยังไม่เป็นรูปธรรม การกระจายรายได้ที่ไม่ทั่วถึง เนื่องจากภาคประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน และประชาชนท้องถิ่นมีหน้าที่ปฏิบัติตามโครงการที่กำหนด เช่น ร่วมมือในจัดงานต่าง ๆ ธรรมรงค์ในโครงการ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ไม่ใช่กระบวนการที่ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และไม่ใช่กระบวนการอย่างครบวงจร เป็นเพียงแค่การประชุมเพียงอย่างเดียว ซึ่งไม่ได้แสดงถึงความต้องการในการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมที่หลากหลาย การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนยังเป็นหน้าที่ของทางภาครัฐที่ต้องสนับสนุนชุมชนและภาคธุรกิจท่องเที่ยวเอกชนในการจัดการให้เกิดประสิทธิผลที่ดีที่สุด

โอกาส (Opportunities)

จากพื้นที่ป่าอันอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร เกิดแม่น้ำสายสำคัญหลายสาย มีทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งน้ำตก สัตว์ป่าหายาก สัตว์ป่าใกล้สูญพันธุ์ นกอพยพ พืชสมุนไพร พันธุ์ไม้หลากหลายที่แสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ ร่องรอยทางประวัติศาสตร์ แหล่งเหมืองแร่เก่า โบราณสถาน จึงเป็นโอกาสที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวขึ้น จากนั้นทางกรมป่าไม้ได้มีการสำรวจ และประกาศให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโคกปริวรรต ในปี 2538 โดยเป็นแนวความคิดของอดีตกำนันปริวรรต ยั่งยืน ซึ่งเป็นบ่อเกิดของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ก่อปรกับควมมีมิตรไมตรี อธิษาศัยดี และ ความจริงใจในการบริการเป็นแรงกระตุ้น สนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยว ทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาตลอดทั้งปี สร้างงานสร้างอาชีพ ก่อให้เกิดรายได้ของประชาชนท้องถิ่น และที่สำคัญสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทย โดยมีแรงขับเคลื่อนจากภาคธุรกิจนำเที่ยวเอกชน ในการหาตลาด ประชาสัมพันธ์ วางแผน สร้างกิจกรรมรูปแบบใหม่ ๆ และสนับสนุนกองทุนของชุมชนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภายในชุมชน นอกจากนี้โอกาสที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน คือการคงสภาพถนนสองเลนส์ไว้ดั้งเดิม เพื่อให้ประชาชนท้องถิ่นเกิดอาชีพเสริม ลดการชำรุดของถนนจากรถโดยสารขนาดใหญ่ และนำวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นส่วนหนึ่งของการมีร่วมในการจัดท่องเที่ยวของชุมชน พร้อมกับใช้นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบทางเลือก หรือนักท่องเที่ยวแบบเฉพาะกลุ่ม ในระดับกลุ่มจังหวัด

อุปสรรค (Threats)

ตำบลสองแพรกมีชื่อเสียงโดดเด่นด้านการท่องเที่ยวแล้วก็ตาม แต่อย่างไรก็ยังมีปัญหาอุปสรรค อาทิเช่น บุคลากรด้านการท่องเที่ยวไม่เพียงพอ การแข่งขันด้านราคาของธุรกิจท่องเที่ยวเอกชนทำให้ขาดคุณภาพและ ความปลอดภัย ขาดการสนใจในทรัพยากรท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ของตน นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารจากองค์กรภาครัฐ การรวมอำนาจการปกครองท้องถิ่นเข้ารวมกันกับตำบลอื่น ทำให้เกิดการเสียผลประโยชน์ และการทำงานล่าช้าของภาครัฐ อุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งคือ ขาดการดูแลของภาครัฐ

4. ผลสรุปการประชุมระดมความคิดเห็นเชิงวิชาการด้านแนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลสรุป แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ที่ได้จากการประชุมระดมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นตัวแทนจากกลุ่มภาครัฐ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเอกชน ผู้นำชุมชน และประชาชนท้องถิ่น ได้แก่ การจัดสินค้าของที่ระลึก การจัดกิจกรรมดูนกกลางวันดูดาวกลางคืน การจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวิถีชีวิต เพื่อสร้างเอกลักษณ์ในท้องถิ่น เกิดตลาดการท่องเที่ยวใหม่ที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเป็นการนำทุนชุมชนเป็นต้นทุนมาที่สำคัญมาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการมีส่วนร่วมปรากฏผลข้อมูล ดังตารางที่ 31

ตารางที่ 31 ผลสรุปการประชุมกลุ่มแสดงความคิดเห็นเชิงวิชาการ เพื่อหาแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

กรอบการมีส่วนร่วม	แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชน	การส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	องค์กรที่เกี่ยวข้อง
ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	1. แสดงและรับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชน	1.1 จัดตั้งกล่องแสดงความคิดเห็นทุกชุมชน	- การท่องเที่ยวและกีฬา - องค์กรบริหารส่วนตำบล - ผู้นำชุมชน
	2. ระบุปัญหาและความต้องการจัดการท่องเที่ยวทางเลือกโดยชุมชน	2.1 จัดการท่องเที่ยวทางวิถีชีวิตประวัติศาสตร์ ชมโบราณสถาน และพื้นที่การทำเหมืองแร่เก่า พร้อมกับการสาธิตการทำเหมืองแร่ในขุคเก่า	- ภาครัฐกิจท่องเที่ยว - ชุมชน
		2.2 จัดกิจกรรมคูนก โดยส่งเสริมเด็กให้เป็นยุวมัคคุเทศก์	
		2.3 จัดโครงการเทศกาลเปิดฤดูกาลท่องเที่ยวของชุมชน	
ด้านการวางแผน	3. ประชุมชุมชนสองแพรกทุกเดือน และทำประชาพิจารณ์สอบถามความคิดเห็นก่อนเริ่มโครงการ	3.1 วางแผนการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน	- องค์กรบริหารส่วนจังหวัด
		3.2 ทำประชาคมและประชาพิจารณ์	- การท่องเที่ยวและกีฬา

กรอบการมีส่วนร่วม	แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชน	การส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	องค์กรที่เกี่ยวข้อง
ด้านการวางแผน (ต่อ)		ด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ 3.3 ทำประชาคมประชาพิจารณ์ด้านการจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์ชุมชนในการจัดการจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก	- องค์กรบริหารส่วนตำบล - ผู้นำชุมชน - ภาคธุรกิจท่องเที่ยว - ชุมชน
	4. จัดทำแผนหรือโครงการท่องเที่ยว	4 เตรียมโครงการที่ต้องการให้สนับสนุนการเงินและพัฒนาการท่องเที่ยวลงในแผนชุมชน	
ด้านการปฏิบัติงาน	5. จัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น	5. โครงการเสวนาแนวโน้มการท่องเที่ยวตำบลสองแพรกในอนาคต	- อบจ. จังหวัดพังงา - นักวิชาการการท่องเที่ยว - การท่องเที่ยวและกีฬา
	6. สนับสนุนเงินทุนให้กับประชาชน	6. สนับสนุนการตั้งสหกรณ์ชุมชนในการจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึก	- องค์กรบริหารส่วนตำบล - ผู้นำชุมชน
	7. จัดอบรมความรู้พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว	7. อบรมด้านทักษะภาษา ด้านการท่องเที่ยว และทำสินค้าของที่ระลึก	- ภาคธุรกิจท่องเที่ยว - ชุมชน

กรอบการมีส่วนร่วม	แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชน	การส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยว ชุมชน	องค์กรที่เกี่ยวข้อง
ด้านการรับผลประโยชน์	8. จัดการประชุมภายในชุมชนเพื่อ รายงานงบประมาณค่าใช้จ่ายในการ พัฒนาการด้านการท่องเที่ยวตำบล สองแพร่ยกอย่างโปร่งใส	8. การรายงานประชุมด้านการ ท่องเที่ยวประจำเดือน	- องค์กรบริหารส่วนตำบล - ผู้นำชุมชน - ภาคธุรกิจท่องเที่ยว - ชุมชน
ด้านการประเมินผล	9. จัดการประชุม เพื่อสอบถามความ คิดเห็นหลังการมีโครงการต่าง ๆ	9. ร่วมกันตรวจสอบประเมินผลด้าน รายได้ การบริการนักท่องเที่ยว ผลกระทบที่เกิดขึ้น ความพึงพอใจ ของประชาชน และหาแนวทางการ ปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน	- องค์กรบริหารส่วน จังหวัด - การท่องเที่ยวและกีฬา - องค์กรบริหารส่วนตำบล - ผู้นำชุมชน
	10. จัดบุคลากรภาครัฐเข้าร่วมการ ประเมินโครงการต่าง ๆ โดย ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม	9.1 ประเมินผลด้านการบริหารจัดการ ท่องเที่ยวที่มาตรฐาน และยุติธรรม 10. ทำการลงคะแนนเสียงเพื่อจัดตั้ง คณะกรรมการกลางโดยมีตัวแทน ภาคประชาชน เข้าร่วมตรวจสอบ	- ชุมชน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว และศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานกันระหว่างการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) และการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม มีผู้ให้ข้อมูล จำนวน 254 คน ดังนี้ 1) กลุ่มประชาชนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลสองแพรก จำนวน 244 คน 2) กลุ่มผู้นำชุมชน ที่มีบทบาทสำคัญในชุมชน จำนวน 4 คน 3) กลุ่มผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเอกชน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก จำนวน 4 คน 4) กลุ่มบุคลากรภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการรับผิดชอบกับการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก จำนวน 2 คน โดยใช้การเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) กับกลุ่มประชาชนท้องถิ่น และใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) กับผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการท่องเที่ยวภาคเอกชน และบุคลากรภาครัฐ ผลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการประมวลผล ในการคำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.) สำหรับผลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากนั้นดำเนินการจัดประชุมกลุ่ม โดยการเชิญตัวแทน ผู้นำชุมชน ภาคการท่องเที่ยวเอกชน ภาครัฐ และประชาชนท้องถิ่นที่มีความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา มาร่วมสนทนาอภิปรายประเด็นต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ตลอดจนเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระหว่างบุคคลต่างองค์กร ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา สามารถสรุปผลการศึกษา ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษา แสดงให้เห็นว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นประชาชนท้องถิ่น ทั้งหมด 244 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4 และเป็นเพศชาย จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 49.6 มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30 - 40 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 มีสถานภาพสมรส จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 59 มีวุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 38.9 ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 และประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยว จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 57 เป็นพนักงานบริษัทนำเที่ยว จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 57.4 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 2 บ้านสองแพรก จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 74.6 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่มากกว่า 30 ปีขึ้นไป คือ ประชาชนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่เดิม จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 และไม่มีตำแหน่ง รับผิดชอบทางสังคม จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 90.2

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

องค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยว 5 ด้าน ได้แก่ การท่องเที่ยวด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก ด้านสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว และด้านความตระหนักของประชาชนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวในตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ดังนี้

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ป้ายบอกทางและป้ายข้อมูลต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวชัดเจน ป้ายแสดงเส้นทางมีเพียงพอต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สถานที่จอดรถเพียงพอในแต่ละแห่งของแหล่งท่องเที่ยว และรถโดยสารเข้าถึงภายในชุมชน ยกเว้นถนนเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้โดยสะดวก อยู่ในระดับมาก

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีการจัดการระบบน้ำเสีย การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ดี ศูนย์บริการท่องเที่ยวที่มีความพร้อม มีป้ายเตือนภัยในจุดอันตรายของแหล่งท่องเที่ยว มีสุขาเพียงพอ มีร้านอาหารเพียงพอ มีกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลาย แต่ การจัดแสดงวัฒนธรรมประเพณี และผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์อยู่ในระดับน้อย

ด้านที่พัก ส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ที่พักที่เป็นทั้งโฮมสเตย์ และบูติค รีสอร์ทตั้งอยู่ในพื้นที่สะดวกต่อการเดินทางท่องเที่ยว ผู้ให้บริการที่เป็นมิตรและพร้อมที่จะให้บริการอยู่เสมอ ที่พักเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและอัตราค่าบริการที่เหมาะสมกับคุณภาพของที่พัก ยกเว้น มีระบบระบายน้ำเสียการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูลที่ดี อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ พื้นที่ตำบลสองแพรกมีจุดเด่นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงาม และมีกิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่ แต่คนในท้องถิ่นสามารถติดต่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ และชุมชนมีวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ อยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวถือเป็นกิจกรรมที่เป็นจุดเด่นของพื้นที่ที่มีความเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านความตระหนักของประชาชนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว มีความเห็นอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ประชาชนท้องถิ่นให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีในพื้นที่ของตนเอง ประชาชนท้องถิ่นมีอาชีพ และเป็นมิตรที่ดีต่อนักท่องเที่ยว ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน และประชาชนท้องถิ่นมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยว

3. ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นประชาชนท้องถิ่นตำบลสองแพรกมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว อยู่ในระดับน้อย เนื่องจากปัจจัยที่สำคัญต่อบทบาทการรับผิดชอบทางสังคมมีน้อยเพียงร้อยละ 9.8 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด อีกทั้งผู้นำชุมชนยังมีอิทธิพลต่อทัศนคติของประชาชนท้องถิ่น และสภาพสังคมที่พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ยกเว้นการมีส่วนร่วมในด้านการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวและในชุมชน ศึกษาสาเหตุปัญหาหรือผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยว และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาจากการท่องเที่ยว ยกเว้น ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขให้แก่องค์กรที่ดูแลด้านการท่องเที่ยว อยู่ในระดับน้อย

การมีส่วนร่วมในการวางแผน มีความเห็นอยู่ในระดับน้อยทุกประเด็น ได้แก่ ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมเสนอระเบียบ กฎเกณฑ์ในแต่ละกิจกรรมของการท่องเที่ยว การแสดงความคิดเห็น ให้คำปรึกษา วางแผนจัดทำโครงการ และเขียนแผนด้านการท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่น มีการชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมกิจกรรม เข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวและร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในการอนุรักษ์และจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว แต่ประชาชนได้มีส่วนร่วมปฏิบัติตามแผนงานด้านการท่องเที่ยว อยู่ในระดับน้อย

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การท่องเที่ยวในชุมชนทำให้มีระบบสาธารณูปโภคที่ดีขึ้น การท่องเที่ยวช่วยให้ชุมชนได้อนุรักษ์ ธรรมชาติ สืบสานวิถีชีวิตท้องถิ่น ประเพณี และวัฒนธรรม แต่ประชาชนท้องถิ่นได้ผลิตสินค้า หัตถกรรมหรือการเกษตรเพื่อจำหน่ายนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความเห็นอยู่ในระดับน้อยทุกประเด็น ได้แก่ ประชาชนท้องถิ่นทราบข้อมูลงบประมาณประจำปีในท้องถิ่น ร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของ คณะทำงาน ร่วมในการหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงาน และเคยร่วมงานกับ หน่วยงานราชการในการประเมินผล

4. ผลการวิเคราะห์ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ประชาชนท้องถิ่นตำบลสองแพรกต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ตั้งแต่ ความต้องการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผน ความต้องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ความต้องการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ และความต้องการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ประชาชนท้องถิ่นต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ดังต่อไปนี้

ความต้องการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ความต้องการศึกษาสาเหตุของปัญหาหรือผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยว และต้องการมีส่วนร่วมเสนอปัญหาให้แก่องค์กรที่ดูแลด้านการท่องเที่ยว ยกเว้น ประชาชนท้องถิ่นต้องการสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวและในชุมชนอยู่ในระดับมาก

ความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผน ได้แก่ ประชาชนท้องถิ่นต้องการมีส่วนร่วมในการเสนอระเบียบ กฎเกณฑ์ ในแต่ละกิจกรรมของการท่องเที่ยว ต้องการแสดงความคิดเห็นในการประชุมวางแผน ต้องการมีส่วนร่วม เขียนแผนหรือจัดทำแผนปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยว มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น

ด้านความต้องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ต้องการชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมกิจกรรม ต้องการร่วมปฏิบัติตามแผนงานด้านการท่องเที่ยว ยกเว้น ประชาชนท้องถิ่นต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ทั้งนั้นขึ้นอยู่กับผู้นำชุมชนที่เป็นหัวเรือใหญ่ในการสร้างสรรค์จัดกิจกรรมต่าง ๆ และชักจูง ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

ด้านความต้องการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ประชาชนท้องถิ่นต้องการมีส่วนร่วมผลิตสินค้าหัตถกรรมหรือการเกษตรเพื่อจำหน่าย และต้องการเป็นภาคีผู้ผลิตท้องถิ่นนำเที่ยว ยกเว้นความต้องการมีส่วนร่วมรับประโยชน์จากระบบสาธารณูปโภคที่ดีขึ้น มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและด้านสืบสานวิถีชีวิตท้องถิ่น ประเพณี วัฒนธรรม แสดงให้เห็นว่า คนในชุมชนมีความต้องการเห็นผลลัพธ์ในภาพรวมของชุมชนให้ดีขึ้น มากกว่าความต้องการในการปฏิบัติเพื่อให้เห็นประโยชน์ภายนอกหน้า

ด้านความต้องการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ ความต้องการทราบข้อมูลงบประมาณประจำปีในท้องถิ่น การได้ประเมินผลกิจกรรมการ ต้องการหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงาน และต้องการร่วมงานกับทางราชการ ในการประเมินผลความสำเร็จของการจัดการชุมชน ซึ่งบุคคลที่เหมาะสมกับกระบวนการประเมินผลต้องมีลักษณะเป็นที่ไว้วางใจของชุมชน มีความยุติธรรม และมีความน่าเชื่อถือ เพราะอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความขัดแย้งได้

ดังนั้นความคาดหวังหรือช่องทางที่ชุมชนต้องการให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวชุมชน มีประเด็นเรื่องผลประโยชน์ เรื่องการมีส่วนร่วมและการตื่นตัวด้านการท่องเที่ยว ดังนี้ 1) การท่องเที่ยวชุมชนให้ประโยชน์แก่ชุมชน เช่น การกระจายรายได้อย่างยุติธรรม ชุมชนมีสิทธิประกอบธุรกิจ เคารพการตัดสินใจของชุมชนและขจัดความยากจน 2) ภาครัฐมีบทบาทที่ชัดเจนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ควรสนับสนุนและร่วมแก้ปัญหา 3) ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน และเข้าใจแนวคิดของการท่องเที่ยวชุมชนอย่างแท้จริง 4) การท่องเที่ยวชุมชนควรเป็นเครื่องมือสำหรับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อนุรักษ์วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ชุมชน และ 5) การดำเนินการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ควรมีเป้าหมายและแผนการ (พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์, 2553)

5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียและเกี่ยวข้องกับด้านการท่องเที่ยวในตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ควรดูแล และปรับปรุงด้านการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น ถนนหนทางที่ชำรุด ป้ายแสดงเส้นทางการเดินทาง ป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ควรปรับปรุงด้านสาธารณูปโภค ควรเพิ่มสิ่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว โดยสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ที่ให้ประชาชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในด้านอนุรักษ์ทรัพยากร ป่าไม้ ส่งเสริมฟื้นฟู วัฒนธรรม ประเพณี หรือศึกษาวิถีชีวิตชุมชน และด้านความตระหนักของประชาชนท้องถิ่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว คือ ควรร่วมกันการส่งเสริมให้ประชาชนท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในด้านภาษาต่างประเทศ ด้านการท่องเที่ยวและการบริการ โดยให้มีการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตลอดจนควรปรับปรุงการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในด้านความต้องการมีส่วนร่วมในการรับรู้รายได้ และการจัดการผลประโยชน์ที่ได้จากการท่องเที่ยว

6. ผลการวิเคราะห์ จากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลสองแพรก และสรุปตามประเด็นดังต่อไปนี้

ด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลสองแพรก กล่าวคือ การเดินทางพื้นที่ตำบลสองแพรกสามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก การท่องเที่ยวทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่นดีขึ้น โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบผจญภัยที่เน้นการอนุรักษ์ เช่น การล่องแก่ง นั่งช้างสัมผัสธรรมชาติ เป็นจุดดึงดูด นอกจากนี้มีการบริหารจัดการด้านที่พักที่ดี เน้นในเรื่องความสะอาด บริการครบวงจร ประชาชนท้องถิ่นมีทัศนคติที่ดี หวังเห็น อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างไรก็ตาม ควรปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชน ได้แก่ ร้านอาหารไม่เพียงพอ ขาดศูนย์บริการข้อมูลข่าวสาร ระบบการสื่อสาร และควรแก้ไขปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ป้ายแสดงการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ด้านทุนชุมชนในพื้นที่ตำบลสองแพรก กล่าวคือ ทุนทางธรรมชาติ เป็นทุนชุมชนที่เป็นจุดเด่นที่สุดในพื้นที่ กล่าวคือ ความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายของทรัพยากร ที่เป็นทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองทางธรรมชาติ เช่น ภูเขา ป่าไม้ น้ำตก สัตว์ป่า นกนานาชนิด พันธุ์ไม้หายาก พืชสมุนไพร และทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ เช่น ร่องรอยการทำเหมือง วัดเก่าในชุมชน หุ่นหრა

หรือทุ่งหญ้าแล่นซึ่งอยู่บนยอดเขาที่สามารถเป็นจุดชมวิว และจุดดูควา ถือเป็นต้นทุนเป็นอย่างดีให้กับชุมชน ซึ่งก่อให้เกิดการท่องเที่ยวจนถึงปัจจุบันนี้

ทุนทางสังคมของชุมชนตำบลสองแพรก กล่าวคือสภาพความเป็นอยู่ที่มีวิถีชีวิตแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย การมีจิตสำนึก และเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรในพื้นที่ ร่วมดูแลทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพอุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งอาหาร และแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งช่วยกันรักษาระบบนิเวศ โดยภาครัฐภาคเอกชนและผู้นำชุมชนร่วมกันจัดกิจกรรม เช่น การปลูกป่าในวันสำคัญ การจัดตั้งกลุ่มการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การประชุมอบรมจากผู้นำชุมชนในการสร้างความตระหนักในการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาชีพหลักของประชาชนท้องถิ่น คือ เจ้าของธุรกิจ และรับจ้างการทำสวนยาง และสวนปาล์ม โดยมีอาชีพรับจ้างบริษัทนำเที่ยวเอกชนเป็นอาชีพเสริม ประชาชนในชุมชนตำบลสองแพรกมีระบบความสัมพันธ์ทางสังคมที่จะก่อให้เกิดพลังชุมชนและสร้างความเข้มแข็งภายในชุมชนได้

ทุนวัฒนธรรม ด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ไม่มีเอกลักษณ์ที่เด่นชัด แต่มีวิถีชีวิต ร่องรอยทางประวัติศาสตร์ ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่บ้าง และมีแนวโน้มลดลง เช่น การทำสินค้าหัตถกรรมจากต้น โคลงเคลง จากต้นหวาย การทำหมวกดอก การทำไม้กวาด การใช้ยาสมุนไพรในพื้นที่รักษาโรค และความรู้การเกษตรแบบดั้งเดิม ส่วนใหญ่หันมาประกอบอาชีพทำสวนยางพาราและการท่องเที่ยว เนื่องจากวิถีชีวิตเปลี่ยนไป การขาดการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และขาดการสนับสนุนอย่างเป็นทางการ เป็นเครือข่าย อีกทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญและทำกิจกรรมส่งเสริมทุนวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพราะฉะนั้นควรส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวิถีชีวิต

ทุนมนุษย์ บุคลากรด้านการท่องเที่ยวเกิดจากการสะสมประสบการณ์จริง จนกระทั่งเป็นผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว และประชาชนตำบลสองแพรก ถือว่ามีมิตรไมตรี อภัยภัยดีและความจริงใจในการบริการ ซึ่งเป็นแรงกระตุ้น สนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยว ทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาตลอดทั้งปี สร้างงานสร้างอาชีพ ก่อให้เกิดรายได้ของประชาชนท้องถิ่น และที่สำคัญสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศชาติ อย่างไรก็ตามยังขาดการส่งเสริมการอบรมความรู้ทางด้านภาษา ด้านการบริการ และการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเพื่อเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ทุนการเงินในชุมชน ถือว่าเป็นจุดแข็งของตำบลสองแพรก กล่าวคือ การเงินในชุมชนมีศักยภาพ โดยอยู่ในรูปแบบกองทุนต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีกองทุนรักษาสีสิ่งแวดล้อมตำบลสองแพรกที่เกิดจากการก่อตั้งของผู้นำชุมชน ซึ่งรายได้มาจากนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางท่องเที่ยวใน

ชุมชน เพื่อสามารถใช้ในการจัดกิจกรรม พัฒนาตำบลสองแพรก และสร้างสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลให้กับประชาชนท้องถิ่น รวมถึงการสนับสนุนในภาคการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่อย่างไรก็ตามการบริหารจัดการกองทุนอยู่ในกลุ่มเล็ก ๆ ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีบทบาทน้อย

ดังนั้นทุนชุมชนของตำบลสองแพรก เป็นทุนทางธรรมชาติที่เป็นจุดเด่นที่สุดในพื้นที่ซึ่งมีทรัพยากรธรรมชาติ และเขื่อนเจียรวานิชที่เคยใช้กักเก็บน้ำสมัยการทำเหมืองแร่ เป็นทุนของการท่องเที่ยวในปัจจุบัน สภาพสังคมในชุมชนที่พึ่งพาซึ่งกันและกัน ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากร การเงินที่มีศักยภาพ อีกทั้งยังมีบุคลากรด้านการท่องเที่ยวของท้องถิ่น ได้แก่ มัคคุเทศก์ ผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยว ผู้จัดการบริษัทนำเที่ยว และพนักงานบริษัทนำเที่ยว

ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ในบทบาทของผู้นำชุมชน มีการรับฟังความคิดเห็น พุดคุย ปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาที่สร้างความเดือดร้อนของชุมชน ให้ความสำคัญในการเฝ้าระวังปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติแก่นักท่องเที่ยวและชุมชนของหัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโคนปริวรรต เล็งเห็นการขยายตัวของภาคธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างไม่มีขีดจำกัดต่อกระบวนการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา สำหรับกระบวนการวางแผนได้จัดประชุมหมู่บ้านทุก ๆ เดือน มีการเชิญชวนกิจกรรมที่กระตุ้นในประชาชนสนใจเข้าร่วมประชุม เช่น การจับฉลากรางวัล การเลี้ยงอาหารว่าง และมีการพุดคุยในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรภายในท้องถิ่น แผนงานและโครงการต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งบทบาทของประชาชนท้องถิ่นต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนตามความสามารถของตน จึงทำให้ขาดความสัมฤทธิ์ผล ตามการสนับสนุนงบประมาณของภาครัฐ ในส่วนของ ผู้นำชุมชน และผู้จัดการบริษัทนำเที่ยวร่วมหาแนวทางการปฏิบัติ แก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนก็ได้มีอาชีพในท้องถิ่น สร้างรายได้ให้กับชุมชนต่อไป อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมการประเมินผลมีอยู่น้อย เนื่องจากผู้นำชุมชนมีบทบาทการประเมินผลเป็นหลัก และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเอกชนมีการประเมินผลความพึงพอใจนักท่องเที่ยวตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะในแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ควรสร้างหน่วยงานกลาง หรือองค์การการท่องเที่ยวชุมชนในการบริหารจัดการให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมกับภาคประชาชนมากที่สุด โดยจัดเวทีหรือจัดการประชุม วางแผนผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมมือทำแผนแม่บท ส่งเสริม การแก้ไขปัญหา รวมทั้งกำหนดศักยภาพในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว (Carrying Capacity) ทั้งระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว การตรวจสอบจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาเพื่อให้เกิดรายได้ในชุมชนอย่างแท้จริง และร่วมกันประเมินผลโครงการต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

7. สรุปผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในพื้นที่ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

จุดแข็ง (Strengths)

1. ความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ
2. กิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ในพื้นที่ ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. การเดินทางสามารถเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ฝั่งอันดามันได้อย่างสะดวก
4. ที่พักเป็นจุดดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย
5. วิถีชีวิตแบบชุมชนทางภาคใต้ที่เน้นการประกอบอาชีพทำสวนเป็นหลัก และอาชีพด้านการท่องเที่ยวเป็นอาชีพเสริม
6. การดำรงชีวิตแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีอริยาศรัยมิตรไมตรีที่ดียิ่ง
7. การมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของประชาชนท้องถิ่น
8. จัดตั้งกองทุนภายในจากรายได้ในการท่องเที่ยว
9. ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น
10. การประชุมวางแผนหมู่บ้านทุก ๆ เดือน
11. ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเอกชนมีบทบาทสำคัญในการร่วมมือปฏิบัติงานจัดกิจกรรม ร่วมรักษาความปลอดภัยของประชาชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว และประสานการทำงานระหว่างนักท่องเที่ยว พนักงาน และผู้นำชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ รวมทั้งศึกษาความพึงพอใจ และความต้องการของนักท่องเที่ยวอีกด้วย
12. นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาส่วนใหญ่เป็นชาวต่างประเทศ

จุดอ่อน (Weakness)

1. ขาดการจัดการด้านการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาด้วยตัวเอง อาทิเช่น ขาดป้ายแสดงเส้นทางการเดินทาง ป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด ป้ายแสดงแหล่งท่องเที่ยว และป้ายเตือนภัยอันตรายในชุมชน
2. ร้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาด้วยตัวเองไม่เพียงพอ
3. ความแตกต่างด้านสิ่งอำนวยความสะดวกระหว่างบริษัทนำเที่ยวกับชุมชน เช่น ความสะอาด ความเพียงพอของห้องน้ำสาธารณะ
4. ขาดการบำบัดน้ำเสียของธุรกิจนำเที่ยว

5. ขาดการส่งเสริมการงานหัตถกรรมพื้นบ้าน และการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. ขาดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวิถีชีวิต
7. ขาดนโยบายการส่งเสริมการอบรม ความรู้ ทางด้านภาษา ด้านการบริการ และการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
8. ขาดการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ
9. การมีส่วนร่วมของชุมชนยังไม่เป็นรูปธรรม
10. ภาคประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน
11. ประชาชนท้องถิ่นมีหน้าที่ปฏิบัติตามโครงการที่กำหนด ซึ่งไม่ใช่กระบวนการที่ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
12. การมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนเพียงอย่างเดียว ซึ่งไม่ได้แสดงถึงความต้องการในการจัดกิจกรรมที่เปิด โอกาสให้ชุมชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมที่หลากหลาย
13. ขาดการสนับสนุน การมีส่วนร่วมของทางภาครัฐในการจัดการให้เกิดประสิทธิผล
14. ปัญหาของชุมชนในการขาดการเรียนรู้เพื่อค้นหาทุนชุมชน จนทำให้ไม่ได้พัฒนาศักยภาพของชุมชนด้วยตนเอง
15. วิธีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวยังเป็นแบบล้าสมัย โดยมีการจัดบริการท่องเที่ยวแบบมวลรวม

โอกาส (Opportunities)

1. สภาพที่ตั้งมีความเหมาะสมในด้านการท่องเที่ยว
2. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลสองแพรก เป็นบ่อเกิดของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน รวมทั้งมีสัตว์ป่าหายาก สัตว์ป่าใกล้ สูญพันธุ์ นกอพยพ พืชสมุนไพร พันธุ์ไม้หลากหลายที่แสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้
3. พื้นที่ตำบลสองแพรก มีร่องรอยทางประวัติศาสตร์ แหล่งเหมืองแร่เก่า โบราณสถาน จึงเป็นโอกาสที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์
4. ความมีมิตรไมตรี อธิยาศัยดี และ ความจริงใจในการบริการเป็นแรงกระตุ้นสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยว ทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เดินทางเข้ามาตลอดทั้งปี
5. สร้างงานสร้างอาชีพ ก่อให้เกิดรายได้ของประชาชนท้องถิ่น

6. สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศชาติ โดยเกิดจากการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจท่องเที่ยวเอกชน
7. การนำวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นส่วนหนึ่งของการมีส่วนร่วมในการจัดท่องเที่ยวของชุมชน พร้อมกับใช้นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบทางเลือก หรือนักท่องเที่ยวแบบเฉพาะกลุ่ม
8. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนปรีวรรต ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา มีการวางแผน ที่จะจัด โครงการศูนย์การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้
9. ประชาชนท้องถิ่นต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

อุปสรรค (Threats)

1. บุคลากรด้านการท่องเที่ยวไม่เพียงพอ
2. การแข่งขันด้านราคาของธุรกิจท่องเที่ยวเอกชนทำให้ขาดคุณภาพและ ความปลอดภัย
3. ชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดการบริหารจัดการในพื้นที่ของตน
4. การมองข้ามในทรัพยากรท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์
5. การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารจากองค์กรภาครัฐ การรวมอำนาจการปกครองท้องถิ่น เข้ารวมกันกับตำบลอื่น ทำให้เกิดการเสียผลประโยชน์ และการทำงานล่าช้าของ ภาครัฐ อุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งคือ ขาดการดูแลของภาครัฐ

อภิปรายผลในการวิจัย

จากผลการศึกษา แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา มีประเด็นนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นประชาชนท้องถิ่นทั้งหมด 244 คน ทั้งเพศหญิง และเพศชายมีสัดส่วนเท่าๆ กัน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30 – 40 ปี สถานภาพสมรส การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา ประกอบอาชีพรับจ้างด้านการท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ เช่น พนักงานบริษัทนำเที่ยว สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของผู้นำชุมชน ที่กล่าวว่า ประชาชนท้องถิ่นในวัยกลางคนส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในบริษัทนำเที่ยว รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท อาศัยอยู่ใน หมู่ที่ 2 บ้านสองแพรก ซึ่งถือว่ามีพื้นที่ใหญ่ที่สุดในตำบลสองแพรก ระยะเวลาที่อาศัยอยู่เป็นมากกว่า 30 ปีขึ้นไป คือ ประชาชนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่เดิม และผู้อาศัยในระยเวลาน้อยกว่า 5 ปี

คือประชาชนท้องถิ่นที่เพิ่งย้ายถิ่นฐานเพื่อดำเนินธุรกิจด้านการท่องเที่ยวและเกษตรกรรม และส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งรับผิดชอบทางสังคม อย่างไรก็ตามผู้ที่มิตำแหน่งรับผิดชอบทางสังคมมีน้อย ซึ่งเป็นส่วนที่ผลักดันให้เกิดการรวมตัวกันทางสังคม

2. องค์ประกอบการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

จากผลการศึกษาวิจัย ด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก แสดงให้เห็นว่าด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยย่อยที่ชุมชนมีความคิดเห็นสูงสุด คือ ตำบลสองแพรกมีถนนเข้าถึงได้โดยสะดวก และถือว่าที่ตั้งสามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก เช่น เกาะลิมินัน เขาหลัก เกาะยาวน้อย อ่าวพังงา และจังหวัดใกล้เคียง อย่างไรก็ตามขาดการส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีอุปสรรค และนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ต้องการเดินทางด้วยตัวเองก็ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ เนื่องจากขาดป้ายแสดงเส้นทาง ป้ายประชาสัมพันธ์ และป้ายเตือนภัยต่าง ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษอย่างชัดเจน ซึ่งควรให้ชุมชนผลักดันปัญหาเกี่ยวกับด้านการเข้าถึงร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดพังงา ปี พ.ศ. 2553 - 2556 (2552) กล่าวถึงกลยุทธ์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการบริการจัดการให้ได้มาตรฐาน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวความคิดของ ราณี อธิชัยกุล (2547) กล่าวว่า การจัดการบริการท่องเที่ยว ต้องมีการกำหนดประเภทและมาตรฐานของบริการที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล และควรตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ทุกประเภท เพื่อให้เกิดความสะดวกสบาย เกิดความพึงพอใจสูงสุดตลอดจนการดำเนินการท่องเที่ยวมีความปลอดภัย เช่น การออกกฎระเบียบ ป้ายห้าม และป้ายเตือนต่าง ๆ

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยย่อยที่ชุมชนมีความคิดเห็นสูงสุด คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวได้รับความรู้ควบคู่กับความสนุกสนาน บทบาทของบริษัทท่องเที่ยวเอกชนให้ความสำคัญกับสิ่งอำนวยความสะดวก การบริการให้กับนักท่องเที่ยวอย่างครบครัน ซึ่งในทางกลับกันการบริหารจัดการด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานของชุมชน ยังตึงเครียด และล่าช้า ซึ่งทำให้ผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่เข้ามาลงทุนต้องมีการจัดการแก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกควรประสานความร่วมมือระหว่างส่วนราชการ เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนเครื่องมือ และผู้ปฏิบัติที่มีความชำนาญจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ถือเป็นสำคัญในการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา (2553) กล่าวคือ การ

ส่งเสริม สนับสนุนการวางระบบการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นของประชาชนท้องถิ่น พร้อมทั้งแก้ไขความเดือดร้อนที่มีการร้องทุกข์อย่างเร่งด่วน

ด้านที่พัก พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยย่อยที่ชุมชนมีความคิดเห็นสูงสุด คือ ที่พักที่เป็นทั้งโฮมสเตย์ และบูติกรีสอร์ท ตั้งอยู่ในพื้นที่สะดวกต่อการเดินทางท่องเที่ยว ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ที่พักในตำบลสองแพรกถือเป็นจุดดึงดูดของนักท่องเที่ยวชาวไทย เนื่องจากผู้ให้บริการบริการที่เป็นมิตรและพร้อมที่จะให้บริการอยู่เสมอ สภาพภูมิอากาศเหมือนทางภาคเหนือ บรรยากาศดีเงียบสงบ และที่พักรองรับตามความต้องการของนักท่องเที่ยว และมีอัตราค่าบริการที่เหมาะสมกับคุณภาพของที่พัก สอดคล้องกับแนวความคิดของ สมบัติ กาญจนกิจ (2544) กล่าวว่า ที่พักควรมีการควบคุมราคาให้เหมาะสมกับคุณภาพ และความสะอาดตามมาตรฐาน

ด้านสิ่งดึงดูดการท่องเที่ยว พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยย่อยที่ชุมชนมีความคิดเห็นสูงสุด คือ กิจกรรมการล่องแก่งเป็นจุดเด่นที่สุดของพื้นที่ เนื่องจากสภาพที่ตั้ง ภูมิประเทศ และเขื่อนกักเก็บน้ำสมัยที่ใช่ทำเหมืองแร่ เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมล่องแก่งได้ตลอดทั้งปี ซึ่งถือได้ว่าเป็นกิจกรรมผจญภัยที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นกลยุทธ์น่านน้ำสีคราม(Blue Ocean Strategy) ของกลุ่มอันดามัน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การล่องแก่งเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกื้อหนุนกับสิ่งดึงดูดใจในพื้นที่ให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งทำให้มีนักท่องเที่ยวหลากหลายเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของฉันทัช วรรณดอม (2552) ระบุว่า จุดแข็งขององค์ประกอบการท่องเที่ยวไทย คือ ความหลากหลายของทรัพยากร ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของ นักท่องเที่ยวทุกประเภทและมีศักยภาพเทียบเคียงกับแหล่งท่องเที่ยวในระดับโลก และสอดคล้องกับแนวคิดของทัวริซึม เวสเตอร์น ออสเตรเลีย (2009) กล่าวว่า สิ่งดึงดูดการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยี่ยมชมสถานทีนั้นๆ นักท่องเที่ยวแต่ละคน มีความสนใจแตกต่างกัน ดังนั้นกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) เป็นสิ่งที่เกื้อหนุนกับสิ่งดึงดูดการท่องเที่ยว (Attraction) เป็นการทำให้ นักท่องเที่ยวพำนักนานขึ้น ใช้จ่ายและใช้เวลาในพื้นที่นั้นมากขึ้นด้วย แสดงให้เห็นว่าเป็นกิจกรรมที่สามารถสร้างรายได้ให้กับคนในท้องถิ่น หรือผู้ประกอบการท่องเที่ยว ยิ่งไปกว่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย Thailand Institute of Scientific and Technological Research (1998) ซึ่งวิจัยเรื่อง การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่กล่าวว่า กิจกรรมการท่องเที่ยว ต้องเป็นกิจกรรมที่สร้างโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ใกล้ชิดและได้รับประสบการณ์ เกิดความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม ผลศึกษาในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นในระดับน้อย ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่า ควรสร้างเอกลักษณ์ท้องถิ่นจากภูมิปัญญาเพื่อให้ชุมชนสร้างความเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับผลการแสดงความคิดเห็นใน

การประชุมกลุ่มของผู้อำนวยการการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพังงา กล่าวว่า ควรมีการจัดกิจกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตำบลสองแพรก โดยให้ประชาชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งยังเป็นเสน่ห์ให้กับนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับแนวความคิดของ พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์ (2553) กล่าวว่า การประเมินความสำเร็จของการท่องเที่ยวชุมชนนั้นชุมชนต้องมีเอกลักษณ์หรือจุดเด่นของชุมชน

ด้านความตระหนักของประชาชนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยย่อยที่ชุมชนมีความคิดเห็นสูงที่สุด คือ การมีอัยาศัยที่ดี เป็นมิตร ไมตรีต่อนักท่องเที่ยว มีจิตสำนึกรักท้องถิ่นของตน ห่วงแหน รักษาทุนธรรมชาติ โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือ ซึ่งสิ่งเหล่านี้สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า เนื่องจากประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยว โดยตระหนักในเรื่องของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของชุมชน อย่างไรก็ตามควรส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของท้องถิ่น และช่วยกันดูแลรักษาโบราณสถาน และ โบราณวัตถุ ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจของการท่องเที่ยวชุมชน โดยให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาและส่งเสริมต่อไป สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา (2552) กล่าวว่า การส่งเสริมสนับสนุนให้เยาวชนและประชาชนห่วงแหนรักษา ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์

3. ทุนชุมชนในพื้นที่ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

จากผลการศึกษาวิจัย ด้านทุนชุมชนของตำบลสองแพรก ผู้วิจัยได้อภิปรายรายด้านดังนี้

ด้านทุนทางธรรมชาติ พบว่า เป็นทุนชุมชนที่เป็นจุดเด่นที่สุดในพื้นที่ กล่าวคือ ความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายของทรัพยากร ที่เป็นทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองทางธรรมชาติ เช่น ภูเขา ป่าไม้ น้ำตก สัตว์ป่า นกนานาชนิด พันธุ์ไม้หายาก พืชสมุนไพร และทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ เช่น ร่องรอยการทำเหมือง วัดเก่าในชุมชน หุ่นหยาหรือหุ่นหยาแลนด์ซึ่งอยู่บนยอดเขาที่สามารถเป็นจุดชมวิว และจุดดูดาว ถือเป็นต้นทุนเป็นอย่างดีให้กับชุมชน ซึ่งก่อให้เกิดการท่องเที่ยวจนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ทุนธรรมชาติเป็นตัวกำหนดศักยภาพในการดำเนินอาชีพของชุมชน ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวก็ขึ้นอยู่กับทุนธรรมชาติเสียส่วนใหญ่ สอดคล้องกับแนวความคิดของ เสรี พงศ์พิศ และ วิจิต นันทสุวรรณ (2545) กล่าวว่า การที่ชุมชนมีฐานทรัพยากรธรรมชาติและสามารถนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ โดยมีการบำรุงรักษาไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมให้หมดไป ก่อให้เกิดผลผลิตที่อาศัยฐานทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน นั่นคือ ทุนธรรมชาติของท้องถิ่น

ด้านทุนทางสังคมของชุมชนตำบลสองแพรก กล่าวคือสภาพความเป็นอยู่ที่มีวิถีชีวิตแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย การมีจิตสำนึก และเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรในพื้นที่ ร่วมดูแลทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพ

อุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งอาหาร และแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งช่วยกันรักษาระบบนิเวศ โดยภาครัฐ ภาคเอกชนและผู้นำชุมชนร่วมกันจัดกิจกรรม เช่น การปลูกป่าในวันสำคัญ การจัดตั้งกลุ่มการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การประชุมอบรมจากผู้นำชุมชนในการสร้างความตระหนักในการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาชีพหลักของประชาชนท้องถิ่น การรับจ้างทั่วไป เช่น การทำสวนยาง และสวนปาล์ม และพนักงานบริษัทนำเที่ยวเอกชนเป็นอาชีพเสริม ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ประชาชนในชุมชนตำบลสองแพรกมีระบบความสัมพันธ์ทางสังคมที่จะก่อให้เกิดพลังชุมชนและสร้างความเข้มแข็งภายในชุมชนได้ สอดคล้องกับแนวความคิดของ โกวิท พวงงาม (2553) กล่าวว่า การมีจิตสำนึกร่วมกัน อันประกอบด้วยความรักความผูกพันที่คนในชุมชนมีต่อกัน ความสามัคคีปรองดอง การรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำ บนฐานของความไว้นับถือเชื่อใจ สายใยความผูกพัน และวัฒนธรรมที่ดีงามของสังคมไทยผ่านระบบความสัมพันธ์ในองค์ประกอบหลัก ได้แก่ คน สถาบัน วัฒนธรรม และ องค์ความรู้ ซึ่งจะเกิดเป็นพลังในชุมชนและสังคม

ด้านทุนวัฒนธรรมในชุมชนไม่ค่อยมีความเด่นชัดและมีแนวโน้มลดลงด้านวิถีชีวิต ความรู้ และภูมิปัญญาในอดีต เช่น การทำสินค้าหัตถกรรมจากต้น โคลงเคลง จากต้นหวาย การทำหมวกดอก การทำไม้กวาด การใช้ยาสมุนไพรในพื้นที่รักษาโรค และความรู้การเกษตรแบบดั้งเดิม เริ่มลดน้อยลง และหันมาประกอบอาชีพทำสวนยางพาราและการท่องเที่ยว เนื่องจากวิถีชีวิตเปลี่ยนไป การขาดการการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และขาดการสนับสนุนอย่างเป็นทางการ อีกทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญและทำกิจกรรมส่งเสริมทุนวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งในปัจจุบันยังคงเหลือแต่การจัดงานประเพณี เทศกาลงานบุญในวันสำคัญต่าง ๆ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ทั้งวิถีชีวิต ประเพณีต่าง ๆ เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่กระตุ้นให้ชุมชนตำบลสองแพรก เกิดการรวมตัวและมีส่วนร่วม เพราะฉะนั้น การส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา อนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น เพื่อธำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ท้องถิ่น และนำมาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ได้ สอดคล้องกับแนวความคิดของราฟ บุคเลย์ Buckley (1994) ไว้ว่า การท่องเที่ยวที่จัดการดูแลอย่างยั่งยืน อยู่บนฐานธรรมชาติ มีการศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมหรือสิ่งแวดล้อมเอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์และสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว และสอดคล้องกับแนวความคิดของกันน์ (2003) ไว้ว่า การรับวัฒนธรรมใหม่เป็นการรับเอาความคิด ทักษะคิด การกระทำ และสิ่งของใหม่ ๆ ที่ต่างไปจากที่เคยประสบมา มาใช้แทนที่ระบบเดิมที่ตนเคยยึดถือ อาจเกิดความสูญเสียในสิ่งเดิม ๆ ที่มีอยู่ ยิ่งไปกว่านั้นสอดคล้องกับผลการแสดงความคิดเห็นในการประชุมกลุ่ม ของนายนายเสมา วนะสิทธิ์ (2554) ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพังงา กล่าวว่า ควรสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และจัดกิจกรรมของชุมชนขึ้นเอง นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้เยาวชนท้องถิ่นได้อบรมเป็นยุว

มักคุเทศก์ ในขณะที่กระแสความเจริญทางด้านวัตถุนิยมกำลังแพร่ขยาย แทรกซึมสิ่งดีงามอย่างรวดเร็ว

ด้านทุนมนุษย์ ของชุมชนตำบลสองแพรกต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยสภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยประชาชนท้องถิ่นได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้านการท่องเที่ยว เกิดการบริหารจัดการร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยวต่าง ๆ กับพนักงานบริษัทนำเที่ยวนอกจากนั้น ประชาชนตำบลสองแพรก ถือว่ามีมิตรไมตรี อธิยาศักดิ์และความจริงใจในการบริการ ซึ่งเป็นแรงกระตุ้น สนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยว ทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เดินทางเข้ามาตลอดทั้งปี สร้างงานสร้างอาชีพ ก่อให้เกิดรายได้ของประชาชนท้องถิ่น และที่สำคัญสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศชาติ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับต่ำ ควรมีการส่งเสริมการอบรมความรู้ทางด้านภาษา ด้านการบริการ และการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เพื่อเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2015 สอดคล้องกับแนวความคิดของ โกวิทป์ พวงงาม (2553) กล่าวว่า ทุนมนุษย์นั้นได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างเพียงพอและเหมาะสมก็จะเป็นแรงสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนา และสอดคล้องกับแนวความคิดของ สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน (2553) กล่าวว่า การพัฒนาทุนมนุษย์ในประเทศไทยเป็นเรื่องสำคัญ โดยมองว่าคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ยิ่งไปกว่านั้นยัง สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เน้นที่การเตรียมความพร้อมของคนไทยเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต และยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัด ที่ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ

ด้านการเงินในชุมชน โดยสภาพรวมอยู่ในระดับดี และถือว่าเป็นจุดแข็งของตำบลสองแพรก กล่าวคือ มีศักยภาพ โดยอยู่ในรูปแบบกองทุนต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มสังฆะ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอ.ส.ม. กองทุนแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) นอกจากนี้ยังมีกองทุนรักษาสีงแวดล้อมตำบลสองแพรกที่เกิดจากการก่อตั้งของผู้นำชุมชน ซึ่งรายได้มาจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อสามารถใช้ในการจัดกิจกรรม พัฒนาตำบลสองแพรก และสร้างสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลให้กับประชาชนท้องถิ่น รวมถึงการสนับสนุนในภาคการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่อย่างไรก็ตามการบริหารจัดการกองทุนอยู่ในกลุ่มเล็ก ๆ ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีบทบาทน้อย ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพขององค์การการเงินอย่างมีส่วนร่วม นั้น จะสามารถพัฒนาทุนชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อการจัดการแก้ไขปัญหของชุมชน สอดคล้องกับแนวความคิดของ ฉันทซ์ วรรณณอม (2552) กล่าวว่า การลดภาวะวิกฤตจากอุปสรรคที่คุกคามของภาครัฐ โดยการปรับยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างบูรณาการในลักษณะล่างสู่บน (Bottom up) และสอดคล้องกับ ทุนเศรษฐกิจ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนใน

แผนพัฒนาแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2548) กล่าวว่า สนับสนุนให้ภาคธุรกิจ ภาคประชาชนมีโอกาสและช่องทางที่เข้าถึงแหล่งเงินทุน ยกระดับกองทุนหมู่บ้านที่มีความพร้อมให้เป็นธนาคารหมู่บ้าน

4. การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

จากผลการศึกษาวิจัย การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ใน ภาคประชาชนท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับน้อย แต่การมีส่วนร่วมของภาคผู้นำชุมชน และภาคผู้ประกอบการท่องเที่ยวเอกชน โดยรวมอยู่ในระดับดี โดยผู้วิจัย ได้อภิปรายรายด้านดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ได้มีส่วนร่วมใน เช่น การสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวและในชุมชน การศึกษาสาเหตุของปัญหาหรือผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันภาคเอกชนได้เห็นถึงปัญหาการแข่งขันการค้าเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานที่เน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นมากที่สุดของทุกภาคส่วน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการท่องเที่ยวได้ทราบถึงปัญหา และความต้องการของชุมชนแล้ว ก็สามารถดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โกวิท พวงงาม (2553) กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในการค้นหา หาสาเหตุของปัญหา และความต้องการของชุมชน เป็นกระบวนการที่สำคัญ ที่ให้ประชาชนวิเคราะห์ปัญหาด้วยตนเอง โครงการที่วางไว้ก็จะดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางได้ง่าย เกิดรู้สึกที่เป็นเจ้าของโครงการ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาให้พวกเขา อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมาร์ค เจ ฮีท (2006) เรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวและผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น กรณีศึกษา เกาะช้าง ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นจึงจำเป็นอย่างยิ่ง และเน้นหลักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งสำคัญสูงสุด

ด้านการปฏิบัติงานของภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ชักชวนผู้อื่นและเข้าร่วมกิจกรรม ความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในการอนุรักษ์และจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ส่วนผู้นำชุมชนและผู้ประกอบการท่องเที่ยวเอกชนมีบทบาทสำคัญในการร่วมมือปฏิบัติงานจัดกิจกรรม ร่วมรักษาความปลอดภัยของประชาชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว และติดต่อประสานงานระหว่างนักท่องเที่ยว และพนักงาน รวมทั้งศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวอีกด้วย ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานต้องอาศัยความรู้ความสามารถในแต่ละด้านในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของกิ่งแก้ว บัวเพชร (2549) กล่าวว่า โดยให้ชุมชน ชาวบ้านจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง อาศัยหลักความร่วมมือของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาสนับสนุน

ถ่ายทอดความรู้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่ชาวบ้านในชุมชนและนักท่องเที่ยวได้ การร่วมรับผลประโยชน์จากความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้มากขึ้น การมีจิตสำนึกในการร่วมกันอนุรักษ์ธรรมชาติเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ เชาวลิต สิทธิฤทธิ์ และคนอื่น ๆ (2002) เรื่องการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วม ตำบลกรุงชิง จังหวัดนครศรีธรรมราช ไว้ว่า การส่งเสริมให้ประชาชนท้องถิ่นได้มีโอกาสใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่ช่วยกันดูแลรักษา สร้างกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างภาคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และทำให้เกิดชุมชนนำร่องในการจัดการท่องเที่ยวที่ดำเนินงานตามแผนแม่บทการพัฒนาชุมชน

แต่อย่างไรก็ตามภาคประชาชนยังมีบทบาทในการวางแผนในระดับน้อย ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เสนอระเบียบ กฎเกณฑ์ในกิจกรรมการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการเขียนแผนหรือจัดทำแผนปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากบทบาทการวางแผน เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน ในการสอบถามความคิดเห็นของลูกบ้าน ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ปรีกษาและแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า บทบาทการมีส่วนร่วมในการวางแผนของตำบลสองแพรกเป็นในลักษณะการประชุมหมู่บ้าน ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งของกระบวนการวางแผนของกลุ่มเล็ก ๆ ที่ขาดการรวมกลุ่มของชุมชนระหว่างผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรไท ครุฑเวโช (2550) เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน จังหวัดภูเก็ต กล่าวว่า ชุมชนยังมีส่วนร่วมในการวางแผนน้อย ไม่ได้มีการกำหนดบทบาทของชุมชนอย่างชัดเจน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นที่เน้นไปที่การประชุมและไม่สามารถระบุชัดเจนได้นำข้อมูลของชุมชนไปใช้จริงตามหลักความยั่งยืน ดังนั้น การกำหนดแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว ทั้งในรูปแบบของ แผนแม่บท แผนชุมชน หรือแผนปฏิบัติการ เพื่อเป็นตัวควบคุมการเปลี่ยนแปลงของชุมชน การเอื้อประโยชน์และมุ่งหวังการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน โดยยึดมั่นการพึ่งตนเอง แต่ไม่ปฏิเสธความช่วยเหลือเกื้อกูลจากภายนอก ถ้ามีการกำหนดแผนพัฒนาในภาคประชาชน ชุมชนจะเป็นผู้กำหนดทิศทางการจัดการพัฒนา ซึ่งจะเป็พลังที่ยิ่งใหญ่ในการสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง และเป็นอำนาจการต่อรองกับภาคส่วนอื่น ๆ ได้อย่างมั่นคง ซึ่งสอดคล้องกับของพิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์ (2553) กล่าวว่า หัวใจสำคัญของการท่องเที่ยวชุมชน คือประชาชนท้องถิ่นมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ ซึ่งเกิดจากกระบวนการการทำงานของชาวบ้านที่ได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจในการกำหนดทิศทาง

ด้านการประเมินผลการท่องเที่ยวในชุมชนโดยรวมถือว่ายังน้อย ทั้งในภาคประชาชนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นด้าน การทราบข้อมูลงบประมาณประจำปีในท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะทำงาน และการมีส่วนร่วมในการหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงาน แต่ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเอกชนมีการประเมินผลความพึงพอใจ

นักท่องเที่ยวเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ลักษณะของประชาชนท้องถิ่นทำงานแบบหาเช้ากินค่ำ ผู้ที่มีตำแหน่งที่เกี่ยวข้องทางสังคมมีน้อย และประชาชนส่วนใหญ่มองคิดว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวไม่ใช่หน้าที่ของตน อย่างไรก็ตามภาคเอกชนมีบทบาทในการมีส่วนช่วยเหลือในกระบวนการมีส่วนร่วมมาก แต่ถือเอาผลประโยชน์มาเป็นอันดับแรก ดังนั้นควรสรรหาตัวบุคคลเข้ามาช่วยทำหน้าที่เพื่อการท่องเที่ยว พบปะพูดคุยและหาแนวทางการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวไปในทิศทางเดียวกันอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของอินทอร รัตนบรรพต (2554) เรื่องแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ไว้ว่า ควรจัดตั้งองค์การการท่องเที่ยวของชุมชน โดยชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่การระดมความคิด วางแผนการทำงาน เลือกรูปแบบการเข้ามาช่วยทำหน้าที่ด้านการท่องเที่ยว หาเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับแนวความคิดของ โคเฮน และอันฮอร์ฟ (1980) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นการร่วมกันควบคุม ตรวจสอบผลการดำเนินงานตลอดจนเข้าไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

5. ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ประชาชนท้องถิ่นตำบลสองแพรกต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในด้านการวางแผน และการประเมินผล ได้แก่ การแสดงความคิดเห็นในการประชุมด้านการท่องเที่ยว ต้องการให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือที่ช่วยฟื้นฟูการสืบสานวิถีชีวิตท้องถิ่น ประเพณี และวัฒนธรรม ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าควรจัดเวที หรือประชุมวางแผนผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมมือทำแผนแม่บท ส่งเสริม การแก้ไขปัญหา รวมทั้งกำหนดศักยภาพในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว (Carrying Capacity) ทั้งระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดพังงา ปี 2553 - 2556 กล่าวว่า เป้าประสงค์ในแผนต่าง ๆ เป็นการช่วยกำหนดการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว สินค้าและบริการ ประชากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีและสังคมน่าอยู่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการบริหารจัดการให้มีความอุดมสมบูรณ์และอำนวยประโยชน์อย่างยั่งยืน ส่วนด้านการประเมินผล ได้แก่ ต้องการทราบข้อมูลงบประมาณประจำปีในท้องถิ่น และต้องการหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงาน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ควรร่วมตรวจสอบจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาเพื่อให้เกิดรายได้ในชุมชนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับผู้นำชุมชนจากการสัมภาษณ์ กล่าวว่า ควรมีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมที่โปร่งใสยุติธรรม เพื่อให้เกิดการพัฒนาจัดกิจกรรมชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม และร่วมกันประเมินผลโครงการต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป อย่างไรก็ตามความต้องการในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าในเหตุผลความต้องการในการเข้าร่วม

ปฏิบัติงาน คือการได้รับผลประโยชน์ เห็นผลดังที่คาดหวังไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2527) กล่าวว่า ปัจจัยของสิ่งจูงใจในการเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งโดยมีเหตุผลประการแรก คือ การได้ผลประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่คนทำไป และช่องทางของผลที่คาดหวังไว้ และสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของผู้นำชุมชน กล่าวว่า การทำกิจกรรมในชุมชนต้องให้เห็นผลประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้นการจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างเป็นระบบจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนกลุ่มไปสู่เป้าหมายได้อย่างเป็นพลวัต และเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวชุมชน แต่การที่จะสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมเพื่อจัดการองค์กรชุมชนที่ดี อันจะนำไปสู่การเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนได้นั้นจะต้องมีปัจจัยมาสนับสนุน ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ 1) ความศรัทธาต่อผู้นำ ถ้าผู้นำไม่มีความเข้มแข็งหรือไม่มีบารมีพอก็ยากที่จะสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นได้ 2) ทุนสังคมในระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติ เนื่องจากสังคมตำบลสองแพรกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ มีสายสัมพันธ์การแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเป็นแบบญาติมิตร ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้น 3) การวางกฎ กติกาภายในชุมชน ระหว่างผู้ประกอบการนำเที่ยวเอกชน และประชาชนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความสามัคคีภายในกลุ่มและช่วยลดความขัดแย้ง ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และ 4) ทุนการเงินในรูปแบบกองทุน ที่ช่วยในการพัฒนาชุมชน สร้างสวัสดิการให้กับชุมชน ซึ่งทำให้มีศักยภาพในการบริหารจัดการ เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ (นวพันธุ์ นาคบรรพ์, 2550)

6. แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ผู้วิจัยอภิปรายไว้ตามลำดับดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา ซึ่งควรมีแนวทางที่ให้ประชาชนท้องถิ่นได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังปัญหา โดยตั้งถ้อยแสดงความคิดเห็นทุกชุมชน และให้ชุมชนได้ศึกษาความต้องการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ควรจัดการท่องเที่ยวแบบทางเลือก (Alternative tourism) เช่น การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวิถีชีวิต การจัดกิจกรรมคุณ โดยส่งเสริมเด็กให้เป็นยุวมัคคุเทศก์ จัดโครงการเทศกาลเปิดฤดูกาลท่องเที่ยวของชุมชนที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กัน สอดคล้องกับแนวความคิดของ โกวิทย์ พวงงาม (2553) ไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการระบุปัญหา วิเคราะห์ปัญหาด้วยตนเอง โครงการที่วางไว้ก็จะสามารถดำเนินไปสู่จุดหมายโดยง่าย เพราะประชาชนจะเกิดความรู้สึกที่เป็นเจ้าของโครงการ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการหรือ

แก้ปัญหาให้พวกเขาเอง และสอดคล้องกับการสัมภาษณ์กำนันตำบลสองแพรก กล่าวว่า โครงการในอนาคตที่จะจัดทำขึ้นเป็นการจัดการท่องเที่ยวแบบวิถีชีวิตในสมัยก่อน คือการจัดการสาธิตการทำแร่ แสดงนิทรรศการและอุปกรณ์ต่าง ที่ใช้ในการทำแร่ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว โดยมีผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการชุมชน ประชาชนท้องถิ่น

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ซึ่งควรมีแนวทางการจัดประชุมทั้งตำบลสองแพรกทุก ๆ เดือน เพื่อที่จะกำหนดการปรับปรุง พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ทำประชาพิจารณ์ สอบถามความคิดเห็นก่อนเริ่มทำโครงการและก่อนจัดทำลงในแผนชุมชน ระยะสั้น และระยะยาว โดยมีองค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพังงา องค์การบริหารส่วนตำบลนบปริง ผู้นำชุมชน ภาคธุรกิจท่องเที่ยว และประชาชนท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัด ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเป็นการเรียนรู้ร่วมกันที่จะเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติ จนทำให้รู้จริง เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของ สุทธิพร บุญส่ง (2549) ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ชุมชน ได้ร่วมกันค้นหาข้อมูลและเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ความรู้ภูมิปัญญา ทรัพยากรธรรมชาติหลากหลาย ซึ่งถือเป็นต้นทุนสำคัญของชุมชน และทำให้ชุมชนหลุดพ้นจากวิถีคิดแบบพึ่งพาและรอความช่วยเหลือจากรัฐ นอกจากนี้จัดทำแผนกองทุนรักษาสีสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม ผู้วิจัยมีความคิดที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์จุดแข็งของพื้นที่ตำบลสองแพรก กล่าวว่า ตำบลสองแพรกมีการจัดตั้งกองทุนภายในเพื่อนำไปพัฒนาด้านต่าง ๆ ในชุมชน อย่างไรก็ตามควรให้ประชาชนท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ สอดคล้องกับแนวคิดของริชาร์ดสัน และฟลูเคอร์ (2004) ว่าเป็นการวางแผนการท่องเที่ยวจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้แสดงความคิดเห็นเนื่องจากการจัดการและการพัฒนาต่าง ๆ ล้วนส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ซึ่งควรมีแนวทางจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในชุมชน จัดโครงการเสวนาแนวโน้มการท่องเที่ยวตำบลสองแพรกในอนาคต พุดคุยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ร่วมกันปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อสร้างความสามัคคีเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งร่วมกัน โดยมีองค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด กลุ่มนักวิชาการ องค์การบริหารส่วนตำบลนบปริง ผู้นำชุมชน ภาคธุรกิจท่องเที่ยว และประชาชนท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวคิดของพจนา สวนศรี (2546) ว่าเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์การทำงาน ระหว่างประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชน ถือเป็นปัจจัยที่ช่วยพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของหัวหน้าเขตรักษาพันธุ์ป่าไทรนปริวรรต กล่าวว่า ต้องการพุดคุย

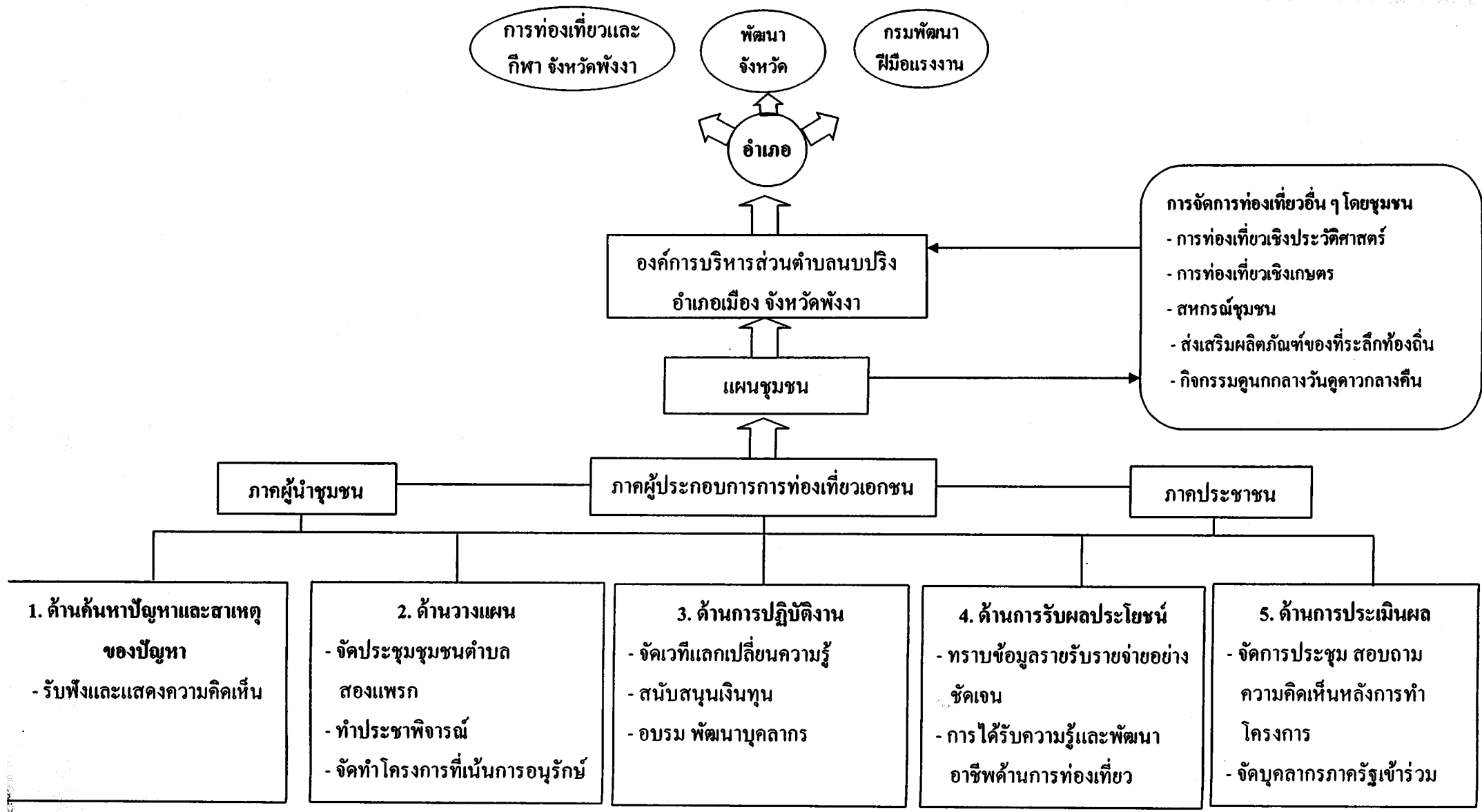
และแสดงความคิดเห็นในเรื่องของการจัดการพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโคโคปรีวรรตเพื่ออำนวยความสะดวกและให้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักท่องเที่ยว จึงอยากให้มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นขึ้น และประสานงานเพื่อสนับสนุนเงินทุนให้กับประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรไท ครุฑเวโซ (2550) เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดภูเก็ต ไว้ว่า การสนับสนุนงบประมาณเฉพาะ โดยเน้นไปที่ความรู้ การสร้างศูนย์จำลองการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อให้ชุมชนได้เรียนรู้เป็นการรักษาสมดุลระหว่างการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเศรษฐกิจและความอยู่ดีมีสุขของชุมชนเจ้าของพื้นที่ นอกจากนี้ ควรจัดอบรมความรู้แก่ประชาชนท้องถิ่นในการพัฒนาด้านการบริการ การท่องเที่ยว ตลอดจนอบรมเยาวชนให้เป็นผู้นำเที่ยวท้องถิ่น ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเป็นจุดอ่อนของพื้นที่ตำบลสองแพรกที่ควรมีการส่งเสริม สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ในแผนพัฒนาจังหวัดพิจิตรปี 2555 กล่าวว่า ในยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กล่าวว่า เพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรและการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับแนวความคิดของ กิ่งแก้ว บัวเพชร (2549) ได้ศึกษาเรื่อง "การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนศิรวัง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช" กล่าวว่า ปัจจัยที่ทำให้การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกิดผลสำเร็จ พบว่า ชาวบ้านจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง อาศัยหลักความร่วมมือของทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาสนับสนุน ถ่ายทอดความรู้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่ชาวบ้านในชุมชน และนักท่องเที่ยวได้

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ซึ่งควรมีแนวทางในการจัดประชุมภายในชุมชน เพื่อรายงานงบประมาณค่าใช้จ่ายในการพัฒนาการด้านการท่องเที่ยวตำบลสองแพรกอย่างโปร่งใส โดยมีองค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้นำชุมชน ภาคธุรกิจท่องเที่ยว และประชาชนท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวความคิดของโคเฮน และอับฮอร์ฟ (1980) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นองค์ประกอบของการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพ และกิจกรรมต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ ไม่หวังสิ่งตอบแทน และที่สำคัญจะต้องสอดคล้องกับความต้องการและวัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่ด้วย และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของประชาชนท้องถิ่น กล่าวว่า ต้องการมีส่วนร่วมในการรับรู้การจัดการที่ได้จากการท่องเที่ยว และทราบข้อมูลรายได้ของท้องถิ่นตามความเป็นจริง

5. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งควรมีแนวทางสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โครงการต่าง ๆ เช่น แจกแบบประเมินผลสอบถามด้านการบริหารจัดการ การบริการของประชาชนและนักท่องเที่ยว ในการจัดประชุม จัดบุคลากรภาครัฐเข้าร่วมการประเมินผล โดยประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม โดยทำการลงมติเลือกคณะกรรมการ เพื่อนำไป

ในครั้งต่อไป โดยมีองค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน ภาคธุรกิจ ท้องเที่ยว และประชาชนท้องถิ่นผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ชุมชนควรมีอิสระร่วมประเมินผลของการ พัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อการปรับปรุงแผนพัฒนาให้ยั่งยืน และระยะยาว สอดคล้องกับ แนวความคิดของ สินธุ์ สโรบล และคนอื่น ๆ (2551) กล่าวว่า การติดตามประเมินผลเพื่อกำหนด ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวระดับชุมชนและพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว โดยมีบทบาทขององค์กร หน่วยงาน และผู้ประกอบการ เพื่อป้องกันและลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมทั้งเพื่อ ผลสำเร็จของการเฝ้าระวังทางการท่องเที่ยวที่นำไปสู่ผลประโยชน์สูงสุดแก่ทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ทั้งนั้นแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัด พังงา จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของ องค์กรบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน และประชาชน ควร ขับเคลื่อนแผนงาน โครงการต่าง ๆ ในแผนชุมชน โดยภาคชุมชนมีบทบาทร่วมจัดทำแผนหมู่บ้าน แผนชุมชน ตลอดจนกำหนดทิศทางพัฒนาการท่องเที่ยวในภาพรวมของตำบลสองแพรก ให้ สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัด ผลักดันแผนแม่บทเพื่อเสนอสู่แผนการพัฒนาในระดับ จังหวัด โดยมุ่งให้เกิดความยั่งยืนแก่ชุมชน ส่วนองค์กรบริหารส่วนตำบลนบปริง มีบทบาทในการ ขับเคลื่อนแผนงาน แผนชุมชนขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ เสนอผ่านปลัดองค์กรบริหารส่วนตำบล เพื่อเสนอให้นายกองค์กรบริหารส่วนตำบลอนุมัติตาม ความสอดคล้องต่อนโยบายด้านการท่องเที่ยวของประเทศ แผนยุทธศาสตร์ในระดับภูมิภาค นำไปสู่ การมอบหมายการปฏิบัติงานในแต่ละโครงการในหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ที่รับผิดชอบที่ให้ความ สัมฤทธิ์ผลอย่างทั่วถึงกัน โดยผู้วิจัยสามารถสรุปดังภาพที่ 7 ดังนี้

ภาพที่ 7 แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้โอกาสประชาชนเป็นฝ่ายกำหนดความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง เป็นการเสริมพลังอำนาจ (Empowerment) ให้แก่ประชาชน กลุ่มองค์กรชุมชน ในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยให้ประชาชนร่วมศึกษาถึงปัญหา ความต้องการของชุมชนด้านการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการจัดการอบรมความรู้ด้านภาษา ด้านการบริการ ด้านความปลอดภัยในการล่องแก่ง เป็นต้น โดยกำหนดแผนงาน และการปฏิบัติงานในแผนชุมชนอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การจัดการท่องเที่ยวหรือโครงการต่าง ๆ บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายได้ นอกจากนั้นติดตามผล เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป
2. สนับสนุนการมีส่วนร่วม และการรวมกลุ่มทางสังคม ที่ควรมาจากทุกภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้อง ในการดำเนินโครงการเพื่อให้การมีส่วนร่วมและการรวมกลุ่มทางสังคมมีความแน่นแฟ้นกันมากขึ้น ควรใช้การกระจายข้อมูลข่าวสาร ต่าง ๆ ให้ทั่วถึง มีความชัดเจน และเข้าใจง่าย เช่น การสำรวจความคิดเห็นของประชาชน การจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การประชุมอย่างสม่ำเสมอกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยว และตัวแทนชุมชน การประกาศเสียงตามสาย การฟื้นฟูกิจกรรมการลงแรง และการประสานเครือข่ายความร่วมมือของชุมชน โดยผู้มีหน้าที่ดำเนินกิจกรรม กล่าวคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ดำเนินการและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมและการรวมกลุ่มทางสังคม โดยการเข้าร่วมประชาคม ร่วมติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการสร้างเวทีแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ อีกทั้งยังช่วยแก้ไขปัญหาระดับการมีส่วนร่วมที่ลดลง
3. ควรจัดตั้งสหกรณ์การท่องเที่ยวชุมชน ที่มีวิธีการดำเนินงาน ในการจัดตั้งเป็น “สหกรณ์การท่องเที่ยวชุมชน” ตามหลักการของสหกรณ์ที่เป็นการกระตุ้นให้เกิดการรวมกลุ่มที่มีการแลกเปลี่ยนแบ่งปัน การช่วยเหลืออย่างยุติธรรม ที่สำคัญยังเสริมสร้างให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน สหกรณ์การท่องเที่ยวชุมชน จึงเป็นกลยุทธ์ที่จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน เพราะได้ร่วมรับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวได้เท่าเทียมกัน ในรูปแบบของเงิน รายได้จากสินค้าและบริการการท่องเที่ยว ร่วมรับเงินปันผลที่มีการจัดสรรรายได้อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกัน ในชุมชนกันมากขึ้น ผลที่ตามมาคือ นักท่องเที่ยวมีความไว้วางใจในการใช้บริการทั้งคุณภาพด้านราคา สินค้า และการใช้บริการ นำมาซึ่งรายได้ที่สูงขึ้น และสามารถ

กระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่ชุมชนอย่างยุติธรรม ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น เนื่องจากจะทำให้คนในชุมชนต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น

4. การส่งเสริมสถานะผู้นำ เนื่องจากผู้นำถือเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติ และการดำเนินชีวิตของประชาชนท้องถิ่นตำบลสองแพรกเป็นอย่างมาก ดังนั้นการฝึกอบรมและให้ความรู้กับผู้นำชุมชนในทุกระดับ จะช่วยสร้างให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น โดยการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Readership) เป็นรูปแบบของผู้นำยุคใหม่ที่นำความเจริญก้าวหน้าสู่ชุมชน เพราะผู้นำหลายแห่งที่ประสบความสำเร็จล้วนเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ทั้งสิ้น และสามารถนำวิสัยทัศน์มาสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นผลสำเร็จ โดยดำเนินการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ให้เกิดองค์ความรู้ด้านการบริหารและจัดการกลุ่มอย่างมีพลวัต โดยเฉพาะการจัดการมวลชนด้านการท่องเที่ยวชุมชน และตระหนักถึงความสำคัญของกลไกในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน รวมถึงกลไกการตรวจสอบและการประเมินผลต่าง ๆ อีกทั้งยังช่วยแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชน

5. จัดตั้งองค์กรการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมจัดการนำเที่ยวที่เป็นการท่องเที่ยวแบบทางเลือก ไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยใช้ทุนชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนา พื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของท้องถิ่น อีกทั้งยังช่วยแก้ไขปัญหาการกระจายรายได้ที่ไม่ทั่วถึง ความฝืดเคืองของเศรษฐกิจครัวเรือน และเศรษฐกิจชุมชนถูกเปลี่ยนมือไปสู่บุคคลภายนอก ดังนี้

5.1 โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ โดยนำนักท่องเที่ยวชมโบราณสถาน ร่องรอยการทำเหมือง และจัดกิจกรรมขั้นตอนการทำเหมือง การร่อนแร่ ให้ความรู้เรื่องการทำเหมืองแร่ และเครื่องมือที่ใช้ทำเหมืองแร่ ซึ่งโอกาสที่จะได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปีเช่นกัน

5.2 โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เนื่องจากประชาชนในตำบลสองแพรกประกอบอาชีพทำสวน โดยจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชมวิธีการทำสวนยาง และเลือกซื้อผลไม้ตามฤดูกาล โดยจัดอบรมให้กับเกษตรกร เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมและไม่เกิดความเสียหายต่อพื้นที่เกษตร รวมทั้งจัดทำแผนที่แนะนำเส้นทาง และคู่มือการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้กับนักท่องเที่ยว

5.3 โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาธรรมชาติ เปิดโอกาสให้เยาวชนท้องถิ่นเป็นยุวมัคคุเทศก์ให้ความรู้ด้านการดูนก และดูดาว โดยดำเนินการจัดกิจกรรมดูนกกลางวัน ดูดาวกลางคืนให้กับนักท่องเที่ยวที่สนใจ พร้อมทั้งประสานความร่วมมือกับชมรมดูนกของประเทศไทย และบริษัทนำเที่ยวในการประชาสัมพันธ์ อีกทั้งเพื่อลดการทำลายทรัพยากรป่าไม้

5.4 โครงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และของที่ระลึก โดยจัดฝึกอบรมการพัฒนาทักษะฝีมือ การทำสินค้า ของที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น จัดตั้งกลุ่มแม่บ้านที่ว่างงาน ที่สนใจและต้องการมีอาชีพเสริม ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐเพื่อช่วยเหลือทั้งด้านการอบรมและประชาสัมพันธ์สินค้าพื้นเมืองของที่ระลึกจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวตำบลสองแพรกให้รู้จักกันอย่างแพร่หลาย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ในการเสนอแนะเชิงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ต้องมีบทบาทของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา เพื่อผลักดันให้แผนนโยบายยุทธศาสตร์ ไปสู่ความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

1. บทบาทของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพังงา ในการผลักดันแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ ดังนี้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวที่เสนอ โดยชุมชนท้องถิ่นให้กับนักท่องเที่ยว ควรให้การสนับสนุนเชิงนโยบายแก่ชุมชนท้องถิ่น เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว และมีบทบาทในการประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่น และภาคเอกชนในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ

การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพังงา สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งมีนโยบายจัดทำแผนพัฒนา ควรเข้ามาพัฒนาบุคลากรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวและบุคลากรผู้ให้บริการการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ ตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้ประเทศไทยมีการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพในระดับนานาชาติ

2. บทบาทของบุคลากรภาครัฐ ในระดับต่าง ๆ ที่มีหน้าที่โดยตรงในการนำแผนงานโครงการไปปฏิบัติในพื้นที่ รวมถึงรับผิดชอบการควบคุมการพัฒนาพื้นที่ให้เหมาะสม ดังนี้ นายอำเภอจังหวัดพังงา ซึ่งมีหน้าที่ควบคุม ดูแล และสนับสนุนการพัฒนาในระดับอำเภอ รับทราบถึงปัญหาความขัดแย้งของนโยบายระดับต่าง ๆ เพื่อเสนอต่อหน่วยงานระดับจังหวัด หน่วยงานราชการท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาพื้นที่ที่รับผิดชอบ หน่วยงานภาครัฐในระดับภูมิภาค มีความสำคัญยิ่งในการนำแผนยุทธศาสตร์จากหน่วยงานราชการจากส่วนกลางไปสู่การปฏิบัติ

ฝ่ายพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัด โดยสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่ตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นโดยตรง ผ่านการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และรายได้ที่ได้จากการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมในพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลบปริง มีบทบาทในการขับเคลื่อนแผนงานเพื่อตอบสนองความต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยภาคชุมชนร่วมกันจัดทำแผนหมู่บ้าน แผนชุมชนขึ้น เสนอผ่านปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเสนอให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอนุมัติตามความสอดคล้องต่อนโยบายด้านการท่องเที่ยวของประเทศ แผนยุทธศาสตร์ในระดับภูมิภาค นำไปสู่การปฏิบัติในแต่ละโครงการในหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ที่รับผิดชอบที่ให้ความสัมฤทธิ์ผลอย่างทั่วถึงกัน

3. บทบาทผู้ประกอบการการท่องเที่ยวเอกชน ร่วมมือกับภาคชุมชน ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนที่มีการสนับสนุนสินค้าท้องถิ่นจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลาย มีการส่งต่อนักท่องเที่ยวระหว่างชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวและร่วมรับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมร่วมกัน

4. บทบาทของภาคชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสองแพรก คณะกรรมการหมู่บ้าน และประชาชนทั่วไป โดยมุ่งให้เกิดความยั่งยืนแก่ชุมชนในการขับเคลื่อนแผนงาน โครงการต่าง ๆ ตามแผนชุมชนและแผนยุทธศาสตร์จังหวัด โดยบทบาทภาคชุมชนควรจะเป็นผู้กำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในภาพรวมของตำบลสองแพรก และผลักดันแผนแม่บทเพื่อเสนอสู่แผนการพัฒนาในระดับจังหวัด การดำเนินงานแผนงาน โครงการต่าง ๆ เพื่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการรวมกลุ่มการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และที่สำคัญควรร่วมกันฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และสอดคล้องกับบริบทของชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากประสบการณ์ในการวิจัยในเรื่อง “แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา เป็นแนวทางหนึ่งในการที่จะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนทุก ๆ ด้านเพื่อเสริมสร้างและเพิ่มพูนศักยภาพที่มีอยู่เดิมของชุมชน นอกจากนี้แล้วยังผู้วิจัยยังมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ควรศึกษาแนวทางการสร้างอัตลักษณ์เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนตำบลสองแพรก
2. ควรศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา
3. ควรศึกษารูปแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวสำเร็จรูปเพื่อตอบสนองความต้องการและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- การท่องเที่ยว, กรม. สถิตินักท่องเที่ยวของปี 2553. [ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา : <http://www.tourism.go.th/2010/th/statistic/tourism.php?cid=30> [2554, กรกฎาคม 9]
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2544. การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษา
ระบบนิเวศ. กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. ป้าพรุ ทำปอมคลองสองน้ำ. [ออนไลน์]. 2551. แหล่งที่มา : http://www.thailand2booking.com/krabi/travel_05.htm [2554, สิงหาคม 1]
- การปกครอง, กรม. สำนักงานบริหารการทะเบียน. 2552. ตรวจสอบประชากรจากทะเบียนบ้านของ
ตำบลสองแพรก. พังงา : กรมการปกครอง, (อัครสำเนา)
- การพัฒนาชุมชน, กรม. สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน. แนวทางการพัฒนาทุนชุมชน.
[ออนไลน์]. 2553. แหล่งที่มา : <http://issuu.com/jayard/docs/naewtangpattanatun>
chumchon#download [2555, มกราคม 10]
- กิ่งแก้ว บัวเพชร. 2549. การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน: กรณีศึกษาชุมชน
คีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, สาขาวิชา
พัฒนามนุษย์และสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โกวิท พวงงาม. 2550. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- โกวิท พวงงาม. 2553. การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.
- คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดพังงา. 2552. แผนพัฒนาจังหวัดพังงา ปี
พ.ศ. 2553 – 2556. พังงา: สำนักงานจังหวัดพังงา, (เอกสารไม่ตีพิมพ์)
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. 2548. แผนบริหารราชการ
แผ่นดิน. ใน รายงานทุนเศรษฐกิจ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
(พ.ศ. 2550-2554), หน้า 9-13. 15 กุมภาพันธ์ 2548 ณ ห้องประชุมเคช สนิทวงศ์
กรุงเทพมหานคร.
- คณะกรรมการและสมาชิกตำบลสองแพรก. 2547. แผนชุมชนตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา
ที่ทำการตำบลสองแพรก, (เอกสารไม่ตีพิมพ์)
- โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, สำนักงาน. 2552. ความมั่นคงของมนุษย์ในปัจจุ
อนาคต. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานโครงการสหประชาชาติประจำประเทศไทย
สำเนา)

- จรรยา บัวเพ็ง. 2552. กลยุทธ์การตลาดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประเภทเดินป่าศึกษาธรรมชาติ
ในจังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. 2526. การบริหารการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- ฉันทิช วรรณอม. 2552. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : สามลดา.
- เชาวลิต สิทธิฤทธิ์ และคนอื่นๆ. 2545. โครงการการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วม
ตำบลกรุงชิง. ใน รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์, กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. 2527. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์
โสภา.
- ทินกร สันโลหะ. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสองแพรก หมู่ 2. สัมภาษณ์, 8 ธันวาคม 2554.
- ทิพย์อุสา จันทกุน. 2548. โครงการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวลับ
จังหวัดตรัง. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ทิพวรรณ พุ่มมณี. 2552. การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. การวิเคราะห์จุดยืนผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจังหวัดพังงา. วารสารวิชาการการ
ท่องเที่ยวไทยนานาชาติ 1 (2550) : 99-108.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. 2552. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่าง
ยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้าวิทยาลัย
พัฒนาการปกครองท้องถิ่น.
- นงเยาว์ หลีพันธุ์. 2537. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาด
เล็กใน จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม คณะ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นวพันธุ์ นาคบรรพ์. 2550. แผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเกาะยาวน้อย
จังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการวางแผนชุมชน คณะ
สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2545. วิธีการสร้างสถิติสำหรับการวิจัย. ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยา
สาสน์.
- บุญชัย เกิดปัญญาวัฒน์. 2535. การศึกษาความเหมาะสมในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อ
กระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชา
เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- บุญรงค์ จรูญสวัสดิ์ชัย. กำนันตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา. สัมภาษณ์, 7 ธันวาคม 2554.
 ประเวศ วะสี. ปรัชญาชีวิต(๒๗)ทุนทางปัญญา ทุนชุมชน. [ออนไลน์]. 2548. แหล่งที่มา :
<http://www.phongphit.com/content/view/252/54/> [2555, มกราคม 10]
- พจนา สวนศรี. 2546. คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน. กรุงเทพมหานคร: โครงการท่องเที่ยว
 เพื่อชีวิตและธรรมชาติ.
- พยอม ธรรมบุตร. 2549. เอกสารประกอบการสอน เรื่อง การวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว.
 กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม.
- พังงาซิตี้คอคคอม. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าน้ำตกโตนปริวรรต. [ออนไลน์]. 2548. แหล่งที่มา :
http://www.phangngacity.com/phangnga/tour_tonpriw.htm [2554, มีนาคม 5]
- พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวง. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน 2553. ผลการ
 ดำเนินงานสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนและขบวนการองค์กรชุมชน. กรุงเทพมหานคร :
 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน.
- พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์. 2553. การท่องเที่ยวชุมชน. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- มนตรี กรรพุมมาลย์ และ ศิริณา กรรพุมมาลย์. พลวัตการพัฒนาชุมชนในอนาคต : มุมมองจาก
 ตะวันตก. วารสารพัฒนาสังคมและชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 1 (2551) : 77-93.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช สาขาวิทยาการจัดการ. 2545. เอกสารการสอนชุดวิชา การจัดการ
 นันทนาการและการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี : มหาวิทยาลัย
 สุโขทัยธรรมราช.
- ราณี อธิชัยกุล. 2547. องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยว. ใน การจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่าง
 ยั่งยืน, กรุงเทพมหานคร: สำนักงานการพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและ
 กีฬา.
- รุ่งรัตน์ ทองสกุล, มยุเรศ ตนะวัฒนา และ วชิราภรณ์ ชนะศรี. 2549. โครงการการจัดการ
 ท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชน ประเพณีและวรรณกรรมท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ตพังงา และ
 กระบี่. ใน รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์, กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
 วิจัย.
- วันชัย วัฒนศัพท์. 2547. มนุษย์กับสังคม เอกสารประกอบการเรียนการสอน. (เอกสาร ไม่ตีพิมพ์)
- วิฑูร เศษประมวผล. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนปริวรรต. สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2554.
- วินิจ วีรียงกุล. 2532. การจัดการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- วิระพล ทองมา และ อำนาจ ประเจต. 2547. ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อ
ประชาชนในพื้นที่ตำบลแม่แรม อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. ใน รายงานผลการวิจัย,
เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ศึกษาศึกษา, กระทรวง. สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับสูง สำนักงานปลัด
ทบวงมหาวิทยาลัย. 2545. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร.
- สมบัติ กาญจนกิจ. 2544. นันทนาการและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2538. ทฤษฎีสังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สินธุ์ สโรบล. 2551. ชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน : ข้อเสนอเพื่อการปรับตัวของชุมชนดีเด่นด้านการ
ท่องเที่ยวไทย. กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (อัดสำเนา)
- สินธุ์ สโรบล และคนอื่นๆ. 2546. การท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวคิดประสบการณ์พื้นที่ภาคเหนือ.
เชียงใหม่. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุทธิพร บุญส่ง. 2549. คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพมหานคร : ทริปเพิ้ล
กรุ๊ป.
- เสน่ห์ จามริก. 2540. การเมืองไทยกับการพัฒนาการรัฐธรรมนูญ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- เสมา วนะสิทธิ์. ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพังงา. สัมภาษณ์, 1 ธันวาคม 2554.
- เสรี พงศ์พิศ และ วิจิต นันทสุวรรณ. 2545. แผนแม่บทชุมชน ประชาพิสัยและพัฒนา.
กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์.
- สาธารณสุข, กระทรวง. สำนักงานปลัด กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร. การมีส่วนร่วม. [ออนไลน์].
2549. แหล่งที่มา: www.roiet.go.th/ictroiet/link/pacha.doc [2555, มกราคม 9]
- อคิน รพีพัฒน์. 2527. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคม และวัฒนธรรม
ไทย. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา. นโยบายการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา.
[ออนไลน์]. (2553). แหล่งที่มา : [http://www.phangngapao.go.th/index.php?name=](http://www.phangngapao.go.th/index.php?name=data&file=readdata&id=24)
[data&file=readdata&id=24](http://www.phangngapao.go.th/index.php?name=data&file=readdata&id=24) [2554, มีนาคม 6]
- องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด. 2553. แผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตำบลเกาะ
เกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. นนทบุรี : องค์การบริหารการพัฒนาการท่องเที่ยว
ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.

- อัญญา นิลนพคุณ. 2554. เอกสารประกอบการสอนรายวิชานันทนาการกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (3906309) กรุงเทพมหานคร : คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรชร สมสะอาด. 2538. การศึกษาระดับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานโครงการธนาคารน้ำ : กรณีศึกษา จังหวัดสุรินทร์, วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อรพินทร์ สพโชคชัย. 2538. การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน. ใน รายงานประกอบการประชุมวิชาการประจำปี 2538, 9-10 ธันวาคม 2538 ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ซีดี จอมเทียน จังหวัดชลบุรี. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- อรไท ครุฑเวช. 2550. การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในภูเก็ต. ใน รายงานวิจัย, ภูเก็ต : มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.

ภาษาอังกฤษ

- Buckley, R. 1994. A framework for ecotourism. *Annals of Tourism Research* 21.
- Cohen, J. M. and Uphoff, N.T. 1977. **Rural development; Planning.** Ithaca, New York : Rural Development Committee, Center for International Studies, Cornell University.
- Heath, M. J. 2006. **Tourism Development and The Effects on Local Community: A Case Study of Ko Chang.** Master's Thesis, Department of Thai Studies Faculty of Arts Chulalongkorn University.
- Hitcher, S. et al. 2009. Community-based transboundary ecotourism in the Heart of Borneo: A case study of the Kelabit highland of Malasia and the Keerayan highlands of Indonesia. *Journal of Ecotourism* 8.
- Lee, T. H. 2012. Influence analysis of community resident support for sustainable tourism development. *Journal of Tourism Management* 7.
- Likert, R. 1932. A Technique for the Measurement of Attitudes. *Archives of Psychology* 140
- Reid, G., Mair, H. and George, W. 2004. Community Tourism Planning: A Self-Assessment Instrument. *Annals of Tourism Research* 31.
- Richardson, J. I. and Fluker, M. 2004. **Understanding and Managing Tourism.** Australia : Pearson Hospitality Press.

- Rothwell, G. S. 2004. **The routes of Bermudian Society : The teaming of Bermudian society as a tourist destination.** Master's Thesis, Department of Sociology University of Maryland College.
- Simpson, J. and Weiner, E. 2009. Participation. **Oxford English Dictionary OED 1** : 1012 – 1013.
- Thailand Institute of Scientific and Technological Research. 1998. **Efforts to implement the policy of eco - tourism.** Bangkok : n.d.
- The International Association for Public Participation IAP2. 2009. **People's Participation Process.** [Online]. Available from : <http://www.iap2.org.au/sitebuilder/resources/knowledge/asset/files/36/iap2spectrum.pdf> [2011, July 2]
- Tourism Western Australia. 2009. **Type of Tourism Business : Five A's of Tourism.** [Online]. Available from : http://www.tourism.wa.gov.au/jumpstartguide/pdf/Quickstart_five%20A's%20of%20TourismLOW.pdf [2011, July 7]
- Yamane, T. 1973. **Statistics: An introductory analysis.** 3rd ed. Tokyo : Harper International Edition.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา สุกนธทรัพย์
 อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรางค์ เมรานนท์
 อาจารย์กลุ่มวิชาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
3. รองศาสตราจารย์ เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย
 อาจารย์ประจำกลุ่มวิชานันทนาการศาสตร์และการจัดการกีฬา คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวรา สุวรรณพิมล
 ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
5. อาจารย์ นิติพงษ์ ทนน้ำ
 อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ภาคผนวก ข
รายนามของผู้ให้สัมภาษณ์

รายนามของผู้ให้สัมภาษณ์

กลุ่มผู้นำชุมชน

นายบุญรงค์	จรูญสวัสดิชัย	กำนันตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา
นายวิชัย	ยังยืน	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 3 ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา
นางเพ็ญ	เผด็จผล	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา
นายวิม	บุญเมือง	ประธานกลุ่มเกษตรกร ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

กลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวเอกชน

นายนิกร	เผด็จผล	ผู้จัดการบริษัท ไอส์แลนด์ ซาฟารี จำกัด
นายเกียรติศักดิ์	สัน โลหะ	ผู้จัดการบริษัทซีแลนด์แคมป์
นายพรภริมณัพร	เผด็จผล	ผู้ประกอบการร้านอาหารแก่นักท่องเที่ยว ครัวอังคณา
นายพิศิษฐ์	สุดแก้ว	ผู้ประกอบการ ไอคิน บูติก รีสอร์ท

กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

นายวิฑูร	เดชประมวลผล	หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าไทรนปวีรรต
นายทินกร	สัน โลหะ	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสองแพรก หมู่ 2

ภาคผนวก ค

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมประชุมกลุ่มระดมความคิดเห็นต่อผลการวิจัย
เพื่อหาแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก
จังหวัดพังงา

รายนามของผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมประชุมกลุ่ม

1. นายเสมา วนะสิทธิ์	ตัวแทนภาครัฐ (ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพังงา)
2. นางตีวรัตน์ ตันพงศ์เจริญ	ตัวแทนภาครัฐ (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนบปริง จังหวัดพังงา)
3. นายบุญรงค์ จรูญสวัสดิชัย	ตัวแทนกลุ่มผู้นำชุมชน (กำนันตำบลสองแพรก)
4. นายนิกร เศติมผล	ตัวแทนกลุ่มผู้นำชุมชน (ผู้รักษาความสงบตำบลสองแพรก)
5. นายไพจิตร สันโลหะ	ตัวแทนกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว (ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว)
6. นางวิไล บุญสร้าง	ตัวแทนกลุ่มประชาชนท้องถิ่น (ผู้อำนวยการโรงเรียนสองแพรก)

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา โทร. ๘๑๐๔๐
 ที่ ศธ ๐๔๑๒.๒๔(วช)/๗๙๗ วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๔
 เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา สุนทรทรัพย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
 ๒. แบบสอบถาม

ด้วย นางสาวสุญาพร สัตตระกุล นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๒ แผนกการจัดการนันทนาการ
 การท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์
 เรื่อง "แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา" ซึ่งเป็น
 ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้
 การควบคุมของ อาจารย์ ดร.อภัยรามา นิลนพคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้อง และสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในการนี้ คณะกรรมการ
 บริหารหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ใ้ขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
 พิจารณาเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยด้วย
 จักเป็นพระคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุขเกษม)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา โทร. ๘๑๐๔๐
 ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔(วช)/๖.๓)๖๕ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๔
 เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
 ๒. แบบสอบถาม

ด้วย นางสาวสุญาพร ส้อตระกูล นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๒ แผนกการจัดการนันทนาการ
 การท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์
 เรื่อง "แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา" ซึ่งเป็น
 ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้
 การควบคุมของ อาจารย์ ดร.อัฐรามา นิลนพคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในกรณีนี้ คณะกรรมการ
 บริหารหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
 พิจารณาเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยด้วย
 จักเป็นพระคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุขเกษม)
 ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/๐๑๐๕

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๑๒ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวรา สุวรรณพิมล

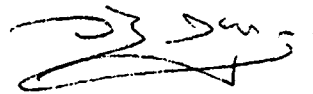
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสอบถาม

ด้วย นางสาวสุญาพร ส้อตระกูล นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๒ แผนกการจัดการนันทนาการการ
ท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนว
ทางการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของ
อาจารย์ ดร.อัญญา นิลนพคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้อง และสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในกรณี คณะกรรมการ
บริหารหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา
เครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยด้วย
จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุขเกษม)

คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย

โทร.๐-๒๒๑๔-๑๐๔๐

โทรสาร ๐-๒๒๑๔-๑๐๔๐

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/๖๑๖๕๗

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์นิติพงษ์ ทนน้ำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสอบถาม

ด้วย นางสาวสุญาพร ส้อตระกูล นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๒ แผนกการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้อง และสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิชุด คณิงสุเกษม)
คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย

โทร.๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

โทรสาร ๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

ที่ ศร ๐๕๑๒.๒๔/๐๐๓๓๒

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๓๑ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการวิจัย

เรียน กำนันตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา (นายบุญรงค์ จรุงสวัสดิชัย)

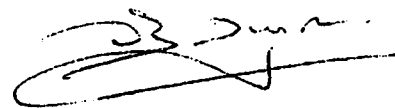
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นางสาวสุญาพร สัตตะกุล นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๒ แผนกวิชาการจัดการนันทนาการการ
ท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนว
ทางการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ในการนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นางสาว
สุญาพร สัตตะกุล เข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แก่ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว
เอกชน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่รับผิดชอบและมีความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก
จังหวัดพังงา โดยทั้งนี้ผู้วิจัยจะเป็นผู้ประสานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิฑิต คณิงสุเกษม)

คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย

โทร.๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

โทรสาร ๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/๑๐ ๖

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๓๑ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการวิจัย

เรียน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๓ ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา (นายวิชัย ยั่งยืน)

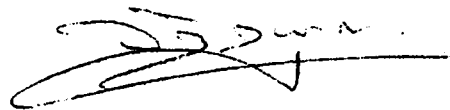
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นางสาวสุญาพร สัตตะระกูล นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๒ แผนกวิชาการจัดการนันทนาการการ
ท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนว
ทางการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ความหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงผ่านไปได้อย่างดี ในการนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นางสาว
สุญาพร สัตตะระกูล เข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แก่ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว
เอกชน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่รับผิดชอบและมีความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก
จังหวัดพังงา โดยทั้งนี้ผู้วิจัยจะเป็นผู้ประสานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิชิต คณิงสุเกษม)

คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย

โทร.๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

โทรสาร ๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/๐๐๑๖๒

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๗๖ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๑ ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา (นางเพ็ญ เผลิมผล)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นางสาวสุญาพร ส้อตระกูล นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๒ แผนกวิชาการจัดการนันทนาการการ
ท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนว
ทางการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้อาจลุล่วงผ่านไปได้อย่างดี ในการนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นางสาว
สุญาพร ส้อตระกูล เข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แก่ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว
เอกชน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่รับผิดชอบและมีความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก
จังหวัดพังงา โดยทั้งนี้ผู้วิจัยจะเป็นผู้ประสานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุขเกษม)

คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย

โทร.๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

โทรสาร ๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

ที่ ศร ๐๕๑๒.๒๔/๐๐ ๖๖๒

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๗๖ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการวิจัย

เรียน ผู้จัดการบริษัทไอส์แลนด์ ซาฟารี จำกัด สาขาตำบลสองแพรก (นายนิกร เมตติมผล)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นางสาวสุญาพร สัตตะกุล นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๒ แขนงวิชาการจัดการนันทนาการการ
ท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนว
ทางการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ในการนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นางสาว
สุญาพร สัตตะกุล เข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แก่ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว
เอกชน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่รับผิดชอบและมีความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก
จังหวัดพังงา โดยทั้งนี้ผู้วิจัยจะเป็นผู้ประสานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิชิต คณิงสุเกษม)

คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย

โทร.๐-๒๒๑๔-๑๐๔๐

โทรสาร ๐-๒๒๑๔-๑๐๔๐

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/ ๐๐ ๖๒๒

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๓๑ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุญาตขอเก็บข้อมูลในการวิจัย

เรียน ผู้จัดการบริษัทซีแลนด์แคมป์ สาขาตำบลสองแพรก (นายเกียรติศักดิ์ สันโลหะ)

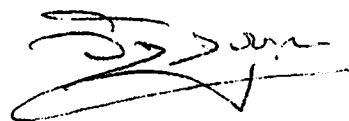
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นางสาวสุญาพร สัตตะระกุล นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๒ แผนกวิชาการจัดการนันทนาการการ
ท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนว
ทางการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงผ่านไปได้ด้วยดี ในการนี้ จึงใคร่ขออนุญาตให้นางสาว
สุญาพร สัตตะระกุล เข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แก่ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว
เอกชน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่รับผิดชอบและมีความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก
จังหวัดพังงา โดยทั้งนี้ผู้วิจัยจะเป็นผู้ประสานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุขเกษม)

คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย

โทร.๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

โทรสาร ๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/๐๐๑๖๒

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๙๙ มกราคม ๒๕๕๕

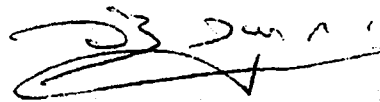
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการวิจัย
เรียน ผู้ประกอบการไอดีน บูติก รีสอร์ท (นายพิศิษฐ์ สุดแก้ว)
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นางสาวสุญาพร สัตตะกุล นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๒ แขนงวิชาการจัดการนันทนาการการ
ท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนว
ทางการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้อาจลุล่วงผ่านไปได้อย่างดี ในการนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นางสาว
สุญาพร สัตตะกุล เข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แก่นักนำชุมชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว
เอกชน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่รับผิดชอบและมีความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก
จังหวัดพังงา โดยทั้งนี้ผู้วิจัยจะเป็นผู้ประสานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุขเกษม)

คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย

โทร. ๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

โทรสาร ๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/๐๐ ๗๖๒

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๓๑ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการวิจัย

เรียน หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโคกปรือ (นายวิฑูร เศษประมาผล)

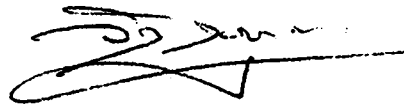
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นางสาวสุญาพร ส้อตระกูล นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๒ แผนกวิชาการจัดการนันทนาการการ
ท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนว
ทางการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ในการนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นางสาว
สุญาพร ส้อตระกูล เข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แก่ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว
เอกชน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่รับผิดชอบและมีความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก
จังหวัดพังงา โดยทั้งนี้ผู้วิจัยจะเป็นผู้ประสานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุขเกษม)

คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย

โทร.๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

โทรสาร ๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/๐๐ ๗๖๑

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๓๑ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการวิจัย

เรียน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสองแพรก หมู่ ๒ (นายทินกร สันโลหะ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นางสาวสุญาพร สัตตะกุล นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๒ แผนกวิชาการจัดการนันทนาการ การท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์เรื่อง "การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงผ่านไปด้ด้วยดี ในการนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวสุญาพร สัตตะกุล เข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แก่ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว เอกชน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่รับผิดชอบและมีความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา โดยทั้งนี้ผู้วิจัยจะเป็นผู้ประสานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย ดังเป็นนิตยสาร
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์)

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย

โทร. ๐-๒๒๑๘-๑๐๕๐

โทรสาร ๐-๒๒๑๘-๑๐๕๐

ที่ ศร ๐๔๑๒.๒๔/๐๑๕๖

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๒) ธันวาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมประชุมความคิดเห็นเชิงวิชาการ

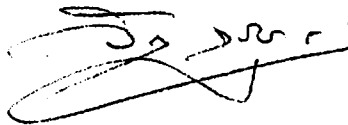
เรียน หัวหน้าเจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพังงา

ด้วย นางสาวสุญาพร ส้อตระกูล นิสิตระดับมหาบัณฑิต ขบวนการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงการวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงผ่านไปด้วยดี ในการนี้ จึงใคร่ขอเชิญท่านเข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็นเชิงวิชาการเพื่อหาแนวทางมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ในวันอังคารที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ศาลาหมู่ ๒ ตำบลสองแพรก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดเข้าร่วมประชุมตามกำหนดวันเวลาและสถานที่ดังกล่าวด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุเกษม)

คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย

โทร.๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

โทรสาร ๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/๐๑ ๕๑๗

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

(๒) ธันวาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมประชุมความคิดเห็นเชิงวิชาการ

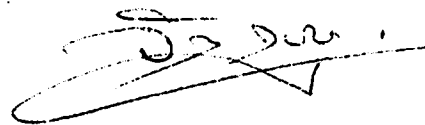
เรียน นายกองดีการบริหารส่วนตำบลหนองปรือ อำเภอเมือง จังหวัดพังงา

ด้วย นางสาวสุญาพร สัตตะระกุล นิสิตระดับมหาบัณฑิต แขนงการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงการวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงผ่านไปด้วยดี ในการนี้ จึงใคร่ขอเชิญท่านเข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็นเชิงวิชาการเพื่อหาแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ในวันอังคารที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ศาลาหมู่ ๒ ตำบลสองแพรก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดเข้าร่วมประชุมตามกำหนดวันเวลาและสถานที่ดังกล่าวด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิชิต คณิงสุขเกษม)

คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย

โทร.๐-๒๒๑๔-๑๐๔๐

โทรสาร ๐-๒๒๑๔-๑๐๔๐

ที่ ศธ ๐๔๑๒.๒๔/๐๑๖๕๕

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมประชุมความคิดเห็นเชิงวิชาการ

เรียน ท่านนายพลสองแพรก (นายบุญรงค์ จุฑาสวัสดิ์ชัย)

ด้วย นางสาวสุญาพร สัตตระกุล นิสิตระดับมหาบัณฑิต แผนกการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงการวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงผ่านไปด้วยดี ในกรณีนี้ จึงใคร่ขอเชิญท่านเข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็นเชิงวิชาการเพื่อหาแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ในวันอังคารที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ศาลาหมู่ ๒ ตำบลสองแพรก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดเข้าร่วมประชุมตามกำหนดวันเวลาและสถานที่ดังกล่าวด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิชุด คิ่งสุขเกษม)

คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย

โทร.๐-๒๒๑๔-๑๐๔๐

โทรสาร ๐-๒๒๑๔-๑๐๔๐

ภาคผนวก จ
เครื่องมือในการทำวิจัย

แบบสอบถามประชาชนท้องถิ่น

เรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต แขนงวิชา การจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยคำตอบของท่านจะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาเท่านั้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: แบบสอบถามชุดนี้ มี 5 ตอน โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือกรอกข้อความในช่องว่าง ตามความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1.เพศ 1. ชาย 2. หญิง

2.อายุ.....ปี

3.สถานภาพ 1. โสด 2. สมรส 3. หย่าร้าง

4.ระดับการศึกษา

1. ไม่ได้ศึกษา 2. ประถมศึกษา 3. มัธยมศึกษา
4. อนุปริญญาตรีหรือเทียบเท่า 5. ปริญญาตรี 6. สูงกว่าปริญญาตรี

5.อาชีพ

1. นักเรียน / นักศึกษา 2. รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ
3. พนักงานบริษัทเอกชน 4. ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย
5. แม่บ้าน / พ่อบ้าน 6. รับจ้างทั่วไป
7. เกษียณ / ว่างาน 8. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1. ต่ำกว่า 10,000 บาท   2. 10,000 – 20,000 บาท   3. 20,001 – 30,000 บาท
 4. 30,001 – 40,000 บาท   5. มากกว่า 40,001 บาท

7. ภูมิลำเนาของท่าน

1. หมู่ 1 บ้านหินเพิง   2. หมู่ 2 บ้านสองแพรก   3. หมู่ 3 บ้านทับเหวน

8. ท่านอาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลสองแพรกเป็นเวลาประมาณ.....ปี

9. ท่านมีตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบทางสังคมในชุมชนของท่านหรือไม่ (เช่น กลุ่ม ชุมชน หรือ ชมรมต่างๆ)

1. ไม่มี   2. มี (โปรดระบุชื่อกลุ่ม/ตำแหน่ง).....

10. ท่านประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือไม่

1. ไม่   2. ใช่

(ถ้าใช่ ท่านประกอบอาชีพเกี่ยวกับด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. พนักงานในบริษัทนำเที่ยว   2. บริการที่พัก โฮมสเตย์ บังกะโล รีสอร์ท
 3. บริการร้านอาหารแก่นักท่องเที่ยว   4. บริการมัคคุเทศก์ท้องถิ่น
 5. บริการให้เช่ารถ   6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 ความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวของตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก ด้านสิ่งดึงดูดใจของทรัพยากรการท่องเที่ยว และด้านความตระหนักของประชาชนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว

คำชี้แจง: โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงตามระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับ 5	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยมาก
ระดับ 3	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	ผู้ตอบไม่เห็นด้วย

ข้อ	ความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว						
1.	ตำบลสองแพรกมีถนนเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้โดยสะดวก					
2.	ตำบลสองแพรกมีป้ายบอกทางและข้อมูลต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวชัดเจน					
3.	ป้ายแสดงเส้นทางมีเพียงพอในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว					
4.	สถานที่จอดรถเพียงพอในแต่ละแห่งของแหล่งท่องเที่ยว					
5.	ตำบลสองแพรกมีรถโดยสารเข้าถึงภายในชุมชน					
6.	การเดินทางท่องเที่ยวเชื่อม โยงระหว่างสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง					

ข้อ	ความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ตามแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอ						
7.	ในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีระบบไฟฟ้าใช้ทั่วครัวเรือนในชุมชน					
8.	ในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีระบบการระบายน้ำเสียในชุมชน					
9.	ในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ดี					
10.	ศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีความพร้อมที่ให้บริการ					
11.	ในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีป้ายเตือนภัยจุดอันตรายในแหล่งท่องเที่ยว					
12.	แหล่งท่องเที่ยวมีสุขาเพียงพอรองรับนักท่องเที่ยว					
13.	ร้านค้าและร้านอาหารมีเพียงพอต่อชุมชน และนักท่องเที่ยว					
14.	ผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น					
15.	กิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น ชมธรรมชาติ ศึกษาวิถีชีวิตท้องถิ่นและประวัติศาสตร์					
16.	บริการนำเที่ยวมีการจัดการที่เน้นการอนุรักษ์ธรรมชาติ วิถีชีวิตท้องถิ่น					
17.	ตำบลสองแพรกจัดแสดงวัฒนธรรมและประเพณีพื้นบ้าน					
18.	นักท่องเที่ยวสะดวกสบายในการติดต่อใช้บริการบริษัทนำเที่ยว					
19.	นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ควบคู่กับความสนุกสนาน					

ข้อ	ความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านที่พัก						
20.	ที่พักที่เป็นทั้ง โฮมสเตย์ และ บุติคริสตอร์ท ตั้งอยู่ในพื้นที่ สะดวกต่อการเดินทางท่องเที่ยว					
21.	ที่พักมีเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว					
22.	มีอัตราค่าบริการที่เหมาะสมกับคุณภาพของที่พัก					
23.	บริเวณที่พักมีระบบระบายน้ำเสีย การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูลที่ดี					
24.	ผู้ให้บริการที่เป็นมิตรและพร้อมที่จะให้บริการอยู่เสมอ					
ด้านสิ่งดึงดูดใจของทรัพยากรการท่องเที่ยว						
25.	ในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีจุดเด่นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว					
26.	การล่องแก่งถือว่าเป็นกิจกรรมที่เป็นจุดเด่นของพื้นที่					
27.	แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีความสวยงามที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว					
28.	ในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีวิถีชีวิตที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว					
29.	คนในท้องถิ่นสามารถติดต่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้					
30.	ในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์					
31.	ในพื้นที่ตำบลสองแพรกมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่					
32.	แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาด					

ข้อ	ความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ความตระหนักของประชาชนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว						
33.	ท่านให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ของตนเอง					
34.	ท่านให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี					
35.	ท่านให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น					
36.	ท่านช่วยดูแลรักษาโบราณสถาน และ โบราณวัตถุในพื้นที่ตำบลสองแพรก					
37.	ท่านสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน					
38.	ประชาชนท้องถิ่นมีทัศนคติ และเป็นมิตรที่ดีต่อนักท่องเที่ยว					
39.	ประชาชนท้องถิ่นมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยว					
40.	ประชาชนบริการนักท่องเที่ยวอย่างมีไมตรีจิต					

ตอนที่ 3 และตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

คำชี้แจง: ท่านคิดว่าเรื่องใดต่อไปนี้มีส่วนร่วมและต้องการมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เห็นว่าตรงกับระดับการมีส่วนร่วมของท่านมากที่สุด

- ระดับ 5 หมายถึง ผู้ตอบมีส่วนร่วมมากที่สุด และต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง ผู้ตอบมีส่วนร่วมมาก และต้องการมีส่วนร่วมมาก
- ระดับ 3 หมายถึง ผู้ตอบมีส่วนร่วมปานกลาง และต้องการมีส่วนร่วมปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง ผู้ตอบมีส่วนร่วมน้อย และต้องการมีส่วนร่วมน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง ผู้ตอบไม่มีส่วนร่วมเลย และไม่ต้องการมีส่วนร่วมเลย

ประเภทของปัญหาของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	ระดับการมีส่วนร่วม					ระดับความต้องการการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน										
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน										
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน										
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน										

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	ระดับการมีส่วนร่วม					ระดับความต้องการการมีส่วนร่วม						
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
4.	ท่านได้เสนอปัญหาให้แก่องค์กรที่ดูแลด้านการท่องเที่ยว												
5.	ท่านได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาให้แก่องค์กรที่ดูแลด้านการท่องเที่ยว												
การมีส่วนร่วมเป็นเจ้าภาพของชุมชน													
6.	ท่านได้เสนอระเบียบ กฎเกณฑ์ในแต่ละกิจกรรมของการท่องเที่ยว												
7.	ท่านได้แสดงความคิดเห็นในการประชุมวางแผนด้านการท่องเที่ยว												
8.	ท่านได้วางแผนจัดทำโครงการในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวของชุมชน												
9.	ท่านให้คำปรึกษาในการจัดทำแผนงานด้านการท่องเที่ยว												
10.	ท่านได้เขียนแผนหรือจัดทำแผนปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยว												
การมีส่วนร่วมเป็นภาคีคู่ใจท้องถิ่น													
11.	ท่านได้เข้าร่วมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว												
12.	ท่านมีส่วนในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่น												

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	ระดับการมีส่วนร่วม					ระดับความต้องการการมีส่วนร่วม						
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
13.	ท่านร่วมปฏิบัติตามแผนงานด้านการท่องเที่ยว												
14.	ท่านให้ความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในการอนุรักษ์และจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว												
15.	ท่านได้ชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมกิจกรรม												
การมีส่วนร่วมในการริเริ่มและพัฒนาโครงการ													
16.	จากการดำเนินงานการท่องเที่ยวในชุมชนทำให้ท่านได้รับประโยชน์จากระบบสาธารณูปโภคที่ดีขึ้น												
17.	ท่านได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวในด้านการสืบสานวิถีชีวิตท้องถิ่น ประเพณี และวัฒนธรรม												
18.	ท่านได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ												
19.	ท่านหรือหน่วยงานของคุณได้ผลักดันให้นักท่องเที่ยวเข้าชมกิจกรรมการท่องเที่ยว												
20.	ท่านได้ผลักดันให้มีการจัดการแข่งขันเพื่อจำหน่าย												

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	ระดับการมีส่วนร่วม					ระดับความต้องการการมีส่วนร่วม					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
21.	ท่านทราบข้อมูลงบประมาณประจำปีในท้องถิ่น											
22.	ท่านได้ประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยว											
23.	ท่านได้ประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะทำงาน											
24.	ท่านได้หาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงาน											
25.	ท่านเคยร่วมงานกับทางราชการในการประเมินผลความสำเร็จของการจัดการชุมชน											

**ตอนที่ 5 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว
ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวสุญาพร น้อยคำ

นิสิตแขนงวิชาการจัดการนันทนาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา และนันทนาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

แบบสัมภาษณ์บุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเอกชน และผู้นำชุมชน

เรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา และขออนุญาตในการบันทึกเทป และเทปนี้จะไม่นำไปเผยแพร่กับบุคคลอื่น ยกเว้นการสรุปเป็นความคิดเห็นของผู้สัมภาษณ์เท่านั้น เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....
 อาชีพ.....หน่วยงาน.....ตำแหน่งงาน.....
 สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....สถานที่สัมภาษณ์.....

1. ด้านความเป็นแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

- ท่านคิดว่า การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของตำบลสองแพรกเป็นอย่างไร
- ท่านคิดว่า สิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวมีหรือไม่ อะไรบ้าง
- ท่านคิดว่า ที่พักในตำบลสองแพรกเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร เช่น ด้านราคา การรองรับที่ค้าง การบริการ
- ท่านคิดว่า จุดเด่น หรือสิ่งดึงดูดใจของตำบลสองแพรกมีหรือไม่ อะไรบ้าง
- ท่านคิดว่าส่วนใดที่ต้องได้รับการแก้ไข หรือจัดการเพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอย่างสะดวกสบาย

2. ด้านทุนชุมชน

- ภายในชุมชนของท่านมีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน (ไฟฟ้า น้ำ โทรศัพท์ สวนสาธารณะ) ที่เพียงพอ และรองรับนักท่องเที่ยวหรือไม่ อะไรบ้าง
- ภายในชุมชนทรัพยากรธรรมชาติที่นำมาใช้ประโยชน์ หรือสิ่งที่มีอยู่
- สภาพสังคมภายในชุมชนของท่านเป็นอย่างไร
- ภายในชุมชนของท่านมี วัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเชื่อ ความศรัทธา เครื่องจักรสาน ที่เป็นเอกลักษณ์อยู่ในชุมชนหรือไม่ อะไรบ้าง

- ในพื้นที่ของท่านมีบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้างหรือไม่

- ในตำบลสองแพร่มีกลุ่มชุมชน กลุ่มหมู่บ้านใดบ้าง

3. การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของตำบลสองแพร่

1. ขั้นตอนการในการค้นหาและหาสาเหตุของปัญหา

ท่านคิดว่าชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในการสังเกตการเปลี่ยนแปลง ศึกษาผลกระทบ แสดงความคิดเห็น เสนอปัญหา และแนวทางแก้ไขที่เกิดขึ้นในชุมชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างไร

2. ขั้นตอนในการวางแผน

ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือไม่อย่างไร (รวมถึงการจัดทำแผน โครงการ แผนปฏิบัติงาน) / ส่งเสริมไปในทิศทางใด

3. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ในชุมชนของท่านมีการสนับสนุน และจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอะไรบ้าง ในทุกภาคส่วน (ภาครัฐ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเอกชน ประชาชน) ได้มีการร่วมมือกันดูแล ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างไร

4. ขั้นตอนการรับผลประโยชน์

จากการท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ตำบลสองแพร่ ชุมชนได้รับประโยชน์หรือไม่ อย่างไร (ระบบสาธารณสุข โภค การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม สินค้า หัตถกรรม ประชาชน)

5. ขั้นตอนการประเมินผล

ชุมชนของท่านมีการประเมินผลด้านการท่องเที่ยวอย่างไร

4. ข้อเสนอแนะ แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลสองแพร่

- ความคิดเห็นเพิ่มเติม ข้อเสนอแนะหรือแนวปฏิบัติด้านใดบ้าง เพื่อการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

- ท่านคิดว่าแนวทางในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดท่องเที่ยวชุมชนเป็นอย่างไร

ขอขอบคุณในความกรุณาเป็นอย่างสูง

การประชุมความคิดเห็นเชิงวิชาการ

เรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา

1. ท่านคิดว่า แนวทางใดบ้างที่สามารถช่วยให้การเดินทางท่องเที่ยวเข้ามาในตำบลสองแพรก ได้รับความสะดวกสบายให้กับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ (ด้านถนนหนทาง ป้ายประชาสัมพันธ์ ป้ายแสดงแหล่งท่องเที่ยว) มีวิธีการอย่างไร

2. ท่านคิดว่าแนวทางใดบ้างที่สนับสนุน หรือเปิดช่องทางโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาและจัดการท่องเที่ยว ในขั้นการร่วมทำการศึกษาถึงปัญหา ร่วมหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนจนความต้องการของชุมชน และองค์กรใดควรทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุน

- แนวทางการจัดอบรมให้ความรู้ด้านแนวทางการดูแลและจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

- แนวทางการศึกษาฐานชุมชนต้นแบบในพื้นที่ที่มีความคล้ายกับตำบลสองแพรกเพื่อเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน

- แนวทางอื่น ๆ

3. ท่านคิดว่ากิจกรรมใดบ้างที่สามารถกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผนการท่องเที่ยว และองค์กรใดควรทำหน้าที่ผู้สนับสนุนได้ เพื่อจัดและแก้ไขปัญหาคความต้องการของประชาชน

- แนวทางการจัดทำแผนชุมชน หรือแผนพัฒนาตำบล จากบทบาทของภาคประชาชน

- แนวทางการทำประชาคมและประชาพิจารณ์เพื่อสอบถามความคิดเห็นในการวางแผนกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนเอง

- แนวทางการจัดทำโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่ ต้นน้ำ ป่าไม้ สัตว์ แหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานในชุมชน โดยความร่วมมือของประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชน

- แนวทางการจัดกิจกรรมอื่น ๆ

4. ท่านคิดว่ากิจกรรมใดบ้างที่สามารถกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นปฏิบัติการท่องเที่ยว และองค์กรใดควรทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุน

- แนวทางการสนับสนุนให้ประชาชนท้องถิ่นจัดกิจกรรมท่องเที่ยวในวันสำคัญ

- แนวทางการสนับสนุนเงินทุนจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์ในชุมชน สำหรับประชาชนบริหารจัดการท่องเที่ยวขนาดเล็ก เช่น จัดมีคฤเทศก์ท้องถิ่นเพื่อจัดกิจกรรมการชมสัตว์ป่าสงวนหายาก/การดูนก/งานหัตถกรรมในหมู่บ้าน/จำลองและสาธิตการทำเหมืองแร่ หรือจัดตั้ง

ฯลฯ

- แนวทางการจัดกิจกรรมการแบ่งหน้าที่ให้สมาชิกในชุมชนมีหน้าที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว
ของชุมชนอย่างชัดเจน

- แนวทางการจัดกิจกรรมอื่น ๆ

5. ท่านคิดว่าแนวทางใดบ้างที่สามารถให้ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นการรับผลประโยชน์
และองค์กรใดควรทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุน

- แนวทางการจัดประชุมชี้แจงการสร้างสรรค์ประ โยชน์ และรายได้ในชุมชน

- แนวทางการบริหารการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่ชุมชนได้รับผลประโยชน์โดยตรง

- แนวทางการจัดกิจกรรมอื่น ๆ

6. ท่านคิดว่าแนวทางใดบ้างที่สามารถกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นตรวจสอบ
ประเมินด้านท่องเที่ยวได้ และองค์กรใดควรทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุน

- แนวทางการจัดประชุมกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (ภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน และ
ประชาชน) เข้ามามีส่วนร่วมสะท้อนความคิดเห็นใน โครงการ เพื่อสรุปผล และหาแนวทางแก้ไข
ต่อไป

- แนวทางการจัดกิจกรรมอื่น ๆ

ขอขอบพระคุณผู้ให้สัมภาษณ์

นางสาวกัญญาพร นามะ

นิสิตเอกาจารย์วิทยาลัยบูรพคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะวิทยานิพนธ์การศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปวัฒนธรรม

ภาคผนวก ฉ
ภาพประกอบในวิทยานิพนธ์

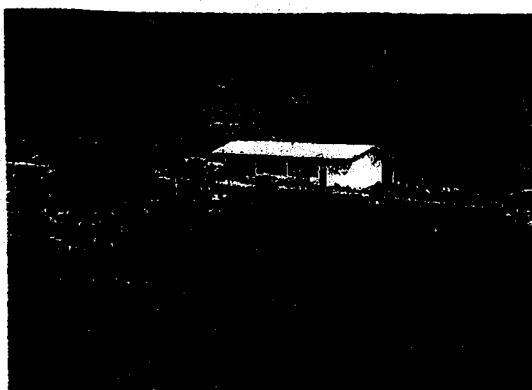
1. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า โคนปริวรรต

2. น้ำตก โคนปริวรรต

3. กิจกรรมล่องแก่ง

4. นาข้าว

5. กิจกรรมขับรถ ATV

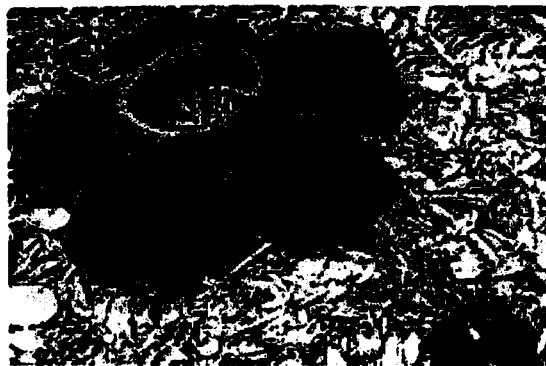
6. การแสดงช้างโชว์

7. สถานที่นั่งช้างสัมผัสธรรมชาติท้องถิ่น

8. บริษัทนำเที่ยว

9. ดอกบัวผุด

10. ต้นโคลงเคลง

11. ผลิตภัณฑ์จากต้นโคลงเคลง

12. ผลิตภัณฑ์จากต้นโคลงเคลง

13. นกที่พบโดยรอบในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์

14. นกที่พบโดยรอบในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์ฯ

15. โรงเรียนบ้านสองแพรก

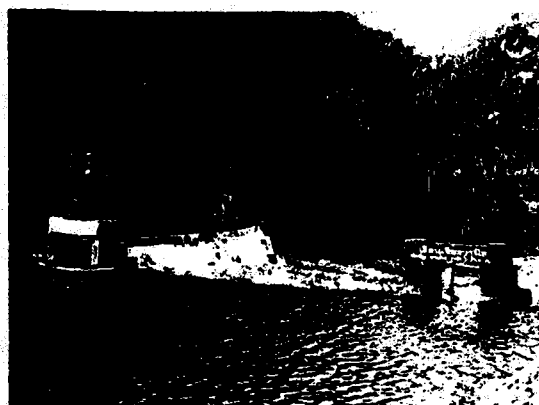

16. วัดเก่า

17. สำนักสงฆ์สองแพรกสำหรับพระครูดงค

18. เขื่อนเจียรวานิชไว้สำหรับเปิดปิดน้ำ

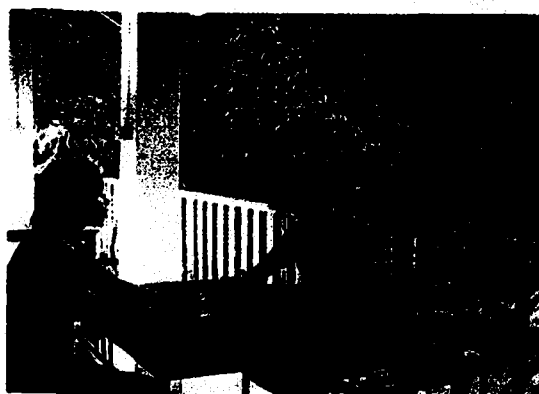
19. จุดเริ่มล่องแก่ง

20. จุดรับนักท่องเที่ยวหลังเล่นกิจกรรมล่องแก่ง

21. สัมภาษณ์บุคลากรภาครัฐ

22. สัมภาษณ์ผู้ประกอบการรายย่อย

23. การจัดประชุมหมู่บ้านในทุก ๆ เดือน

24. การจัดประชุมกลุ่มระดับหมู่บ้าน

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวสุญาพร สือตระกูล
วัน เดือน ปี เกิด	29 มิถุนายน พ.ศ. 2525
ประวัติการศึกษา	
ระดับบัณฑิตศึกษา	เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว สาขาวิชาวิทยาศาสตรการกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ระดับอุดมศึกษา	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
ระดับมัธยมศึกษา	โรงเรียนสตรีภูเก็ต
ประกาศนียบัตร	International Travel & Tourism in Crown Institute of Studies, Auckland, New Zealand